

شەقىن چلەيى

چىرپوك و چىقانۇكىن كوردى

بەرھەفکەرن: عبدالولىھ حەمان بامەرنى

ئەنسىتىتۇيا كەلمپۇرى كوردى

شەقىن چلهى

چىرۇك و چىغانۇكىن كوردى

شەقىن چلهيى

چىرۇك و چىقانۇكىن كوردى

بەرھەقىرن

عەبدوللەھمان بامەرنى

ئەنسىتىويا كەلەپۇرئى كوردى - دھۆك

ناقى پەرتۇوكى: شەقىن چەلەبىي
 بەرھەڭىرنى: عەبدۇلپەھمان بامەرىنى
 پىدداقچوونا زمانى: رەشاد بىتىجىمانى
 هەزىمارا بەلاقىرنى: ۱۲۵

چاپا يەكم: چاپخانا (كەمال) سليمانى
 دىيزاين: ياسىن حوسىن
 تىراز: ۵۰۰

ژپىنەبەرىيىغا كىشتى يا كىتىبخانەيىن كىشتى، هەزىمارا ۱۸۲۴ يى سالا ۲۰۱۱ بۇ ھاتىبىي دايىن

سەرپەرشتىيارى چاپ و لېكۈلىنى: بوار نورەدەن
ماقى چاپكىرنى بۇ ئەنسىتىويا كەلەپۇرئى كوردى پاراستىبىه ©

ناقىشان: ئىراق - دھۆك
 كۆلانا شەمامۆك ۸ ان ۱۰۰۴
 Tel: 00964 62 7612253- 053 3204232- 053 3210157
www.khi03.com
khip_2003@hotmail.com

بەرىۋەبەرىتىمى
چاپ و بلاوکردنەوەي
 سليمانى

لەسەر ئەركى بەرىۋەبەرىتىمى چاپ و بلاوکردنەوەي سليمانى چاپ كراوه

ئەنسىيتىيا كەلەپۇرۇي كوردى وەك دەزگەھەك تايىبەتمەند
ب گەشەپىيدان، كۆمكىن، ئەرشىيفكىن، بەلاقىكىن كەلەپۇر و
فولكلورى كوردستانى، هاتىيە دامەزداندىن. پشقا (چاپ و
قەكۈلىنى) قىن دەزگەھىن ھەر ژەستىپىكا كارى خوھ دە،
چارچەقەكە زانسىتى و جىڭىر ژېۋى كارىن خوھ دەستىنىشان
كىرىيە و ھەول دايە بەرھەمىن خوھ وەكە چاقاكانىيەكە
زانسىتى د ئەرشىيفا كىتىخانەيَا كوردى دە، مفا ب توپۇزخان و
لىكۈلەران بگەھىنە. بۇ مەبەستى، ب ھەماھەنگى ل گەل
كەسايەتى و شارەزايىن بوارى فەرھەنگا كورد و كوردستان،
پۇرۇزھەيىن خوھ بجى دەينە، زىدەبارى ئەو نقىس و
لىكۈلىنىن كوشۇ ئالىيى نەقىسكارىن دى قەرى دەگەنلى، وەك
تەفاهىيَا پۇرۇزھەيىن خوھ، كارى زانسىتى و ھونەرى بۇ وان
دەكت و چاپ دەكت.

ئەنسىيتىيا كەلەپۇرۇي كوردى

نافه‌رۆك

٩	پیشگوتن
١٥	تیلی مهنجول
٣٥	خاتینا سهبيحا
٦٠	برجا بهلهك
٧٨	حەردان و كچا مەلك مەزنى
١٠٠	تايەك ژ چېرۈكە مەملەكتا سەنغانىنى
١٢٣	سەعدويىن گەرگەرى
١٣٠	خويشكا سولتانى
١٣٨	عەلادىينى شەھبەندەر
١٤٧	عيسى دەلا
١٥٧	زىيىدى عەجاجى
١٦٥	شىيىخى عەرەبا
١٧١	بابە دەرويىش
١٩١	كارىئىن ژنا بىست و چارن، بىتنى دوو ژى ددىيارن

پیشگوتن

هر ژ که قن دا، چپوک و چیقانوکان، بولی خوه گلهک د ژیانا گه لان دا همبويه و بولهکی کاريگه رگيرایه، ژ بهر هندی ژی چپوک و چیقانوک ب پاشماوى مروقايمه تييل ناڻهه مى گه لان د بهرياسن. بارتى د په رتوكا خوه يا ب نافى (علم الاساطير) دا دېيزيت (چیقانوک) که فنترين زمانه و که فنترين ئالاقى گهاندنى يه) ژ بهر کو که س ناسناما وان نزانيت و که لتوره کي هه قبهش و پيکفه گريداي د ناڻهه مى گه لين جيهانى دا هه يه، جهی پويدانين وي، که نگى ئهو بويه رپويداينه و دى بىنى د ناڻه گلهک چپوکان دا، دهم و جه ته قليهه ڦدين و ئهه مزه وي د ناڻه چیقانوکان دا ژي دهيته ديتن، ب تنى ئيک رامان و ئيک بوچونون ديار دكەت، ئهو ژي چپوک و چیقانوک ملکى هيج گلهکي و نه ته و هيکى نىن، ديسان ميزوويه کا دهست نيشانكرى و دهم و جهين تاييجه و پيکفه گريدايى، ب زه حمه ته بو بهينه دهست نيشانكرن.

ئهگەر هات و ناقەك، يان ده مەكمى ميزوويي، يان جهه کي بهرياس، د ناڻه فه گيئرانا هندهك چپوکان دا ئاشكهرا بین ژي، نه رامانا وي ئه وه، دهم و جهين وي چپوکى هاتنه زانين، يان کو ئهو چپوک ملکى وي مللەتىيە، يى نافقى وي جهى، يان ده قره کي د ناڻه را هاتى، ژ بهر کو د گلهک چپوک و چیقانوکان دا، چەندىن تا و چەقىن ژ ئيک جودا ب دهم و جهين جوداشه، دهينه ديتن و پيکفه هاتينه گريدان.

چپوکبىزى پىخوه شبوويه هندهك ناقىن جهان و ناقىن مروقان، ژ نك خوه بكته د وي قه گيئرانى دا، ب تنى ژ بو خوه شىيە کا زىنده تر بدەتى، ئه چه ژي ب رهوانبىزى و بلىمەتيا چپوکبىزى گريدايىه و هر ژ بهر هندى ژي هندهك که سان ژ هندهكىن دى پتر ناڻه و دهنگىن خوه د قى ده ربارى دا هه بويه و پهيدا كرينه.

پیښه قیت ئە چەندا هەنی ژی، ژفه گیزه کی بۆ چەگیزه کی دی و
شیوازی ۋە گیزانی و پەھوانبىزىيا ۋە گیزى، تايىن چىپوکى و پويىدانىن
چىپوکى تىكەلى ئىك دكەت، ب دەستىن و بىيە و ب شارەزايىا خوه، وى
چىپوکى بەرفەھ دكەت و كارتىكىرنى دكەتە سەر پويىدان و بويەرىن
وى چىپوکى يان چىقانۇكى.

دی بىنى نەم چىپوکا ل دەقەرەكى، بۆ نەعونە ب نىق دەمىزمىزى دەھيتە
گۆتن، ھەمان چىپوک ب دەمىزمىزى دەقەرەكا دى ھاتە گۆتن. ژبەر كو
خودانەكى بەرنىاس نەبۈويە و كەس نەشىت بىزىت ۋە گیزى دەھەن
دەستپىكىرى و نە تىكىستەكا نەقىسىايىھە ژى كو وەك خوه بەينىت و گوھدىز
بىزىتى نە خىير تە تايىن چىپوکى گوھرىن يان تە كېم و زىدەھى تىدا دىيار
كىن، ژبەر ھندى كەس نەشىت دروستى و رەسەنەتىا چىپوکەكى ژەمان
چىپوکا ب شىوازەكى دى دەھيتە ۋە گىزىران، جودا بکەت.

ژ سالوخەتىن چىپوک و چىقانۇكان ژى، گوھدىز ھەست ب ۋە ھەست
پويىدانان د ناۋ ۋە گىزانا ئىك چىپوک دا دكەت و دى بىنیت كو
چىپوکبىزى، خوه د سەر گەلەك بويەران را ھاقىت و ھندەك وىنە
بەرچاڭىن، كوج گىردىان ب پويىدانىن وى چىقانۇكى ۋە نەبن، بەل ئە ۋە
چەندى ھەنی ژى كارتىكىرنى ل سەر پەيوەندىيا د ناقبەرا گوھدىزى و
چىپوکبىزى دا ناكەت و نابىتە جەھى ۋە ھەست تىيانا گوھدىزى يان بىزارىا وى
ژ گوھدارىكىرنا وى چىقانۇكى. ژبەر كو پويىدانىن لەز و ئاشۇپى و
خەيالى و مژھۇي، تامەكى و چىزەك تايىبەت دەدەنە وى ۋە گىزىرانى و ھەر
ئە ۋە ژى، دېبىتە ئەگەر كو چىقانۇك حەز ژ شىرو ۋە گەرنە كا زىدە نەكەت.

ژ لايەكى دېفە بۆ گوھدىزى ژى ئە ۋە پوھنكرنە نە دىگرنىڭن، ژبەر كو
ھەر ژ دەستپىكى ۋە گىزى مەۋھىتىي ۋە گەرنە دەھىزى دايىھە و ئە ۋە
جىاوازىيا ئە و د چىپوکى دا دېبىنەت و مامەلە و ژىن و ژىارا وى دەمى،
دەھىزى دەمى نۆكە ناگونجىت و ئىك ناگىن، گوھدىز د پابردووى دا

نهژیایه و کورپی ئەقرؤییه و ئەگەر بۆ نموونه، ل دەمەکى دىیو ھەبن، يان جادوگەر و مروقان بکەنە گیانەور، يان عفريتىن ئەجنان، ئەو ناترسىت و چ كارتىكىرنىن راستەو خۆ، يان نەراستەو خۆل سەر زیان و ئائىندى وى ناكەن و ديسان كارتىكىرنىن خراب ژى، ل سەر ئاقاكرنا كەساتيا زاپۆكى وى ناكەن، ئەگەر ئەو ژى گوهدىر بن، بەلكو دېيت خەيالا وان بەرفەھەر بىت و مىشكى وان پتىي بەرهە ئەبىت، بىبىتە مىشكەكى ئافرىينەر.

سەرەرای ھەبۇونا ئاشۇپى و خەيالەكا بەرفەھ و دوورى دۆرھىل و گەلەك جاران پالدىانا بويەرەكا ئاشۇپانە و فەھاقيش، بۆ كەسەكى بەرنىاس يان مەزىنكرنا بويەرەكى و كەساتىيەكى د ناڭ خەلکى دا، چىپۆك و چىقانۆك رەنگەدانەكا مىژۇبىيا كەفن و دەمەكى ژ رابردووپى مروقايدەتىي د ناڭ خەلکى دا و چاوانىا پەيدابۇنا شارستانىيەتى ل سەر وى دەمى دەيىتە قەبىلەرن.

چىپۆك و چىقانۆك و سەرەتايىن كوردى، هەر ژ سەرەتايىن كوردى يىن كورت و تا چىقانۆكان كود پويىدان و بويەرەن وى دا مروقى بەرە ئاشۇپى و خەيالى ۋە دېن، چىپۆكىن ئەجنا و جادوگەرەيى و پەرسىتنا ئاگرى و باشى و خرابىيى و دوماهىبىا ھەمیيان ژى دا، خۆشىيەك و تامەكا تايىتەنە و دوماهىبىا باشىيى د ناڭ دا ھەيە و هەركەس و هەمى تەمنەن دشىن مفای ژى و ھەرگەن، مىشكى زاپۆكى ژى ل سەر ئاقا دېيت و ئەف مىشكى ھە، پى بەرفەھ دېيت و شىانىن بەھەمەندىيى ل دەف پەيدا دېن و د ناڭ ئان ھەمى خەيال و ئاشۇپى دا، خىرى و باشىيى و سەرپۈرۈن مللەتان و ناقدار و كەسىن ئاقلمەند و پويىدانىن ئىيىك ل دويىف ئىيىك، بېھنفرەھى ل سەرپويىدانان، كو ئەفە د خۇد بخۇ دا ھەمى ئاقاكرنا كەسايدەتىي نە و ديسان ئەف چىپۆك و چىقانۆك، ئاماژەكن كو مللەتى كورد گەلەك كەقەنە و شارستانىيەتا

وی چ ژ شارستانیهتا مللەتیین دی، کیمتر نینه و بهشداری هەمی شارستانیهتیین جیهانی بیوویه و زمانی قان چیپۆکان ژی و ئەو ناقین، يان جە و دەمیین تىیدا هاتین، ب تىنی ئىك پامان ددهن، کو کەس نەشیت ۋاقىئىتنەکى بىختە د ناڭ دېرۇكا شارستانیهتى ب گشتى و کەس نەشیت پولىن بکەت.

گۈنكىيا كۆمەكىدا قان چیپۆک و چىقانۆكان د وى چەندى دايىه، ئەم پاشماوهكى ژ فەگىرانيين كوردهوارى و ئەو تىشىن ل سەر زمانى باب و بايكلەكىن مە ماين، دووباره بىخىنە سەر بەپەران و ئەگەر ئەم گەلەك جاران گازىنەيان ژ خوھ بکەين و بىزىن كوردان چ مىژۇويەكا نېسى يا كەقىن نەبۈويە و ئەم بۇ خوھ ب كىيماسى بىزانىن، بلا ئەقرقۇ ئەم قەلەمین خوھ بىخىنە د خزمەتا قى لايەنى دا و ھەمى فەگىرانيين خوھ كۆمە بکەين، ئەرشىف بکەين، بۇ خوھ قى گەنجىنەيى ب شانازى بىزانىن، ئەگەر د ھەر لايەنەكى دا، مە كىيماسى ھەبن، نۆكە دەمى گونجايە ئەم فلكلورى خوھ دەولەمەند بکەين و ژ بۇ كار بکەين، بەرى ئەڭەنجىنەيا سەردەق بن دەگەل خودانىين خوھ بن ئاخ بىت و بەرزە بىت، ئىدى پەشىمانى و گونەھەكا دى دى تىكەل بن.

ئەڭ چىپۆكە:

ئەڭ چىپۆک و چىقانۆكىن د قى پەرتوكى دا هاتىنە كۆمکن، بەرهەمى من يى دووی يە ژ كۆمکرنا چىپۆک و سەرهاتىيىن كوردى، بەرهەمى ئىكى ب ناڭى ژېر پەريىن كەقى - سەرهاتىيىن كوردى بۇ، كو ژ لايى ئەنسىتىتىويا كەلەپۇورى كوردىقە، هاتبۇو چاپىرن و بەلاقىرن و پىر ژ سىھ سەرهاتىيىن كوردهوارى ب خودقە گرتىبۈون. ھىزا قى جارى ژى بۇ من ژ بەرناમەكى تەلەقزىيونا كەنالى (قىن تىقى) يى عەسمانى، ب

ناقی چپوک و سرهاتی پهیدا بسو، هونه‌رمهندی کوچک و دیوانا هاشم عومه‌ر خاجه یی بدرنیاس ب هاشم بوسه‌لی ئه ب برنامه ب میهقانداریا چهندین چپوکبیزه ب پیقه دبر و هر جاری بو خله‌که کی و هندهک جاران بو دوو خله‌کان، ئه چپوکه د دریزاهیا ههیقا رمه‌هزانی دا دهاته گوتون و په‌خشکرن.

ئه کاری هر ئیک ژ هونه‌رمهند هاشم بوسه‌لی و که‌نالی (قین تیقی) پی رابوین، ب برهه‌قىرن و په‌خشکرنا ب برنامه‌یه کی ب قى رەنگى، ژ بلی گه‌هاندنا په‌ياما خوه، خزمەتەك دى ژى گه‌هاندە فلكلورى كوردى، هم خله‌که د قى ههیقى دا پیقه هاته گریندان و گوهین خوه دانى و ژ لایه‌ك دېقە، ئەز بكارى نقيسيينا وان رابووم يان كو وي ب برنامه‌ى دوو جاران په‌ياما خوه گه‌هاند، جاره‌کى پيشكىشىكىرنا ب برنامه‌ى و جارا دووی بو وان بسو ئەرشيفەك و ئه چپوکه د ناۋ پەرتوكەكى دا هاتنه خرقەرن.

چپوک نه يىن ئیك دەقەرن و هر جارى ب میهقانداريا چپوکبیزه‌كى و چپوکه‌كا نوى ب برنامه دهاته پيشكىشىكىرنا، ئەقە ژى وي چەندى دگە‌هينيت، ئە و چپوکا، بو نموونه، ل ناۋ دەقەرا بەرواريا دھييته ۋەگىران، هندهك گوھرين د شىوازى ۋەگىرانى و رويدانا و درېشى و كورتىيا چپوکى دا پەيدابن دگەل دەقەركا دى، ئەقە ژى تىشته‌كى زورى تەندروستىيە، مە د پىشگۇتنى ژى دا ب درېشى بەحسکريه، ژ چپوکبیزه‌كى بو يى دى و پەھوانبىزى و بلىمەتىيا چپوکبیزى دخوشكىن و بتام ئىخستنا چپوکى و زيرەكتايىا وي كو خوشىيە‌كى بدهته گوھدىرى خوه و بزانىت دى چاوا خله‌كى ب خوهقە گریندەت و ژ گوتنا وي بىزار نەبن، هر ژ بەر ھندى ژى هر دەقەرەكى چپوکبیزى خوه يى تايىبەت هەبوويە و دېرنىاس بويىنە ب قى چەندى، ژ بو كۆمكىرنا ۋان چپوک و چيقاتۇكان ژى من هەولدايە

هندەك پیزانيان ل دۆر چىپۇكىبىزى وەرىگرم، وەك سالا ژ دايىكبوونا
وى، خەلکى كىيىغان دەقەرى يە، ئاييا خاندەقايدە يان نە، كارى وى، ئەقە
رۇي ژ بۇ وى چەندى كو يا ئاساتر بىت بۇ ھەر قەكۈلەرەكى كو بېقىت
قەكۈلەنلىنى و دويىقچوونى ل سەر ئان چىپۇكان بىكت.

عەبدوللىرەھان بامەرنى

تیلی مهنجول^۱

دېيژن ل بازيرى باسدىكى^۲، ل دەشتا سلىقانەيىا دەشتا دووبانىا، دوو
مرۇڭ هەبۈن، ئىكى د گۆتنى تاهر پاشا، يى دى د گۆتنى عەمەر ئاغا،
ئەو پاشايىن سلىقانەيىا بۈون، دېيژن وەختەكى ھەر دوو برا مالى خوه
لىكىفەكىن و ژ ئىك جودابۇن.

ل نىقا بازيرى باسدىكى، شورا ئاقى ل باسدىكا سەرى و باسدىكا
بنى، د ناقبەينا فەقسەينى و بامىرى دچتە خارى و دچتە سەر ئاقا
مەزن، ھەر دوو برايان، ھەما زكى نىقا نهائى، ل قى ملى رۇز ئاقاى، بۇ
عەمەر ئاغاى و ل قى ملى دى، بۇ تاهر پاشاى لىكىفەكىن، خەلکى وان
و مللەتى وان و كەراخى وان، ھەر ژ بىرنجى و ماشى و نۆكى و چاندنا
كۈنچى، ل بن حوكمى ھەر دوو ئاغا بۈون.

ھندى عەمەر ئاغابۇو سى كور ھەبۈن، يى مەزن ئەسحەد بى و
زاقايى تاهر پاشايى مامى خوه و زەلامى تیلی مەنجۇلى بۇو و برايى
ناقى عزىز بى و يى سىي مىرزا بى.

ھندى تاهر پاشابۇو دوو كور ھەبىن، ئىك گەلهك زىرەكبوو،
دگۆتنى چەلهنگ عەبدال و يى دى ناقى وى عەبدوللا بى، فيرسىن
دەشتا دووبانى عەبدوللا و چەلهنگ عەبدال كورپىن تاهر پاشاى بۈون،
تاهر پاشا برايى مەزنبۇو و د سەر عەمەر ئاغاى پا بۇو و ھەر
دەمەكى عەمەر ئاغاى سوپاسيا برايى خوه دىكى.

۱ ئە سەرھاتىيە ژ زاردهقى مەعرىف سلىقانەي هاتىيە نقىسىن، ژ دايىكبووپى ۱۹۴۶ ئىي، ئاكنجىي
گوندى دولا- بىتاسىي يە، ھەر وەكى دېيىشىت كۆئە چىپۋەكە ژ تولازىنىدا خوه گوھ لېپپوپە و ژ
زاردهقى سالھى عەبۈي بەھىتىيە و نۆكە كارى جوتىارىي دەكتە و مروقەكى نە خاندەقانە.

۲ بازيرى باسدىكى سەر ب قەزا سىنەمەلى قە، پارىزگەھا دھوكى.

دېیژن سال هاتن و سال چوون، ساله کی باران کیم هاتن و هشکی پېیدابوو و ئاڭ كىمبۇو، وەرازىن تاهر پاشای هاتن و گازنده ژتاهر پاشای كىن و گۆتن ئاقا مە كىمە و عەردىن مە ژقۇھتا ئاقى پىرە و شوينكاتىيى مە و بىرنجى مە و ماشا مە و كونجىيى مە دى پىچ بن و دى هشك بن و دېقىت تۇو پسىيارا حاىى مە بىكەي.

ژسالوخەتىن ھەردوو برا زى، عەمەر ئاغا بىيەنفرەھ بى و تاهر پاشا گەلەك يى بىيەنتەنگ بى و خوه دكىشىا مەزناھىيى. تاهر پاشاي نە گۆتە كەسى و ھەما رابوو مەربىتلا خوه دانا سەر ملىئىن خوه و چوو سەر دەراقى باسىدىي و ئاڭ د نىيقى را يا دوو كەپ بۇو، نىقا ئاقى بۇ برايمەكى دچوو و نىقا دى يا ئاقى بۇ برايمى دى. تاهر پاشاي ئەو بەر زقراند و سى بەھرىن ئاقى بۇ خوه بەرداو و بەھرەك بۇ برايمى خوه هيلا.

ھندى ئەسحەدە برايمى مەزنى و كۈرى عەمەر ئاغا يە و زاقايىي مامى خوه تاهر پاشايى، چوو سەر ئاقى بەرى خوه دەدەتى، مامى وى ئاقا قەلبادى و خەزىرى وى يە، ئىينا خوه بىنەنگ كر و چوو د ناڭ وەرازا دا و گۆتى: كەس نەبىزىيەتە بابى من و بلا بابى من زى ب قى چەندى نەزانىيت، بلا مامى من عەردى خوه بۇ سى چار پۇزەكا ئاڭ بەدت و پاشى دى بىت دۇرا مە زى و ئەم زى دى عەردى خوه ئاقىدەين.

دۇو سى پۇزەك پىيغەچوون و ئاڭ ھەر نەھاتە قولپايدن. ئەسحەد رابوو چوو دەف مامى خوه و گۆتى: مام ما تۇو ئاقى ب نىقى ناكەي، مانى وەرازىن مە زى وەك بىيىن تەنە؟ مامى وى گۆتى: نەئاخقە، ئەزمانى خوه درىيەنەكە و ئاڭ نە ياتە و بابى تەيە.

ئەو زى هات خوه ب مال دادا و گۆت: ئەز ناجىمە ئاقىدانى.

ھندى بابى وى عەمەر ئاغا ما پىيغە و گۆتى: تۇو بۇ ناجى ئاقىدانى؟

هەر وى گۆتى: ئەز ناچم و ئەز ناچم و هەكە تە بقىت تۇو ھەرە
ئاقدانى.

عەمەر ئاغايى گۆتى: نى ئەز يى سپىيدهھىيا ئەول دچم پەزى
بەرددەم.

گۆتە برايسى دى: بابۇ تۇو ھەرە ئاڭى بەرددە و مانى مە خەتا ب
نىقى كرى و مە بەر يى كريد دەراقى ئاڭى دا و نىقەك بۇ مە دەھىت و
و نىقەك بۇ مامى تە.

وى زى چكچەك يا گولى بۇوى و وى زى گۆتى: بخودى بابۇ ئەز
ناچم.

عەمەر ئاغايى گۆتە مىرزاي: باب تۇو ھەرە سەر دەراقى ئاڭى و
ئاقدانى بکە.

مىرزاي گۆت: باب ئەز نە وەك برايىن خوھ مە و بخودى ئەز يى
عەسەبى مە و بخودى ئەو ئاقى ل سەر من وەرگەرىينىت و زلەھەكى ل
من بىدەت، دى مەربىيەكى ل گەھا ستۇرى وى دەم و درېزكەمە ئاخى.

عەمەر ئاغايى گۆتى: كورۇ خوھ بى ئاقلى نەكە، مامى تىيە، دى چاوا
كارەكى وەسا كەمى.

گۆت: پا ئەز ناچم.

گۆتى: مانى دقىيت ھەرئىك ژەھەو بچىت.

گۆتى: پا ئەقە ئەز چۈوم.

مىرزاي مەربىيەلا خوھ دانا سەر ملى خوھ و ب شورا باسىدى دا چوو
خارى و چوو سەر دەراقى ئاڭى و ئاڭ درىست ب نىقى كر و چوو دەف
وەرازىي خوھ.

تاهر پاشا ب دويىق ئاڭى دا ھات كو ئاڭا ھاتىيە ب نىقى كرن،
پابۇو دەراقى وى ھەمى گرت و ئاڭ ھەمى بۇ ئالىي خوھ بەردا.

میرزا بی چووی ناڭ و هرازىن خوه و دىت كو ئاڭلى ھشكبوو، ژىيەل
هات، دىت ئاڭقا گرتىيە و ئەوي زى ئاڭھەمى بۇ خوه قولپاند و دەراقى
مامى خوه ھشككىر. مامى وي هات و دەراقاب وى رەنگى دىت و
جارەكا دى ھەمى بۇ خوه قولپاندەقە و ميرزا هات، گۆتى: مام...
گۆتى: ئەزمانى خوه درېزىنەكە.

گۆتى: مام تە كەراخىن ھەين مە زى يىن ھەين، بىستانىن تە
ھشكبوون يىن مە زى ھشكبوون، خودى قەبىل ناكەت، يىن مە
ھشكىن و تۇو يىن خوه ئاڭى بکەي.

مامى وي گۆتى: ئەزمانى خوه درېزىنەكە.

ميرزا يى گۆتى: دى ئاڭى ب نىقى كەم.

و چەمها، دا دەراقى دروست بکەت، مامى وي زلهھەك ل بىنى گوھى
وى دا و وي زى گۆتى: پا بلا دەراقەھەمى بۇ تە بىت.

مامى وي خوه چەمهاند، دا دەراقى دروست بكت، وي زى دەست دا
مەربىيلا خوه و ئەو مەرل گەها ستوى وي دا و مامى خوه درېزىگە د
دەراقى ئاڭى دا و گۆتى: مە ژنۆكە ويقە ناڭ نەلازمە و بلا ھەمى بۇ تە بىت.
و ميرزا مەربىيلا خوه دانا سەر ملى خوه و قەستا مال كر. بابى
وي دىت و گۆتى: ها بابۇ تە چ كر؟

گۆتى: من برايى تە كوشت، ما من نە گۆتە تە ئەز ناچەمە سەر
دەراقى ئاڭى.

گۆتى: كوبۇ تە چاوا مامى خوه كوشت؟
ميرزا گۆتى: من كوشت و من كوشت، قىيغا تە دقىيت دا ئەم بخوه
بىدەقىن ژبەر بەلايى و تە دقىيت زى ئەم دى ل قىرىھ يىن و پىسمامىن من يىن
چوينە مىسىل و هەردوو فيرسىن دەشتا دووبانىنە و مە هيىزا وان نىينە ئەم
شەپى وان بکەين و دى دەستتىن وان دا ھىينە كوشتن و تە دقىيت ئەم دى
ما لا خوه باركەين و تە دقىيت زى ئەم دى خوه دەينە بېراندىنى.

عه‌مهر ئاغای گوتى: كورپى من ب ئاقله و ما دهم برايى من كوشت و
بrazilaiyin من دى هينقه و خەلک بەلېلچىيە و دى كورپىن من و
بrazilaiyin من ئىك و دوو كورش و دى مالا مه ميراتە بىت، قىجا مه ئىك
كر و بلا نەبيتە دوو و يەللا دا بچىن.

ئەسحەدى گوتى: وەللا ئەز ناهىم.

بابى وى گوتى: بۇ چى تورو ناهىيى.

ئەسحەدى گوتى: ما خوهنه دى ب خوه رەقىن ژ بهر خەلكى، وە
كوشت وە قەنج ليڭر.

عىزىرى گوت: باب گوهى خوه نەدى بخودى ئەقە مروقەكى بى
خىرە.

عىزىرى گوتى: باب رابه دەست ژ مالى دنيايى بەردە و وەك
كۆچەراتى، بىتنى دى حەيوانى خوه ب بەرى خوه ئىخىن و هندەك
مروقىن مه يىن لىزم دىگەل خوه بەين.

عه‌مهر ئاغايى گوتى: خەبەرى تەيه.

و رابوو چ تشتى شىايىن هەلگرتەن و ب پشت پەزى خوه كەتن و ژ
باسدكى دەركەتن و بەرى خوه دان گەلىي سپى و نەھ دەھ مالەك ژى
دگەل دا رابوون و چوون زاخۇ و خوه نەگرتەن و ل خابىرى دەربازبۇون
و ل هيىزلى دەربازبۇون و ل سلۇپىيا دەربازبۇون و چوونە د دەقەرا
جزىرى دا و كەتن دەقەرا مىرەكىن بۇتان دا.

قوناغ بەر قوناغ چوون و تەقىدا خودى يە، چەند بۇز پى چوون
و جاب بۇ عەبدوللا و چەلەنگ عەبدال چوون، كو بابى وە يى هاتى
كوشتن. هەتا ئەو زقپىن و گوتى: كىفە چوون?
گوتى: نزانىن و خودى دزانىيت كا بۇ ناۋ بەروارىيا، ييان دوستكىيا،
يان گويىيا، ييان سلۇپىيا و كەس نزانىيت بۇ كىفە چوونە.

ئه و مان ب تازیا خوهقە و مامى وان ئه و بخوه دچوون و قوناغ بەر قوناغ و يېن بۆ خوه دېھقۇن و هەكە دەھ پۇزىا و هەكە پازىدە پۇزىا، دەمەكى دانانە د مىرگەكى دا و نەشەھەزەزانە و مللىت نەدىتنە و پەھۋەشت و تىتالىن مللەتتىن بەرى، ھەمى كۆچەراتىبۇون و ھەر گاڭا كەتبا ھەيغا گولانى ژ كۈزى نەدھىلە حەيوان بچنى، ژ بەر كۆئىگەر حەيوان بەردايى دەغەل زىيەد ناكەت، ئەو مىرگا پەھایي يا تاهر پاشايە و دېيىزىنى تاهر پاشايى دەشتا پەھایي و ئەو كۈزىا وانە و ناقى پەھایي بخوه ئاڭا گولانە و ناھىيەن پى و پېبار د ناڭا پا بچن و ئەوانا دانا نىقا مىرگى.

دېيىزى دەما عەمەر ئاغاي، وي شەقى داناي وى مىرگى، تاهر پاشا ل سپىيەھىي دەركەت دەست نقىيىتى بىرىت، زەلامەكى وى گۆتى: تاهر پاشا، زۇمەكا بچويك يا داناي د نىقا مىرگى دا و يا داناي د نىقا كۈزى دا.

تاهر پاشاي گۆت: دىيارە ئەو مروققە نەزانە و ئەو مروققە يى غەريبىه و يى ژ جەھەكى دويير هاتى، يان خويىندارە، يان دلمايىيە، يان ژن رەقايىه، يان باران ل دەقەرا وان نەھاتىيە و يى هاتى حەيوانى خوه بىگىرینىت و بچەرەينىت.

تاهر پاشاي گۆتى: كەس بەلېلى نەكەت و نەز دى كاغەزەكى نقىسم و گەھىنەم دەستى وى و ۋان پسىياران ژى كەم.

و تىيەدا نقىسى ژى -ئەگەر تۇو ئىيىك ژ قانان بى و هاتىلى ل ناڭا عەشىرەتەكى بگەرييى و هەتا سولحا وە چىدېبىت، تۇو درستى هاتى و ئەز بخىرەاتنا تە دەكم و دى تە پارىزىم - پىشتى تاهر پاشاي ئەو كاغەز ب وى پەنكى نقىسى و دايىھ دەستى زەلامەكى و عەمەر ئاغاي ئەو كاغەز قەكرى و خاندى، ئەو كاغەز دانا سەر سەرى خوه ول بىنى كاغەزى نقىسى كو - نە ئەم خويىندارىن و نە دەلماينە و نە ژن رەقايىنە، ب تى باران ل دەقەرەين مە نە هاتىنە و مە حەيوانى خوه يى

ئینای و مه بەری خوه دایه زۆزانان و ناڭەشاییرىن كوردا و جامىرەك
چەند وختەكى مه بخودان كەت و هەتا خودى ل مه بھىت رەحمى.
تاهر پاشاي جابا وان فريېكىن و گۆتى: هين بۇ خارنى مىھقانىن من.
ھەردوو كۈپىن عەمەر ئاغاي مىرزا و عزىزلى دەوارىن خوه
سياربىوون و چووبۇونە كەريانى و ئەسحەد يىسى درېزكى بۇول
كويىنى. هەتا بۇويە نىزىكى نىقىرۇ و هاتىن بن رەشكوينا، عەمەر
ئاغاي گۆتى بابۇ ئەقە دەقەرا تاهر پاشايە و پاشايى پەھايى يە و يىنى
ھنارتىيە دويىف مە را و يَا گۆتى، هين مەعزومىن مە يىن فراقىنى نە،
گۆتى باشە باب و چەند فەقيرىن وان زى قىكەتن و ب دويىف عەمەر
ئاغاي كەتن و چوونە مىھقانداريا تاهر پاشاي.

- سەلامو عەلەيکوم.

- عەلەيکوم سەلام.

و بېزىل ئىك و دوو گرتىن و خارن و قەخارن بۇ ئىنان و بەرھەقكىن
و خارن و قەخارنىن خوه خارن، تاهر پاشاي گۆتى: هين چ كەسن و ژ
كىقە هاتىنە؟؟

عەمەر ئاغاي گۆتى: ئەز بۇ تە پاستى بىزىم؟
گۆتى: بەلى.

عەمەر ئاغاي گۆت: ئەم خەلكى دەشتا دووبىانى نە و خەلكى سلىقانە يَا
نە و ئەم ئاغايىن باسدكىيانە و خوينەكا د ناڭ بەيانا مە و برايى مە دا
چىبۇوى، كوبى من برايى من كوشت و ئىيدى چاقىن من ب وى مللەتى
رەنانبىن و مە زى گۆت ئەم دى هازوين و جامىرەكى وەك تە چەند مەدھەكى
مە بخودان كەت، هەتا پىچەكى چىرۇكا مە كەن بېت و سەلاحتەك ل
ناقېيانا مە چى بېيت و ئەم بىزقىرنە سەر ئاخ و ملکەتى خوهقە.

تاهر پاشاي گۆتى: ئەز تاهر پاشايى دەشتا پەھايى مە ل مىرگا
گولا، بەس ئەقە گولان هات كوز دى منه بىن و ناهىنە چەراندىن، دى

په خهکى عاقاري دهمه ههوه، خودى هند كه رامه دگهله مه دا كريه و
گوتى ڙفيره هتا دگههيته سڀانى خهلاتي ڙئي نافي من دگههيريت و
كهس نينه پوڙهکى په زهكا ته ڙئي ببهت و ئههد ب من كه تبيت، ئهز
سنه و پينجي ميراسهرا په زهكا ته بدنهه كوشتنى.

عهمهر ئاغا ڙئي هات و چادرخوه پاكر و بره دانا وي جهى يى
تاهر پاشاي بو دهست نيشانكري و پشتى چهند پوڙ پيقه چووين،
عهمهر ئاغاي گوتى كوريين خوه: دقيقت ئهم ڙئي تاهر پاشاي و زلامين
وي، داخواز بكهينه خارنهكى، وان گهلهك قهنجيال مه كري و دا ئهم
ئيىك و دوو پتر ناسبتكهين ڙئي.

ئهوان ڙئي جاب دا تاهر پاشاي و گوتى هين بو فرافينى
دداخازكرينه كوبهين دهف مه، گوتى سه رچاڻا و رابون سى چار
ميه سه رڙيكتن و پاني کوچهراته و نيقرو تاهر پاشا ب خلامى خوهقه
و نيزىكى نه ده زلامه كا دگهله هاتن و سلاڻه كرن و چوونه بن پهش
كويينى عهمهر ئاغاي و خارن و قهخارن خارن و كويينى قه هوئي
دجودانه و پوينشتنه خاري و خارن و قهخارن خون خوه خارن.

پاني سوحبه تا ئاغه و اتانه و ههركه سهك بو خوه حمز دكهتن، تاهر
پاشاي گوتى: ئهقه هين بونه ميهقانين مه و تا سڀانى خهلاتي ب
بر و هقهيه و ههركه سى دهستي خوه درېزكه ته په زهكا و هه ڙئي، ئهز
دى سنه و پينجي زلامين خوه سهرا دهمه كوشتنى و هين دى ل
دهف من بن هه تا وي دهمى د ناڻه ههوه دا دهين و دچين و خوينداريا
وه نه هيلىن و وه پيىك دئينين.

ڙنکىن ل ئالي دى گوهى دهنه خوه دهنه زلاما و تاهر پاشا ڦان
سوحبه تان دكهت و گوتنه ئيىك: راسته هندى مرؤه بگهريت، دى
تشتىن نوى و يىين سهير بىنىت.

گوتنه ئىك: هين بىزىن ئەڭ كەسى هنده مەتحىت خوه دكەت، زەلامەكى باشە يان بەزنا وى ياكورته و ب سەر مەتحىن خوه قەنەبىت.
پابۇون پەردا كويىنى راکىن و چاقى تاھر پاشاي ب ھەردوو زەرييا كەت، ئىك ژوان بەزىن بلندە و يادى گەلەك بەركەتى، قىجا جانىا وان بەزىن و ناۋەتەنگ زراق، رويىسى سۈرگۈلى و خىزىم شور و قېرىك مىنگە، گەردىنە قازى و ناۋەتەنگا خەزانان و ھندى ھند دجانى، چاوا جاقى تاھر پاشاي ب وان ھەردوو زەرييان كەفت و نە ب دلەكى، ب ھزار دلان، دلى وى كەتى و گوتنى، ئەزدى دەشتا رەحايىي ھەممىي دەمى، بەس ئىكى ژقان زەرييان بدهەتە من.

ل بەرابۇونى، تاھر پاشاي خاترا خوه خازت و دەستى عەمەر ئاغاي گرت و دەستى وى گفاشت و گوتنى: من پىچەك خزمەت ياخى ب تەھەمى ل دۆر چادرى زقىرىن، گوتنى: عەمەر ئاغا ئەڭ ھەردوو زەرييە چ يىين تەنە؟

گوتنى: ئىك تىلى مەنجۇل، بىكا منه و بىرازا منه و يادى كولىلىكا چەمى فەق سەننېيە و نىرگەزا كەقىرە سورىيە و ئەو تىلى عەيشان كچا منه.
گوتنى: ھەكە تۇو ۋى بىدەيە من، دى تا سىپانى خەلاتى، ب دەست تەقە بەردىم و كورپۇن تەئەگەر بىزىن بن دى وان بىزىن ئىيىخ و تە چەند ئاخ بقىيت دى دەمە تە و دى خوينى خوه بېھر تە دا دەم، تا بۇزى سەلاھەتا تە دەھىت.

عەمەر ئاغاي گوت: ئەزدى بىزىم كورپۇن خوه.
گوتنى: بلا.

عەمەر ئاغاي جابا مىزازى و عزىزى قېرىكىر و داخازىيا تاھر پاشاي بۇ گوت و كا دى چ بىزىن. مىزازى گوتنى: باب، پىيغەمبەرى مە سلاقىين خودى ل سەر بن، ياكوتنى داخازا ئىانا جان نەكەن و دى فتنە سەرا ھىنە كرنى و ئەڭ كچە جانە و بەركەتىيە و فتنە دى سەرا وى ب سەر

مه دا قه ومن، همه ما ئەڭ جامىرىّ ھەزەما باشتەرە و ھەما دى دەينى،
بەس ب قەولى شەرتەكى كوتا سى سالىن دى نا قەگوھىزىت، دا
خەلک نەبىزىت ژېر خودانكىدا خوه كچا خوه يا دايى.

پشتى گولان ب دوماهى هاتى و نىزىكى ھاقىنى بۇوى، عەمەر
ئاغايى گۆتى: تاھر پاشا ئەگەر تۇو دەستوييريا مە بدەي، ئەم دى
چىنه زۆزانىن كوردىستانى و ناڭى سىپانى خەلاتى مە يىن گوھ
لىپۇوى، ئەم دى مەدەھەكى حەيوانى خوه بەينە سىپانى خەلاتى ژى.
تاھر پاشاي گۆتى: ھېرن ھين دەستوييرداينە و ھەر جەن ھين
بچىنى ژى، مە پەيوەندىيەن ھەين و ناڭى مە يى ھەي.

ئەوانا ژى كىن و رەشمالين خوه راکىن و كەتنە دويىق حەيوانى
خوه، قوناغ بەر قوناغ و بۇز بەر بۇز ھاژۇتن و تا گەھشتىنە سىپانى
خەلاتى و دانانە ناڭ مىرگەكى و ناڭ كانيكى و حەيوانەتى خوه بەردا
د ناڭ وى مىرگى دا، ھندى ئەسحەد بۇو ما دىن چادرى ۋە ھندى
عزىز و مىرزا بۇون، ل دەوارىن خوه سيار بۇون و چۈونە وان چۈل و
چىا و گۆتى: ئەمى بچىنه سىپانى خەلاتى بۇ خوه بەگەرىيەن.

دىيىش ئەو مىرگ يا بۇز بەگى مىرى شىكاكيابى و بۇز بەگ مەندىووبى
حىكمەتا ترکايىه، زەلامەك چوو گۆتى كو: زۆمەكى يا دانى ناڭ مىرگا تە و
ل سەر كانيا تە يا ناڭى.

بۇز بەگى ژى نىزىكى دەھ سيار، دانە دويىق خوه و بەرى خوه دانە
مىرگى و دىتن كوزەلامەك ل بەر دەرى چادرهكى يە و سلاڭ كرى و
گۆتى: ھين چ كەسىن، ھين لى قەوماينە، دلمائىنە، خويىندارن، مىھقانن
وھ دانايىھ سەر مىرگا من؟

عەمەر ئاغايى گۆتى: ئەم خەلکى دەشتا دووبانى نە و خەلکى
باسدكى نە و نەخوھشى د ناڭبەرا مە دا چى بۇو، ھەيامەكى ئەم ل

دەف تاهر پاشایی دەشتا پرحايى بۇوين و مە گۆت دى مەھەكى
چىنە سىپانى خەلاتى و دى زقېنەقە.
عەمەر ئاغايى گۆته بۆز بەگى: كەرمكە پەيا بېه و دا قەھوھەكى
قەخوين.

پشتى پىكقە پويىشتىنە خارى قەھوي ۋەخون، زەلامىن وان ھاتن
قەھوھە تىكىن و قەھوین خوه ۋەخارن و سوھبەت بۇ خوه كىن و
دەست ب مەتحا كىن، پا ژنكن و ژنكىن وان پەرده ل سەر كويىنى بلند
كىن و چاقى بۆز بەگى ب ھەردۇو زەرييا كەت.

بۆز بەگى گۆتى: ناڭى تە بخىز؟

گۆتى: ناڭى من عەمەر ئاغايى.

گۆتى: پا ئەق ھەردۇو زەرىيەت ھە چ يىيەن تە نە?
گۆتى: ئېك ژوان بىكا منه و برازا منه، يَا دى كچا من تىلى
عەيشانە.

گۆتى: تە كچا خوه نەدايە كەسى؟

گۆتى: بەلى من كچا خوه يَا دايە تاهر پاشاي، مىرى دەشتا پرحايى
و ناڭ مالى و نىشانى ژى يَا بۇ ئىنائى.

بۆز بەگى گۆتى: باوەربىكە ئەز وەناكەم تۇو وى بىدەيە كەسى و
تىلى عەيشان بۇ منه و ئەز مەرۇقا دەھلىنەم و ئەز تاهر پاشاي ب كتا
تىزبىيا خوه ژى حساب ناكەم و ئەو كچك بۇ منه.

عەمەر ئاغايى گۆتى: پا من دوو كورىن ھەين و بلا ئەو ژى بىزقىن، كا
دى ئەو چ بىيىش.

وان ھند دىت ھەردۇو زقېرىن و سلاڭ كىن و چۈونە دەستى مىھقانا
و مىززايى گۆتى: باب ئەق چ كەسەن؟

گۆتى: ئەق بۆز بەگى مىرى شەكارىيانە و مەندوبەكە ژەندوبىيەن
حىكمەتا ترکا.

گوتى: ئىچ گوت و ويچ دقىت؟

گوتى: دېيژيت ئەقە مىرگا منه، بەس پا خويشكا وە يادىتى و دېيژيت ئەز تاهر پاشاي بكتەكا تزبىيا خوه حساب ناكەم و دېيژيت دنیا بەهېزىت تىلى عەيشان بۇ منه.

مېزاي گوتى: ئۇ تەچ گوت؟

عەمەر ئاغاي گوتى: ئەز دېيژم قوھتا وي ژىيا مە زىدەيە و ئەم دى تىلى عەيشانى دەينى.

كەربىن مېزاي گەلەك قەبوون و گوتى: وەللاھى تۈۋ نە زەلامى و ما نەشەرمە بۇ تە، تە كچا خوه دايىھ ئىكى، ناڭ مالى بۇ ئىنای و تە ئەم دايى و دى ش نوى رابى دەيىھ كەسىكى دى!

مېزاي دەستى خوه داشىرى خوه و چوو گوتى: بۇزۇ ژىن كىنى مە دەركەقە و ئەم نە هاتىنە قىرە تۈۋ خويشكا مە ژە بىستىنى. و دەستى خوه داشىرى خوه و چەند خلاما خوه دا بەر و بۇزى ل دەوارى بۇو سىياربۇو و چوو ھەوارى.

مېزاي گوتى: باب تۇو كويىنى و تشتىن مە ب سەر مىرگى بىيغە. و ھندى بابى وي گوتى و ما پىيغە كو: ئەقە مەندوبى حكمەتى يە و مە هيىزا وي تىدا نىنە.

مېزاي گوتى: مە ژى خودى يەك يىھى و دى دەوارا مە هيىت، ھەر گاڭا مە دىت ئەم ھەمى دى هيىنە كوشتن ژى، دى ژنكىن خوه ژى كۈزىن و ئەم ناھىلەن ئۇ نامىسا مە بۇ خوه بېبەن.

بۇز بەگى يىچوو يەھەوارى و بەرخە خوه دەھنى كو بۇز بەگى ب سەد و پىئىنجى زەلامان قە هاتىنە شەپرى، مېزا ژى رابۇو شىر و مەتالىن خوه دەھر خوه دانان و زرى و كومزىيەن خوه دسەرخوه دانان و پما پيسا گەرگانى، دەھستى خوه گرت و ئەھىھەسپى خوه ئىنا و

زین و مهعره‌که ل پشتا وي سیارکرن و پي خوه دا پکیبی و ل ئوشتا زینی که‌ت و بېرى خوه دا مېیدانی.

هەتا ئىقارى، مىزازى و عزىزى پىنجى فيرسىن بۇزى كوشتن، بۇزى پەرئىن خوه داقوتان و بۇزى ب هەرسەد زەلامىن خوهقە رەقىن و جاب دا حکومەتى و زى داخازكر كو: ئەقە عسات يىن هاتىن ئاخا مە يا گرتى و پىنجى زەلامىن مە زى يىن كوشتىن.

و تلغراف دانە وانى و دياربىكىرى و قولوپى بوشويى و پترۆ دووسەد شىرىتىن حکومەتا تركا دەھەوارا بۇزۇي دا هاتن.

دېيىش شىرىتىن تركا كەتنە بەر سىنگى مىزازى و عزىزى و يى شەرى دكەن، بۇزىبەگى دېشت وان پا هندەك زەلامىن خوه بدويق خوه قە ئىخستن و قەست كرنە چادرىن عەمەر ئاغاي، عەمەر ئاغا گەلەك قوتا و شەھلىتىن كويىن وان برىن و دەست و پىن وى پى دىگرىدان و هەما بۇز بەگى دەستى خوه دا چنگلى تىلى عەيشانى و ھاقىتە سەر پشتا مەھىنەكى و بدويق دەوراي خوه قە گرىدا و گۇته زەلامىن خوه، دا بچىن ئەز ب مرادا خوه گەھشتم و زقېرىنەقە.

ھندى تىلى مەنجۇنى كچا تاهرپاشاي گۆتى: ئەسحەد ھلو خويشقا تە بىن و بابى تە زى يى بى سەروبەر كرى و ھەردۇو برايىن تە بتىنى يى ل بەر سىنگا فەوجە كا شېرتان.

ھەر گۆتى: بەحسى من نەكە و بخودى تە زى بېن ئەز نا ئاخقە. تىلى مەنجۇنى گۆتى: خوزى تۈو نە مىز بايە و تۈو نە ئىن بايە زى، خوزى تۈو جورەكى گىيانە وەران بايە و ب سىنگەكى قە يى گرىدىاي بايە و نۆكە من كەفە كا گىايى دانابا بەر سىنگا تە.

مەنجۇلى رابۇو دەست ھاقىتە جل و بەرگىن فيرس و عەگىدا، كرنە بەر خوه و شىر و مەتال دېھەر خوه دەينان و بېرى خوه دا تەولخانى و كمىدەك زى ئىنادەر و چوو زين و مەعرەکە ل پشتا وي سیارکرن و رما

پیسا گورگانی د قله پیچا زینی قوتا و زری و کومزی ب سه رسمی
خوه دادان و پوشیه کا سه ری خوه پیچا و که ته شوپا تالانی و هېړه هم
وهکو تمو دچی.

تیکی مهنجوئی خوه ب بوزوی و زه لامین وی را ګهه اند و دهست دا
شیری خوه و یې شیره کل پشتی دای و نیک ل سه ری دای و تا وان ډاګمه
ژ خوه بوی، حهفت ههشت زه لامه ک د دهواران دا هافیته خاری و بیوو قیبر
قیبر و بهغ بهغا وان و گوتی: ئه قه چ چیبیوو؟

ئیکی گوتی: ئه قه مله کی مه و تی یه و ئزرائیله ب سه ره مه دا گرت.
مهنجوئی دیت کو ئه قه تیکی عهیشان، یا ل سه ره پشتا مههینه کی و
یا ددویف بوزبې ګی رایه و ئه وی شیره ک دانا رهه نی مههینی و رهه نی
مههینی شکاند و مههین قوون و قوون ب عه ردی که فت و مهنجوئی
گوتی: رابه سه ره خوه دیه لی، دیاره بوز ته خوه شه جو تی برال
مهیدانی و باب ګریدای ل عه ردی و تمو ب دویف څی که تی.

تیکی عهیشانی هو بهری خوه ده تی ئه قه مهنجوله، وی ژی دهست
هافیته شیره کی ژ سه ره که له خه کی را کر و خوه هافیته سه ره پشتا
هه سپه کی و گوتی: ئه م چ بکهین؟

مهنجوئی گوتی: ئه م دی زقپین بن کوینی.

ده ما هه رد وو زقپینه څه و هاتین بن کوینی و دهست و پین مامی
خوه څه کرن و گوتی: مامو چا فی ته ل ڦان بیت، ئه ز دی چم هه رد وو
تیکی خوه سه حکم.

گوتی: نه مامو ئه ز دی چم سه حکه می.

گوتی: نه مام تمو ل څیره به.

و پابوو خارنه ک بوز هه رد وو تیکی خوه کره دچانتکه کی دا و بهره څه
مهیدانی ب پیکه فت.

مهنجول بهريخوه ددهتى حكمهتا تركا عهسكرهكى گلهك مهزن يى
ئيناي و بهريخوه دايى كو عزيز و ميرزا يى د شهري دا و قيريهك
دaiي و گوتە ميرزا: ha پسام خيره؟

ميرزا گوتە مهنجولى: كا تورو بگەھە عزيزى، يى بريندار بوي و
بگەھىنە بن كويىنى، ئەھد ئەو بيت هندى چىكەكا خويىنى د لەشى من
دا هەبىت، ئەز نەزقىم و شەپرى بکەم.

ئەو رابوو خارن بۇ ميرزا ھيلال جىھى پويىشتىنا وي و عزيز
برىندارە، دا بەر سىنگا خوه ل سەرپىشىنا ھەسپى و ئىيانىدە بن كويىنى.
بهريخوه ددهنى ئەفە دوو بابه دەرويىش ژ وېقە هاتن و دوو عەربانە
يى ب ملىقە و پويىشتىنە خارى و گوتى: ئەفە وە خيرە هىن ب تنى ل بن
قى كويىنى و ئەو چىيە ئەو زەلامى بريندار ل نيقا كويىنى؟

گوتى: ئەفە تىيى منه ول مەيدانى يى بريندار بوبى، تىيى من يى
دى، يى ل بەرۋاكا شەپرى و ئەفە جەندىرمىن تركا و زەلامىن
بۆزبەگىنە ب سەر مە دا گرتىن و مە چ هەوار ژى نينه.

با به دەرويىشا گوتى: ما ئەفە هىن ژ بن ئاخى دەركەتىنە، كو كەس
د هەوارا هە وە نەھىت؟!

مهنجولى گوتى: ئەم خەلکى دەشتى دووبانىنە و خەلکى سلىقانەيانە و
خەلکى باسىكىنە، من جوتەكى برا و جوتەكى شىرا، عەبدوللا و چەلەنگ
عەبدال ل وېرى ھەنە، ھەكە جاب بۇ وان چووبايە ھەرئىك ژوان خوه
نادەته ب قوهتەكا عهسكەرى ھەمىي.

با به دەرويىشهكى ژوان گوتى: ئەھدا خودى ب من كەتبىت،
سوپەھى ھەتا دوو پۇزىن دى هەوارا وان بۇ ھەوھ بەھىت.

ھەما سەرئى ھەسپى خوه دا ژور دا و ئەو چوو و بەرزە بوبى و
خودى دزانت كا ملياکەت بوبى يان با به دەرويىش بوبى، يى دى گوت:
وھ چ هەوارىن دى نىنن؟

مهنجولی گوتی: بهلی و هلا مه ئە کچکا هەنی دابوو تاهر پاشایی رحایی و وی گوتبوو مه، ئەگەر پەزەکی وە زى بھیتە بىن، ئەز دى سەد و پینچى زەلامان سەرا دەمە كوشتنى.

وی بابە دەرویشى گوتی: ئەز دى بۇ ھەو چەمە ھەوارا تاهر پاشایی رحایی.

و ئەو زى ب پېچەبۇو. بابە دەرویشى ئىكى زوي گەھشتە دەشتا باسدكى و عەبدوللا و چەلەنگ عەبدال دىتن و گوتی: هىن برازايىن عەمەر ئاغايىنه؟

گوتی: بهلی.

گوتی: ئەقە كاغەزا خويشكا وە.

و كاغەزى قە دكەن، گوتنه ئىك: مانى خوين تابىتە ئاڭ.

و ھەردۇوكا بەرى دەوارىن خوه دانە سىپانى خەلاتى د ھەوارا پسمايمىن خوه.

دىيىش گەھشتىن بەر ھىزلى، مەنجولى گازى خەزالى و تىلى عەيشانى كىن و گوتى: ئەوين ھە برايىن من ھاتن و ئەگەر ئەو ھاتبىنە تۆلىن بابى من قەكەن، ئەقە خودى ژ مە ستاند و ھەما پاشى ئەم دى فنجانىن ژەھرى قەخوين.

تىلى مەنجول ب نك برايىن خوهقە چوو و گازى كرى: گەلى برا ئەز خويشكا وە مەنجولم و مامى ھەوھ يى ل كويىنى نەھشبووى و گەلەك يى ھاتىھ قوتان و تىشاندىن، عزيزى زى يى بىرىنداربۇوى و نزانىن كا نۆكە يى مرىيە يان نە و پسمامى مە مىرزا ب تىنى يى ل ناڭ شەرى و ۋىچا بۇ مە بىيىن، ئەگەر ھىن ھاتىنە خويىنى و تۆلا بابى قەكەن، بابى مە ھەر يى چووى و بلا تۆقى بىنەمala مە نە بىرىت و بابى مە نازقىرت، ئەگەر ھىن ھاتىنە سەلاحەتى و ھارى پسمايمىن خوه بکەن، ھەر نۆكە

بۇ مە بىزىن ژېر كو فنجانىن ژەھرى دىدەستى مە دانە و ئەگەر هىن
يىن تۆلى بن مە ئەهد يا كرى، كو ئەم وان فنجانان قەخوين.
چەلەنگ عەبدال گۆتى: خويشىكى وان فنجانان ژەدەستى خوه پاقىيىن
و ئىك ژەھوھ دىگەل مە وەن، كا جەھى شەپى ل كىقەيە و دا بچىن ھارى
پسىامى خوه مىرزا بکەين و ھەھوھ ژەكۈشتى و قى بەلايى پىزگار بکەين،
ما خوهە ئەم دكۇرەينە، ما خوين دېيتە ئاۋە.

پىكىفە گەھاشتنە بن كويىنى، بەرئى خوه دىدەنى كو بوشاهىيەك يا
گەھاشتىيە وىرىي و تاھر پاشايى رحايى ب سەد و پىنجى زەلامىن خوهقە،
يى د ھەوارا عەمەر ئاغاي دا ھاتى.

چەلەنگ عەبدالى گۆتە مەنجۇلى: ئەقە ج بوشاهىيە ئەق مروقە كىنە؟
تىلى مەنجۇلى گۆتى: ئەو تاھر پاشايى دەشتا رحايى يە و ئەھدا دايە
مە كول تەنكاقىيا د ھەوارا مە بېھىت و مە تىلى عەيشان ژى دىگەل گۆتىيە
و ئەوى دەھەوارا مە ھاتى.

گۆتى: كا تۇو بۇ مە ھندەك خارنى بىنە و دا بلەز بچىن د ھەوارا
پسىامى خوه.

تاھر پاشاي پسياركر كو: ئەقە چىيە و ج چىببۈيە؟
تىلى مەنجۇلى گۆتى: ئەقە بۆز بەگى مىرى شاكاكانە و پىشتى ئەم
ھاتىن قىرە دەپىا خاستىيا تە، تىلى عەيشانى بۇ خوه ب زۆرى بېھىت و
مە نەدaiيى، نۆكە مىرزا يى ل بەرۋىكا شەرى و عزىزى يى بىرىندارە و
نزاين كا نۆكە يى ساخە يان ژى يى مرى، عەمەر ئاغا ژى يى ژ
قوتانى نەھش كريە و تۇو يى ب كەيغا خوهى و تە دەقىيت شەرى دىرى
بۆزبەگى دىگەل مە بکە و تە دەقىيت ژى بىزقە.

تاھر پاشاي گۆتى: مانى من ئەھدى يادايە ھەھوھ كو ئەگەر پەزەكَا
وھ بېھىتە بىرنى، ئەز سەد و پىنجى زەلامان سەرا بىدەمە كۈشتىنى و

ئەقىزەلامەكى و بەھىتە كوشتنى و دەعوا ناميسا من زى بەھىتە كرن،
ئەز دى شەرى دگەل و دەزى وان كەم.

عەبدوللا و چەلەنگ عەبدال بەرى تاهر پاشاي گەھشتنە بەرۇكا
شەرى و دىتن کو مىزۇيى د ناڭ بەرۇكا شەرى دا و گازىكىنى: مىزۇ
تۇو مەناس دكى؟

مىزۇيى گۆتى: هين پىمامىن مەن و ئەگەر هين ھاتىنە خويىنى ئەقە
ئەز ھاتىمە شەرى ھەوھ.

چەلەنگ عەبدالى گۆتى: ئەمېن ھاتىنە خويىنى.

مىزۇيى شەپھىلا و دەست دا رما خوه و ئىخستە ناڭ چاقىن
مەھىنى و قەست كرى و بەرى خوه دەدەنلى... گۆت: ئەقە ئەگەر ژقىنى
گەرمى بەھىتە مەدى مە كۈزت.

رابون شىرىن خوه بەردانە عمردى و دەستىن خوه شۇركىن، گۆت:
پىرۇز بىت ئاغاتى و مىراتى بۇ تە و مە تۇو عەفوکى بخوينا باپى خوه و
تۇو ھېرە بن كويىنى پويىنە خارى و دۇرا مە يە، ئەم دى چىنە شەپرى.

مىزۇ چوو دەف مەنجۇلى و خارنەك خار و بىيەنا خوه ۋەددەت، بەرى
خوه دەدەنلى كو ئەقە تاهر پاشا ب زەلامىن خوه زى ۋەھات و چەلەنگ
عەبدالى گۆتى: تاهر پاشا تۇو پاوهستى و داوهت داوهتى مەيە و ئەھدا
خودى ب مە كەتبىت، ھندى ئەم دساخ بىن، جارى ئەم زەلامىن تە نە
دەينە كوشتنى.

ھەر دوووكا خوه بەردانە شەپرى، ھندى داڭ دۆزبۇون خوه ژ شەپرى
قەكىشان و شەپ ما ب هيقيا شېرتا و جەندرەمىن ترکاۋە و گەلەك ژى
ھاتنە كوشتن و ئەوين ماین زى پەقىن و سىپىدەھىيەكى كەس نەما ل
بەرۇكا شەپرى.

پىشتى زقىنە بن كويىنى و دىتن کو عزىز زى يى ئەمرى خودى
كىرى و گۆتى: ئەم دى چكەين چ ناكەين؟

چهله‌نگ عه‌بدالی گوت: ئەم دى زقريين سەر ئاخ و ملکەتا خوه و مە مامى خوه و پسمايمىن خوه ژ خويينا خوه عەفوکىن و خوين چ جار نابييته ئاڭ و ئەم حەزدكەين، ھەگەر تاهر پاشا ژى، دگەل مە ب سەرەدان بھييەت سەر مللەتى مە و ئەم ئىيىك و دوو پتر بنياسين و مە بقىيت ببىينه برايىين ئىيىك.

پشتى ھەمى پىيىكە و تاهر پاشايى پرحايى ب زەلامىن خوهقە چووينه بازىرى باسىدىكى، تەرمى خوه قەشارتن و شىنىيا خوه راکرن، چەله‌نگ عه‌بدالى گوتە مامى خوه: تۇو بۇ من نابىيىشى ئەڭ تاهر پاشا يە چاوا د ھەوارا وە هات و سەد و پىيىنجى سىيارىين خوه ئىنائىن و بۇ ھەوه زەلامىن خوه بدهتە كوشتنى.

مامى وى ژى بۇ چىپۇكا وى گوت و گوتى: پشتى مە ل ناڭ مىرگا وى دانايى و مە چىپۇكا خوه بۇ گوتى، وى گوتە مە كۆرەپەن و شەركەسى پەزەكە وە ژى يَا بېھر وەقە و سەربەستلى بگەپن و ھەركەسى پەزەكە وە ژى بېھت، ئەز دى سەدو پىيىنجى زەلامىن خوه سەرا دەمە كوشتنى، پاشى تىلى عەيشان ژى يَا ژە خاستى و مە يَا دگەل گوتى.

چەله‌نگ عه‌بدالى گوتى: سەد جار پىروزبىيت و مەرۋەن ھوسا دباشىن كول تەنگاقيا خوه ل مەرۋەن بىكەنە خودان.

تاهر پاشايى پرحايى گوتى: ما دەم ھين پىيىك ھاتنهقە - و گوتە عەمەر ئاغاي - بلا كچكا وە ژى بۇ وان بىت و دى پىتل ئىيىك و دوو زقپن پىيىش خويينا بابى وانقە.

چەله‌نگ عه‌بدالى گوتى: ما دەم تە خوه ل مامى مە كرييە خودان و تۇو يى بەرھە ئەپپەن كۆرسەد و پىيىنجى زەلامىن خوه ژى، سەرا ئەھدا خوه بدهىيە كوشتنى، ھەما ل تە پىروزبىيت و ئەم كەسى ژە تە ژى باشتى نابىيىن، بەس سى ھەيغا مۇلەتى بده مە، تا تازى و شىنىيا پسمايمى مە پادبىيت و ژۇنىي وەرە بۇ خوه بکە داوهت و شەھيانە.

چهله نگ عهدالی دگهل برایی خوه عهدوللای، میرزا کرنه ئاغایی
دهشتا سلیقانه بیبا و کهیف زقپی بازیبری باسدکی قه و زین و زیاره کا
خوهش دگهل ئىك بوراندن.

خاتینا سه بیحا^۱

دېیژن ل باشىرەكى حەمالەك ھەبۇو، كارى وى ژى ھەمى گاڭا
سەقىھەك ب پىشتى قەبۇو و ل ناڭ بازارى بۇ خوه حەمالى دىكىر. پۇزەكى
ژنکەكى گۆتى: حەمال..

حەمالى گۆتى: بەلى خاتىن.

ژنکى گۆتى: ب دويىف من بکەقە.

و حەمال ب دويىف كەت و ھەر تشتى وى ژنکى كىرىبا، دا دەتەف
حەمالى و حەمال دا كەته د سەقىكا پىشتا خوه دا، ژقى دكانى بۇ
دكانا دى و ژقى بازارى بۇ بازارى دى و تا سەقىيا حەمالى تىزى بۇوى
ژنکى گۆتى: حەمال

گۆتى: بەلى خاتىن.

گۆتى: ب دويىف من بکەقە.

و ھەردوو چۈون و تا ل جادىدەيەكى دەركەتىن، ژنك ب بەر خانىيەكى
بى سەروبەرقە چۇو و دەرگەھ قەكىر و حەمالى ب دويىقە و دىيت كو بۇونە
دەرەجە و ھەردوو ژۇر دا د وى دەرەجى دا چۈونە خارى، حەمالى دىت
كول بىنى دەرەجە يىان قەسىرەكاكەلەك مەزىنە.

ژنکى گۆتى: حەمال پىشتىي خوه دانە و ئەقە بۇ تە زىپەك حەقى
حەمالىيا تە.

گەلەك كەيىفا حەمالى هات، ژبەر كو ھەيىقى خەكى ب زىپەك شۇل
ناكەت.

ئەم چىرۇك ژ زاردهقى حەسەن سەنلىم بەرزىلىكى ھاتىيە نەقىسىن، ژ دايىكبووپىي سالا ۱۹۵۴ يە
و كارى كاسېكارىيى دەكتەت، ئاكىنجىيى تىلکەبەر- زاخۆيە و ھەر وەك دېيىشىت خاندەقايىھ و چۈپىيە
ئۇھىيى و ئەم چىرۇكە ژ چۈپىكاتىيا خوه ژ زاردهقى بابى خوه وەرگرتىيە.

ژنکى گوتى: حەمال، ئەگەر تە بېقىت تۇو داشىي ئەقىرۇل قىيرە بىيىنى و بخوى و قەخوى، بەس من شەرتەكى ھەى دەقىت تۇو بۇ من بجه بىيىنى.
حەمالى ژى دەلى خوه دا گوت - مانى من بھايى ھېقەكا دى يا كاركىرى و ھەما دى ل قىيرە بىم و كا دى چ د قى قەسىرى قە بىيىن - حەمالى گوتى: خاتىن شەرتىن خوه بىزىھ.

ژنکى گوتى: ناقى من خاتىن سەبىحايىه و شەرتى من ئەوه ھەر تىشتى تۇو بىيىنى و گوھلىيىبى، نابىت تۇو بۇ كەسى بىزىھ.
حەمالى گوتى: من قەبىلە.

و ژنک رابۇو چوو بۇ خارن ئىينا و بۇ فيقى ئىينا و گەلەك قەدرى وى گىرت.

پۇز نىزىكى ئاقابۇونى دچوو، دوو زەلام د دەرەجان دا ھاتنە خارى و ھەرئىكى ب چاھەكى، د دويىف را دوو بابە دەرويىش ھاتن و عەرەبانىن وان ب ملىقە و گوتىنە خاتىن سەبىحايى: ئەگەر تۇو مىھقانا بەھۆينى، ئەم دى ئەۋەشەقە ل قىيرە مىيىن؟

دەگەل حەمالى بۇونە پىنج كەس، خاتىن سەبىحايى گوتى: من يا بۇ حەمالى ژى گوتى و دى بۇ ھەوه ژى بىزىمەقە، كو من شەرتەكى ھەى بۇ ھەر كەسى بمىيىنە ل قىيرە و ئەوه ژى ھەر تىشتى تە گوھلىيىبىت و هىن بىيىن، نابىت ژ قى قەسىرى دەركەقىت و كەسى گوھلىيىبىت.

ھەميا گوتى: مە ب شەرتى تە قەبىلە و خارن و قەخارن بۇ ئىيان و بۇ فيقى ئىيان و تىر خارن و تىر قەخارن.

د ناقبەرەكى را بەرى خوه دەنلى كو دوو ژنكىن گەلەك جان ژ دەرگەھەكى ھاتنە د ژورقە و ئىيڭ ژ وان پەقسى و يا دووئى تەمبۈرلىدىدا و ستران د گوتىن و دويىف را، ئەوا تەمبۈرلىدىدا و ستران د گوتىن، دەست ب پەقاسى كرو يا دى بۇ تەمبۈرلىدىدا و ستران د گوتىن. پاشى ئەوه ژنک چوونە د ژورقە و دوو تاشى دەركەتن و خاتىن سەبىحايى دەست

دا قامچیه کی ترثی خیزول وان تاژییان پاوهستیا ب قامچیا و ههتا
نههش کرین و پاشی ئو تاژی بربن د ژورقه، د دویق پاژنکەك گەلهك يا
جان هاته د ژورقه و دیتن کو يا هاتیه ئەشكەنجهدان و بريئین خوه نيشا
وان دان و ئهو زى چوو د ژورهکا دېقە.

ھەرپىنج مېھقانىن خاتين سەبىحايى دەقىن خوه بربنە بن گوهىن
ئىك و دوو و پسيار ژئىك كرن، وي گۆت ئەقە چبۇو و يى دى گۆت
ئەقە چبۇوا!

خاتين سەبىحايى دەركەھەك ۋەك دەركەت و
گۆتى: دەست و پىيىن قان ھەرپىنج كەسان گرىيەد و بىبە د ژورەكى ۋە،
ھەرپىنجا بکۈزە و كەلەخىن وان پاۋىزە د ناڭ دەحلەكىرا.

خاتين سەبىحايى گۆتى: ئەويىن هيىش د قەسرا من ۋە نەشىيانىن
خوه، ئەو دەركەقىن دەرقەمى قەسىرى دى چاوا شىئە خوه و دەقىن
خوه دانن سەر ئىك و نەيىنيا قەسىرى ۋەشىرن.

ئەوى زەلامى دەست و پىيىن وان ھەرپىنجان باش گرىيەن، ئىكى ژ
وان گۆتى: خاتين سەبىحا ل مە ببۇرە و ئەم زى خودان چىپۇكىن و
تىشت ب سەرى مە زى هاتىن، مە زى نەخۆشى ھەنە و نە تە بتىنى
چىپۇك ھەنە.

خاتين سەبىحايى گۆتى: باشه ھەرئىك ژەھە چىپۇكا خوه بۇ مە
بىيىت، ھەركەسى چىپۇكا وى يا غەریب بىت، ئەز دى وى ئازاد كەم.
ئەزەلامى چاقەكى وى كۆرە، گۆتى: ئەز دى بەراهىيى چىپۇكا خوه
بىيىم. گۆتى: ئەز كۇپى مەلكانم، بابى من بتىنى ئەز ھەبۇوم و گەلەك
قەدرى من دىگرت و ھەمى گاقا بەرىكىن من دىرىپا بارھبۇون، بابى من و
مەلكى چىنى گەلەك ھەقالىن ئېكىبۇون و چ حەفتى و چ ھەيىف نەدچوون
ئەگەر نامە بۇ ئىك نە فەتكىران و دىيارى بو ئىك و دوو نەھنارتبان،
جارەكى مەلكى چىنى نامەك بۇ بابى من فەتكەر و تىيدا نېقىسىبۇو، كوتە

ژمیزه پسیارا من نه کری و داخازا دیتنا وی کر کو بی زی خریب بوروی
کو سه ره دانا و هلاتی چینی بکهت و بچیته میهقانداریا وی.
بابی من بریار دا کو بچیته و هلاتی چینی سهرا دوستی خوه بدهت،
من گوتی باب تورو ناچی و ئهگهر تورو بھیلی ئهز دی ب وی گهشتی
پایم و دی چم سهرا دوستی ته دهم، هندی بابی من ما ب منقه و
گوتی تورو هیشتا بی گهنجی و دی چاوا بتنی چی و من تورو بتنی بی
ھی، ئهز دترسم نه خوشیه ک بهیته ریکا ته. بهی من گوتی ئهز دی
ھرم چم و دی بو خوه گهپیم زی، من ئهو و هلات نه دیتینه.

ئھوی مرؤقی بچاقه کی گوتی: خاتین سه بیحا باش گوهی خوه بده
چیپوکا من و ئهز نه ئەق کەسە مە و ئهز کورى مەلکا مە و بابی من دلى من
نه هیلا و گەمیھ کا باش دا چیکرن و گەمیقانه کی زیرەک دا دگەل من و
بابی من گوتە گەمیقانی کو، دی دگەل کورى من بى و چ حەفتیه کی و چ
ھەیقە کی و چ سالە کی زقېرى قە و دی چاڭى تە لى بیت و دی خزمەتا
وی کەی و تا تورو دزقۇرى قە، مala تە و خیزاننا تە دی یا بخودان بیت ول
بن چاقدیریا من بیت و دی پارە کی باش زی دەمە تە.

بی چیپوکا خوه دیزیت و گوت: بابی من مەكتوبەک بو مەلکى چینی
نقیسى و دا دەستى من و من خاترا خوه ژ بابی خوه خاست و ئەم
چووینە د گەمی دا و ئەم بېرىکەفتىن، ئهز چ جارا ل گەمیا سیار نەبوويمە
و ئەم گەھشتىنە جەھەکى د ئاشى دا و هندى من بەری خوه دايى بتنی
چاچىن مە ئاۋەقتىرە دکر، مە هند دیت پىلەکا مەزن يا ب نك مە قە دھىت و
پىلە دھاقىتى سەر پىلە و ئەو پىلە ئاشى هندى چىایيە کى يا بلندە و مە
خوه بەرەخىن گەمی قە باش ئاسى كرو نە هەرى ئەو پىلە ئاشى گەلەک يا
بەیز بۇو و ئەم پاکىرىن و گەمیا مە نقومبۇو و ئەم يىين دکەينە ھەوار و مە
ھند دیت ئەم ل گەقرەکى داین و هەرتىشتەک بو خوه چوو.

دهمی ئەز ھاتىمە سەر خوھ و من خوھ بىتني دىيت و گەميقان ل من
بەرزە بىبوو، ئەزى ل دەشتەكى دەركەتىم و ئەز ھەرى دچم تا ژ دويىرقە
من ھندهك شقان دىتن و بەرى خوھ ددهمى كۆ خەلکى وان و بەزنا وان نە
وەك يى مە يە و تا گىيانەوەرىن وان ژى نە وەك يىن مەن، من زانى كۆئىم
يىن گەھشىتىنە بىلادەكى گەلك دويىر. خاتىنا سەبىحا ئەز يى چىپۇكَا
خوھ دېيىم و گوھى خوھ باش بىدى، ئەز ژ شقانان بورىم و ئەز ل
باشىزەكى دەركەتم و ب بازارى دا چوومە خارى و ل بەر دكانا خياتەكى
پاوهستام و چاقى من ما ل خەياتى كا چاوان جلكان ددرىت.

چاقى خەياتى ب من كەت و گۆته من: ئەرى تووچ كەسى، ئەقە
دەمەكى درىزە توو دمن دفوڭىرى؟
من ژى گۆتى: ئەز ژى نزام و ئەز نزام ئەز ژ كېقە دەھىم و دى
كېقە چم.

خەياتى دەستى من گرت و ئەز برمە د دكانا خوھقە و بۇ من فريىكە
چايەكى و ئىيقارى خەياتى ئەز دگەل خوھ برمە مال و ھندهك جىك بۇ من
ئىنان و نىزىكى دەپ رۇزان ئەز مامە ل مالا وي، پۇزەكى گۆته من كۆ
بەتالىي چ خىر تىدا نىنە و گۆته من بۇ خوھ سەحكە شۆلەكى.

من ژى گۆتى مانى ئەز نزام دى چ شۇل كەم و ئەز نە يى
شارەزامە، پابوو دگەل من هات و ئەز برمە سىكا دارىيىا و گۆته دارىا
ئەقە برايى منه و بلا سېپىدى دگەل وە بەيىتە بۇ خوھ دارا و وان ژى
گۆتى بلا و ئەم چوينە بازارى حەدادا و بۇ من بقىرەك و داسەك و
كىنفەك كرىن و گۆته من ل ۋى باشىرى كارى دارىيىا و فرۇتنا دارا
گەلەكى بخىرە و بازارى فروتنا دارا گەلەك پەواجا خوھ يا ھەي.

سېپىدى من بقىر و داسىن خوھ ھەلگرتىن و ئەز دگەل دارىيىا چوومە
چىايى و من پىشىتىيك بۇ خوھ چىكىر و دا پاشتا خوھ و من دگەل وان ئىينا
بازارى و من پىشىتىي خوھ ب چار دەرھەما فرۇت و ئەز ھاتم من ئەو پارە

دانه ف خهیاتی. خهیاتی گوته من تزو پارین خوه هله لکره و من ز بهر پارا
تزو نه فریکر بیویه شوی، بتني دا بشنی خو بخودان کهی، ئه گهر تزو
پیندقی بوی.

ئه ز دریز ناكه م چهند پوزه کا ئه ز دگه ل دارييما چوومه پشتىين دارا
و هييش من نه ئينا ينه بازارى دا فروشم، خاتينا سه بيحا، ته ماعى
گلهك يا خرابه، پوزه كى سپيدى زووي من بقرا و داسين خوه
هله لگرتن، ئه ز چوومه دارا و من پشتىيەك ئينا و ئه ز چوومه پشتىيەكى
دى زى و وي پوزه من دوو پشنى فروتن، پوزا پاشتر من گوته خوه،
كا دا پيچەك ويچەتر بچم و من داره کا هشك ديت، ئه زل دارا خوه
پاله بوروم و من ئهو دارا هشك قهد قهد كر و من بىو چهند پوزان دار زى
فه كرن و دېيىن ته ماعى گلهك يا خرابه و ئه ز رابوومه قورمى داري
زى ب بقرا و من چهند قهد دهك زى فه كرن و من ديت نيقا وي قورمى
بوونه ده ره جه و ئه ز ب ده ره جان دا زور دا چوومه خارى، من ديت ز
ناوه دا بwoo قه سرهك و بهرى خوه ددهمى من زنهك ديت يا پوينشىيە و
يا پرچا خوه شه دكهت و مرؤفه جانيا وي تير نابيت و بتني ئهو زن
يا د وي قه سري قه.

وي زنى ئه ز ديتم كوش ز مرؤفه، هه ما ئيكسەر خوه دمن و هركر و كره
گرى، من پسيارا وي كر كا ئهول قىرە چ دكهت و بتني ل قىرە. گوته من
ئه ز كچا شيخەكى عھربا بوروم و من سەد جارى هەين و پوزه كى ئه زال
معافى ل سەر پشتا حىشتەكى سيارم و هەر سەد جارييەن من دگھل من
و گلهك خولام و خزمەتكار دگھل منه، مە هند ديت عەسمان بwoo تۆز و
غەمام و تشتەكى ئه ز را كرم و ل قىرە ئه ز ياي داناييم و بهرى خوه ددهمى
کو عفريتى ئەجنانه و ئه ز بىو خوه ياي رەقانديم و ئه ز ياي كريمه د قى
قه سري قه، ئه ز ياي هيلايمه بتني و دا كەس من نه بىينيت، هەر تشتەكى

من بقیت زی بی د قی قهسری قه ههی و ههر چهند پوژا جاره کی دهیته
دھف من.

گوتی: خاتینا سه بیحا باش گوهی خوه بده چپوکا من و من گوتھ
وی زنکی پا ئەگەر تورو پیدقى تشته کی بووی، دی چاوا ئهو عفريتی
ئەجنا هيٹ ول دھف تە ئاماده بیت؟

گوتھ من، دگھل من وھرە و ئەز برمە د ژورە کی قه و دوو قچکەك يى
ھلاويستى بوو، ئەو دووقچك ژ تەلسەمان يى رەشه و ھندى تشىت يى ل
سەر ھاتينه نقىسىن و نەخشاندن، كەس تشته کى تىناناگە هيٹ و گوتھ
من، ئەقەھەمی علمی ئەجنا و علمی سحرانە و رىستەك يا پېچە و
دووقچك يى ب نىزىك دھۆلە کى قه ھلاويستىنە و يا گوتىيە من ھەر گاقا
تورو پیدقى تشته کى بووی، دی قی رىستى كىشى و دی بەردەي، ئەو
دووقچك دی ب وی دھۆلى كەفيت، ھەر گاقا دەنگ ژ دھۆلى هات زی، ئەز
ل كىرى بم دی من ھايىز دەنگى دھۆلى ھەبىت و دی ل دھف تە حازريم.

من زی خوه ب وی رىستى قه مژوپىلكر و من ئەو رىستە كىشا و
ھندى زنکى گوتھ من، وەنەكە و دی عفريت هيٹ مە ھەر دووكا
كۈزىت. نە ھەرى، ئەو رىستە ژ دەستى منقە پاست و چوو ب وی
دووقچكى كەت و ژ دەنگى دھۆلى، من ھند دىت كو ئەز بلند بۇوم و
ئەز ھاقيتىمە ژ دەرقە و ئەو قورم ل من بەرزە بۇو و ب وان سەرودلانقە
ئەز زقېرىمە دەف خەياتىقە و من بقىر و داسىن خوه ژى بەرزە كىرن د
وی قورمى دا و من بۇ خوه گوت چ نىنە، دی چەند پۇزان ب بقىر و
داسىن دارىيىا پشتىيىن خوه چىكەم.

ئەز يى زقېرىمە بازىرى و من ھايىز چپوکا عفريتی ئەجنا نەما، پشتى
ئەو دووقچك ب دھۆلى كەفتى و ئەو دەنگ ژىباتى ئەز ھاقيتىمە ژ دەرقە،
ئىكىسەر عفريتی ئەجنا دچىتە دەف زنکى و بقىر و داسىن من دېيىت و
دېيىتىتە زنکى، ئەقە چ مروقە ھاتىيە قىرە، زنک دېيىتى ئەز نزاڭم و من چ

مرؤفة نه دیتینه و هندی دبیزتنی پا ئەفه چ بقرو داسن، ژنك هەر دبیزتنی
ئەز نزانم ژکیقە هاتینه و تا عفريت ژ بهرسقین وي بى هيقى بۇوي.
عفريتى هزرین خوهكىن و بۇ خوه گۆت، ھەبىت نەبىت ئەفه بقرو
داسىن دارىييانه و رابوو بقرو داس ھەلگرتن و خوه وەك رەنگى مەۋقا
لىكىر و هاتە وي باشىرى يى ئەزلى و چوو دەف دارىيىا و گۆتى، ئەفه
بقرو داسىن كىنە من يىين ديتىن، پا دارىيىا بقرو داسىن من نىياسىن و
ھەميا گۆتى، ئەم خودانى وان بقرو داسا دنىاسىن و دەما ئەز چويمە
سيكا دارىيىا، ھەميا گۆتى ئەفه خودانى بقرو داسا يى هات.
ئەم عفريتى چوويمە د قالبى مەۋقان دا، گۆتە من: ئەفه بقرو داسىن
تەنە.

من ژى گۆتى: بەلى يىين منن، هندى عفريتى گۆتە من، غەدرى ل
خوه نەكە و ئەگەر ئەف بقرو داسە يىين تە نەبن بىزە.
من ھەر گۆتى، نەخىر ئەو بقرو داس يىين منن و ئەگەر تۇو
باوھرنەكەمى پسىيارا ھەقالىن من يىين دارى بکە.
پشتى عەفرىتى زانى تەئكىد، ئەو بقرو داس يىين منن، من ھند
دىت وي عفريتى دەستى خوه ل ستوى من دا و ئەز چەراڭرم و كرمە د
ناڭ كەقلەكى گامىشى دا و من خوه ل قەسرا ژنكى دىت، عفريتى
گۆتە ژنكى ئەف مەۋقە بۇو ھاتىيە قىرە، ژنكى گۆتى نەخىر و كەس نە
ھاتىيە قىرە و ئەقى مەۋقى ش نوى ئەز يى دېيىنم.

ھندى ما پىقە ژنكى بۇج نەگۆت، عفريت هاتە دەف من و گۆتە
من تۇو ۋى ژنكى دنىاسى من ژى بۇ خوه ژ ژنكى گرت و من ھەر
گۆتى نەخىر.

عفريت گەلهك بىيەن تەنگ بۇو و چوو شىرەك ژ كاڭلانى كىشا و كرە
دەدەستى ژنكى دا و گۆتى پا دى ھەپە ۋى زەلامى بکۈزە، ژنكى شىر

پاکره هنداة سهري من و هندی هاتی نهشیا بدانیته من و عفريتى
گوتی توو بو ناكوژى.

ژنكى گوتی، من ئەم مروقە ش نوي يى ديتى و كوشتنا مروقەكى
نه هند يا ب ساناهىيە و ما دى چاوا شىيم مروقەكى چ نەكري بکوشم.
ئينا عفريت پابوو ژنكى كره د ناۋى وى كەقلى دا ئەوي ئەز د ناۋ دا و
شىر كره د دەستى من دا و گوتە من دى وى ژنكى بکوژە. من زى شىر
پاکر و چاوا ژنكى د گوت من زى بو خوه زى گرتىبوو و من گوتى، ئەز
نهشىيم چ مروقان بکوشم و كوشتنا مروقان نە هند يا ب ساناهىيە،
مروقە كەسەكى ژقهستا بکورىت.

بو چى د وان گاقان دا، چاقى عفريتى ئەجنا ب ژنكى ناكەفيت
دەما دىن كەقلى قە چاقى خوه ل من دىقاند، رابوو شىر هەلگرتە وى
ژنكى و گوتى: من هند جەھەكى باش بو تە بەرھەقىرى و من بو خوه
توو ب عەشق ئيناي و تە خيانەت ل من كرى، پابوو دا بەر شىرا و
هنچ هنج كر، رابوو چوو دووقچى خوه ئينا و ئەو تەلسەم ھەمى ب
منقە خاندىن و گوتە من دى ھەپە ببە مەيمىنک و ئەز بۇومە مروقەك
دقالىي مەيمىنکى دا و ئەز ھاقىيتمە سەرەردى.
من بو خوه گوت ئەز دى چەمە دەف خەياتى، بەلكو ئەو بشىت من
بىزگار بکەت.

خاتىنا سەبىحا گوھى خوه باش بده چىپۇكا من و ئەز بۇومە مروقە
دقالىي مەيمىنکا دا و ئەز بەرەف بازىرى چۈرم و من پاست قەست
كە دەف خەياتى و من سەرى خوه ب دكانا وى ۋەنەن و چاقى وى ب
من كەت و ئەز مەيمىنكم ما دى چاوا من نىاسىت، ئەز ژ دكانا خوه
دەرىئىخستم و هندى من خو شر كر، بەلى مادا خەيات چاوان من
نىاسىت ئەز نەچار بۇوم دەركەتم و ب كۆلانان كەتم و بچىكا ئەز دىتم

و ب همه می لایه کی راهیلانه من و ئەز بۇ خوه ژېر پەقیم و تا د
جهه کی را ئەز گرتیم و بىي ياریا ب من دکەن.
ئەزی کەتیمە دەستین بچیكا و بىي بۇ خوه ھەمی ياریان ب من دکەن
و ئەز برمە نیزىك ئاقا بەحرى و گەمیک يا تىشى بازركانه و دى ب
پىتكەقىت. بازركانه کى ژوان چاقى وى ب من كەت و گۆته وان بچیكا ھين
وى مەيمىنى نافرۇشىن. گۆتنى بەلى و ب چەند درەمە كان ئەز فرۇتم و
گەمی چوو د ناڭ ئاقى دا و گەمی بەرە ئىقلا ئاقى كەته پى.

پانى ئەز مەرۆقەم دقالىبى مەيمىنى دا و ئەز سىحېتىن وان
تىدگەم، وان بازركانى گۆتنە ئېك و دوو، ئەم ھەرى بى د قى گەمىي دا
و تا چەند پۇزىن دى ئەم دگەھىنە بازىزى خوه، ئەم دى رابىن نۆكە
سەحکەيىنە بازركانىا خوه كا مە چ قازانچ كرييە و كانى بازركانىا مە
ب چ سەر دايە.

ل ناڭ وان بازركانان ژمیرىيارەك ھەبۇو و كاغەز و قەلەمەمین خوه
ئىنان و ھەر تىشتى وان د گۆت وى دنفيسى، ل دوماھىي حسابا وان
خەلت دەركەت و بۇ چەند جاران ئەقەبۇو كارى وى و حسابىن
بازركانىا ھەر خەلت دەردئىخستن.

ئەز زى پا مەرۆقەم و كوبى مەلكانم و بۇ من ماموستا گرتىبۇون و
خاندن و نېيسىن نىشا من دايىنە، من ئەم كاغەز و قەلەم ژەستى
ژمیرىيارى وان ئىنانە دەر و ئەم حسابىن وان يېن من گوھ لىبۈين، من بۇ
دوبارە نېيسىن و من حسابا وان دروست دەرئىخست و من كە دەستى
وان دا، ھەمى ژ من حىبىتى بۇون و چاوا ئەز مەيمىنىك و من زانى حسابا
وان دروست دەربىيەم و ژمیرىيارى وان نەشىيا حسابا وان دروست كەت.
قىيىجا بازركانىا ھەميا حسابىن خوه ئىخستنە دەستى من دا، قەلەم و
كاغەز دىرنە دەستى من دا و ئەم دا حسابىن خوه بىرۇن و من بۇ
حساب دىرن و حسابىن ھەميا بۇ دروست دەركەتن.

گلهک که یقا وان ب من هات و بازرگان هاتنه ده خودانی من، پارهکی باش دانه بهایی من و خودانی من پازی نبورو من به رامبه رچ پاران ب فروشیت. همه بازرگانین د گه می دا پیکه فتن کو سحبه تا من بیته نهیتی و ده ما ل بازیتری دهیته خارکه سه قهسا من، بو مهلكی نه بیزیت دا مهلك من بو خوه نه هلگریت.

پشتی گه می گه هشتیه ره خین بازیتری و ل بهر لیقا ئاقی راوه ستای، خهلكی بازیتری پیش مهفه هاتن و مهلك زی ئیک ژوان بورو کو گلهک بازرگانیا وی دگه گه می.

که سی ئیکی ب سهر گه می که فتی و پیین خوه داناین سهر عه ردی، مهلكی زی پسیار کرو گوتی و چ کرو چ دیت، کاروانیا و چاوا بورو، وی مروقی گوتی مه تشته کی عه جیب یی دگه خوه ئینای، ئه و زی مه مهیمینکه کا دگه خوه ئینای دزانیت حسابی بکهت.

هر که سی ب سهر عه ردی دکهت، مهلكی ئه پسیاره زی دکرو هر ئه تشهت بو مهلكی دگوتون و تا خودانی من ب سهر که تی و مهلكی گوتی کانی ئه و مهیمینکا حسابا دزانیت، خودانی من نه چاربورو و گوتی: مهلكی خوهش بیت، من ئه و مهیمینک بو ته و دک دیاری ئینایه و ئه ز کرمه د دهستین خزمه تکاری وی دا.

مهلكی ئه ز دگه خوه برم و هر حسابا بو من گوتبا، من ئیکس سه دزانی و بو دروست دکر، پانی ئه ز مروقیم دقالبی مهیمینکی دا و بو چند پۇژا ئه ز مامه ل ده مهلكی و پۇژه کی مهلكی ئه ز برم و گوتی ئه قه بو کچا من يا باشه، بلا بو خوه ياریا پی بکهت.

چاوا ئه ز برم ئالیي ژنکا، ئیکس سه رکچا مهلكی ل قىزيا دا و گوتی بابی خوه ئه قه چ زه لامه ته ئینای و مه خوه نه پاپیچا و ئه م دبی سه رو بھر.

مهلك ما عه جیبگرتی و گوتی: زه لامی چ ما تورو نابینی مهیمینکه؟

کچا وی گوتى: ئەقە زەلامە و ئەقە عفريتى ئەجنا يى وەلىكىرى.
مەلكى گوتى: پا مادەم تۇو دزانى ئەقە زەلامە پا نۆكە تۇو دزانى وى
بکەيە زەلام قە.

كچكى گوتە مەلكى: ئەقە چەندە گەلەك يىا ب زەممەتە و دى عفريت
ھىت و نە دويىرە من رى بکۈزىت. مەلكى گوتى: ئەز نازانم و من دېلىت ئەقە
مروققە هەروەك خوه بىزقىرىتەقە.

كچا مەلكى ئەز بىرم دانامە سەرتىشىتكى و مەلك يى ل پېش مە كا دى
چاواز مەيمىنىكى بەمە مروققە و كچا مەلكى تەلسىمىن خوه يىن سەر دەھۆلى
ئىنان ول سەرسەرى من خاندىن، من ھند دىيت عەورەكى رەش ھاتە سەر
سەرسى مە و ئەو دەر ھەمى تارىييون.

كچكى گوت ئەقە عفريتى ئەجنا ھات و كچكى خوه بلندكەرە وى
عەورى و مە دىيت دوو ھەرچىن ل عەسمانى و يىن بەربوبىنە سەر و چاقىن
ئىك و پاشى ئەو ھەردۇو ھەرج بۇونە دوو شىر و كچك ھەر يىا دېر
شەرى خوه را دىگەل عفريتى يىا ب منقە دخوينىت و ھەتا ناۋ تەنگى رى
ئەز يى بويىمە مروققە و شەپرى وان يى بەردەواامە، پاشى مە دىتن ئەو
ھەردۇو شىر، بۇونە دوو پەلىن مەزىنن گورىي و د ناڭبەرەكى را دەنگى
تۆپەكى ژوان پەلان ھات ول ھەنداۋ سەرسى مە بىشكىن، من رى بەرى خوه
دایى كو ئەو پەل بىشكىن و پېچكەك كەته د چاقىن من دا و ئەز ژ
چاقەكى كۆرەكرم و سەرۇچاقايىن مەلكى ھەمى كوزرىن و جلکىن وى
سۆتن و ئاڭر بەربوبىي، خزمەتكارا ب زۇرى ئاڭر رى فەمراندىن و كچا
مەلكى و عفريتى ئەجنا ھەردۇو نەمان و ھاتته كوشتن.

پىشتى مەلكى سەرا من كچا خوه ژ دەست داي و سەرۇچاقىن وى
ھەمى سۆتىن، مەلكى گوتە من: تۇو ئىدى ل ۋى بازىرى نامىنى. و
ئەز ژ بازىرى خوه دەرئىخىستم و گوتە من تە گەلەك ئارىشە چىكىن و
تابىت تۇو ل بازىرى مە بىمەنی ژ نۆكە و وىقە.

ئەزىزى ژۇرى بازىرى دەركەتەم و ھەتا ئەزگەھاشتىمە قى بازىرى و
پشتى وەستىانى ئەز دقان دەرەجان دا ھاتىمە خارى و من ھين دىتىنە.
خاتىن سەبىحايى گۆتى تە ژى گەلەك نەخوهشى يېيىن دىتىن و
چىپرۇكا تە گەلەك يا ب ماندىبىوویە و پابۇو گازى خولامى خوه كرو
گۆتى دەست و پىن وى قەكە.

خاتىن سەبىحايى گۆتە ھەرچارىن دى كى ژەھەو چىپرۇكەك ھەيە
بۇ مە بىرژىت، ئەو مەرۋىنى دى يى كۆرە گۆتى، من ژى چىپرۇكەك يا
ھەي و دى بۇ ھەھەو بىزىم و گوھى خوه باش بىدەنلى كو مە ژى زەھەت
و ماندىبىوون يا دىتى.

وى زەلامى ژەقاھەكى كۆرت، ئەز ژى وەك ھەقالى خوه، كورى
حاكمانبۇوم و بابى من حاكم بۇو و بابى من وەزىرەك ھەبۇو و ئەو و
وەزىرى خوه ھەمى گافا بىرە دەچۈن و تا گەھاشتىيە وى چەندى بابى
من وەزىرى خوه سزا دەت و پابۇو چاقەكى وى ئىينا دەر.

ئەز درىېزناكەم بۇ تە دېبىزىم خاتىندا سەبىحا، گوھى خوه باش بىدە
چىپرۇكا من، بابى من حاكمى بازىرەكىبۇو و مامى من ژى حاكمى
بازىرەكى دى بۇو و مامى من كورەك ھەبۇو د تەمەنلى من دابۇو، مە
ھەر دووکا گەلەك حەز ھەقالىننە ئىك و دوو دىك و بىلەنە مە بىيى ئىك
نەدەتات، جار ئەز ل دەف وى بۇوم و جار ئەو ل دەف من بۇو.

پشتى ئەو نەخوهشى و دىلمان د ناقىبەرا بابى من و وەزىرى وى دا
چىبۇوى بابى من چاقى وەزىرى خوه ئىنایە دەر و فريّكىريە مال، من
گۆتە بابى خوه ئەز دى ھەيامەكى چەمە دەف كورپامى خوه و وى ژى دلى
من نەھىلا و ئەز چۈومە دەف پىسمامى خوه، ئەز و پىسمامى خوه ھەر
پۇز دەچىن بۇ خوه دەگەپىيىن و خوه دى بىرلى ئەم جىيمكەن بىلەنە مە بىيى
ئىك ناھىت.

پۇزەكى پىسامامى من گۆته من كو، من كارەكى ب تەھەى و دېقىت
بۇ من ئەھد بىكەي كو تۇو وى بىكەي يَا ئەز دېيىشەمە تە و ئەز نەچار بۇوم
من بۇ ئەھد كر و من گۆتى دى بۇ من بېرىزە.

گۆته من، شەقەكا دى و جەھەك و دەمەك بۇ من دەست نىشانىكىن و
گۆته من، دېقىت تۇو يىنى لى بەرھەۋى بى، ئەز زى وى شەقى چۈومە وى
جەھى و من خۇھلى گرت و من دىيت ئەقە پىسامامى من هات و كچەكا
گەلەك جان يَا دىگەل دا و گۆته من ل دويىش مە وەرە. ئەز زى ب دويىش
وان كەتم، تا ئەم چۈينە ناڭ گورستانى و چۈرۈقەنەن قازىمە و مەربىلەك ئىيان
و گۆته من هارى من بکە دا جەھى گۆرەكى بىكۈلەن و مە ھەر دوو كا
جەھى گۆرەكى كۆلا و گۆته من ئەقە ھندەك گىيچا سېپى و ناڭ و ئەز و
ئەز كچەك دى چىنە د قى گۆرۈ دا و دى ھندەك دارا دانىيە سەر
كەلەخى مە و دى قى گىيچى و ناڭنى تىكەل كەى و دى وان داران ل
سەر كەلەخى مە گىيچ كەى، پاشى تىزى گۆرۈ ئاخ بکە و ھەپە مال و
نە بېرىزە كەسى.

ھندى ئەز مامە ب كۆرمامى خۇھقە و پانى من يَا بۇ ئەھد كرى، ھەر
وەكۈ وى قىيىمى من زى ئەو گۆرۈ دەسا گىيچ كرو من تىزى ئاخكر و من
پىكى خۇھ گرت و ئەز چۈومە سەر جەھى خۇھ و من خۇھ د چ نەگەھاند و
من مامى خۇھ زى ژقى چەندى بى ئاگەھ كر.

پۇزا پاشتر كۆرمامى من دىيار نەبۇو، ئىكەم كەس مامى من جابا من
فرىكەر و پا ئەز و ئەو ھەفالىن ئىكىن و ھەمى گاڭا ئەم دىگەل ئىكىن، گۆته
من كانىيە و من گۆتى ئەز نىزانم و من چ تشت بۇ دىيار نەكىن. مامى من
دەنگ ل بازىرى كر و بچويك و مەزىن لىگەپىيان و كۆرمامى من نەدىتن و
ب شەقى ئەز چۈومە دەف مامى خۇھ و من گۆتى دىگەل من وەرە و گۆته
من كىقە بچىن، پا من ئەھدا بۇ كۆرمامى خۇھ داي كو بۇ كەسى نەبېرىش.

من مامی خوه دگهل خوه برو تا ئەم گەھشتىنە ناڭ گۈرستانى و
ئەز ل گىچى گەپىام، ئەوال سەر لىقى گۆرى و پانى شەقە و هندى نەز
ل گۈرستانى گەپىام، من ئەو گىچ و شوينوارىن وى نەدىتن و نەو گۆر
ل بىر من بەرزەبۇو.

مامى من گۆته من: تۇو نابىيىزىه من تۇو من ل چ دكىرىنى، من زى
بۇ سوحبەت قولپاڭد و ئەم زقلىنەقە و من ل بەر بەرزەكى.
پۇزا پاشتر مامى من گەلەك يى عاجزە و خەلکى بازىرى ھەمى يى
ب دەر و كۈلانا كەتىن و كەس چ تىشىنى ژ بەرزەبۇونا پىسمامى من
نزاپىت، ئەز چۈومە دەف مامى خوهقە و من گۆتى قى جارى زى
دگەل من وەرە و قى جارى زى دگەل من ھات و ئەم چۈوينە ناڭ
گۈرستانىقە و ژ بەر كو دنيا پۇزىبۇو، ئەم زۇوي ۋەي گۆرى كەتىن و
من جەھى گىچى دىيت، سېپى دكىرەقە.

من گۆته مامى خوه: دا قى گۆرى ھلکۈلەن و بىيى بابهتى بۇ مامى خوه
بىيىم و مە گۆر كۆلا و مە چ كەلەخ تىيىدا نەدىتن و ئەم چۈينە د گۆرى دا،
بەرى خوه دەھىنى ژ ناڭدا بۇونە دەرەجە و ئەم تىيىدا چۈينە خارى، ژ ناڭ
دا بەرى خوه دەھىنى قەسىرەكە و مە دوو كومىن خولىي دىتن، مامى من
ئىكسەر ژ گۆرى دەركەت و گۆتى: بلا قەنج لى بەھىت.

ئەز د دويىق مامى خوه پا دەركەتم و ئەز نزاپىن بابهت چىيە، مامى من
گۆت وەرە دا بچىن بلا قەنج لى بەھىت و گەھشتە حەقى خوه و مەۋەقى
نەگۇھدار دى ئەقەھىتى پىكا وان.

خاتىنا سەبىحا باش گوھى خوه بىدە چىپۇكا من و من زى وەك تە
نەھىنى ھەنە و ئەق چىپۇكە بۇ من پىرتىپو مەرەق و ئەز مامە ب مامى
خوهقە و من گۆتى تۇو ئىيىك پىيىنگاڭ ناھاقيىزى تا تۇو بۇ من چىپۇكا
كۆرمامى من ب دروستاھى نەبىزى، كانى ئەو چ كچك بۇو و بۇ چى
چۈو د قى گۆرى دا و ئەقەھى خولى يە.

مامى من گوته من کو ئەقە چەند کەسەکن و چ کارەکى خودى نەھىيا خوه زى بکەت ئەو وان کاران دكەن و خودى خەفسا خوه يا لىكىرى، يىين كرينىه خولى.

پشتى من چىرۇكا مامى خو و كورپى مامى خوه زانى، من ئەو بازىر ھىلا و ئەز زقلىمە بازىرلى خوه و ئىكسەر ئەز چۈومە قەسرا بابى خوه، پا ئەقە دەمەكبوو ئەز ژ بازىرلى دەركەتىم و من چ ژگوھپىنان نەزانىيە و د ناڭ بازىرلى بابى من دا وزىر زى يى خودان مەۋقۇبۇو ئىجا خا خوه خەرك يا لىكداي و ياب سەر كۆچكَا بابى من دا گرتى و بابى من يى كوشتى و ئەو يى چۈوييە جەي وى، بۈوييە حاكم.

پشتى ئەز چۈيمە د كۆچكىيە و ئەز چ تىستان نىزانم و من ھىزىكەر ھەر بابى من يى ل سەر تەختى حاكمىي، چاھىن وەزىرى ب من كەفتەن و گازى حەرسىن خوه كرو ئەز گىرمى، وەزىرى گوته، مانى مە بابى وى يى كوشتى و من چ خرابى ژ كورپى وى نەدىتىنە و بەلى ژ بەر كوبابى وى چاقەكى من ئىنابۇ دەرى، دېقىت ئەز زى چاقەكى وى بىننمە دەرى. دا باوەرىكەن زى نۇكە من بتنى چاقەكى هەى، پشتى چاقى من ئىنایە دەر، ئەز ژ بازىرلى زى دەرىئىخستم و ئەز بکۇلانان كەتىم و تا گەھاشتىمە قى بازىرلى و ئەز ب قان دەرەجان دا يى هاتىمە خارى و من ھىن يىين دىتىن.

خاتىنا سەبىحا گوته چىرۇكا تە زى يا تىزى وەستىيانە و تە زەحەمەت يابرى، قىيىجا رابۇو گازى خولامى خوه كرو دەست و پىيىن وى زى قەكىن و گوته حەمالى و ھەردۇو بابه دەرىويشىا، دۇردا ھەۋەيە كا ھىن چىرۇكىن خوه بىيىن.

حەمالى گوته باوەرىكە خاتىنا سەبىحا، ھندى من خو دىتى سىپىدى تا ئىقلىرى ئەسەقىكە يال پشتىا من و ئەز يى ل ناڭ بازارى دىگەپرىيەم و حەمالىي دكەم پشتىيەكى بۇ ئىكى بگەھىنە مالا وى و ب بەايى وى

نانی بو مال بکرم و هندی من گوه لیبیوی و بو من هاتیه گوتن رشی، کو
باب و باپیرین من ئەڭ کاره يى كری و کاری وان هر حەمالیبیو.
خاتینا سەبیحا گوتە هەردۇو بابه دەرویشا: دۆرا ھەوھیه و هین بو
مە چېرۇكا خوه بىيىن، کا چ هاتیه سەری ھەوھ؟
با به دەرویشا گوتى: با وەر بکە خاتینا سەبیحا، هندی مە دىتى، ئەڭ
دەفە يى ب ملى مەقە و ئەم دەفى لىددەين و سترانا شەپری حەسەن قەلی و
شىخى سەنغا و شىئر عەلى ئەم دېئىشىن و هندی بو مە هاتییە گوتن رشى
باب و باپیرین مە رشى ئەڭ کاره دىرىن و دەف ب مليقەبۇون و دەگەپریان.
خاتین سەبیحایى دەست و پىيىن ھەمیا قەكىن و گوتى: پا نۆكە
دۆرا من هات، ئەز بو ھەوھ چېرۇكا خوه بىيىن.

خاتین سەبیحایى دەست ب چېرۇكا خوه كر و گوتى: ئەڭ ھەردۇو
تاژىيىن ھەوھ دىتىن ئەو ھەردۇو خويشىكىن من بۇون، ئەقە ژىنیات
قەسرا مەبۇو و باپى من گەلەكى زەنگىنېبۇو، دەمەكى وەسا چىبۇو،
باپى مە مر و دەيىكا مە رشى پاشتى چەند ھەيامەكان ئەو رشى مر و ئەم
بۈيىنە ئېتىيم و سىيۇى د ۋى قەسرىقە، دەم ھاتن و دەم بۇورىن ھەردۇو
خويشىكىن من گوتنه من: كوج ژن بى زەلام ناقەتىن و ھەردۇو كا
گوتن كو وان دەقىيت ژ قەسرى دەركەقىن.

و نەبىزە ھەرئىكى ژ وان بو خوه دوستەك يى گرتى. ئەز رشى رابۇوم
مە ھەمى مالىيەتى خوه ئىينا و ھەرئىكى ژ مە شەش سەد زىپر
گەھشتىنى و ھەرئىك چوو دەگەل دوستى خوه و شوى ب وان كىن و پا
خويشىكىن من خودان زىپر و پارەنە و ژ مال دەركەتن، زەلامىن وانا
بىخىرا زىپىن وان چەند سالان دەگەل قەتىندن و زىپىن وان خلاسىبۇون
و زەلامىن وان بو خوه سەحکرنە كچكىن بچويكتىر و يىيەن جاتىر دىتن.
رابۇون حىجەت لى دەرئىيختىن و ھەردۇو قوتان و ب سەرشكەستى ژ
مالىيەن خوه دەرئىيختىن.

من هند دیت خویشکه کا من هاته قهسری و گله کا پوسیده بوروی
و سهربی وی یی هاتیه شکاندن و دهست ب گازندین خوهکرن و
پشتی چهند پوزین دی ییین کیم، خویشکا من یا دی ری هر ب وی
پیکی هاتهقه و سهربی وی ری یی شکهستی.

ئهز یا بو ههوه چېروکا خوه دبیژم و هین زلام چ ددهقی ههوه دا
خوه ناگریت، دلی من ما ب خویشکین منقه و من ئینانه ده خوهقہ،
رېبر کو خویشکین منن و دلی من یی پینقه، من بو خوه گوت نکه
شهرم بکهن و پیدقى تشهکی بین و پاره نهین بو خوه چ پی بکرن،
ئهز رابووم من هەرئیکی بیست زیر ری دانی و من گوتی ئەگەر هین
پیدقى تشهکی بین دا بو خوه ژ بازاری بکرن.

پشتی من هەر خویشکه کا خوه بیست زیر ژ باهرا خوه داینى و بويىنه
خودان پاره، هەرئیکی ژوان بو خوه دۆسته کی دی گرت و گوتنه من:
مانی چ جارىن دبى زلام نين.

جاره کا دی زیرین خوه بىن و ب دويىف زلامین خوه كەتن و ۋى
جارى ھىز چەند ھېيىف ب سەرقە نەچوين من دیت ھەردۇو زقېرىنەقە
و سهربى وان شکهستى و ۋى جارى بو من ئەهدىرن کو ئىيدى ۋى
چەندى دوباره نەكەن.

من پارىن خوه، بیت كرينه دبارزگانىي دا و ئهز بو خوه پى شوڭ دكەم،
جارەکى خویشکین من گوتنه من، ما تۇو بو چى ناهىي ئەم رى بىيىنه
بازىگان و ما دى بو چى ئىيىك ب مالىيەتا تە كار كەت، ھەما ئەم بخوه دى بو
خوه پى تشتا كرين و فروشىن. من رى گوتى باشه و مە بو خوه گەمېك
بەرهەقكەر و مە توپىن پەرۆكى و ھەر تشهکى ل بازىرى مە ھەي و مە زانى
ل جەپىن دى ئەو تشت یى كىيمە، مە ئەو تشت كرين و مە كرنە دگەمېي دا
و مە دا ئاقا بەحرى و تا ئەم ل گۈزىرەتكى دەركەتىن.

من رژی گوت، تا ئەو دهینه خارى و بىيەنا خوه قەددەن، ئەزى سەر گرەكى ب سەركەتم و من بازىرىھەكى گەلەك مەزن دىيت و ئەزى بناۋە بازىرىقە چووم، من دىيت مروققىن وي ھەمى يىن بويىنە بەر و ھەركەس يى ل سەركارى خوه، دەكاندار يى ل بەر دەكانا خوه بۇويە بەر و حەمال ھەروەسا و ژىنل بازارى، ھەروەسا زەلام ل چايخانان خرى يىت بويىنە بەر و من قەسىرەك دىيت و ئەز چوومە د وي قەسىرى قە و من زانى كو قەسرا حاكمى بازىرىيە و ئەو رژى ھەمى يىت بويىنە بەر.

ئەز گەلەك ژقى دېمىھنى حىببەتى مام و د ناقىبەرلى را من گۈوه ل دەنگەكى و ئاوازەكى بۇو و ئەز ب نىڭقە چووم، من كورە جەھىلەك دىيت و ئەو جانىا خودى دايىھ قى كەسى، چى جار نە دايىھ چ بەنپىن خوه و ھەم ژ بەزىتا وي و ژ دېمىسى وي يى گەش، من دىيت كوشە لاو يى قورئانى دخوينىت و من گوتى، ئەقە تووچ كەسى و توو ب تىنى ل قىرە چ دكەي؟ ئەوى گەنجى بەرلى خوه دا من كوشە يى دگەل وي د ئاخقىم، رابۇو قورئانا خوه پىكقە دا و گوتى من: كا ودرە بويىنە دا بۇ تە چىپۆكا خوه بىرژم. گوتى ئەقى بازىرى توو دېيىنى خودى خفسى يالىكىرى و ھەمى يىن بويىنە بەر و ب تىنى ئەز نەبم، ئەو رژى ژ بەر كوشەز ب تىنى بوسپمانم.

ئەوى گەنجى چىپۆكا خوه بۇ من گوت و گوتى: ئەز كورى حاكمى قى بازىرى مە و ھەكى خودى ش نوى ئەز دايىم، پىرەزىنەك ل قى بازىرى ھەبۇو، بابى من ئەز دانامە دەف وي و ئەو بۇو دايىكا من و ئەز بخودان كرم، ھەكى من هايىز خوه بۇي و من دىنيا زانى، من دىيت يانقىزىدا كەت و وي ئەز فيرى بوسپمانەتىي كرم، خەلکى بازىرى كافربۇون و ھەر تىشتەكى خودى نەھىيا خوه رژى كربا، وان ئەو تىشت دەرن و خوه ژ تىشتەكى نە ددانە پاش و پۇز بۇ پۇزى شىلقاقيئن كوفرا وان زىدە دېوون، تا پۇزەكى دەنگەك ژ بىنى بازىرى هات و گوتى: ل خوه بىزقىن ھەكە دى خودى خفسا خوه ل ھەو كەت. بابى من گوتە خەلکى گوھى خوه نە

دهنی و خلهکی بازیری مانه ل سه رکوفرین خوه تا سالا پاشترو ههمان دهنگ هاتی و دیسا بابی من گوتی، گوهی خوه نه دهنی و ههر مانه ل سه رکوفرین خوه، سالا سیئه و دهنگ هات و ههر دیسان جاره کا دی بابی من گوتی کو گوهی خوه نه دهنی.

و یا مه دیتی، دنیا ب ئىك جاری تاری بورو و دهنگه کی گلهکی ب هیز هات و خلهکی بازیری همه می و همرئىك ل جيھى خوه يى بورو يه بھر و ب تنى ئهز و ئهو پيرەزنا بوسرمان نه بیت، پشتى دهمه کی رى خودى ئهمانه تى خوه يى ژوئى رى و هرگرتى و ب تنى ئهز يى مايم. خاتىن سەبىحايى گوتى ئهز مامه ب وى گەنجى هو يى تازەقە کو دگەل من بھیت، گوتى ئهز ناهىم و من گوتى: ئەگەر خوه قىرە بهەشت زى بیت، بهەشتتا بتنى يا نەخوشە و من باوهرى بۇ چىكىر و ئەم پابوون ئهو تشتىن بۇ بازىگانىيى مە دگەل خوه ئىتايىن، هەمى مە هيلانە ل وى بازيرى و شويتنا وان مە ژىزىپ و مالىيەتى وى بازيرى تېكىر و مە گەميا خوه دا ئاقى و مە شەقاند دا بىزقىنه مالا خوه و بازيرى خوهقە.

دئاقى دا مە ديت گەميهك يا ب نك گەميا مە ۋە دەھىت و دەما نىزىكى گەميا مە بورو، پشتى سلافى و پسياران من مەيمىنكەك د وى گەمىي دا ديت، چەند چاقى وي ب من كەتبىا پوندك ژ چاقان دهاتنه خار و هەركەسى دى وى بەريخوه دا بابى دا تەنا بیت و دا جاره کا دى بەريخوه دەته من و پوندك ژ چاقان دهاتن خارى.

ئهز گەلهك ژ ۋى دىمەنى حىبەتى مام و من گۆتە خودانى وى گەمىي کو وى مەيمىنكى بفروشته من، خودانى مەيمىنكى گۆتە من هەما بلا بۇ تە ديارى بیت و چ پارە ژ من و هرنەگرتىن و ئهز ژى چۈوم من تشتەكى باش بۇ وەك ديارى ئىينا و بھايى وى گەلهك ژ حەقى وى مەيمىنكى پىربۇو.

من زى گوٽى پا ئەقە دياريا من زى بۇ تە و هەكى مەيمىنلىكى دىيتى
كۆئە بۇر يَا من، من دىيت كۆپۈندىكىن وى زى چاقان زوها بۇون و بېلى
ھەر يَا ب خەمبۇو.

خاتينا سەبىحايى گوٽتە هەرپىئىنج كەسان، ھەر چەندە ھىن نە يېن
باوهرىي نە زى، بەس پا دى بۇ وە چىپۇقا خوه بىزىم، پشتى من ئە و
مەيمىنلىك ئىنلەيە دگەميا خوه دا و ئەز ئىنلەتا دلى ھەردۇو خويشلىكىن
خوه نزام، كۆوان بۇ من پلانەك يَا دانى و دەقىن مالىلەتا من ھەمىي بۇ
خوه بېن ول خوه لىكىفەكەن.

پشتى بۇويە شەق و ئەم نىقسىتىن، د ناقبەرى را من دىيت گورمەن ز
ئاشقى هات و من زانى ئەز يَا د ئاشقى دا دچىمە خارى و پاشى من
ھەست پىيکر و ئەز يَا ل بەر عەسمانان بلند دېم و من خوه دىيت ئەز
جارەكا دى بەحردى كەتم.

ئەز رابوومە سەرخوه و بەرىخو دەدەمە خوه كۆئەز يَا د ناڭ
دىشىتكى دا گرىيدايمە و من زانى ئەز يَا ل پەخىن بازىرى خوه يى
ئەم زى دەركەتىن و من نەزانى ئەقە چ بۇو و چ هاتىيە سەرى من.

ئەز يَا ب خوهقە مژوپىلم و من دىيت ئەقە كچەك ھندى بىزى يَا تازە و
نازك و شرین و ب نك منقە هات و گوٽتە من كۆئەز ئەو مەيمىنلىك بۇوم
ئەوا د گەمىي دا و دەمما وى بۇ جارا ئىيىكى ئەو دىيتى و پۇندىكىن وى
ھاتىيە خارى، ب تىنى دىغانى كا دى خويشلىكىن وى چ ب سەرى ئىينن.

خاتينا سەبىحايى گوٽى من گوٽتە وى كچكى، ئى پاشى چ چىپۇو؟
گوٽتە من ھەكۆ تە داخازا من زى خودانى من كرى، پىچەك كەيغا من
ھات و پۇندىكىن من زوها بۇون و من زانى دى شىم تە بىزگار كەم و
دەمما بۇويە شەق، ھەردۇو خويشلىكىن تە پلانا خوه دانا بۇو كۆ تە د ناڭ
تىشىتكى دا گرىيدەن و تە وى كورە جەھىلى بەھافىژن د ئاشقى دا و
دەمما تۇو ھافىتى ئاشقى و من ئىيىكسەر تۇو زى ئاشقى ئىنلەيە دەر و من تۇو

دانای قیره و تا ئەز زقپیم وی کوره جەھیلی ژی ژئاقی بىن دەرى،
ئەو بن ئاڭ بیوو و گیانى خوه ژ دەست دابۇو.

خاتىن سەبىحايى گۆت، ئەز بۇ وی کوره جەھیلی گەلەك عاجزىيۇوم
و چەند دەمەك پېتەچوو و مە دىيت كۆئىقە گەمى گەھشته وی جەسى
يىن ئەملى و ھەردوو خويشكىن من ب منقە گەلەك حىبەتى مان و
گۆتنە ئىك و دوو كۆئىز چاوا ھاتىمە قىرە.

پىشتى ھەردوو ژگەمىي ھاتىنە خارى و هاتىن دا داخازا لىپپىرىنى ژ
من بىكەن، وى چىكى كۈچە فەرىتا ئەجناپوو و خو ئىنابۇو سەرپەنگى
مەيمىنكا، گۆتە من ئەم خويشكىن تە دەقىت نەمینە ساخ يان ژى بىنە
عىبرەت و ھەردوو بعلمى سەھرا كىرنە دوو تازى و ھەرشە ئەز وان
باقامچىان ئەشكەنچە دىدەم، ژېر وى كوره جەھیلی وان ھافىتىيە د ئاقى
دا و بىبەختىا وان دەگەل من كىرى سەھرەرای باشىيىن من دەگەل وان.

ئەو ژىنكا دەھات و لەشى خوه يى ئەشكەنچەدای نىشان ددا، گۆتى
پا دۆرا چىپۇكا منه كۆئىز ژى بۇ ھەوھ چىپۇكا خوه بىيىم.

گۆتى ئەز ژمالەكا گەلەك زەنگىنېبۇوم و خودى وەسا ھەزكەر كۆ
دەيك و بايىن من ھەردوو مىن و ئەز ب تىنى مامە دخانىقە، ژېر كۆ
من پارەكى باش دخانىقە ھەبۇو، ئەز پېيدۇقى كەسەكى نەدبۇوم و تا
پۇزەكى پېرەزىنەك ھاتىيە بەردىرگەھى مە و گۆتە من، كۆ وى چەك
دەتمەنى تە دا ھەيە و گەلەك ھەز تە دەكت و دەقىت تە بېبىنەت.

ھەندى من گۆتى بلا ئەو بەھىتە دەف من و ئەز ياب تىنى مە
دخانىقە. گۆتە من كۆئو ياب نەساختە و حىچەت بۇ گرتىن.

ئەز نەچاربۇوم و دەگەل چۈووم و ئەم گەھشىتىنە مالا وى و من
گۆتى پا كانى يە كچا تە؟

گۆتە من ياب دەركەتى و خوه بىگرە و ئەز مژۇيلىكىم تا درەنگى
شەقى و گۆتە من وھرە دا كچا خوه نىشا تە بىدەم، ئەم چۈينە د

ژوره‌کی قه و من دیت زه‌لامه‌ک یی ل سه‌ر ته‌خته‌کی دریزکری یه و
وی پیره‌زنی گوته من: مانی تwoo هر یا بی خودانی و نه ته دایکه و
نه ته بابه و که‌س پسیارا ته ناکه‌ت، قیجا تwoo بو کوپی منی و دی
شوی ب وی که‌ی و هندی من خوه نه پرازی کرو ئه‌ز مام و من گوتی
قی نیف شه‌قی و ئه‌ز ژقی مائی ده‌رکه‌ق همه‌ما ئیکجار دی خه‌لک
به‌حسا من که‌ت و دی هه‌تکا من چیت، هندی من خو پاراستی و ئه‌ز
نه‌چاربیووم ب شویکرنی پرازی بیم و چوون مه‌لاییک و دوو فه‌قی ئینان
و ئه‌زل وی زه‌لامی مه‌هره‌کرم و ئه‌ز بیوومه خیزانی وی.

پوژ‌هاتن و پوژ‌چوون، جاره‌کی وی پیره‌زنی گوته من قی
زه‌مبیلی هه‌لگره و دا بچینه بازاری و من ری ئه‌و زه‌مبیل هه‌لگرت و
ئه‌م چوینه مغازه‌یه‌کی و هر تشت مه کرنه د زه‌مبیلی دا و تا تری
بووی و ئه‌م چوینه ده‌ف خودانی مغازی، پیره‌زنی گوته من، کو ئه‌م
بهايی ڦان تشتان ناده‌ین و ب تنسی تwoo دی ئاله‌کا خوه به‌یه به‌ر ده‌قی
وی و ئه‌و دی ته ماجیکه‌ت. هندی من خو نه پرازیکر و من گوتی ئه‌قه
چینابیت، ئه‌ز یا شویکریمه و دی چاوا کاره‌کی ب قی په‌نگی که‌م،
پیره‌زنی گوته من: مانی ئه‌ز خه‌سیا ته مه و ئه‌ز یا پی دده‌مه ته کو
تwoo قی کاری بکه‌ی و که‌س ری ل ٿیره نینه و زه‌لامی ته نزانیت، ب
تنی دی ماجه‌کی دانته ته و له‌زی بکه هیز ئه‌م گیرو نه‌بووین.

ئه‌ز ری نه‌چاربیووم و من ئاله‌کا خوه بره به‌ر ده‌قی و وی له‌قه‌ک ل
ئاله‌کا من دا و شوین ددانین خوه تیدا چیکن و خوینی ری هافیت.
ئه‌و ژنکا چیپوکا خوه دبیزیت و یا دبیزیت گوهی خوه بدنه
چیپوکا من کا چ ب سه‌ری من هاتیه، دا عه‌جیبیا ببین، من که‌فیکا
خوه هافیت‌ه ئاله‌کا خوه ژ به‌ر ڦرکین خوینی و ئه‌م زفیرینه مال و
زه‌لامی من ئاله‌کا من ب وی په‌نگی دیت، گومان بو چیبوو و گوته
من: ئه‌و چ ل ئاله‌کا ته هاتیه چاوا بریندار بیویه؟

من گوتنی ئەم چووبونه بازارى و ھەكۈ ئەم بىرىڭى قە دهاتين ئەم
دېرەندەك خانىيەن ئاخى يىن نزم پا هاتين و كەلەمى سىقاندەكى يى
زىيگرتى و ئالەكا من يا بىرىندار بۇوى.

زەلامى من گوتە من كا ھلو دىگەل من وھرە كا ئەو كىيىش كۆلان بۇويە و
ئەو خانىيەن كېبۈنە سىقاندەن وان ھوسا دىنزم، دا ئەز وان خانىيان ھەميان
ب سەر ئىيىك دا بىيىم و پا دى چاوا چىت وان خانىيان خراب كەت و خودى
دزانىيت كا خانىيەن كىيىش ھەزىار و فەقيرانە.

من گوتى: نە دەمما ئەم ژ بازارى دهاتين ھندەك دارى ژ چىياپى
دۇزقىرىنە قە و چەقى دارەكى ژ ئالەكا من گرتىيە و ئەز يا بىرىندار كريم.
زەلامى من گوتە من، كا تۇو دىگەل من وھرە بازارى دارىپىا و وى
كەسى خودانى دارى نىشا من بده، دا ئەز وى دارى بکۈزۈم و دا ئەو
جارەكا دى بارى دەوارى خوه باش گرىيەت.

پا دى چاوا گونەها وان ھەزىارا ئىيىخە ستوى خوه و من گوتى: نە
نە ئەو نەبۇو و ئەز ھەر يىا ل بەر بەر زەدكەم، گوتە من ئەقە نە
بىرىنەكا ژ قەستانە و تۇو درەوا دىگەل من دكەي و گوتە من تە
خيانەت يىا ل من كرى.

زەلامى من راپۇو ئەز ب ستويىنەكى قە گرىيەدام و دەستى خوه دا
قامچىيەكى و راپۇو من ب قامچىا و ئەز نە مرى نە ماي كرم و حالى من
دەدەستىن وى دا بۇو ئەقە و تا بۇزەكى ئەز بۇ خوه شىايىم ژ دەستا
بېرەق و دەقى دەرەچىكى دا هاتىيمە خارى و من خوه ل دەف خاتىينا
سەبىحايى قەشارتى، ژ ھىنگى ژى وھرە چەند خاتىينا سەبىحا ۋان
ھەردۇو تازىيا قامچى دەدت، بىرا من ل ئەشكەنجه دانا من ژى دەيىت و
بى حەمدى خوه ئەز جەھى ئەشكەنجه دانا خوه نىشان دەدم.

دېيىشنى وى شەقى نىقىستان و سېپىدى ھەميا خاترا خوه ژ خاتىينا
سەبىحا خاستن و ھەر ئىيىك بۇ خوه چوو و ھەردۇو بابە دەرويىش ئىيىك

دەركەت حاكمى باشىرى و يى دى دەركەت وەزيرى وى و هەرسەن
جىكىن خوه دگوھن ول ناڭ باشىرى دەگەپن كا ل ناڭ باشىرى وان چ
پويىدەت و چلى دقهومىت.

سېيىدى حاكم و وەزير چۈونە كۆچكا خوه و حاكمى حەرسى
فرىئىرنە مالا خاتىنا سەبىحا و ئەمە مرۋەھەمى گىرتىن ول كۆچكى
حازىركىن و گۇتكەنەميا: دى بۇ من چىپۈكىن خوه بىشىن.

و پاشتى هەميا بۇ چىپۈكىن خوه گۇتنىن، حاكمى گۇتكەنەكى قامچىا
و ئەوا دهاته ئەشكەنجهدان و ژەلەمى خوه رەقى، كو: تۇو بىكى منى
و ئەقە ژەينىگى وەرە ئەم ل تە دەگەپىن و مە ئەمە پېرەن يَا كوشتى و
زەلامى تە چىپۈكاكە يا درست يَا زانى و تۇو يَا بەرىئى و مە ئەمە
پېرەن ژى يَا كوشتى.

حاكمى گۇتكەنەميا سەبىحا يى: بلا ئەمە عفريت ھەردوو خىشكىن
وى ل سەر خاترا وى بىكەنە ژىنگى.

پاشتى عفريتى ھەردوو خويشكىن وى وەك بەرى زەقاندىن، حاكمى
ھەرئىك ژوان ل وان زەلامىن چىپۈكىن خوه گۇتنىن و ھەرئىكى
چاقەكى خوه ژەستىداي مەھر كىن.

گۇتكەنەميا سەبىحا ژى كو دى تە ل حەمالى مەھركەم و گۇتكەنەم:
دەرىيە زەلامى تە و ھەر تاشتى تە بېقىت دى بۇ تە قەتىنىت و كارىن تە
يىن ناڭ مالى بجه ئىنىت و ژۇنكە ويقە تۇو ژى نامىنىيە بى خودان.

برجا بهلهک^۱

سەلیم پاشا و سالح ئاغا برايىن ئىكبوون و ميراتى ل بىست و چار عەشيرىن بۇتا و شاكاكا دىرن، سەلیم ئاغا برايى مەزىبوو، كچەك ب ناھى خەدىيل هەبۇو و مروقى خودى بۇو و پىكاكا بەرى بەيتى گرتبوو، سالح ئاغا برايى بچويكبوو و ئەوى ميراتى ل بۇتا دىر، كورەك هەبۇو ناھى وى مير مەھەد بۇو و خودى وەسا حەزكەر ھېش مير مەھەد سېپە و تەمەنى وى د ناقبەرا دوازدە - سىزدە سالىيىدا، سالح ئاغايى بابى مير مەھەدى ئەمرى خودى كر.

ميرىن بىست و چار عەشيران فيككتەن و چوونە دەف سەلیم پاشاى و گۆتنى: مانى برايى تە سالح ئاغا يى چوویە بەر دلوقانيا خودى و ئەم يىن ماينە بى مير و دقيت كەسەك ھەبىت ل جزىرى حكمى بگىريت، قىچا كەس ژتە باشتىرىنە كو جەھى برايى خوه سالح ئاغايى بگرىت و ل سەر كورسيكا ميراتىي روينىت.

سەلیم پاشاى گۆتى: ئەز مروقى خودى مە و من پىكاكا بەرى بەيتى يَا گرتى و ھەپن بىشى مير مەھەدى برازايى من، بلا ئە و ميراتىي ل بۇتا بکەت.

ئەۋىزى دەپلىي چوونە دەف مير مەھەدى و گۆتنى كو دقيت تۈو بېيە ميرى بۇتا و وى ژى گۆتى: ئەز يى بچويكىم و من ميراتى پى چىنابىت، ھەپن دەف سەلیم پاشاى مامى من، بلا ئە و حكمى بگىريت.

جارەك دى زقىرىن دەف سەلیم پاشاى و سەلیم پاشاى خوه ژبەر ميراتىي دهاقىت و مير مەھەدى خوه ژبەر دهاقىت و ل دوماهىي مير

۱. ئەۋىزى چىرىكەر ژزاردەقى جىبارشاوريكى هاتىيە وەرگرتىن، تەمەنى وى نىزىكى ۶۰ سالانە و نۆكە ئاكنجىي پارىزگەما دەھوكى يە و كارى كاسېكارىي و جۇتىيارىي دكەت و خاندن رەققىسىنى ڈزانىت.

مەھمەدی گۆتە میرەکىن بۇتا کو: من سىّ مەرجىن ھەين تا ئەز ميراتىيى ل بۇتا بىكم، ئەو ژى ئەز يى دخانىيەكى بى سەروبەر قە و من دېقىت ھەين بۇ من قەسرەكى چىكەن ھەر وەکو من دېقىت و ھەر گاڭا ئەز ھاتمە ژنان، ھەين بۇ من ژنەكى بىيىن ھەر وەکو ھەموھ بېقىت، مەرجى من يى سىيى ژى نايىت مامى من سەلەيم پاشا ماكى خوھ د حكمى من دا بىكت.

میرەکىن بۇتا گۆتنە ئىيڭ: مير مەھمەد خودانى خوھ و ۋان مەرجان، دىيارە ئە مۇۋەقە بەحرا ئەقللى يە.

و كەيفا وان پى هات و چۈون ئە مەرجە گۆتنە سەلەيم پاشاي ژى و ھەمى رازى بۇون کو مير مەھمەد بېبىتە ميرى بۇتا.

مير مەھمەد ل سەر كورسيكا حكمى پويىشت و حكم ل بۇتا گىزرا و حكمەكى نە دروست دىكىر، حكمى وى ھەمى بەرۋاقارى بۇو و حەقى ب دويىف نە حەقىي قە بەرددادا و نە حەقى ب دويىف حەقىي قە بەرددادا.

ھندەكان گازندىن خوھ گەهاندىن سەلەيم پاشاي و ئە چەندە بۇ گۆتن، ئىينا سەلەيم پاشا رابوو و گۆتى: جەھى من ل ۋى باشىرى نە ما.

و رابوو دەوار ئىستان و مالا خوھ ژ جىزىرى بىرە سىئىتى. پانى مەرەما مير مەھمەدی ژى ھەر ئەقە بۇو کو مامى وى ژ دۆرىن وى دویر كەقىت و ب چەنگان ماكى خوھ د حكمى وى دا نەكت و ش نۇى دەست دا حكمەكى دروست و خەلک گەلەك پى درازىبۇون.

مير مەھمەدی جابا میرەکىن بۇتا فەريىكەن و گۆتى: مانى ئىيڭ ژ مەرجىن من ھەين بۇ من قەسرەكى چىكەن.

رابوو چۇو سەرتەوانى شامى و گۆتى: من قەسرەك ل ۋىئە دېقىت، چەند پۇزى د سالى دا ھەنە من ھەند ژۇر تىيىدا دېقىن.

رابوون جابا فەلەن بازىيدى فەريىكەن و گۆتى: بىيىت و پىئىنجەلە بەررا ب قەورىيەن، بىيىت و پىئىنجىن دى بەررا بىرەن، بىيىت و پىئىنجىن دى بەررا بىنوكىيەن، بىيىت و پىئىنج ھوستا ژى وان بەررا بىنۈشىن و ھەر

هوستایه کر وان ری، دی روژی ب تنی بیست و پینج به ررا دانیته
تاقی و هر به رهک بی پهش بیت و ئیک بی سپی بیت، تاقه کی وی
دی که قیته د شه تواني شامی دا و تاقی دی دی که فته دیمی.

تا سال زفیه سالی و نزیکی نیف ملیون مرؤقا تیدا کارکن و ئهو
برجه ته مام کرن و ناشی وی دانان بر جا به لهک.

میر مهه مهه دی د وی برجی قه دهست هافیته گیرانا حکمی خوه
و تا روژه کی میره کین بوتا هاتینه دهف میر مهه مهه دی و گوتني:
مانی توو یی هاتیه زنا و مهر جی ته یی دووی، ئهم زنه کی بکه یفا
خوه بو ته بخازین و بینین.

گوتني: بهل و هیه و هر زنا وه بو من خاست ئهز دی ب یاوه که م.
پشتی همه می میرین بوتا قیکه تن و بو سه حکرینه زنه کی، همه می
ریکه قتن کو دو تاما وی عه دیلی کچا سه لیم پاشای بو بخازن و بلا
دھرگه هی وان هر بمالا وانقه بیت.

بیست و چار میرین بوتا ئه قین ز میرا کیمتر، چوونه مala سه لیم
پاشای ل سیرتی و کچا وی عه دیل بو میر مهه مهه دی زی خاستن و وی
زی گوت: ما دی کی ز برازایی خوه باشتربینم کو کچا خوه بدھمی.
و گوتني: من کچا خوه عه دیل کره گولهک و من کره دبه ر سه ری وی را.
ئه خه بھر گه هاندنه میر مهه مهه دی کو مه بو ته کچا مامی ته سه لیم
پاشای عه دیلا یا خاستی و چوون نیشانی پیقه کرن و خازگینی چوون و
پوژا داوھتی زی بپه کا عه گید و فیرس و پهله و انان دگه داوھتیا ز
جزیری قه ستا سیرتی کرن و وینه گری پس مهک بو عه دیلا بی بو بیره اتن
کیشا، پاشی ل دهوارا سیارکرن و بو کرنه داوھت و شه هیان و مهلا یهک و
دوو فهقی ئینان ول ئیک مه هر کرن و عه دیل هندی یا جان و به رکه تی
بوو ژ سالو خه تین جانیا وی د گوت نه گه ر تuo زیری بازیزی ئزمیری

هه ميي، بجهليني و بكهيه گوستيركهك و بكهيه د تلا وي کا دی ئهو
گوستيرك بکيئر تلا وي هيتن يان نه.

مير مهه مهه د عهديل گلهك پيئك دخوشبوون و حهژ ئيئك و دوو
دكىن، خودى و هسا حهـزـكـرـ كـورـهـكـ دـاـ هـهـرـدوـوـكـاـ وـ نـاـقـىـ وـىـ كـرـنـ تـيـلـىـ
بـهـگـ وـ تـاـ زـيـيـ تـيـلـىـ بـهـگـيـ بـوـوـيـهـ سـالـهـكـ رـىـ،ـ زـيـانـاـ وـانـ گـهـلـهـكـ بـخـوشـىـ
بـرـيـقـهـ دـچـوـوـ وـ چـهـنـدـ ئـيـقـارـىـ مـيرـ مـهـمـهـ دـ زـقـرـىـ باـ مـالـىـ،ـ دـاـ عـهـدـيـلـاـ
پـيـشـقـهـ رـابـيـتـ،ـ دـهـسـتـىـ وـىـ گـريـتـ وـ پـيـكـفـهـ روـيـنـهـ خـارـىـ وـ دـاـ پـيـلاـقـيـنـ
وـىـ ژـپـيـيـنـ وـىـ كـهـتـ وـ گـهـلـهـكـ پـيـزـ بـوـ دـكـرتـ.

دـ حـكـمـىـ خـوـهـ خـرـهـكـىـ دـاـ زـىـ چـ جـارـهـكـىـ مـيرـ مـهـمـهـ دـ بـ رـهـقـىـ
دـگـهـلـ كـهـسـهـكـىـ نـهـ ئـاخـفـتـهـ وـ لـ كـهـسـهـكـىـ زـىـ دـهـنـگـىـ خـوـهـ بلـنـدـ نـهـكـرـيـهـ
وـ تـاـ جـارـهـكـىـ دـوـوـ كـهـسـ دـگـهـلـ ئـيـئـكـ بـ شـهـرـ چـوـوـبـوـوـنـ،ـ هـنـدـيـ مـيرـ
مـهـمـهـ دـهـاتـىـ كـوـ حـكـمـىـ وـانـ بـگـيـرـيـتـ،ـ بـهـلـ ژـ بـهـرـ شـهـرـكـهـ تـنـاـ
هـهـرـدوـوـكـانـ لـ دـهـفـ مـيرـ مـهـمـهـ دـىـ وـ ژـ بـىـ پـيـزـيـاـ هـهـرـدوـوـكـانـ لـ
ديـوانـىـ،ـ ئـيـنـاـ مـيرـ مـهـمـهـ دـىـ هـهـرـئـيـكـىـ زـلـهـهـكـ لـ بـنـىـ گـوهـىـ وـىـ دـاـ وـ
دـهـماـ ئـيـقـارـىـ زـقـرـىـ ـهـ وـ نـاـقـهـ چـاـقـيـنـ وـىـ پـيـچـهـكـ يـيـنـ تـيـكـچـوـيـنـ وـ يـيـ
دـلـمـاـيـهـ وـ پـوـژـاـ وـىـ نـهـخـوـشاـ بـورـىـ،ـ چـ جـارـ دـلىـ كـهـسـىـ نـهـهـيـلـاـيـهـ.

چـاـقـىـ عـهـدـيـلـىـ ـقـىـ كـهـتـ وـ بـ وـىـ پـهـنـگـىـ دـيـتـ،ـ بـ پـيـشـ قـهـ نـهـرابـوـوـ،ـ
مـيرـ مـهـمـهـ دـ روـيـنـشـتـهـ خـارـىـ وـ عـهـدـيـلـ بـرـهـخـ ـقـهـ نـهـپـوـيـنـشـتـهـ خـارـىـ وـ
پـيـلاـقـاـ وـىـ نـهـ ئـيـخـسـتـ وـ چـوـوـ خـارـنـىـ بـخـوتـ وـ نـهـهـاتـ دـگـهـلـ خـارـنـىـ
بـخـوتـ وـ كـهـسـىـ بـوـ خـارـنـ نـهـ ئـيـنـاـ،ـ گـازـىـ خـداـمـهـكـىـ كـرـ وـ بـوـ خـارـنـ ئـيـنـاـ،ـ
بـهـلـ گـهـلـهـكـ خـارـنـهـكـاـ جـودـاـ بـوـ ژـ يـاـ عـهـدـيـلـايـيـ بـوـ چـيـدـكـرـ،ـ چـ بـ دـلـهـكـىـ وـ
بـ دـهـهـ دـلـانـ ئـهـوـ خـارـنـ خـارـ وـ بـ شـهـقـىـ مـيرـ مـهـمـهـ دـ چـوـوـ سـهـرـ جـهـىـ
خـوـهـ دـاـ بـنـقـيـتـ،ـ عـهـدـيـلـىـ خـداـمـاـ خـوـهـ فـرـيـكـرـ وـ نـقـيـنـيـنـ وـىـ بـرـنـهـ ژـورـاـ دـىـ
وـ وـىـ شـهـقـىـ لـ دـهـفـ ژـىـ نـهـنـقـسـتـ.

چهند پۇزى ئەقە بwoo حاىى هەردووکا، پۇزەكى مير مەھمەدى گۆته ئاقلدارەكى: ئەگەر مروۋە يى خەمگىن بىت و بقىت دلى وى قە ببىت چ بکەت باشە؟

ئاقلدارى گۆتى: ئەگەر بۇ خوه دەركەقىتە راڭ و نىچىرا باشه، دى شىيت خوه ژېرىقەت.

مير مەھمەدى ژى سپىدى كارى نىچىرى كرول دەوارى خوه سياربۇو، قىجا ل دويىف كىرىشكا يان پەز كيقيا، تا ئىقشارى بۇزى خوه پىقە بوراند و چ كوشتى و چ نە كوشتى، مير مەھمەدى ئىقشارى پىيا خوه گرت و قەستا بازىرى كر و هاتە ناڭ كۆلانا و دىت بىرەك ئىنكان يى ل سەرتەنويىرەكى نانى پىقە دەمن، دەما چاقىن وان ب مير مەھمەدى كەتىن ھەمى رەقىن و كەس نەما ل سەرتەنويىرى و ب تنى زىنكەك ما وى زىنكى كو گەلەكاكا جان و بەركەتى بwoo، گۆته ھەقالىن خوه: وە خىرە هىن درەقىن، خوه مروۋا مروۋا نەخارىنە.

و دەما مير مەھمەد هاتىيە دەف و بەرى خوه دايى كو كچەكاكا گەلەك جان و بەركەتىيە، رابوو ناڭ و نىشانىن كۆلانى نقىسىن و كا ئەرتەنويىر دەقىتە كىرى و دەما گەھشتىيە مال، رابوو ئەو ناڭ و نىشان دانەق خلامەكى خوه و گۆتى: دى ل دويىف ۋان ناڭ و نىشانان چى و تا تۇو دىگەھىيە جەن ئەنويىلى، پسييار بکە، دەما مير مەھمەد دەدەف وان پا بۇورى و ھەمى زىنك رەقىن، ب تنى ئىنگ مابۇو ل سەرتەنويىرى، من دقىت ھەمى تىشىتەكى ژۇيى زىنكى بىزانم، هەر ژنانقى وى و تەمەنلىقى وى و نانقى بابى وى و كانى ل كىرى دىشىت و بۇ من ۋان پىزانىن بىنە و بلەز وەرە. خلام ل دويىف ۋان ناڭ و نىشانان چوو، تا گەھشتىيە دەف تەنويىرى و

پسيياركىر: كا ئەو كىيىز زىنك بwoo ب تنى مایە ل سەرتەنويىرى؟ ئىنگى دەستى خوه درېزىڭىرە ئىنگى كونان ب تەنويىرى قە ددا و گۆتى: ئەقە بwoo ئەو زىنك.

گوتى: ئەز خلامى مير مەھمەدى مە و من دقيقتى ناقى تە بزانم و كا
تۇو كچا كېيى و مالا تە ل كىرى يە؟
ئەوي رى گوتى: ناقى من مەيانا كچا حەجى ئىنسى چەقماقچى
يە و مالا خوه نىشان دا و گوتى: ئەقە كارى من ل سەر قى تەنويىرى
يە و ئەز نانى بۆ خەلکى ب تەنويىرى قە دەدم و هەر تەنويىرا دادەم،
نانەكى دەدەنە من و ئەم خوه پى ب خودان دكەين، بابى من گەلەك
بى پىرە و دايىكا من يا مرى و من سى چار خىشك و بىرايىن ژ خوه
بچوكتەنە و ئەز ب قى نانى بخودان دكەم.

خولام زقىرى دەف مير مەھمەدى، مير مەھمەدى گوتە خلامى: ھەزە
تەختە رەوانى بىبە و حەجى ئىنسى بابى ويلى سياركە و بىنە قىرە.
دەمما خلامى مير مەھمەدى چۈوويە دەف بابى ويلى گوتى كو: مير
مەھمەدى يَا گوتى ل دەف من بەرھەۋىتىت.
گوتى: خىرە جەلاده يان خەلاتە، دەلى خوه دا گوت ئەز دېيىش
خودى ژ من ستاند.

و ب هەر دلەكى ھەبىت گوتى: دا بچىن.
ھەردوو پىكقە هاتتنە دەف مير مەھمەدى و مير مەھمەد پىشقاچو
و دەستى وي گرت و دانا سەر كورسيكەكى و مير مەھمەدى گوتى:
تۇو كى ژ مالا مە دنياسى؟

گوتى: ئەز باپىرى تە دنياسىم و هەر ژ بچويكاتى من نياسيي، بەلى
ئەز ژ بابى تە رى مەزىتر بۇوم و گوتى مىرى خوش بىت من دقيقت
بزانم كا ئىيشا من چىيە و ژ بەرج تە ئەز ئىنایىمە قىرە؟
مير مەھمەدى گوتى: من دقيقت تۇو كچا خو بىدەيە من و ھەم
خزمانىيە و ھەم پارەيە.

گوتى: ئەقە يَا ژ من زىدەيە و يارايىن خوه ب من نەكە.

میر محمد مهدي گوته خلامه کي خوه: هه ره ته ليسه کي زيرا بو بکه د
عره باني دا.

هزرا وي ب تني مه جيدي يه که د به ريکي دا بيت، ئە قېرو بېيىتە خودان
زير و مير محمد بېيىتە خەزىرى وي.

مير محمد مهدي چەند كەسەك فريکرن و نيشانى پىقە كرن و خدامى
گوته خلامى و خلامى گوته خدامى و خدام چۈرۈن دەنداش سەرى عەدىلى و
كۆچكە عەدىلى ژەنكىن ئاغەواتا و ميرا ياي تاشى يە و ب كىمى چەلتا
پىنجى ژەنك درويشتىنە، خدامى گوته عەدىلى: مزگىنيا من ل تە بيت.
وي هزر كر كو مير محمد مهدي جابا وي ياي فريکرى و گوته: چ
مزگىنييە؟

خدامى گوته: مزگىنيا من ل تە ميري بو خوه ژەنك خاست.
تشتى ژە دىنايىي هەمەيى ژى بو ژەنكى نەخوشتر ھەويما وييە، عەدىلى
ژە شەرمە، نەزانى دى چاوا سەرى خوه ژە بەر وان ژەنكان پاكەت و
دەستويىرى ژە وان ژەنكان خاست و چوول مير محمد مهدي گەريما و نە دىت،
ھەر جەي چۈرۈپ بىلەن دەستقە دەستى خوه دانما سەر ملى وي و عەدىلى
پويىشتىيە و چوول پىشىقە دەستى خوه دانما سەر ملى وي و گوته:
میر محمد من يازانى، تۇو دى بەر ب زە حەفيتە كا مەزن دانى و
ئە و چ زە حەفيتە.

مير محمد مهدي گوته: ئەرى وەللا، من بو خوه ژەنك ياخاستى و دى
داوهتا خوه كەم.

عەدىلى گوته: مير محمد تە ئەڭ كله ژى دچاقىن من وەراند.
گوته: ئەو ژەنك تە بو خوه خاستى ياي ژە كىيە و چ عەشيرە؟
مير محمد مهدي گوته: ناقى وي مەيانە و ھەندهك دېيىشنى مەيا سەت.
عەدىلى گوته: و خدام ژى دېيىش، ناقى وي مەيوىيە.

عهديلىي گوتى: مخابن هكە كچا بهگەكى بايه، يان كچا پاشايىهكى، يان ناقدارەكى بايه و ژەزى تە بايه، چ قوسىرى نەبۇن، بەلى تۇو بچى تەنوييرقانەكى بۇ خوه بخازى، تە هەتكا من ژى برو دى هەتكا خوه ژى پى بەي.

میر مەھەدى گوتى: ئەرى وەللا تۇو راست دېيىشى، بەلى پا ئەز نەشىم ژنۆكە ويقە بچم بەھىلەم، ژېر كو من ياخاستى و ئەز بەھىلەم دى گەلەك بېيىن کا ژېر چ دەستىن خوه ژى كېشان و ئەز نەشىم بەھىلەم.

عەدیلایىي گوتى: دى باشه دەما ئەز هاتىم بابى من حەفت خدام دابۇونە دگەل من و حەفت خولام و حەفت دەوارىن بارىن وان تىزى زىز و زىنەت و ھەميyan بۇ من لېكىدەقە و ئەز ژنۆكە ويقە ل دەف تە نابم.

عەدیلایىي گوتە میر مەھەدى: تا سى پۇزىين دى ژى دى مۆلەتى دەمە تە و ھەر گاڭا تە دەست ل سەر وى ژنكى راکر، ئەز دى ژ بىيارا خوه لېقەبم و ھەر گاڭا تۇو لېقە نەبوى، ئەقە ئەز و تۇو ژئىك و دۇو خلاسپۇون.

پۇزى دۇو جار عەدیلایىي ئىيىك فرىيىدەر دەف میر مەھەدى، كا لېقە بۇويە يان نە و دىيت كو ھەرىي پىزىدە كو وى ژنكى بخازىت. پىشتى ھەرسى پۇزىين وى ب دوماهى هاتىن، رابۇو مالىيەتى خوه ژ میر مەھەدى وھرگرت، حەفت خدام و حەفت خلامىن خوه و حەفت بارىن زىپا ل ھەر حەفت دەواران كىن و ژ جىزىرى دەركەتن و چوون، عەدیلى زەمى خولام و خدامىن خوه كۆمەقە كىن و گوتى: دا بۇ ھەۋە بېيىم، ئەز دى كارى زەلاما كەمە بەر خوه و ھەر گاڭا من ژئىكى ژەھەۋە زانى كو ئەز ژنكىم يان ب ناقى من گازى من بىكت، دى وى كەسى كۈزم.

رابۇو دەستەكى شەل و شەپكان كرە بەر خوه و چەك و سىلەھىن خوه ھافىتتە ملى خوه و دەبانجا خوه دېر خوه دانا و ناقى خوه كرە عەباس بەگ.

عهديلايي پسيارا هندهك ئاقلدارا كرو گوتى: شيخ و مهشايixin باش
ل كيفه هنه؟

هندهكان گوتى: ل شامي يىين ههين.

وي زى باركر و چوو دانا نيزىكى شامي و چەند خيقەتەكىن بى
سەروبەر قەدان و كەسمەكى خەلكى جزىرى دىتن و پسيارا جزىرا بۇتا
ژىكىن كا چ هەيء و چ دەنگ و باسىن نوى هنه، وي كەسى گوتى: دەما
ئەز ژ جزىرى دەركەتىم بەرزەحفيياتك مەزن ل بەر دەرى برجا بەلەكبوو.
عهديلايي گوتى: تە نەزانى ئەو چ بەرزەحفييات بسوو و ب چ
ھەلکەفتىبۇ؟

گوتى: داوهتا مير مەممەدى و مەيانا كچا حەجي ئىنسى
چەقاماچى بۇو.

پابۇو دوو بارىن زېپا كرنە خىر، كوبەس مير مەممەد ژ بىريارا خوه
لىقە ببىت و ژ وىرى زى باركىن و چوونە نۆزانىيت ژورى ل سەر دىرا
بەرانى و ل وىرى زى، دوو بارىن دى يىين زېپا كرنە خىر، كوبەس مير
مەممەد ژ بىريارا خوهلىقە ببىت و چ هەۋىيا ل سەر وى نەئىنىت.
عهديلىي دەنگ ل خولام و خدامىن خوه كرو بۇسى ھەيقيىن دى
هاۋۇتن ل پەخىن سەتكۈنى دانان و ل وىرى زى بارەكى زېپا كرنە
خىر، كوبەس مير مەممەد ژ بىريارا خوهلىقە ببىت.

دەمەكى كەسمەك دىتن كو ژ پەخى جزىرا بۇتان ھاتى و پسيار
ژىكىن: كا ل جزىرى چ هەيء و چ دەنگ باس هنه؟
وي كەسى گوتى: دەما ئەز ژ جزىرا بۇتا دەركەتىم ل بەر دەرى
برجا بەلەك بەرزەحفيياتك مەزن ياداناي بۇو.

عهديلايي گوتى: تە نەزانى ئەو چ بەرزەحفييات بۇو.
گوتى: بەلۇ خودى كچەك دابۇو مير مەممەدى، ژ وى ژنكا ش نوى
بۇ خوه ئىنائى، مەيانا كچا حەجي ئىنسى چەقاماچى.

عهديل رابوو ئه و زېرین ماين ئىنان و هەر حەفت خولام و خدام و دهوارىن خوه ئىنان و ئه و زېرل سەر خوه و وان ھەميان ھندى ئىك دابەشكىن و ھەر دهوارەك دا خلامەكى و خدامەكى پىكىھ، وى ژى وەكى ھەميا چەند مىستەكىن زېرلا گەھشتىنى و رابوو كاگەزەك نېقىسا و بۇ بابى خوه سەلیم پاشاي نېقىسا و فريڭكە سېرتى و تىدا ديار كر كو عهديلا كچا وى يا مرى و نەمايە ساخ و بلا پسيارا وى نەكەن.

و گۆتى: مانى ھەر مير مەممەد پسيارا من ناكەت كو بۇ وى ژى كاغەزەكى فريڭكەم.

عهديلايى پشتى خولام و خدامىن خوه ژ خوه خلاس كرىن، رابوو چوو ناڭ بازىرى ستهنبولى كو پايتەختى سولتانى دينى ئىسلامى بۇو و پسيارا كەسەكى كر كو گەلەك مروقى خودى بىت و ديسان دەستى وى د ناڭ حكمەتى ژى دا يى درىز بىت و كار پىيچىبىن، ھنده كان گۆتى: ھەر دەف حەجي رەمهزانى، كەس ژوي باشتى نىنە، حەفت جار يى چۈويە حەجي و دەستى وى ژى د ناڭ حکومەتى دا يى درىز و كار پى چىدىن. عهديلى قەستا مالا حەجي رەمهزانى كر و بۇو مىھقانَا وى و پشتى خارنى و قەخارنى، عهديلى گۆتى: حەجي رەمهزان من تىشتك يى ھەى دى بۇ تە بىيڭىم، بەس دەقىت تۇو بۇ من ئەھد بکەى كو ژ دەقى تە نەدەركەقىت و كەس چ ژى نەزانىت.

حەجي رەمهزانى گۆتى: بۇ تە ب چ سويند بخوم، ئەھد بىت ب وان ھەر حەفت حەجيىن من قەست كرىنى، نە بىدەقى خوه و نە ب دەستىن خوه ئەز بۇ كەسى نەبىيڭىم.

عهديلى ژى چىرۇكا خوه ھەر ژ دەستپىيىكى تا ھاتىيە دەف وى، خەرك بۇ گۆت و رابوو دەستى خوه دا كوللا ۋەرسوكىن خوه ژ سەرى خوه كرن و كەزىيىن خوه ب سەر ملىئىن خوه دا شۇر بۇونە خارى.

حهـجـى رـهـمـهـزـانـى سـى جـارـدـهـسـتـى خـوـه دـاـنـا سـهـرـسـيـنـگـى خـوـه و
سـى جـارـا دـاـنـا سـهـرـسـرـى خـوـه و سـى جـارـا رـاـبـوـو قـه و گـوـتـى: تـوـو
كـچـا مـنـى و ئـهـزـ مـالـى خـوـه هـمـيـ دـى لـيـدـهـم و سـهـرـى خـوـه زـى دـى
لـيـدـهـم و ئـهـزـ نـهـيـلـم هـنـدـى سـهـرـى دـهـرـزـيـكـى كـيـماـسـى بـكـهـيـتـهـ تـهـ.

عـهـدـيـلـى گـوـتـى: من دـقـيـقـتـ من رـتـبـهـكـا مـهـزـنـا عـهـسـكـهـرـى هـبـيـتـ و
عـهـسـكـهـرـلـ بـنـ دـهـسـتـى من بـنـ.

حـهـجـى رـهـمـهـزـانـى گـازـى خـدـامـهـكـى كـرـ و گـوـتـى: ڙـنـوـكـه وـيـقـه تـوـو دـى
لـ بـنـ ئـهـمـرـى قـىـ عـهـدـيـلـايـىـ بـىـ وـ كـچـاـ مـنـهـ.

وـ بـوـ جـهـهـكـ خـالـىـ كـرـ، حـهـجـى رـهـمـهـزـانـ رـاـبـوـو گـازـى خـلـامـهـكـى كـرـ و
گـوـتـى: هـهـرـهـ تـهـخـتـهـ رـهـوـانـىـ بـبـىـ وـ هـهـرـهـ دـهـ فـلـانـهـ باـزـرـگـانـىـ و
تـهـنـهـكـهـكـىـ هـنـگـقـيـنـىـ وـ ئـيـكـىـ كـاـكـلـ باـهـيـقـاـ وـ ئـيـكـىـ كـاـكـلـ گـيـزاـ وـ ئـيـكـىـ
دـوـشـافـىـ وـ هـمـيـاـ سـيـارـكـهـ وـ بـوـ منـ بـيـنـهـ.

خـلـامـ زـىـ چـوـو ئـهـوـ تـشـتـ هـمـىـ ئـيـنـانـ وـ حـهـجـى رـهـمـهـزـانـىـ سـيـارـكـنـ و
قـهـسـتـاـ سـهـرـعـهـسـكـهـرـىـ مـهـزـنـىـ سـولـتـانـىـ سـتـهـنـبـولـىـ كـرـ وـ دـهـمـاـ چـاـقـىـ وـىـ بـ
وانـ تـشـتـانـ هـمـيـانـ كـهـتـىـ، زـانـىـ كـوـ حـهـجـى رـهـمـهـزـانـىـ تـشـتـهـكـىـ مـهـزـنـ زـىـ
دـقـيـقـتـ، ئـهـگـهـرـ دـشـيـاـ شـيـشـهـكـىـ هـنـگـقـيـنـىـ يـاـنـ زـهـرـفـهـكـىـ تـرـىـ يـاـنـ تـشـتـهـكـىـ
دـىـ يـىـ بـچـوـيـكـ بـوـ بـيـنـيـتـ وـ گـوـتـىـ: حـهـجـى رـهـمـهـزـانـ تـهـ خـيـرـهـ؟

گـوـتـىـ: ما بـوـ تـهـ چـ بـيـژـمـ، منـ كـوـپـهـكـ هـهـيـهـ وـ نـاـقـىـ وـىـ عـهـبـاسـ بـهـگـهـ،
منـ فـرـيـكـرـ بـبـوـ وـهـلـاتـيـنـ ڙـدـهـرـقـهـ وـ زـابـتـيـيـ وـ فـنـونـيـنـ عـهـسـكـهـرـيـيـ
بـخـوـيـنـيـتـ وـ دـهـمـاـ هـمـىـ باـوـهـرـنـامـهـ وـهـرـگـرـتـيـنـ وـ زـقـرـيـهـقـهـ، هـمـىـ نـاـسـنـامـهـ
وـ باـوـهـرـنـامـيـنـ خـوـهـ يـيـنـ بـهـرـزـكـرـيـنـ وـ منـ دـقـيـقـتـ تـوـوـ بـرـيـكـاـ خـوـهـ بـوـ
درـسـتـ كـهـيـ قـهـ.

سـهـرـعـهـسـكـهـرـىـ گـوـتـهـ حـهـجـى رـهـمـهـزـانـىـ: بـلاـ دـىـ بـوـ تـهـ چـيـكـهـمـ،
بـهـسـ بـ مـهـرـجـهـكـىـ تـوـوـ وـىـ كـوـپـىـ بـيـنـيـهـ دـهـfـ منـ وـ ئـهـزـ دـىـ هـنـدـهـكـ
پـسـيـارـانـ ڙـيـكـهـمـ.

حه‌جي ره‌مه‌زان هاته ده‌ف عه‌ديلى و زى پسيارکر: كانى ئەوچ
زمان دزانىت و زانينا وي دقان بواران دا چەندە؟
عه‌ديلى گوتى: ئەز كەلهك زمانان دزانم و ئەز دبوارىن عه‌سکەرى
زى دا يازىرەكم و پر زانىن.

هەردوو پىكىھ چوونه ده‌ف سەرۇھەسکەرى، حه‌جي ره‌مه‌زانى
گوتى: ئەقە من كورپى خوه ئىينا، چاوا چاقى عه‌دىلى ب رەسمى وي
كەت، دەما دا بىتە بىك و وىنەگەركى ئەو رەسم بۇ كېشاي و دىت كو
ل سەر مىزى سەرۇھەسکەرى يى دانايى، قريپىن ژ پىشتا وي هات.
سەرۇھەسکەرى بخىرەاتنا وان كر و دەست ھاقيتە پسيارا و پسيارىن
عه‌سکەرى زىكىن و وي بەرسىف دان، سەرۇھەسکەرى گوتە حه‌جي
ره‌مه‌زانى ئەقە گەلهكى پر زانىنە دەھمى بواران دا و ئەقە خەما من و
رابوو رتبەكا عه‌سکەرى يا باش دايى و كاغەزەك بۇ سولتانى زى فرىكىر
و گوتى مە ئەقە كەسە دانا شوينا كەسەكى كوشىچىھ وي ھاتىيە لادان،
گوتى زى: تۇو دى كەسى من يى ئىكى بى، دى ل هىزى ئامادە باشىيى بى
و تايىبەت بى، بۇ هەر كارەكى بلهز بھېتە پويىدان.

پىشتى رتبە دايىنە عه‌دىلى و عه‌دىلى جىل و بەرگىن عه‌سکەرى
كرينە بەرخوه و رتبىن زابتا و ئامرفەوجا راڭرىن، رابوو بۇ خوه
ھندەك لاۋىن تايىبەت و چەكەكى تايىبەت و دەوارىن تايىبەت بۇ خوه
بەرھەقىرن و ئىخستىنە بن فەرمانا خوه و خىقەتىن تايىبەت و زابتىا
خوه گىرا و كەس زى نزانىت كوشەدەلە ژنكە و هەمى دزانن كوناھى
وي عەباس بەگە.

ل ناھ عه‌سکەرى سولتانى يى وي دەمى، سالى جارەكى پەرازى كو
دېيىنە دەركەتنا دەوريان و فەوح فەوجىن عه‌سکەرى، هەرئىك قەستا
دەقەرەكى دكەت و دگەرن، ئىك بۇ سېرتى و ئىك بۇ مېرىدىنى و
سلوپىا و هەرئىك بەرھەجەكى قەدچىت و ب تنى فەجا عه‌دىلى ما

و نه فریکره چ جها، عه دیل چوو نك سه رعه سکه ری و گوتی: من زی
دقیت عه سکه ری خوه ببمه دهوریی.

گوتی نابیت ژ بهر کو توا فهوجه کا تایبہتی و بؤ کارین تایبہت من
تواو یی هیلای ل دهف خوه.

عه دیل ما پیقه و گوتی: ب تنى ئه ساله ئهز دی ده رکھ قم و پاشی
بلا ساله کا دی بمینم ل دهف ته.

گوتی: باشه، هه که ئه ساله ب تنى بیت چ نینه.

و پی دایی کو عه سکه ری خوه ده ریخت و گوتی: ژ بهر کو فهوجا
ته يا تایبہت، تواو یی ئازادی چ جهی ته بقیت، تواو دشیی بچیي.

عه دیل رابوو عه سکه ری خوه باش کارکر و سهد خیفهت راکن، د گەل
دا سهد تۆپ و سهد توپین بەرك دویر هاقیز و هەر جورە کی چەکى یی
وی دەمى، وی زېدەتر راکن و فهوج هەمى ب پۇزى دەردەتن، ئەھى
نیقا شەقى دا پی و ئەگەر عه سکه ری فهوجىن دی ب تنى ب پۇزى دابا
پی، وی ب شەق و پۇزان ددا پی و قەستا جىزира بۇتا کرن ول پەھى دی
یی شەتوانى شامى ل دەشتا دەشتى نوکى دانان و تاقەکى برجا بەلەك د
شەتوانى شامى دایه و گوتە عه سکه ری خوه کو پەھىن برجا بەلەك
بگرن، خیفهتا خوه ل بەرامبەر برجا بەلەك قەدان و عەلەما توركا ب
سەرى وی قە کرو ژ دویر قە رەنگى وی سور دکر.

سپىدى مير مەھمەد ژ خەو رابوو و بەری خوه دایی کو ئەو دەشتا
پەش يا سپى بۇوى، مير مەھمەدی گازىکرى: مەيۆ كا وەرە هەر
چەندە چاقىن تە دھويىن بەس ژ يىن من د پۇھەتن، سەحکە دەشتا
ھەنى يا سپى ديار دکەتن.

گوتی: ئەو خەرەك خیفهت و چادرىن عه سکه ری سولتانييە ول
وپىرى يىن قەداین.

میر مه‌مهدی چهند میره‌کین ژ خوه کیمتر ل کله‌که‌کی سیارکرن و
دانه شهتوانی شامی و ل رهخی دی دهرکه‌تن، گوتنه هرمسان کو:
مه دقیت بچینه دهف سه‌رعه‌سکه‌ری ههوه.

عه‌دیلی ژی ب جلکین سه‌رعه‌سکه‌ران پیشوازی لیکر و گوتی:
سولتانی یا زانی تمو زیپه سه‌ری ژ خه‌لکی و هردگری و ئه‌و حکمی
تمو دگیری نه یی دروسته و ژ بهر هندی حاکمی ئهز یا فریکریم.
و رابوو کیتابه‌ک ئینا دهر کو ختم و مورین سولتانی ل سه‌رن،
گوتی: ئهم ل دویف بربارا سولتانی بیئن هاتین.
میر مه‌مهدی گوتی: ئهز دشیم نوکه بچم؟
گوتی: بەلی.

و جاره‌کا دی ل کله‌کا خوه سیاربیونه‌قە و هاتن برجا بله‌ک و
مه‌یانی گوتی: ئه‌و چ بوبو و هاتبونه چ؟

میر مه‌مهدی گوتی: ئەق زابتی فه‌وجه‌کا سولتانی یه و دی نالین
مه بادهن و ئیکی ئیخارییه‌کا خراب ل دهف سولتانی یا ل مه کری.
میر مه‌مهدی پسیارا خوه ب ئاقلدارا کر، گوتني: ئهم دی بیست
سیه په‌زی قه‌کوژین و دی داخاز که‌ینه خارنه‌کی.

میر مه‌مدد چوو ل کله‌کا خوه سیاربیوقە و میر مه‌مهدی گوتە
عه‌دیلی کو: هین بۆ شیقى میهقانین مەنە.
گوتی: بلا.

عه‌دیل یا د برجا بله‌ک شاره‌زا یه، رابوو هرمسین خوه
تیگه‌هاندن و هر کوژیه‌کی برجی و هەر دەرگە‌هەکی هرمسەک و
سەر و بنین دەرەجىن برجى ژی هرمس بۆ دەست نیشانکرن و
گوتی: هر گاڭا من گوتە و میر مه‌مهدی بگرن، ھەما ئیکسەر خوه
ل بن كفشىن وي بدهن و ھەكە من دەينەكى، چ نە.

عهديلا ب چهند عهسكه رين خوه قه هاتنه ميهقاني و ب دهره جين
برجا بهلهك دا ب سهركتن، مير ممهه دى ئقه عهديل چووي ئودا
وي يا هيلاييه داخستى و ژ خەمین وي دا ناهيليت كەس بچيته ژورا
وي، دەما ب دهره جين برجا بهلهك سهركتن، مير ممهه دى ئەو
ئۆدە بۇ قەكر و گوتى: كەرمەكە وەرە قى ژورى.

عهديلى ديت كا چاوان ژورا خوه هيلاييه، هەر يى وەسانە و ھەمى
تشت وەك خوه ددانىنه، هەر ژ فنجانىن زىپرى و ئامانىن زىپرى و نېنى
و جوانكارى و ھەمى تشتىن خوه وەك خوه ديتن بىيى كو تشتەك ژ
جەن خوه لقىبىت، عهديلى گوتە مير ممهه دى: ئقه چ ئۆدە يە؟
گوتى: ئقه ئۆدا ميهقانانە. و نە گوتى ژى كو من ژنه كا دى
ھەبوویه.

پويىشتنه خارى و ديتن كو زاپوکەكى سىنيكەك ئينا و سى
فنجانىن زىپرى يىن قەھوى تىدا نە، عهديلى بەرى خوه دايى و گومان
بۇ چىبۇو كوتىلى بەگ كورى وي بىت، بەس خوه ب سەر قە نەبر،
ھەكى عهديلى كورى خوه هيلايى ژىيى وي ب تىنى ئىك سال بۇو، نۆكە
يى گەشتىيە چار پىنج سالىيى و ديت كو دەنگى گريما زاپوکەكى يى
دھىت و عهديلى گوتى: ئەو چ دەنگە دھىت؟
مير ممهه دى گوتى ئەو دەنگى كچا منه و ھەكە ل سەر پىن من
نەبىت تەنا نابىت.

عهديلى گوتە حەرسەكى خوه: هەرە بىنە و بلا دانىتە سەرپىن خوه.
و عهديلى گوتى: نافى دەيكە قى زاپوکى چىيە؟
مير ممهه دى گوتى: نافى وي مەياسەتە و كچا حەجي ئىنسى
چەقاماچى يە.

گوتى: پا ئەو زاپوکى بۇ مە فنجانىن قەھوى ئىنایىن چ يى تەيە، ژ
بەر كە ئەو ژى رەنگى تە دەدت؟

گوتی: ئه و زی کوری منه و ناقی وی تیلی بهگه.

و گوتی: پا ناقی دهیکا وی چییه؟

گوتی ناقی وی عهديله يه، کچ سهليم پاشایه و دوتاما منه.

عهديله گوتی: پا مادهم دوتاما تهيه پا نوکه ئه و زی وهک ته میره

و جابا وی فریکه بلا بهیت دهف مه و ئهز زی وهک برايی وی.

میر محمد مهدی گوتی: بلا.

و ب دهره جان دا چوو خاری و پا دی عهديله ژکیقه ئینیت،

گوتی: يا دسهرشوی قه بooo سهري خوه دشويشت.

عهديله گوتی: بلا دهرکه قیت.

و پشتی دهمه کی دی عهديله گوتی: ههره بیزی بلا بهیت.

میر محمد مهد جاره کا دی چوو و هاته قه و گوتی: يا دهرکه تیه مالین

جیرانا و دی نوکه هیت.

و دهمه کی دی خوه گرتن و گوتی: میر محمد مهد، تسوو دزانی

سولتانی ئهز يی فریکریم و يا زانی کو ته ژنکا خوه يا کوشتنی.

و کیتاب ئینا دهری کو ختم و مۇرا سولتانی ل سهره، گوتی: جابا

سهليم پاشای فریکەن، کا ئه و چ زی دزانیت.

و دهوار بۇ فریکرن و كرە دمعافە کى دا و ئینا. عهديله پا يا خوه

کریه سهرعەسکەر و کاری زەلاما دېر دايە و گوتی: بۇ من چىپۇكاكا

کچا خوه عهديله بیزە و کا ب چ سهربوویه.

سهليم پاشای زی بۇ چىپۇكاكا وی هەمى گوت و هەر ژ نیشانىي کو

حەفت خدام و حەفت خولام و حەفت بارىن زىپا دگەل فریکرین و تا

کاغەز بۇ ژ ستهنبولى هاتى و کو يا هاتىيە کوشتن.

عهديله گوتی: جاره کا دی بزقۇینن مala ويقە ل بازىرى سىرلى.

عهديلى گوته مير ممهدي: کا خوه درىزىكە ل پشت ۋى تەختى و ئەز
چ بىزىم تە دەقىت تۇو وە بىكەي و ھەر گاۋەكا تۇول دۇر خوه زېرى ژى من
ئەمر كىر كو سەرى تە بىرم.

مير ممهدى گوتنى: باشە.

عهديلى گوته خلامەكى: ھەرە بىزىھە مەيانى بلا بەھىت.

و خولام چوو و گوتنى: ئەز ژن و حەرمەتم و ما دى چاوا ھىم.

ب نەچارى ئىنا دەف عهديلى و بەرى خوه دايى كو دارى وى گەلەك يى
كەريتە و چاقىن وى دەھويىن و دفن مەنن، عهديلى گوته مير ممهدى: رابە
قى ژنكى دانە سەر دەستى خوه و پاقيزە د شەتوانى شامى دا!

پانى مير ممهد نەشىت بىزىتى نە، ئەو بخوه ژى يى زەلام باشە
و رابۇو مەيان دانا سەر دەستىن خوه و دېرىجى دا ھاقىتە د شەتوانى
شامى دا، عهديلى ما ھزىيەن خوه كىن و بۇ خوه گوتنى، ئەگەر كچا وى
بەمینيت و تا دەھ سالىن دىزى ھەر دى بىزىت كو ئەقە كچا مەيانى
بۇو، گوته مير ممهدى: دى رابە قى كچا بچويك ژى ھەلگەرە و
بەھاقىزە د شەتوانى شامى دا.

ھندى گوتنى ئەقە كچا منه و خوينا منه، نەچاربۇو ل بن گەفين
كوشتنى ئەو ژى ھاقىتە د شەتوانى شامى دا و گوتنى: دى خوه
درىزىكە قە و تا ئەز دەھىمە قە.

عهديلى چوو جلکىن خويىن بويكىنى كرنە بەر خوه و كار و گوتكى
خوه كر و گوتنى: کا رابەقە.

مير ممهدى دىت كو عهديلا دۇتماما وى يال ھنداؤ سەرى و نە
سەرە سكەرە، عهديلى گوتنى: مانى يى گوتنى شىر شىرە چ ژنه چ
مېرە، تۇو رابۇو تە ئەو ژنكوك ل سەر من ئىنا و تە شەرما من بىرەقە
و ما چ قوسىرى ل من بۇو.

عهديل پابوو چوو دهف سولتاني و چيروكا خوه ههمى بۇ گۆت و
سولتاني ژى برياردا كوراتبى وى ههمى ھېقا بۇ بچىته بەر دەستىن
وى و عەفويا وى دا.

ش نوى عەديلى جابا بابى خوه سەلىم پاشاي فريىكىر و ئەو ژى
ئىينا دەف خوه و ژيانەكا خوهش دىگەل ئىك بوراندىن.

حەردان و كچا مەلك مەزنى^۱

دېيىشل بازىرەكى دوو براھەبوون، ناقى ئىكى عەلى بwoo و ناقى يى دى عەمەر بwoo. هندى عەلى بwoo حاكمى بازىرى بwoo و كورەك و دوو كچ هەبوون و ناقى كورى وى حەسەن بwoo، برايى وى عەمەر يى بى دىنده بwoo. سالوخەتىن عەلى، حاكمەكى كەلهكى باшибوو ناقى وى ب مەرداتىي چووبwoo و هەميا حەزىدەك، بەروقاشى برايى وى عەمەرى كوشىلى نۇرىيى و نەباشىي، كەسىكى چ مفا رى نەورەدگەرت.

ھەيام هاتن و ھەيام چوون، خودى وەسا حەزىكى كەله مەرى خودى بکەت و بازىر ما بى حاكم و هيشتا كورى وى حەسەن يى گەنجه و نەشىت حكمى ل بازىرى بکەت، ئىنا عەمەرى برايى وى چوو جىئى وى پۈينىشى خارى و بwoo حاكمى وى بازىرى و بريار دا كو حەسەنى برازايى خوه و هەردوو خويشكىن وى ژقەسرا وان دەربىخىت و ل كۆلکەكى بى سەروپەر بەھىلىت.

دېيىش حەسەن يى بچويكە و هيشتا گەنجه و چ جارچ كار نەكرينە و نەشىا خوه و خويشكىن خوه ب خودان كەت و حالى وان پۇژ بۇ پۇزى گەلهك بەرهە خرابىيى دچوو. ئىنا پۇزەكى خويشكە وى يى مەزن فەھىمايى گۆته حەسەنى: برا ئەز دېيىشم پۇژ بۇ پۇزى زولما مامى مە يى ل سەر مەزىنتى لىدھىت و ھەكە تۇو گوھى خوه بىدەيە من، ئەم دى ژقى بازىرى دەركەقىن.

ئەڭ چىپۇكە ژ زاردهقى مەھدى نايىف موکرى قە هاتىيە وەرگەتن و ژ دايىكبوىي سالا ۱۹۶۴ يە، ھەر وەكى دېيىشىت خاندەقايىه و ئاكنجىي تلکەبەرى - زاخۋىيە، كارى كاسېكارىيى دەكت.

حمسه‌نىڭ ئىچىرى خوه دا خويشكا خوه يا مەزن و چوو دهوارەك پېيداکر و هەردوو خويشكىن خوه لى سيار كىن و ژباڭىرى دەركەتن. دېيىش حەسەن يىلى دويىف سەرى خوه دچىت و كۆپى حاكمانە و چ جارا نەخوهشى نەدىتى نە، دېيىش د ناقبەرەكى را سى سيارل سەرى گەركى دىتن و هەرسى سيارا دهوارىن خوه يىن بەردايىن و د پۇينشتى نە. حەسەنى گۆته خويشكىن خوه: ئەويىن ھەننى سى سيار يىلى سەرى گرى ھەنى و ئەم نەشىئىن ژېھر بېرەقىن ئىزى و ئەز دترسم جەردەچى بن و كارەكى خراب دەرەحەق مەدا بىكەن.

خويشكىن وي گۆتى: پا ئەم چ بىكەين؟
حەسەنى گۆتى: ئەز دېيىش مە چ پىكىن رەقى نىين و يا باشتىر ئەوه ئەم ب نك وان قە بچىن.

دېيىش د وان ناقبەران دا چاقى وان ھەرسى سياران ب حەسەنى و خويشكىن وي كەتن، سيارى مەنن كوناھى وي ئەبو زىيەد و مەزنى بەنى هيلاлиانە، يىسى دووئى ناھى وي عەبىزىيەد و برايسى وان يىسى دى ناھى وي پەبىعەيە. ھەرسى برايىن ئىكەن و مەزنىن بەنى هيلاлиانە و يىن بۇ خوه ھاتىنە پاۋ و نىچىرا و يىن وھستىيان و ل سەرى گرى يىسى بىنەنا خوه قەددەن و بەرى خوه دەدەنى، كا چ نىچىران ژەدەرەق نابىين.

پاشتى چاھىن وان ھەرسىكە ب حەسەنى و خويشكىن وي كەتن، ئەبوزىيەد گۆته ھەردوو برايىن خوه: گەلى برا، هىن وان مروققىن ھە دېيىن ئەو برايسى منه و ھەردوو كچكىن دىگەل ئى خويشكىن مەن و دى مىھقانىن من بن.

عەبىزىيەد كو برايسى ناھى يە، گۆتى: نەخىر برا ئەو برايسى منه و ھەردوو كچك ئى خويشكىن مەن و دى مىھقانىن من بن.
پەبىعى كو برايسى وان يىدىكە كادى يە و خويشكەك ئى يا ھەي، گۆته برايىن خوه: نەخىر ئەو برايسى منه و ھەردوو كچك ئى

خويشکين منن و هر كهسى نه رازى زى دى ب قى شيرى دگەل ئاخشم
و هرسى دى مىھقانىن من بن.
پهبيع، ئوردا، ب بىنى وي گرى دا، هاته خارى و ب نك حەسەنى
قە هات و سلاڭ كرى و گوتى: هين چ كەسن و هين ژ كىقە دەھىن و
دى كىقە چن؟

حەسەنى گوتى: باوەربىكە سيارى ھىزىغا ناقى من حەسەنە و ئەۋە
ھەردۇوكە زى خويشکين منن و ئەم ژ بەر زولما مامى من يى ژ ناڭ
مللەتى خوه دەركەتىن و كا دى خودى بەرى مە دەتكە كىقە.
پهبيعى زى گوتى: تۇو بخىر هاتى و تۇو يى ھاتىيە جەھى درست و ژ
نۆكە ويقە تۇو برايى منى و ھەردۇو خويشکين تە زى خويشکين منن.
دېلىڭنەمى پىكەن چۈونە بازىرى وان و پهبيعى ھرسى بىرنە مالا
خوه و رابۇو چادرەك بۇ وان زى قەدا و گوتى: ژ نۆكە ويقە ھەرنە دىن
قى چادرى قە و ئەقە دى بىتە مالا وە.

ئەبۈزىدە كۆ برايى مەزنە و مەزناتىيا بەنى هيلالىان دكەت، گوتە
براين خوه: مانى حەسەن برايى مەيە و ھەردۇو خويشکين وي زى
يىن بويىنە خويشکين مە. رابۇو دەنگ ل بازىرى دا و گوتى: ئەقە
برايى مەيە و ھر كەسەك تىشتەكى بۇ بىيىش بکەت.

يى مىھەك بۇ ئىنای و يى دە بىن بۇ ئىناین و وان بخوه زى
ھەرئىكى ھندەك دانى، گەلەك بىن و مىھ بۇ حەسەنى ۋىكەتن و
پهبيعى گوتى: برايى حەسەن.
گوتى: بەلى.

گوتى: پابەھەپە ناڭ مللەتى و بخوه سەحكە شفانەكى و بلا بۇ تە
بچىتە بەر پەزى.

حەسەن زى چوو بۇ خوه پىكەفتەن دگەل شفانەكى كر كو ھەرپۇز
بۇ بچىتە بەر پەزى وي.

دېيىشنى پۇزەكى رەبىعى گۆته حەسەنى كو دى ئە و ئەبۈزىد و
عەبىزىد چەنە پاڭ و نىچىرا و گۆته حەسەنى: دا بۇ تە بىيىم تۇو دى ل
جەنە مە حکمى ل بەنى ھىلالىيا گىرى و تۇو مەزنى قى مللەتى و ھەر
گاقا تە دىيت دوو جوين لېكەتن و ب شەر چوون، ھەما ھەپە ژەھەر
جوينەكى زەلامەكى بکۈزە، ئەو بخوه دى ژىيەقەبن.
و خاترا خوه ژى خاستن و حەسەن ل پاش خوه ھىلەن و حەسەنى
حکم گىزرا.

حەسەنى حکمى ل بەنى ھىلالىيا دەگىرىت و دەنگ ل شەقانان كەت
كۆ يېئىن ب شەپ چووين، شەقانان كەرب ژ شەقانى حەسەنى پاڭرن ول
ھەقشى، نەھىلەن شەقانى حەسەنى پەزى خوه ئاڭدەت، شەقان زىرى
نەك حەسەنى و گۆتى كو: شەقان ناھىيلەن پەزى وى بەھىتە ئاڭدان.
حەسەن ل دەوارەكى سىياربۇو و چوو نەك شەقانان و گۆتى: هىن بۇ
چى ناھىيلەن پەزى من ژى بچىت سەر ئاڭى، ما ھەوە ھەمیا پەزى خوه
نە ئاڭدا؟

ھەمیا گۆتى: بەلى، مە يى ئاڭدای.
گۆتى: پا دى بلا پەزى من ژى بچىتە سەر ئاڭى.
شەقانان گۆتى: ئەم قەبىل ناكەين ئەو پەز بەھىتە سەر ئاڭى.
دېيىش كەسەكى ھەى ئاڭى وى زىدەنە و پىسامامى عەبىزىدى يە و ب
قې چەندى زانى ئېكىسىر ل دەوارى خوه سىياربۇو و گۆته حەسەنى:
كارى خوه بکە و ئەزى ھاتمە تە.

حەسەنى بەرى خوه دايى كو ئەقە زىدەنە شىرى خوه يى
ھەلکىشىاي و يى ب نك وى قە دەھىت بۇ كوشتنى وى. حەسەنى پېيىن
خوه ل پىكىبا ھەسپى خوه دان و ب دەشتى دا ژۆر دا چوو خارى و
پىكىا پەقى گرت و زىدەنە دا ب دويىق قە.

دېيژن حهـسـهـنـى دـرـهـقـيـت و زـيـدـانـى بـدوـيـفـ قـهـ و تـاـ حـهـسـهـنـ لـ سـهـرـىـ گـرـهـكـىـ دـهـرـكـهـت و دـيـتـ تـهـرـشـهـكـ يـىـ بـهـرـدـايـهـ وـىـ دـهـشـتـىـ وـىـ رـشـىـ بـهـرـىـ خـوـهـ دـاـ نـاـأـ وـىـ تـهـرـشـىـ، دـېـيـژـنـ پـهـبـيـعـ وـهـرـدـوـوـ بـرـايـيـنـ خـوـهـ يـىـنـ چـوـيـنـهـ تـالـانـىـ وـئـهـ وـتـهـرـشـ يـىـ پـاـكـرـىـ وـىـ بـهـرـدـايـهـ وـىـ دـهـشـتـىـ وـىـ يـىـ بـيـهـنـاـ خـوـهـ قـهـدـهـنـ وـهـنـدـ دـيـتـ كـوـ ئـهـقـهـ سـيـارـهـكـ هـاـتـهـ نـاـأـ تـهـرـشـىـ وـانـ وـهـهـ ماـ ئـيـكـسـهـرـ پـهـبـيـعـ لـ دـهـوـارـىـ خـوـهـ سـيـارـبـوـوـ وـقـهـسـتـكـرـىـ وـ دـيـتـ كـوـ ئـهـقـهـ حـهـسـهـنـ وـ گـوـتـىـ؟ تـهـ خـيـرـهـ حـهـسـهـنـ تـوـوـ دـرـهـقـىـ؟

حـهـسـهـنـىـ گـوـتـىـ؛ زـيـدـانـ يـىـ بـدوـيـفـ منـ قـهـ وـدىـ منـ كـوـزـيـتـ.

وـ چـيـپـوـكـاـ خـوـهـ وـ شـقـانـانـ بـوـ گـوـتـ.

رـهـبـيـعـ خـوـهـ گـرـتـ وـ دـيـتـ ئـهـقـهـ زـيـدـانـ رـشـىـ گـهـهـشـتـ وـ پـهـبـيـعـ چـوـوـ بـهـرـ سـيـنـگـىـ وـىـ وـ گـوـتـىـ؛ هـاـ زـيـدـانـ دـىـ چـ كـهـىـ، مـاـ مـهـ نـهـ گـوـتـىـهـ كـوـ حـهـسـهـنـ بـرـايـيـ مـهـيـهـ وـ مـهـ يـىـ كـرـيـهـ مـهـزـنـىـ مـلـلـهـتـىـ هـهـتـاـ ئـمـ دـزـقـرـيـنـ؟

زـيـدـانـىـ گـوـتـىـ؛ دـقـيـتـ ئـهـزـ وـىـ هـهـرـ بـكـوـزـمـ.

ئـيـنـاـ پـهـبـيـعـ دـهـسـتـىـ خـوـهـ دـاـ شـيـرـىـ خـوـهـ وـ چـوـوـ زـيـدـانـىـ وـ پـابـوـوـ زـيـدـانـ كـوـشـتـ وـ هـهـرـدـوـوـ پـيـكـفـهـ چـوـونـهـ نـكـ ئـهـبـوـزـيـدـىـ وـ عـهـبـيـزـيـدـىـ وـ چـيـپـوـكـاـ زـيـدـانـىـ بـوـ گـوـتنـ وـ وـانـ رـشـىـ گـوـتـىـ؛ تـهـ قـهـنـجـ لـيـكـرـ.

دـېـيـژـنـ تـهـرـشـىـ خـوـهـ دـاـنـهـ بـهـرـ سـيـنـگـاـ خـوـهـ وـ قـهـسـتـاـ بنـ كـويـنـيـنـ خـوـهـكـرنـ،
هـنـدـهـكـ رـشـىـ پـهـزـىـ دـاـنـهـ حـهـسـهـنـىـ رـشـىـ، دـېـيـژـنـ بـ شـهـقـىـ خـويـشـكـاـ مـهـزـنـاـ
حـهـسـهـنـىـ گـوـتـهـ حـهـسـهـنـىـ؛ مـاـ دـهـمـ وـانـ پـسـمـامـىـ خـوـهـ ژـبـهـرـ مـهـ كـوـشـتـ، ئـهـزـ
دـېـيـژـمـ هـهـكـ ئـهـمـ ژـقـيـرـهـ رـشـىـ بـچـيـنـ بـوـ مـهـ باـشـتـرـهـ وـانـ گـهـلـهـكـ قـهـنـجـيـ يـىـنـ
دـگـهـلـ مـهـكـرـيـنـ وـ مـهـ نـهـقـيـتـ ئـهـمـ دـچـاـقـيـنـ وـانـ دـاـ دـشـكـهـسـتـىـ بنـ.

گـوـتـهـ حـهـسـهـنـىـ كـوـ؛ قـىـ چـهـنـدـىـ بـيـزـيـتـهـ پـهـبـيـعـىـ رـشـىـ كـوـ ئـهـگـهـرـ
دـهـسـتـيـريـيـ بـدـهـنـهـ وـانـ ئـهـوـ دـىـ قـهـسـتـاـ باـزـيـرـىـ خـوـهـ كـهـنـ.

پـوـژـاـ پـاشـتـرـ حـهـسـهـنـ چـوـوـ ئـهـقـهـ تـشـتـهـ گـوـتـهـ پـهـبـيـعـىـ وـ ئـهـبـوـزـيـدـىـ، وـانـ
گـوـتـىـ كـوـ؛ مـهـ لـ بـهـرـ ئـهـمـ بـزـقـرـيـنـهـ باـزـيـرـىـ خـوـهـ وـ نـاـأـ مـرـوـقـيـنـ خـوـهـ قـهـ.

دېيىش رەبىعى گۆتى: پا كەيغا ھەوھە يە و ئەزدى دگەل ھەوھەيم و
دا ئارىشا تە و مامى تە زى چارەسەركەم.
دېيىش حەسەنى خاترا خوه ژئەبۈزىيەدى و عەبىزىيەدى خاست و
خويشكىن خوه ل دەوارى سيار كىن و رەبىعى پەز دا بەرسىنگا خوه
بەرە بازىرى حەسەنى قە چوون، دېيىش نىزىكى بازىرى بۇون و
برىكى قە لى بۇو و شەۋ و بىرياردان كول جەھەكى دانىن و سېيدى
بەدەنە پى قە.

دېيىش رەبىع ما ل بەر پەزى و حەسەن و ھەردوو خويشكىن خوه
مانە ل بن چادرى و خويشكا وى فەھىمايى گۆتە حەسەنى: برا ئەز
دېيىش رابەھەر بىزە رەبىعى بلا بەيت شىقى بخوت و ئەشەقە بلا
بىيەنا خوه قەدەت و تتوول جەھى وى بەيىنە ل بەر پەزى، ژەر كو ئەو
گەلهك يى وەستىيايە، ئەقە ئەم ھاتىن ئەو يى بدويف پەزى قە.
حەسەنى گۆتى: تتوو راست دېيىشى.

و پابۇو چوو دەف رەبىعى و گۆتى: خويشكا مە يَا گۆتى بلا بەيت
شىقى بخوت و تتوو ئەشەقە بىيەنا خوه قەدە و ئەزدى مىنە ل بەر پەزى.
رەبىعى گۆتى برا تتوو نەشىي ب تىنى ل بەر پەزى بى و ئەز دىرسىم
ھندەك جەردەچى يان حەيوانەكى كىقى ب سەرتە دا بەيت.
حەسەنى گۆتى: نە برا نە شەقەكە و دى خودى بۇ من زى قەتىنىت
و تتوو ئەشەقەھەر بىيەنا خوه قەدە.

دېيىش رەبىعى قەستا بن چادرى كر و حەسەن ما ل بەر پەزى، دەمى
نېقىتنى زى رەبىع ما ل بەر دەرى چادرى و ھەردوو خويشكىن حەسەنى
مانە دىن چادرى قە و ژىنېش شەۋ پىندا تىشكەكى شىرى ھاتە دىن چادرى
قە و ھەردوو كچكا كرنەھەوار و ئىكسەر رەبىع ب ژور كەت و شىر كوشت
و بىل پشت چادرى ھندەك ئاخ ھاقىتە سەر كەلەخى وى و ھات دەستى
خوه ب سەرسەرى ھەردوو كچكا دا ئىينا خار و هەتا تەنا بۇين، جارەكە

دی هاته بهر دهري چادری و نوبهت ل خويشکين حمهنهني گرت و تا لى
بوویه سپييده.

دبېشنى سپييدى حمهنهن هاته ده فرهبيعى و خويشکين خوه و
رهبيعى چېرۇكا شيرى هەمى بۆ گوت، حمهنهنى گوتى: هەما باش بولو
تولو ل قىرە و هەكە ئەز بام دېيت وى دەھبەئ ئىك ژ مە بىرىندار كريا.
پشتى چادرا خوه راڭرىن و پەزى خوه دانە بەرسىنگا خوه و حمهنهنى
خويشکين خوه ل دەوارا سيار كرن و بەرە بازىرى خوه ۋە چۈن و
نېزىكى رەخ و دۆرىن بازىرى بون، رەبيعى گوتى: برايى حمهنهن.
گوتى: بەلى.

رەبيعى گوتى: ئەم دى ل دۆرىن بازىرى خېقەتا خوه قەدەين و ئەم
ناچىنە د ناۋا بازىرى دا و كانى تۈۋ يى شارەزاي و مللەتى تەيە و بىزە ئەم
ل كىرى چادرا خوه قەدەين و دى ژ دویرقە مامى تە ئاڭرى مە بىنىت.
رابۇن ل جەھەكى چادرا خوه قەدان و پسيار ژ چەند كەسەكىن
بازىرى كرن، كا چ گوھرىن كەتىيە بازىرى و ناشى حاكمى وان چىيە،
وان ژى گوتى كو: پشتى حاكمى وان يى بەرى ئەمرى خودى كرى،
برايسى وى كو ناشى وى عەمەرە بولویە حاكم و برازايسى خوه و
خويشکين وى ژ بازىرى كەتىيە دەر و ژ ھىنگى وەرە نابىت ب شەقى
كەسەك ئاڭرى ھلکەت و ھەر كەسى ب شەقى ئاڭرى ھلکر، دى حاكم
بىزىتە حەرسىن خوه ھەپن سەحکەنلى دىارە حمهنهنى بولویە
مېھقانى وى.

رەبيعى ما ھزىن خوه كرن، گوتە حمهنهنى: رابە ھەپە بۆ مە دارا
خرقە كە و ئەم دى ئەۋ شەقە ئاڭرەكى ھلکەين، دا مامى تە بىزانىت كو
تۈۋ يى هاتىيە بازىرى.

حەسەنى ژى ھندهك ھەڑك و قۇرمىن دارا قىكدان و ب شەقى
ھەدوو كا ئاڭرەكى مەزن ھلکرن و د ناقبەرەكى پا چاقى حاكمى ب وى

ئاگری دکەقیت کول رەخین بازىرى ئاگرەكى مەزن ھاتىه ھلکرن و ئىكسەر گازى چار پىنج زەلامان كرو گوتى: ھېن سەحکەن ئاگرى ھەنى، كا ئەو چ مروقۇن كا بىقىنگن يان ژى كاروانىنە و كا وان چ دقيت. دېشىن ئەو زەلام كەھشتەن نك حەسەنى وان و ژى پسىياركىن، كا ئەو چ كەسن ل قىرە داناي و ئەڭ ئاگرە ھلکرى. رەبىعى گوتى: ھېن بىزىنە حاكمى خوه ئەقە حەسەنى ھاتى و يى ل رەخى بازىرى داناي. ئەو زەلام ئىكسەر ھاتنە كۆچكى و چوونە نك حاكمى و گوتى: ئەقە برازايسى تە حەسەن و ھەردۇو خويشكىن خوه يىن ھاتين و كەسەكى دگەل و ئەو ئاگرى وانە.

حاكمى چەند زەلام خرفەكىن و گوتى: رابن ھېن بۇ من دەست و پىيىن وان گرىدەن و نۆكە بىيىن دەف من. ئەو زەلام ژى رابوون و ب شىر و مەتال و كارى شەرى قە ھاتن، دا حەسەنى بىگرن و بۇ مامى وي بىبەن.

رەبىعى گوتى: ھەوھ خىرە هيىن ۋى جارى ھاتىنە چ؟ وان زەلامان گوتى ئەم يىن ھاتين دەست و پىيىن ھەوھ گرىدەين و ھەوھ بۇ حاكمى بىبەين.

رەبىعى ژى پى ل رېكىبا دەوارى خوه دانا و دەستى خوه دا شىرى خوه و ھېرش كرە سەر و دوو سىكەك ژى بىيندار كرن و رەقىن و چوونە دەف حاكمى ۋە.

كەرىيەن حاكمى ژۇنى چەندى گەلهك قەبۇون و سىپىدى نىزىكى پىيىنجى زەلامىن خوه يىن باش و ژى پازى فەرەنە مەيداندا شەپرى و ئەو چوو سەرى گەركى بەرىخوه بەدەتە شەپرى.

رەبىعى زانى كو دى جارەكا دى ھەر ھىنە شەپرى ۋە رابوو كارى خوه كر و شىر و مەتالىن خوه كار خوشكىن ول دەوارى خوه سىاربۇو و بەرەۋان شەپكەران قە چوو و چەندەك ژى بىيندار كرن و يىن دى

په چين. په بيعي قهستا حاكمي کرو شيرهک دا ستوي وی د سهر ملان دا هاقيته خار.

په بيعي ده نگ ل خه لکي بازېري کرو گوتى: ئه قه من حمسه ن يى زقراندىه قه و هين همه مى دزانن کو حاكمي يا وي يه و مامي وي ب زورى يا رثى و هر گرتى و هر كمى نه پانى بيت رثى بلا همرئونوکه خوه ديار کمت. خه لکي بازېري همه مى که ياخوه شبون کو حمسه جاره کا دى شويننا بابي خوه حكمي بگيريت و ژ زولما مامي وي رثى خلاس ببن. دېيىش نيزىكى سى هېقا په بيع ما ل ده ف حمسه نى و بوبو مىھقانى وي و تا پۇزەكى گوتە حمسه نى: برا ئەگەر تۇو دەستوييرىي بدهىيە من ئەز دى قهستا ناڭ مللەتى خوه كەمەقە.

حمسه نى رثى گوتى: تۇو بخىر هاتى و راببوو کارى وي کرو خاترا خوه خاست و چوو.

دېيىش حمسه هاته مال و گوتە خويشكىن خوه کو، په بيع زقراىي مال، خويشكا وي يا مەزن فەھيمايىي گوتى: تە چ ديارى دايى برا. حمسه نى گوتى: من چ ديارى نەدانى، ما دى چ دەمى.

فەھيمايىي گوتى: مال خراب ئەو قەنجىا وان ل مە كرى و ئەم بىرىنە مala خوه و پىسامامى خوه ژ بهر مە كوشتى و دىگەل مە هاتى و حاكمى بۇ تە زقراندى قه و مامي تە كوشتى، هەما دا من وەك ديارى دەھىي.

حمسه نى گوتى: پا باوھربىكە من ئەو هزر نەكرو ئىيكسەر ل دەوارى خوه سيار بوبو و د دويىق په بيعي را چوو و تا بىرىقە دىتى و گوتى: په بيع برا ئەقە تۇو چووی ئەم و خويشكىن خوه يىين ماينە د هزران دا و ئەم يىين دكەينە گرى و ئەگەر تۇو تا سوبەھى رثى مابايدە ل دەف مە، دا پىچەكى دلى مە تەنا ببا مە حەزىذى.

په بیع ژی ژیه خاترا وان زقپی څه و وی شهقی ژی مال مالا وان و ب
شهقی حمسه نی گوتی: په بیع برا و هر دهستی من، خویشکا خوه یا
مهن فه هیما پیشکیشی ته کر.

په بیع گوتی: حمسه ن توو برایی منی و ئه و هر دوو ژی
خویشکین منن و من ب وی چاقی نه به ریخوه دایه هر دوو کا و ئه و
شهقا ئه و ده بیهه هاتیه بن چادری ژی و ژبه رکو هر دوو ګله ک
ترسیابوون، نهز چووم د ناقبهراء هر دوو کا دا روینشتمه خاری و من
دهستی خوه یې ب سه ری وان دا ئینایه خاری و من وهکی خویشکین
خوه یېن حساب کرین.

دېیژن سپیدی جاره کا دی خاترا خوه ژئیک و دوو خاستن و
چوونه سه ر و ستونن ئیکودوو، په بیع پیکا خوه گرت و دا قهستا
ملهه تی خوه بکهت. پیکی څه بو خوه گوت، نهز دی رابم هیامه کی بو
خوه ب دنیایی که قم و کا چ ههیه و چ نینه.

په بیع پیکا چیایی گرت و تا ل جهه کی ده رکه تی، کو بازیره کی
ګله کی مهندن ژ دویرقه دیتی و ئه قه هنده ک شفان یې په زی خوه
دچه رین. په بیع سلاو کره شفانه کی ژوان و گوتی: ئه ری ل بازیره
هه وه مرؤو ډو خوه پسیارا کاره کی بکهت، دی بدھست مرؤو قی که قیت.
شفانه کی ژی گوتی: ئه ری دی چییه کوچکا مهلك مهندنی و دی
بیژی من دقیت نهز شوله کی بکه.

په بیع گوتی: پا ئه ګه ر توو دهواری من بهیه مالا خوه و جلکین
من و شیر و مه تالین من ژی ل ده ف ته بن و نهز پاره کی باش بدھمه
ته، توو بو من نا هه لگری تا نهز هه وجه دبی.

شفانی گوتی: وهلا خوهش بازاره.

و را بیوو دهواری وی و تشتین وی رژی و هرگرن و هندهک جلکین
ههزارا دانه قی و رهبيعی ئه و جلک كرنه بئر خوه و قهستا كۆچكا مهلك
مهزني کر.

دېيىن په بىع چوو كۆچكا مهلك مهزني و سلاة كر و جهی روينشتنا
خوه كر و هندهكان گوتى: تورو ب خير هاتى.
و هندهكىن دى رى خوه تىئنەگەهاند، د ناقبەرهەكى دا چاھى مهلك
مهزني ب رهبيعى كەفت و گوتى: فەقير تورو ب خير هاتى.
رهبيعى بەرسقا وی دا و گوتى: خيرندا رېيت مەلكى خوشتنى.
مەلكى گوتى: مە نەزانى تورو چ كەسى و ژ كىفە دەھىي و دى كىفە
چى؟

رهبيعى گوتى: ناقى من حەردانە و ئەزەزەزارم و ئەز يى هاتيمە قى
باشىرى بۇ خوه ل شۇلەكى بگەپرىيەم و ھەكە تورو دەولەت سەرى خوه بۇ
من كارەكى بىبىنى، ئەز خوه پى ب خودان كەم، ئەز دى يى مەمنون بەم.
مەلك مەزنى گوتى: ما تورو چ كار دزانى فەقير?
حەردانى گوتى: ھەما ھەر كارى تە بقىيەت ئەز دزانم بکەم.
مەلك مەزنى گوتى: تورو دشىي ببىيە شقانى پەزى؟
حەردانى گوتى: بەلى ئەز دشىي شقانىي بکەم، بەلى ئېڭ قوسىرى يى
ل نك من ھەي، ئەو رى ئەز گەلهك يى خەوتەمە و ئەز دترسم د
ناقبەرهەكى پا بنقىم و گورگ بکەقىيە ناۋ پەزى تە، يان جەردەچى بەھىن
و پەزى تە تالان بکەن و دگەل تە شەرمزار بەم.
مەلك مەزنى گوتى: پا تورو دزانى بچىيە بەر چىل و گۆلا و ببىيە
گاۋان؟

حەردانى گوتى: بەلى ئەز دشىي، بەس ھەكى من گوتىيە تە كو ئەز يى
خەوتەمە و دترسم دېر گاۋانىي پا بنقىم و دى دگەل تە شەرمزار بەم.
مەلك مەزنى گوتى: پا تورو دزانى چ شۇل بکەي؟

هردانی گوتی: هه ما ته چ شوئی بقیت ئەز دزانم بکەم.

مهلک مهزنی گوتی: باشە، تۇو دشىئى ل بەر دەستى خداما بى و ب
تنى بۇ ئاڭرى ھەلکەي و ئاقى بىكىشى؟

هردانی گوتی: بەس ئەقى شوئى ئەز نەشىم بکەم، ژېر كو ئەز
گەلەك ژىنكا شەرم دەكم و ئەز نەشىم قورچەك ئاقى ل دەف وان قەخوم.
مهلک مهزنی گوتی: پا تۇو دزانى چ شول بکەي؟

هردانی گوتی: هه ما ھەر شوئى ھەبىت ئەز دزانم بکەم.
مهلک مهزنی گوتی: تۇو دشىئى بچىي بەر قاز و وەردەكە ژېر كول
ناڭ كۈلانان گەلەك قىزقىزى دەن و خەلک نەخوشىا خوه ژەنگى وان
دېيىن و ژاپىزى دەربىخى و بىبەيە رەخىن ئاقارى بچەرىنى؟

هردانی گوتی: ئەقە كارەكى گەلەكى ب ساناهىيە و ئەز دى شىم
چەمە بەر قاز و وەردەكە.

دېيىش مەلک مهزنی دەنگ ل خەلکى بازىرى كر كو: ھەمى قاز و
وەردەكىن خوه بىبەنە رەخىن بازىرى، ژېر كو وى شەقانەك بۇ گەرتىيە و دى
چىتە بەر.

رۇزا پاشتىر حەردان چوو بەر قاز و وەردەكە و شەقانىا قاز و وەردەكە
گەلەك يىا ب زەحەمەتە و كەس نەشىت تا ئىقشارى ل بەر راۋەستىت،
ھەرئىك بۇ خوه ب سەرەكى دا چوو و ھندى ھاتى كۆھمەيا كومكەتە
سەر ئىك، نەشىيا و تا ئىقشارى ئىك ب تىنى ما دەدەستان دا و ئەو ژى دا
بن كەفسى خوه و هات قەستا دەف مەلک مهزنی كر.

مهلک مهزنی بەر خوه دايى كۆ ب تىنى قازەك يا زەراندى و گوتى:
كانىنە قاز و وەردەكىن خەلکى؟

هردانی گوتى: ما بۇ تە چ بېرزم ھەتا من ھندەك خرقە دىرىن
ھندەكىن دى ژەدەست من دەردەكتەن و تا بويە ئىقشار، ب تىنى ئىك ما
د دەستى من دا.

مەلک مەزنى گۆتى: تۇو نەشىنى ۋى كارى ژى بىكەي، كا بىئىرە من
تۇو دشىئى چ كار بىكەي؟

حەردانى گۆتى: هەر شۇلى تە ھەبىت ئەز دشىئىم بىكەم.

مەلک مەزنى گۆتى: باشە كچا من دەھ حىشتىن ھەين و گەلەك
دلاوازن و د گۆقى قە داكىرىنە، تۇو دشىئى بېبەي و بچەرىنى و تا ھەر
پۇزلى دېبىتە ئىقان، بەلكى پىچەكى قەلەو بىن؟

حەردانى گۆتى: بەلى بۇ حىشتىرا ئەز يى زىرەكم.

دېبىزىن مەلک مەزنى قەسرەك بۇ كچا خوه ل پەھخى بازىرى دروستكىري
و راببوو خزمەتكارەكى خوه دا دىگەل حەردانى و بىرە مالا كچا مەلک
مەزنى كو ناقى وى پىما بۇو و گۆتى: بابى تە ئەشقانى حىشتىرا بۇ تە
يى گىرتى.

كەيفا پىيمايى ژى هات، خزمەتكار فەرىتكەرەقە و خدام دا دىگەل حەردانى
و جەھەك ل نىزىك گۇقا حىشتىرا بۇ حەردانى دروستكىرن كولى بىنلىت.
بۇو دەمى خارنا شىقى خدامى خارنەكا خوهش بۇ حەردانى بىر و
چاقىن حەردانى ب وى خارنى كەفتىن، گۆتى: ئەز قى خارنى ناخوم.

خدامى گۆتى: پا تۇو چ دخوى؟

گۆتى: ھەرە بۇ من نانەكى و ھندەك كەشكى بىينە ئەز دى خوم.
خدام هاتە دەھ پىيمايى و گۆتى: حەردانى يا گۆتى ب تىنى ئەز
دى نانى و كەشكى خوم.

پىيما كچا مەلک مەزنى ما، ھزىيەن خوهكىن و بۇ خوه گۆت، ھەبىت
نەبىت ئەشقانى كەسە پىھلواڭەكە و نە شقانى حىشتaranە.

دېبىزىن سېپىدى ژى خدامى سىيىنەكە كا تىزى پىيخارن ھەر ژ سەرتىك و
ماستا و ھنگۈيىنى بۇ ئىيىنان و جارەكە دى حەردانى گۆتە خدامى:
ھەپە بۇ من ب تىنى نانەكى و ھندەك كەشكى بىينە و فراقيينا من ژى ب
تىنى نانى و كەشكى بۇ من دانىن.

دېيىشنىڭ چەند پۇرۇش حاىي حەردانى و پىيمايىٰ و خاداما وى بۇو ئەقە
و چەند پۇرۇشك دېبورىت بۇ پىيمايىٰ دېتىنا حەردانى پىتر دېبىتە مەرهق و
ھېشتا پىيمايىٰ نەشىيائى سەروچاقىن خوه پا دېبەت، ژېھر كو
دەرسوکا خوه دېبن سەروچاقىن خوه پا دېبەت، پىيما ھاتە دەف
حەردانى و گۆتى: ھەر جەھىٰ تە بېلىت تۇو داشىيى. ھېشتىرا لى بىگىرىنى
و بچەرىنى و ب تىنى بىنى ئاقارى نەبىت، ژېھر كو جەردەچى ل وى
رەخى دەركەقىن و چەندىن جاران تالانىن مە يىين بىرين.

حەردانى گۆتى: تۇو نزانى ئەو چەردەجى ژەكىنە؟

پىيمايىٰ گۆتى: ژەنلىكىنەن بىلەن بىلەن.

حەردانى گۆتى: باشە.

پۇرۇشاشتىر پابۇو چۈو ب تىنى ل وى جەھى ھېشتىرىن خوه چەراندىن
ول ھېقىيى ما كا ئەو جەردەچى دى ژەكىفە دەركەقىن و دى چاوان
ھېشتىرىن وى بەن.

دېيىشنىڭ چەند پۇرۇشك خوه گىرت و دېت دەھ سىيارھاتن ول دۆز
ھېشتىرىن وى زەقىن، دانە بەرسىينىڭ خوه و بىز و تالانكىن، حەردانى
ژى ھاتە جىئىخى خوه و دەنگ ب بازىرى كەت، كو ھېشتىرىن كچا مەلك
مەزنى يىين ھاتىنە تالانكىن و ئەۋەنگ و باسە گەھشتە مەلك مەزنى ژى
و مەلك مەزنى بىريار دا، ھەركەسى بچىت وان ھېشتىران بىزقىرىنىت دى
كچا خوه دەتى.

دېيىشنىڭ چۈو دەف حەردانى و ھېشتىسا سەروچاقىن خوه ب
دەرسوکىنى گەرتىن، سەروچاقىن وى دېتن و زانى كو ئەقە نە
سەروچاقىن كەسەكى ھەزار و شقانى ھېشتىران، بىلکو ئەقە سەروچاقىن
فيىرس و پەھلەوانانە و ھەندى ما پېيىقە كۆئە و بچىت وان ھېشتىران
بىزقىرىنىت، حەردانى دەگوتى كو: ئەو ب تىنى شقانەكە و ھېىزا جەردەچىيا
تىيدا نىنە و ھەر گاكا بچىتە بەرسىينىڭا وان، دى وى ژى كورىن.

هندی پیمایی دبهر حهردانی پا گوت و حهردانی هه دگوتی، کو
ئه و نهشیت بچیته شهري و نهشیت تالانی بزقپینیت.
تا پیمایی گوتی، کو بابی وی بریار يا دای کو هه رکه سی بچیت
تالانی بزقپینیت دی من دهتی و من نه قیت شوی ب که سی بکه م و من
دقیت ئهز شوی بتے بکه م.

دېیشن حهردانی هه گوتی کو: ئهز نهشیم بچم تالانی بزقپینم.
و تا پیما ب بی ئومیدی زقپیه قه سرا خوه قه.

دېیشن خه لکی بازیری، که سی دخوه را نه دیت بچن وی تالانی
بزقپینن و هه میا پیخوش بwoo کو مه لک مه زنی دیاريی کچا خوه
بدهتی، بھلی بیننا فیرسان ژ که سی نه دهات. پشتی حهردانی زانی
که س نهشیت بچیت وی تالانی فه گه رینیت، ش نوی حهردانی قه ستا
مالا شفانی کر و دهواری خوه و شیر و مه تالین خوه ئینان و کرن
بهر خوه ول دهواری سیار بwoo و بھره زقپاندا تالانیقہ چوو.

دېیشن ژ دویرقه حهردانی ئه و ده سیار دیتن و ئه و وی نانیاسن و
چوو ل بھر وان زقپی و گوتی: مانی و بۇ خوه ده حیشتر يېن تالان
کرین و من دقیت خه لات هین پینج حیشتران ژی بدنه من.
وان سیاران بھری خوه دایی کو ئه و ده کمسن ول بھرام بھر ۋى
که سی و دی چاوان پینج حیشتران دهنی، ئینا گوتني: خوه ژ پیکا مه
قە ده، هە کە دی ھیلین تە كورشین.

حهردانی گوتی: پا ماده مه وه و گوت و هین گه فان دكھن، من
پینج حیشتر ب تنى نه قین و دقیت هوین هه ده حیشتران بدنه من.
دېیشن وان سیاران گه فین كوشتنى ل حهردانی كرن، ئە گھر خوه ژ
پیکا وان قەندە دت، حهردانی ۋى جارى گوتی: پا ماده مه وه ده
حیشتر نه دانه من، دقیت هین دهوارىن خوه ژ بۇ من بھیلن.

دېیژن سیاران دهست دانه شیر و مهتالین خوه و هیرش کرنه سه
حهردانی و حهردانی ژی، نهکره نهمه ردی و ههه دهه سیار د دهواری
دا ئینانه خار و دهوارین وان و ههه دهه حیشتر دانه بھرسینگا خوه و
بھرهف جھی خوه چوو و حیشتر ژی بىنه گوچا وان و پابوو زین و
مهعره کین ههه دهه دهوارا د ناقه ده حلکی را قهشارتن.

دېیژن کوپری قازی ژی ئېك ژوان كەسانه كوبچیت تالانی بزقېرىنيت و
دل د پیمايی کچا مەلكى دا هەيە و مەلك مەزن کچا خوه بدهتى و بۇ چى
وان حیشتران بھردای نابينيت و يىن دكوققى ۋە دهه دهوار ژی دگەلن و
كەسى نەگۆتىيە من يىن زقراندىن.

ھەما ئېكسەر وان حیشتر و دهواران ددھته بھرسینگا خوه و قەستا
باژىرى دكەت و دەنگ و باسین کوپری قازى گەھشتىنە مەلك مەزنى و
خەلکى باژىرى ب مەلكقە پېشىقە هاتن و بۇ دهست قوتان و داوهت كىن و
بۇو مەتحە مەتحىن کوپری قازى، كۆئەوي ب تىنى تالان يى زقراندى.
مەلك مەزنى ژی گۆتە کوپری قازى: وھە دەستى من و من كچا
خوه پیما پېشىكىشى تە كر.

کوپری قازى ژی ژ كەيغا دا باوهە نەكىر و چوو دەستى مەلك مەزنى
و كچا وي بۇ خوه ژى قەبىل كر.

دېیژن پیما كچا مەلك مەزنى گەلەك ب ڭىچەندى نەخوش بۇو و
جارەكا دى چوو دەف حهردانى و گۆتى: ئەز دزانم تە ئەۋە تالانه يى
زقراندىيەقە و من نەقىت ئەز شوى ب کوپری قازى بکەم و هەپە بېيىشى
من ئەو تالان يى زقراندى، دا بابى من، من پېشىكىشى تە بکەت.

حهردانى گۆتى: مانى من نەزقراندىنە و تۇو بۇ كوپری قازى پېيۈز بى.
هندى پیما ما ب حهردانى ۋە چارە پېيىنە بىن ئىينا پیما ب وان
سەرودلانقە زقپى قەسرا خوه و ما ل هيقيا قەدەرە خوه.

دېیژن خزمەتكارهکى مەلك مەزنى باوهرنەكر كو كورى قازى بشىت
كارهكى ب قى رەنگى بىكەت و دەما حەردان بۇ جارا ئىكى هاتىيە
قەسرا مەلك مەزنى شك رى بىن كو فيرسەكى زىرەكە، ئىينا رابوو چوو
قەستا حەردانى كر و گۆتى: ئەز قەد باوهەناكەم كو كورى قازى
بشقىت ب كريارەكا ب قى رەنگى پابييەت و ئەز دىزانم تە يىا وەكرى و
ھلۇ زووئى رابىھ ھىش مەلك مەزنى، كچا خوه پىيما ل كورى قازى مەھر
نەكرى، خوه دىيار كە.

ئىينا حەردانى گۆته خزمەتكارى: هەپە بېڭە مەلك مەزنى پانى
دەوار دېسى زىن و مەعرەكە نىين و ھەكە راستە كورى قازى ئەو
مېرانى كرييە، پا كانى زىن و مەعرەكىن وان دەواران.
دېيىش خزمەتكار و حەردان پىنگە چۈونە كۆچكى كو ھېڭە حسى
مېرانىيا كورى قازى يە و يى چۈوييە سەرئى دىوانى پويىشتى.
خزمەتكارى گۆتى: مەلكى خوش بىت، من پسىيارەك يَا ھەي.

مەلك مەزنى گۆته خزمەتكارى: كا پسىيارا خوه بېڭە.
خزمەتكارى گۆتى: ئەرى ئەگەر راستە كورى قازى ئەو تالان
زېپاند بىتەقە، پانى مە چ جار نەدىتىيە دەوار دېلى زىن و مەعرەكە بن.
كورى قازى گۆتى: بەلى دېلى زىن و مەعرەكە بۇون.

حەردانى گۆتى: وەرن دىگەل من دا زىن و مەعرەكىن وان نىشا وە
بىدەم كو من يىن د ناۋ دەحلەكى را قەشارتىن.

دېيىش مەلك مەزن و حاشيا دىوانى ھەمى ب دويىق حەردانى كەفتىن و
چۈونە جەي دەست نىشانكىرى و دىتن كو راستە ئەو زىن و مەعرەكىن
ھەردەھ دەوارا ل ناۋ وى دەحلى دەقەشارتىنە و كورى قازى درەو دىكەن.
ئىينا ھەر ل وىرى گۆته حەردانى: وەرە دەستى من و كچا من پىيما ژەھەزى
كەسەكى وەك تەيە ل ناۋ مللەتى مە بىت بۇ پۇزەكە هوسا.

دېيىش داوهته کا مەزن بۇ حەردانى و پىمايى گىرا و دەما بۇويه شەق و ھەردوو چوينه سەر جەيىن ئىك، پىمايى گۆته حەردانى: من خوزىيەك يا ھەى و خۇزى بەرى ئەز دەرم ئەو رى بۇ من بجە هاتبا. حەردانى گۆتى: ئەو چ داخازىھ تە ھەى و تە ھىلايە دەلى خۇهدادا و كا بۇ من بىزە؟

پىمايى گۆتى قرالى كافرا باپىرى من يى كوشتى و يا بۇ مە ھەميا بۇويه مەرق و ئەم نەشىيانىن تۆلىن وى قەكەين. دېيىش حەردانى بۇ سويند خار و گۆتى: ئەز ھىنگى دەيمە سەر جەيى تە يان خۇ بەدەمە كوشتن، يان تۆلىن باپىرى تە قەكم و سەرى قرالى كافرا زى قەكەم.

دېيىش حەردانى قەستا شفانى كر و دەوارى خۇھ و شىر و مەتالىن خۇھ و جلکىن خۇھ زى وەرگرتن و پابوو كارى خۇھ كر و قەستا سەرى قرالى كافرا كر.

پشتى حەردانى گەلەك پىك شەقاندى و ب پىسيارا ھندەكان بازىرى كافرى نىشاندai، حەردانى دىت كو جىنىكەك يال نىزىك قەسرا قرالى و بىركەك ئاۋى دناؤ دايە و حەرداڭ زى چوو داتا ناؤ وى باخچەي، خزمەتكار ھاتنه نك حەردانى و گۆتنى: كا بىزە تۈو چ كەسى ول ۋىرە چ دكەي، ما تۇو نزانى ئەقە جىنيكا قرالىيە و ھەكە تەيرل ھنداؤ بېن دى قرال پەران زى ھلکىشىت؟؟

حەردانى گۆتى: ھېن بىزەن قرالى كو ئەقە حەردانە ھاتىيە تۆلا بابى مەلك مەزنى قەكەت و سەرى وى بېرىت.

دېيىش دەما قرالى ئەقە خەبەر گوھ لىبۇوى، پابوو چل فيرسىن خۇھ يىئىن باش فەرەكىنە شەرى حەردانى و كەتنە بەر ئىك و بۇو حەريندا شира و دېيىش حەردانى دەھ زى بىرىندار كىن و يىئىن دى ب پەقە خۇھ پا نەگەھشىن و چوونە نك قرالى.

دېيىش قرال گەلەك ئالۆزبۇو و لەشكەرى خوه و فيرس و پەھلەوانىن خوه خرقەكىن و ب سەر حەردانى دا گىرت و سى شەق و سى پۇرئان بۇو شهر و حەردانى گەلەك ژى كوشتن و بىرىندار كىن ول دوماهىي شيان حەردانى بىگىن و ب ئىخسىرى بىگەھىنە دەف قرالى . قرالى گۆتى: ئەز تە ناكۈزۈم و دى تە كەمە د زىندانى دا و دى تە هەر رۆز ئەشكەنجەدەم، تا تۇو دەقى حالى دا دەمى .

دېيىش دەستىن حەردانى دىگرىداینە و قرالى بىريار دا كو بىبەنە د زىندانى ۋە ژ بۇ ئەشكەنجەدانى و دېھر دەرگەھى كچا قرالى پا بىن و چاشى كچا قرالى ۋى كەت كو سەر و سىمايى وى كەسى سەر و سىمايى فيرس و پەھلەوانىيە و چوو گۆتە باپى خوه: من دەقىت تۇو ۋى كەسى بىكەيە د دەستى من دا و ئەز دى وى ئەشكەنجە دەم .

قرالى ژى دلى كچا خوه نەھىلا و گۆتە حەرەسىن خوه: هەپن كو دى كچا وى سەرپەرشتىيا وى كەت و ئەو دى وى ئەشكەنجە دەت .

دېيىش پانى دلى كچا قرالى يى كەتىيە حەردانى و دى چاوا وى ئەشكەنجە دەت، ئىينا گۆتى: حەردا ئەگەر تۇو بۇ من ئەھەدەكى بىكەي، كو تۇو من ل خوه مەھر بىكەي، ئەز دى تە پەھقىنەم و دى ژ قى بازىرى دەركەقىن .

حەردانى ژى بۇ ئەھد كر و هەردوو ژ بازىرى دەركەتن و حەردانى گۆتى: ئەم دى چىينە ناڭ جىنىكى، پا من يا ئەھد كرى، كو ئەز تۆلىن باپى مەلك مەزنى هەر قەكەم .

و هەردوو چوونە ناڭ جىنىكى و دەما قرالى ب ۋى چەندى زانى پابۇو لەشكەرى خوه دا دويىش خوه و ب سەر حەردانى دا گىرتىن و وى رۆزى تا بانگى ئىقشارى بۇو شەپ و قولپىن، تا حەردانى ئەو لەشكەر پاشقە بىرى و سەرى قرالى ژى ژى قەكر و چوو ناڭ بازىرى كوفرى و دەست دا موسىلمانكىنا خەلکى و جابا چەند مەلايەكان فەرەكىر و بازىرى كوفرى ھەمى موسىلمان كىن و يى موسىلمان نەبوبى ژى، ژ بازىرى دەرىئىخستان و

ش نوی بُو حاکمهکی باش راکر و ئه و كچا قرالى ل دهوارىن خوه
سياريون و بەرهەف بازىرى مەلك مەزنى كەتنە پى.
دېيىشنى پشتى گىرۇبۇونا حەردانى ژ بازىرى مەلك مەزنى ژ سالەكى
پتلىھاتى و كەسەكى چ ژ سەرەبەرەن وى نەزانى، كا يى ساخە، يان
ژى يى مرى، پۇزەكى ئەبۈزىيەدى و عەبىزىيەدى ژ بەنى هيلالىا قەستا
بازىرى مەلك مەزنى كىن، دا رىيمايى بُو خارزايمى خوه تەيارى كۇپى
حەسەنى بخازن و ژ بەر كو گىرۇبۇونا حەردانى سال ب سەرەقەچۈن
و دىيار نەبۇو، رابۇون رىما دگەل تەيارى گۆتن و ئه و چۈن كارى
دهواتى بکەن و ش نوی حەردان هاتە رەخىن بازىرى و دەنگ گەھشتە
مەلك مەزنى و هەر زووئى مەلك مەزنى دەنگ ل مللەتى خوهكىن كو:
كەس بەحسى دانە شويا رىيمايى نەكتە، تا بُو سەحدكەتە پىيەكى.
دېيىش مەلك مەزنى مەكتوبەك دا دەستى خزمەتكارەكى و تىيدا نفييسى
كۆوان بەرى ئەو رىيمايى كچا وى بخازن، دگەل كەسەكى دى گۆتبۇو و
پشتى كۆپتەر ژ سالەكى گىرۇ بۇوى و چ ژ سورەبەرەن وى نەزانىن كا يى
ساخە يان مەرييە، ش نوی يى پەيدا بۇوى و قىيچا هوين ل مala خوه و
ئەم ل مala خوه و گۆته خزمەتكارى: دى قى مەكتوبى كەيە د دەستى
ئەبۈزىيەدى بخوه دا.

دېيىشنى پشتى خزمەتكارى مەكتوب گەھاندى و ئەبۈزىيەدى ناقەرۇكَا
وى خاندى، گەلەك كەربىن ئەبۈزىيەدى قەبۇون و گۆتى: ئە و چ مرۆڤە
ھوسا زنا بىمېر دەتە شوى.

رابۇو دەنگ ل مللەتى خوه كر و رابۇون ب عىيىل و عربانىن خوهقە
قەستا بازىرى مەلك مەزنى كىن بُو شەپى.

دېيىشنى پشتى ئەبۈزىيەدى خىقەت و چادىرىن خوه ل نىزىك بازىرى مەلك
مەزنى قەداین و داخازا شەپى ئىكىرىن، مەلك مەزن رابۇو فىرس و
پەھلەوانىن خوه لىكدان كو فەرىكەتە شەپى. وى شەقى رىيمايى گۆته

حهـرداـنـى: ما تـوـو پـسـيـارـنـاـكـهـى ئـقـهـچـ مـرـؤـقـنـ وـلـ رـهـخـيـنـ باـشـيـرـىـ مـهـ
دانـاـيـنـ وـ دـاخـاـرـاـ شـهـرـىـ زـمـهـ دـكـهـنـ وـ زـبـهـرـجـ وـانـ شـمـرـ دـقـيـتـ؟ـ
حـهـرـداـنـىـ گـوـتـىـ: نـهـ خـيـرـ.

ريـماـيـيـ گـوـتـىـ: لـ دـهـمـىـ گـيـرـبـوـوـنـاـ تـهـ وـ مـهـ چـ ژـتـهـ نـهـزـانـىـ، ئـقـهـ بـهـنـىـ
هـيـلـالـيـنـ وـ بـابـىـ منـ ئـهـزـ دـكـهـلـ ئـيـكـ ژـخـارـزـايـيـنـ مـهـزـنـىـ وـانـ يـىـ گـوـتـيـمـ.
حـهـرـداـنـىـ گـوـتـىـ: نـاـقـىـ وـىـ كـهـسـىـ چـيـيـهـ، يـىـ تـوـوـ دـكـهـلـ گـوـتـىـ؟ـ

ريـماـيـيـ گـوـتـىـ: نـاـقـىـ وـىـ تـهـيـارـىـ كـورـىـ حـسـهـيـنـىـ يـهـ.
حـهـرـداـنـىـ گـوـتـىـ: پـاـ ئـقـهـ شـهـرـىـ مـنـهـ وـ نـاـبـيـتـ كـهـسـهـكـىـ دـىـ ژـبـلىـ مـنـ
بـچـيـتـهـ مـهـيدـانـىـ.

وـ دـبـيـرـشـ رـوـزاـ پـاشـتـرـ حـهـرـداـنـىـ دـهـوـارـىـ خـوـهـ كـارـ خـوـشـكـرـ وـ جـلـينـ
شـهـرـىـ كـرـنـهـ بـهـر~ خـوـهـ وـ سـهـرـوـچـاـقـيـنـ خـوـهـ بـ دـهـرـسـوـكـا~ خـوـهـ باـشـ گـرـيـدـانـ
داـ كـهـسـ نـهـ نـيـاسـيـتـ وـ خـوـهـ بـهـرـدا~ مـهـيدـانـا~ شـهـرـىـ وـ دـهـمـا~ بـهـنـىـ هـيـلـالـيـا~
ديـتـىـ بـ تـنـىـ ئـيـكـ سـيـارـهـاتـيـهـ مـهـيدـانـىـ، وـانـ دـهـهـ سـيـارـ فـريـكـرنـىـ وـ
حـهـرـداـنـ هـهـرـ كـهـسـىـ گـهـشـتـبـايـيـ، دـا~ سـهـرـى~ پـما~ خـوـهـ دـهـتـهـ بنـ كـهـمـهـرـيـهـسـتا~
وانـ وـ دـا~ دـدـهـوـارـى~ دـا~ هـاـقـيـت~ وـ عـادـهـتـى~ بـهـنـى~ هـيـلـالـيـا~ ژـى~، هـهـر~ كـهـسـى~
كـهـمـهـرـيـهـسـتا~ وـى~ هـاـتـه~ قـهـكـرـنـ، ئـهـو~ بـوـو~ ئـيـخـسـيـرـى~ لـايـهـنـى~ دـى~ و~ هـوـسـا~
حـهـرـداـنـى~ هـهـرـدـه~ سـيـارـ كـيـشـانـه~ باـشـيـرـى~ مـهـلـك~ مـهـزـنـى~ و~ گـوـتـى~: چـاـقـى~ خـوـه~
باـش~ بـدـهـنـى~ و~ نـاـبـيـت~ سـهـرـى~ ئـيـكـى~ ژـى~ بـيـشـيـت~.

دـبـيـرـشـ رـوـزاـ پـاشـتـرـ بـيـسـت~ سـيـار~ هـاـتـن~ و~ حـهـرـداـن~ كـهـمـهـرـيـهـسـتـيـن~ هـهـر~
بـيـسـت~ قـهـكـرـن~ و~ دـدـهـوـار~ دـا~ هـاـقـيـت~ و~ ئـيـخـسـيـر~ كـر~. رـوـزا~ سـيـي~ عـهـبـيـزـيـد~
بـخـوـه~ هـاـت~ه~ مـهـيد~ان~ و~ پـشت~ي~ شـهـر~كـى~ گـرـان~ د~ نـاـقـبـه~ر~ا~ هـهـر~د~و~و~ بـر~ا~ي~ا~ن~ د~ا~ ه~ا~ت~ن~
بـيـي~ عـهـبـيـزـيـد~ حـهـر~دا~ بـنـيـا~سـي~ت~ ك~و~ بـر~ا~ي~ي~ و~ د~ب~ه~ر~ ئ~ي~ك~ د~ا~ ه~ا~ت~ن~
و~ چ~و~ون~، د~ ن~ا~ق~ب~ه~ر~ه~ك~ى~ ر~ا~ ح~ه~ر~دا~ س~ه~ر~ى~ پ~ما~ خ~و~ه~ د~ا~ ك~ه~م~ه~ر~ي~ه~س~ت~ا~ و~ى~ و~
ئ~ه~و~ ژ~ى~ د~ د~ه~و~ار~ى~ د~ا~ ه~ا~ق~ي~ت~ه~ خ~ار~ى~ و~ ب~ ئ~ي~خ~س~ي~ر~ى~ ب~ر~ه~ م~ال~ا~ خ~و~ه~ و~ گ~و~ت~ه~

پیمایی: چاقی خوه باش بده ٿی ئیخسیری و خارنہ کا خوش ڙی بُو
بهره هُو بکه.

دبيڻن ٻوڙا د دويٺ پا ڙی ئه بوزيٽد بخوه هاته مهيداني و چاقی
حه ردانی يسي لی کو ڙنکا عه بيزيندي و ئه بوزيندي و خويشکا وي ل
پيٽش شه پري نه و هه ردوو ڙنبرايين وي گوٽه خويشکا حه ردانی:
ئه گهر برائيٽ ته په بيع مرؤقه کي فهليٽه نه بايه نوکه دا ئه و ڙي ل ٿيڙه
بيٽ و هاري برائيٽ خوه کهٽ.

ب ٿي گوٽنی که ربيٽن حه ردانی گهلهک ڦهبوون، قهستا برائيٽ خوه
ئه بوزيندي کرو پشتى تيٽ هاتين و تيٽ چوين حه ردانی سهري رمه کي ل
بن که مهربه ستا ئه بوزيندي ڙي دا و ئه و ڙي ددهواري دا هاقيٽه خاري و
دگه ل که تنا وي دوو پراسين و گهلهک قهدرى وي گرت و چاقی خوه
پيمايٽ و جابا نوزدارا فريٽر و گهلهک قهدرى وي گرت و چاقی خوه
دايٽ و پيٽ هاتنه دهري و گوٽي: ما چ ڙنکيٽ دی نه بوون هيٽ بهيٽ
خاستيا من بخازن.

دبيڻن هه رسٽي برائيٽ خاترا خوه ڙمهلك مهزنی خاستن و عيل و
عريانی خوه زفزانده جهی خوهقه و حه ردانی جابا حه سنهني فريٽر و
خويشکا خوه لي مهه رکرو ديسا فه هيمما خويشکا حه سنهني ڙي ل
خارزايٽ خوه ته ياري کوپري حسه ييني مهه رکرن و برائيٽنيا وان
خزماني ڙي چوو د نافرٽا و پتر ب ئيٽ و دوو خوش بوون.

تایهک ژ چیرۆکا مەملەکەتا سەنغانیيٰ^۱

دېیشىن ل مەملەکەتا سەنغانیي، مەلکەك ھەبۇو و ناقى وى مەلک زېھىزنى بۇو و مەلکى ھزار مەلکا بۇو و وزىرەك ژى ھەبۇو، ناقى وزىرى وى سابىت بۇو و ئەۋەن وزىرە ب تىنى يى بوسپۇمان بۇو. كەسى پى نەدزانى و باوهرى ب ئايىنى ئىبراھىم خەليل ھەبۇو و خەلکى مەملەکەتى ھەمىي باوهرى ب ئاڭرى كەسکى ژ تەنرى دەردكەقىت دئينا.

پۇزەكى مەلک زېھىزنى دەنگ ل مەملەکەتا خوه گىپاراند كو سوبەھى راقا مەلکىيە و ھەر كەسى كەر دەوارەك ژى ھەبىيت، دېقىت دەنگ مەلکى راپىت. پۇزازا پاشتر مەلک زېھىزنى و وزىرى وى سابىت ب بەراھيا سىارا كەفتىن و دانە پى، چ ب پۇزەكى و چ ب دەھ پۇزەن، دېيىشىن ل بازىرى مەدىنى دەركەتن و دېيت كو بازىرىكى گەلەك كەفنه و شوينوارىن وى گەلەكن. مەلک زېھىزنى دەنگ ل فيرس و پەھلەوانىن خوه كر و گۆتى: قى بازىرى ب سەرئىك دا بىننە خارى و بەرەكى ل سەر بەرەكى نەھىللىن.

دېيىشىن فيرس و پەھلەوانىن وى ب ناڭ بازىرى مەدىنى كەتن ژ بۇ خرابىرنا بازىرى و دوان گاۋان دا، علهتەكى خوه ھافىتە سەر دلى مەلک زېھىزنى و دلى وى د سىينگى وى دا وەرمەت و بۇو ھەوار و قىزىشىن وى و گازى وزىرى خوه سابىتى كر و گۆتى: بۇ من سەحكە چارەبىيەكى.

دېيىشىن وزىر سابىت نە ژ ئايىنى ئاڭر پەرييّسا بۇو، ب دېيقە باوهرى ب ئايىنى ئىبراھىم خەليل ھەبۇو، دەستتىن خوه بۇ عەسمانى بلندكىن و

ئەۋەن چىرۆكە ژ زاردهقى هونەرمەندى فلكلورى و دەنگبىيىز ئىسکەنەر ئەمین گولى يى بەرنىاس ب بابىي جەمیلى ھاتىيە وەرگەرن، ئىسکەنەر گولى ئاڭجىي دەقەرداريا زاخویە و ژ دايىكبووپىي ۱۹۵۹ يە و بەردهوامى نەدایە خاندىنا خوه و ب تىنى چۈرۈي ئومىي خاندىنەكاكى كېم دىنىت و نۆكە كارى كاسېكارىي دەكت و ھەر وەكى گۆتى، ئەۋەن چىرۆكە ژ زارۋەكىندا خوه گوھلىيپۇويە. دىسان گۆتىيە، من بخوه قوبا سەييفى كوبى زېھىزنى دېتىيە و ل دىيارىيەكىي يە.

گوتى: يارهبي تمو خوداني عهد و عه سماناني و تمو ب قى بازىرى خوه يى پيروز كەمى، تمو قى علهتى ل سەر دلى مەليكى مە راکە. دېيىش ئەو علهت ل دەف مەلك زيهزنى نەما و دلى وى وەك خوه زقپى قە، مەلك زيهزنى ب سەر خوهقە هات و گوتە وزىزىر سابقى: ئەقە چبۇو و تە چ كر و تە چ دگوت؟

وزىزىر سابقى گوتى: مەلكى خوش بىت، ئەقە جەن پىغمەبرىن خودى يە و ئەڭ جەن دەف وى گەلەك پيروزە و من بۇ تە دوعا كرن و خودى علهت ژ سەر دلى تە راکەر قىچا يا باش ئەم قى بازىرى بجه بھيلين و قەستا مەملەكتا خوه بکەين قە.

مەلك زيهزنى جارەكا دى دەنگ ل فيرس و پەھلەوانىن خوه كرو ب يا وزىزىر سابقى نەكىر و دەنگ ل زەلام و فيرسىن خوه كر، جارەكا دى بچن قى بازىرى ب سەر ئىك دا بىين و بەرى ل سەر بەرى نەھىلەن. دېيىش فيرس و پەھلەوانىن مەلك زيهزنى ب ناڭ بازىرى مەدینى دا كەتنەقە و يىن بازىرى خراب دكەن، جارەكا دى وى علهتى خوه ھاقىتە سەر دلى مەلك زيهزنى و دلى وى دسینگى وى دا وەرمەت و بۇو ھەوارىيىن وى و گازى وزىزىر سابقى كرەقە.

دېيىش وزىزىر سابقى گەشتى و قى جارى ژى دەستىن خوه بلندكىن و بۇ مەلكى دوعا كرن و تا ئەمۇ علهت ژ سىنگى وى دويىر كەتى و دلى وى دسینگى وى دا وەك خوه زقپى.

دېيىش سى جارا ئەقە بۇو حالى مەلك زيهزنى و خرابكىندا بازىرى مەدینى و ھەرجار وزىزىر سابقى بۇ دوعا دكەن، جارا سىيى پىشتى وى علهتى خوه ژ سىنگى مەلكى دويىر ئىخستى و دلى وى وەك خوه زقپى، مەلكى گوتە وزىزىر سابقى: كا وەرە دەف من پوينە خارى و بىزە من تمو عىبادەتا چ ئايىن دكەى و ئەمۇ تە چ د گوتى و پيروزىا قى بازىرى د چ دايە؟؟

و هزیری گوتی ملکی: خوش بیت، ئەقە ئاخا پىغەمبەرانە و
ئىبراهىم خەليل يى هاتىھ قىرە و دى بوسپمانەتى زى ژقىرە رابىت.
و هزیرى گوتى: شەز نۆكە بوسپمانم و ئەز يى ل سەر دىنى
ئىبراهىم خەليل و ئەز چ ئاگرىن كەسلىك نا پەريسم.

مەلك زىهزنى هېزا قى ئايىنى زانى و بۇ ديار بۇو كو ئاگرى كەسلىكى
ژتهنرى دەردكەفیت ئاگرەكى ژقەستا و بى بھايە و ب تى بولىنانا
خارنى و ھلكرنا چراڭى باشە. ئىنا گوتە و هزير سابتى: پا ئەز چ
بکەم كو ئەز زى بشىم وەك تە بوسپمان يم؟

و هزير سابتى گوتى: د دويىف من پا بىزە ئەشەد و ئەن لا ئىلاھە
ئىللا للاھ و ئەشەد و ئەنە ئىبراهىم خەليلو للاھ.

دېيىشنى مەلك زىهنى زى ددويف را ئەقەندە گوت و راقا خوه
بەتالىرىن و جارەكا دى زقىرىنە مەملەكتا خوهقە ل سەنغانىي.

دېيىشنى پشتى مەلك زىهزن زقىرى بىلادى سەنغانىي قە، بابۇو جابا
و هزيرى خوه سابتى فريىكەر و گوتى: ئەقە ژەنكى وەرە تۈول سەر
قى ئايىنى؟

و هزير سابتى گوتى: ئەقە ژ بچويكاتىي وەرە ئەز ل سەر قى ئايىنى و
من چ جارەكى عىبادەتا ئاگرى نەكريي و ژ نۆكە ويقە ئەز دى ناڭى خوه ژ
سابتى بۇ عەبدوللاي گوھرم.

مەلك زىهزنى گوتى: پا ئەم چ بکەين كو ئەم پى قى ئايىنى بەرفەھ
بکەين و بەلاق بکەين، دا خەلک باوھىي پى بىنیت؟

و هزير عەبدوللاي گوتى: ئەم دى ژ مەملەكتا خوه دەست پىكەين
ول بەراھىي مەملەكتا خوه بوسپمان كەين.

مەلك زىهزنى دەنگ ل مەملەكتا خوهكەر و گوتى: دەقىت هىن ھەمى
بوسپمان بن و بەنە سەر ئايىنى خودى و پىغەمبەرى و هىن ھەمى

شەھدەيى بۇ ئىبراھىم خەللىلى بىدەن و ھەركەمىسى شەھدە نەدەت ژى، دى سەرىي وى لىيەم يان دەقىت ژەملەكەتا من دەركەقىت.
دىيىش دەنگ ب ناڭ مەملەكەتى كەت و خەلک بوسىرمان بۇو، خەلکى سەحرىنە رېيکىن ۋى ئايىنى و دى چاوا شەھدەيى دەن و دى چاوان باوھىرى ب ئىبراھىم خەللىل ئىينىن و دى چاوان خوه ژ ئاگرى كەسلى ژ تەننەيى دەركەقىت و عىبادەتا وى دەنە پاش.

دىيىش بۇزەتاتن و بۇزەچۈن، خەلکى ۋى مەملەكەتى ھەمى ھاتنە سەر ۋى ئايىنى نوى و ھەميان بوسىرمانەتىيا خوه راگەھاند و شەھدە دان. رۇزەكى مەلك زېھىزنى گۆتە و ھەزىز عەبدوللاى: ئەم چ بکەين كۇ دى خودىي پتر ژ مە رازى بىت و ئايىنى وى بەرفەھ بکەين؟

دىيىش و ھەزىز عەبدوللاى گۆتى: مەلكى خوهش بىت دەقىت رېكا غەزايى بىگىنە بەر و ب سەر ئاگر پەرييىسا دا بىگىن و ھەميان بوسىرمان بکەين، ھىنگى دى خودىي ژ مە رازى بىت و دى پىشىتە قانىا مەكەت.
دىيىش پىشتى دان و ستاندىنان، مەلك زېھىزنى دەنگ ل مەملەكەتى راکر و فيرس و پەھلەوان جەماندىن و د ناڭ وان دا ھات و چۈو و گۆتى: ھەر كەسى حەز دىنیادارىي بکەت و ھەر كەسى ش نوى ژن ئىنابىت و ھەر كەسى خودان ئىتتىم بىت، بلا بىزقىتىه ناڭ عەيالى خوه و زاپوکىن خوه بخودان بکەت، ئەم دى چىنە غەزايى و شەپرى كافران كەين و وان ژ ئاگر پەرسىتى بىزگار كەين.

دىيىش مەلك زېھىز و ھەزىز عەبدوللا ب سەركىشىيا سى ھزار فيرس و پەھلەوانان، قەستا بىلادى حەمرا يەمنى كىن و مەمەلەكەتا مەلك ئەفراھى، كو ئەو ژى مەلكى ھزار مەلکانە و عىبادەتا وان ئاگرى كەسکە، ئەۋى ژ تەنويىرى دەركەقىت.

دىيىش پىشتى مەلك زېھىز گەشتىيە نىزىك مەملەكەتا مەلك ئەفراھى و خىقەت و چادرىن خوه قەداین، راپوو مەكتوبەك نېيىسا و

تىيدا نقىسى كو: ئەز مەلك زىيەزىم مەلكى هزار مەلكا ل بىلادى سەنغانىي و ئەگەر دى بوسپۇمان بى و شەھدىيى بۇ ئايىنى ئىبراھىم خەليل دەي، ئەم دى زقىرىنەقە و ئەگەر تۇو دى مىينى ل سەر ئاگر پەرسىتا خوه، دەقىيت تۇو خەرج و خەراجى حەفت سالا بۇ مە ژڭەقلى گامىشا داگرى و ئەگەر نە، دەقىيت هوين بېھىنە مەيدانا شەرى.

پاشتى خزمەتكارى مەلك زىيەزىنى ئەق مەكتوبە كرييە د دەستى مەلك ئەفراھى دا و مەلك ئەفراھى سى وەزىر يىدىن ھەين كو دوو ژوان وەزىرىن وىنە، ئەو ژى حەكىم سەقەردىيىست و حەكىم سەقەردۇست و وەزىرەك ژى هيئىش يى باپى وى يە بۇ مائى، ئەو ژى ناشى وى وەزىر قەبقان لرىفى يە.

دېبىژن پاشتى مەلك ئەفراھى ناقەپۇكا وى مەكتوبىي بۇ ھەرسى وەزىرا خاندى و قىيىاتىدا وان ژى بىستىنىيت، وەزىر قەبقان لرىفى گۆتە مەلك ئەفراھى كو: بەرى سەد سالان پەملدارىن مە، ئەم ئاگەدار كرييە كو دى مەملەكتا مە ل سەر دەستى ھندەك بوسپۇمانان خراب بىت و ئەز دېبىژم ئەم دى خويك و خەراجىن حەفت سالان بۇ كەيىنە د ناڭ كەقلىن گامىشا دا و بۇ فرىكەين.

بەلى ھەردوو وەزىرىن دى، ب ۋى چەندى رازى نەبۇون و گۆتنە مەلك ئەفراھى: تۇو مەلكى هزار مەلكانى و مەملەكتا سەنغانىي خەدەك يال بن دەستى تە و ئەم دى بەر سىنگا وان گىرين وچ خىك و خەراجان نادەينى و ئەم دەست ژ ئاگرى كەسکى ژ تەنۈرىي دەركەقىت بەرنادەين.

دېبىژن پۇزا پاشتى مەلك ئەفراھى ژى فيىرس و پەھلەوانىن خوه فرىكىنە مەيدانا شەرى و دېبىژن مەلك زىيەزىن ب تىنى چوو مەيدانى و تا ئىقشارى سەرىن گەلەك كافران بىرىن و گەلەك ژى بۇ خوه پەقىن، پۇزا دووى ژى مەلك زىيەزىن ب تىنى چوو مەيدانا شەرى و وەزىر عەبدوللاى هەزىرىن خوه كىن و بۇ خوه گۆت ئەگەر تىشتەك ل مەلك زىيەزىنى بەھىت،

دی مهمله که تا سنه عاني پیچ بیت و دقيقت هاريکاريه کي بو بکهت.
پابوو دهنگ ل له شکه ر و فيرسين خوه کرو همه می فريکرن همي دانی،
تا ئيقاري هزار فيرس و پهله وانین وان هاتنه کوشتن و يين کافرا رئ
گهله ک هاتنه کوشتن و ب رهقا خوه را نهگه هشت.

دبیشن مهلك زیه زن زقى بىن خيقه ت و چادرین خوه قه و گوتھ و هزير
عه بدوللای: ته ڙقمesta ئه فيرس و پهله وانه همه می دانه کوشتن و دقيقت
ئه ز بو نايىنى خودى و پاگرتنا وي و سه رئي خستنا وي تشتہ کي بکهم.
وزير عه بدوللای گوتى: مهلكى خوهش بيت دى ئه و بيت يا
خودى حه زکرى.

دبیشن فيرس و پهله وانين کافرا گهله ک هاتنه کوشتن و زيانه کا
مه زن دا و جاره کا دی مهلك ئه فراحي هرسى و هزيرين خوه خرقه کرن
و گوتى: ئه م چ بکهين دا ڦي بهلايى ڙ خوه ڦه کهين؟
وزير ڦه بقان لريفي گوتى: مهلك ئه فراح ئه م دی جاريما ته
قهمه ريا يى و هك ديارى بو مهلك زیه زنی فريکهين و خه رج و خه راجين
حه ڦفت سالان ڙي بو کهينه د ناوه که ڦلين گامي شان دا و بلا ڦه مه ريا
دهرمانى ڙه هرئي ب دزيکي چه بدهته مهلك زیه زنی و دی ب ڦي پيکى ڙ
بهلا وي پر زگار بین.

پابوون جاب دانه مهلك زیه زنی و خيک و خه راجين حه ڦفت سالان بو
کرن ه د ناوه که ڦلين گامي شا دا و قهمه ريا کو جاريما مهلك ئه فراحي بوو،
گهله کا جان بwoo و دبیشن جانين هك دنجهان نه بون، بو کره د
معافه کي دا و ديارى بو مهلك زیه زنی فريکرن.

مهلك زیه زن ب و هزير عه بدوللای ب فيرس و پهله وانين خوه قه
قهستا سنه عاني و مهمله که تا خوه کرن هه.

پوڙ هاتن و پوڙ چوون و قهمه ريا ما ل دهف مهلك زیه زنی، هندى
هه ولدان دکرن کو دهرمانى ڙه هرئي بدهته مهلك زیه زنی، بهلى ده رفت

بۇ پەيدا نەدبوو و نەشىيا ژەھرى بەھتى، يان بۇ بىكتە ناڭ تىشتكى دا و تا دېيىشنىڭ مەلک زېھزىنى ب دوو گىيان كەفتى.

خودى وەسا حەزكى بەرى خودى زاپۇكەكى بەھتە مەلک زېھزىنى، مەلک زېھزىنى ئەمرى خودى كر و مەملەكتە ما بى مەلک و ھەمى تىك هاتن و تىك چوون و نەزانى چ بىكتەن و كى بدانە جەھى مەلک زېھزىنى و تا بىيار چووپە سەر وەزىر عەبدوللاي كۆئەتە سەنغانىدا بېرىقە بېھت و ل سەر كورسيكا مەلک زېھزىنى پۈينىت و حكمى ل ھزار مەليكان بىكتە.

پىشتى ئەۋە چەندە گەھشتىيە وەزىر عەبدوللاي و گۆتىنىي: بىيار يَا چووپە سەر وى چەندى كۆتوو حكمى ل مەملەكتە سەنغانىان بىكتەي.

وەزىر عەبدوللاي گۆتى: ئەز نەشىم وەك مەلک زېھزىنى حكمى بىگىرم و من يَا زانى كۆقەمەرييا ژەلک زېھزىنى يَا ب دوو گىيانە و تا خودى ب سەلامەتى دەئىخىت و كا دى خودى چ دەتى و شويندا بايى خوه بىگىرت، بلا قەمەرييا بېبىتە مەلکا سەنغانىيى.

ئەۋە خەبەرە گەھاندەنە قەمەريايى و كەيغا قەمەريايى هات و زانى دى ئايىنى ئاگرى كەسلىك بەلاقەتەفە و سويند خار كۆكەس ل پاش مەلک زېھزىنى نەپابىت، قەمەرييا چوو جەھى مەلک زېھزىنى و بۇ مەلکا ھزار مەلکا ل مەملەكتە سەنغانىي و دېيىش تا پۇزىن قەمەريايى تەمام بۇوين و خودى كورپەك دايىي. قەمەريايى عەبدەكى پەش دەگەل خوه ئىنابۇو و گۆتە ۋى عەبدى پەش: ھەپە ۋى پىچۇلۇكى بىبە دويىر و سەرى وى بىبرە و پاقىيەت دەحلەكى را، دا دىندەها ۋى مەلکى و ئايىنى وى بەلاقە نەبىت و ھەر ئاگرى كەسلىك تەنويىرى بىمېنیت.

عەبدى پەش ئەو پىچۇلوك دا بەر سىنگا خوه و ل دەوارى خوه سىيار بۇو و ھازۇرت و تا ل ئاخا بىلاد ل حەمرا يەممەنلى دەركەتى و دل نە دا وى ساقاى بکۈزىت و ئەو پىچۇلوك ھاقىتە عەردى و رابۇو

ده بهه کوشت و خوینا وی د سه‌ری شیری خوه دا و قهستا
مهمله کهتا سه‌ناعانيا و قه‌مریایی کره‌قه و گوتی: من ب قی شیری
سه‌ری وی بی‌بری و خوینا ب شیریقہ نیشا دا.

دیشن پا کوری مهلك زیه‌زنی یه و مهلك زیه‌زن باوه‌ری بخودی و
پیروزیین وی ئینابوو و شه‌هده بؤئیبراهم خه‌لیل دابوو، خودی
په‌زکیقیه کل هنداوه سه‌ری وی پیچولکی مس‌خرکر و مهمکین خوه
برنه هنداوه ده‌قی وی زاپوکی و هرسی دانا داهیت شیری ده‌تی.

تا جاره‌کی مهلك سیما زنا مهلك ئه‌بیه‌زی جنی ل هنداوه سه‌ری وی
پیچولکی ئاماده بوبوی و گوتی: خوزی مهلك ئه‌بیه‌زی جنی ری دابا
من، دا ئهز قی پیچولکی دگه‌ل خوه بهم بؤ خوه ب خودانکه‌م و دا
که‌ینه کوری خوه، ز بهر کو مهلك سیما بی‌ئه‌مری مهلك ئه‌بیه‌زی
جنی نه‌شیت چ کاران بکه‌ت و دقیت ل بـراهیی ئزنا وی بظازیت،
ئینا فرهک ل خوه دا و بلند بوبو و چوو.

دیشن مهلك ئه‌فراح دگه‌ل وهزیرین خوه یی هاتیه راوه و نیچیرا و
ئه‌و پیچولک دیتن، مهلك ئه‌فراحی بـهـرـی خوه دا نـاـقـهـ چـاـقـیـنـ وـیـ
زاپوکی، کو مورا عه‌گید و پـهـهـلـهـوـانـانـانـ لـنـاـقـهـ چـاـقـیـنـ وـیـ یـهـ، رـابـوـوـ ئـهـ وـ
زاپوک دانا بـهـرـسـینـنـگـاـ خـوهـ وـ گـوتـهـ وهـزـیرـینـ خـوهـ: ئـهـزـ دـیـ قـیـ زـاـپـوـکـیـ
بوـ خـوهـ بـ خـودـانـکـهـمـ وـ دـیـ کـهـمـ کـورـیـ خـوهـ.

مهلك ئه‌فراحی ئه‌و زاپوک بـهـ ماـلاـ خـوهـ وـ دـایـنـ بـوـگـرـتـنـ وـ نـاشـیـ وـیـ زـیـ
کـرـهـ وـ حـشـ لـفـهـ لـاـ

پـوـژـهـکـیـ هـهـرـدوـوـ وـ دـیـزـیرـینـ مـهـلـکـ ئـهـفـراـحـیـ حـهـکـهـمـ سـهـقـرـدـیـسـتـ وـ
حـهـکـهـمـ سـهـقـرـدـوـسـتـ، چـوـونـهـ دـدـفـ رـهـمـلـدـارـانـ دـاـ بـرـازـانـ چـیـرـوـکـاـ
قهـمـهـرـیـایـیـ وـ بـیـلـادـیـ سـهـنـاعـانـیـاـ گـهـهـشـتـهـ کـیـقـهـ پـشـتـیـ رـهـمـلـدـارـانـ
کـیـتـابـیـنـ رـهـمـلـیـ قـهـکـرـیـنـ وـ رـهـمـلـیـنـ خـوهـ بـلـنـدـکـرـیـنـ، کـاـ چـ لـ دـنـیـاـیـیـ هـیـهـ
زـ سـیـ لـ مـهـمـلـهـ کـهـتاـ وـانـ چـ پـوـیـ دـهـتـ. رـهـمـلـیـنـ وـانـ زـقـرـیـنـ وـ دـیـارـکـرـنـ کـوـ

کوپری قه‌مه‌ریایی و مهلك زیه‌زنی یی ل ناڭ مالا مهلك ئەفراھى و یی کريه کوپری خوه و دى مهملەكتا وان ل سەر دەستى وى خراب بىت.
پشتى هەردۇو وزىزىرا ئەق چەنداهە گەهاندىيە مهلك ئەفراھى و زانى كو ئەو کوپری مهلك زیه‌زنی يە، ئەقى خىك و خەراجا بۇ دەكەنە كەقلى گامىيشا و فرىيىدەن، پابوو گازى جەلادى كرن و گۆتى قى زاپۇكى بکەنە دسقرا خويىنى دا و سەرى وى ژ قالبى وى بفرىين.

دېيىشن مهلك سىيمايى مارادا دلى خوه بۇ مهلك ئەبىيەزى جنى يا گۆتى و ژى داخاز كر كو وى زاپۇكى بۇ خوه ب خودانكەن، مهلك ئەبىيەزى رى گۆتى: هەرە بۇ خوه بىنه و ب خودانكە و بلا بىبىتە زاپۇكى مە.
مهلك سىيمايى فرهەك ل خوه دا و وەحش لفەلا ژناڭ سقرا خويىنى هەلاند و بىرە مال.

دېيىشن مهلك سىيمايى كچەك ژ مهلك ئەبىيەزى جنى يا هەى و و ناقى وى عاقىبایيە، ئەو ژى ل عەمرى وەحش لفەلايە و هەردۇو شىرى دخون، پابوو چچكەكى خوه بۇ كچا خوه عاقىبایي و چچكى دى بۇ وەحش لفەلاي تەرخانكەن.

پۇزّهاتن و پۇزّچۈون و هەردۇو زاپۇك مەزنبۇون و ب سەرپىكاكەقتن و ب ئاخفتىن كەتن، وەحش لفەلاي بەرى خوه دايى كو خيشكا وى عەقىبا دشىت بفرىت و ئەو نەشىت بفرىت، ئىنا پابوو چۈرۈپ دەف مهلك ئەبىيەزى جنى و گۆتى: باب، بۇ چى ئەز نەشىم بفرم و خويشكا من دشىت بفرىت و من ژى دشىت وەكى عاقىبا خويشكا خوه بفرم.

مهلك ئەبىيەزى جنى ما، هىزىئىن خوه كرن و گۆت. ئەق زاپۇكە ئادەمەيە و بىكىر من ناهىت و ئەگەر هەر ژنۇكە ۋان پىسياران ژ من بکەت، دى سوبەھى پىسيارىن مەزىتىر ژ من كەت، ئىكسمەركەن گازى مهلك سىيمايى كرو گۆتى: قى زاپۇكى بىھ وى جەھى يى تە ژى ئىنائى.

پا مهلك سيما رئي ويريت بي ئەمريبيا مهلك ئەبيزى جنى
بكت، ئىكسەر ئەو زاپۆك پاكر و بركە د سفرا خويينى دا ل قەسرا
مهلك ئەفرابى .

دېيىشىن دەمى مهلك سيمايى وەحش لفەلا كرىيە د سفرا خويينى دا و
وەحش لفەلا دشىت ب پىيا بهىت و بچىت، ژ سفرا خويينى دەركەت و
چاقي هندەك خزمەتكاران قى كەت و راكرن و بىرنە دەف مهلك ئەفرابى،
مهلك ئەفرابى رئي ما، تى فوكى و پشتى پسيار رئي كرى كاشىقە هاتىيە
و گوت: مانى من هەرج كورنىن و ئەزدى قى زاپۆكى بو خوه ب
خودانكەم. مهلك ئەفرابى ب تى كچەك دىزىي وەحش لفەلاي دا هەيە و
ناقى وي شامەتە .

مهلىك فەيسەلى دەنگ ل دايىنا و دەيىكا شامەتى كر و گوتى: هىن
چاوان چاقي خوه دەنه كچا من شامەتى، دقيقتى هەر ب وى رەنگى
چاقي خوه بدهەنە قى زاپۆكى رئي .

پابوو هەردوو زاپۆك دانانە بەر خاندىي و علمى كوفرى ھەمى
نيشان دا و پاشى بىرنە دەف حەتمە تەنى و ئىخستنە بەر ھونەر و
فەننەن فيرسىي و پەھلەوانىي .

دېيىش حەكم سەقەردىيىت و حەكم سەقەردىوست چۈونە دەف
پەملدارا و پەملدارا كىتابىن خوه يىن پەملى ۋەتكەن و پەملەن خوه بلند
كەن، پەملدارا گوتە حەكم سەقەردىيىتى و حەكم سەقەردىوستى كو:
ئەو زاپۆكى مهلك ئەفراج دگەل شامەتا كچا خوه فير دەكتە فيرسىي و
ھونەرى پەھلەوانىي نيشان دىدت، ئەو كورى قەمەريايى يە و كورى
مهلك زىيەزىيە، ل مەملەتكەتى سەنغانىي و خرابىرنا بىلادى حەمرا
يەمەنى، دى ل سەر دەستى وى بىت و دى كچا مهلك ئەفرابى رئي ل
خوه مەركەت .

حهکم سهقهردیست و حهکم سهقهردوست زقرينه دهف مهلك
ئهفراحتي و پهملين پهملدارا بؤ گوتون، مهلك ئهفراحتي گوتى: ژنۇكە
ويقە مه هيئزا وي نينه و ئەم نەشىئىنه وي، ئەگەر ئەم ب حيلە و
حه والا وي نەكۈزىن، ئەم نەشىئىن بەرسىنىڭا وي بگىرىن.

مهلك ئهفراحتي گوتى: هەپن چانتىكەكا زىرا بؤ حەتمە تەنى بېھن و
بلا ئەو وي د ناڭ مەيدانا فيرەكىنى دا درېبەكى دانىتى و بکۈزىت.

حهکم سهقهردیست و حهکم سهقهردوست ھەردوو پىكقە رابوون،
چانتىكەكا تىزى زىر بىرن و چوونە دەف حەتمە تەنى و گوتى كو:
پهملدارا يادىار كرى ئەو زاپۆكى تۇو ھونەر و فنونىن فيرسىيى و
پەھلەوانىيى نىشان ددهى، ئەو كورى مەھلىك زىيەزى مەلكى
سەنغانيانە، ئەوي بەرى چەند سالان ب سەر مەملەكتا مە دا گرتى و
گەلەك ژ خەلکى مە كوشتى.

و گوتى: ئەقە مەلك ئهفراحتي بؤ تە چانتىكەكا تىزى زىر ژى وەك
دييارى ياخىرى و ياخىرى دەمى د مەيدانا فيرەكىنى دا، بلا درېبەكى
لىيبدەت و بکۈزىت.

دېيىش وەك ھەمى پۇزىا، وەحش لفەلا و شامەتى كارىن خوه يىن
ھونەرى فيرەكىنى كىن و چوونە مەيدانا فيرسىيى و پەھلەوانىيى، وەحش
لفەلاي بەرى خوه دا ناڭ چاقىن حەتمە تەنى كو كەرب و غەزەب يى ژ ناڭ
چاقان دچن، بەلى نەزانى كا ئەو كەرب و غەزەب ژ بۇ چنە.

دەمى حەتمە تەنى وەحش لفەلا دىتى و ئىكسمەر درېبى خوه ھلگرت
و پاھىيلا وەحش لفەلاي و ھەردوو مانە ب ئىكقە و ھەرئىك يى درېبى
خوه بلند دكەت و يى دى يى مەتاي ددهتە بەر، حەتمە تەنى يى
درېيىن كوشتنى ددانىتى و وەحش لفەلا يى بەرەقانىي ژ خوه دكەت.

دېيىش ھەردوو ب دەشتى دا چوونە خارى و گەھشتىنە بنى
چىايەكى و دوو دارىنلى و ھەر دارەكى ژ وان سەد چەق پىيغەنە،

حهتم تهنى ل بهر داره کي ڙوان راوهستا و گورزى خوه بلندکرو
داوهشانده وي داري و بهس نيركا نيشا داري ڙي هيلا. بيو دو را
وهش لفهلاي و وي ڙي گورزى خوه بلندکره دارا دي و داووهشاندي
و ههتا سه رها بره خاري، ئهو دهشت ب جاره کي همه مي بيو توز و
غهمام و کهسى کهس نه ديت.

وهش لفهلاي بهري خوه دا چيای، دا خوه ڙ حهتم تهنى بدهته
پاش و بزانيت کا کهربا وي ڙ چييه و نه قيا چ دربا بدانتنی بهري
بزانيت کا ئهگه رئي وي چييه.

وهش لفهلا ب چيایي ب سه ركهت و تا ل شكه فته کي ده ركهت و چورو
دشكه فتي ڦه ديت پيره ميره کي دشكه فتي ڦه، وي پيره ميری گوتی: دئي
و هره ئي و هش لفهلا، ئه ڦهندين ساله ئهز يي ل هيقيا ته.

وهش لفهلاي گوتی: تورو نافي من چاوا دزانی؟
پيره ميری گوتی: شيره ک ل هنداؤ سهري من يي دبانی شكه فتي پا
چوكلانديه ...

و گوتی: ڦي شيري بهه لکيشه و بدهه من.
وهش لفهلاي گوتی: ما تورو بو خوه بو چي وي شيري ڙ باني
شكه فتي ناهلکيسي؟

پيره ميری گوتی: ئه گهر تورو نه بي، کهس نه شيت وي شيري ڙ جهي
وي بینته دهري.

وهش لفهلاي ڙي دهستي خوه بره شيري و ڙ باني شكه فتي
هلكيشا و پيره ميری خوه دشيري و هرکر و هش لفهلاي خوه پشت و
پشت ڦه كي شا و گوتی: کا راوهسته دا سه حکمه ڦي شيري، کانی چ
شيره و هيزا وي د چ دا يه.

وهحش لفه‌لای دهستی خوه دا شیری و ژکا قلانی کیشنا و سه‌ری
شیری ب نک وی پیره‌میریقه بwoo، هه‌ما ژیکسهر ناگر به‌ردا پیره‌میری و
پیره‌میر دجه دا سوت.

که‌یفا و‌حش لفه‌لای گله‌ک ب ژی شیری‌هات و جاره‌کا دی‌هاته
مهیدانا حه‌تەم تەنی ژه و ژی جاری شیره‌ک هاقيتە سه‌ری وی، سه‌ری
حه‌تەم تەنی ژ‌سەر قالبی وی هاقيت و زقیری نک شامه‌تى و گوچى: من
سەری حه‌تەم تەنی ژ‌ناۋە ملا هاقيت.

و پیچىفه هاتن قه‌سری، پىشتى مەلك ئەفرابى زانى كو و‌حش
لفه‌لای باشتىن فيرسى مەملەکەتا وی كوشت و زانى ئىدى كەس
خوه ل بەر سىنگا وی ناگرىت، رابوو گوچە حەكم سەقەردىستى و
حەكم سەقەردىستى كو بچن بېزىن مەلك قابووسى مەلكى هەمى
ئەجنا، كو ئەگەر سەری و‌حش لفه‌لای بۇ مە بىرىت، دى مەلك
ئەفرابى خوه شامه‌تى دەتى.

پىشتى ئەق‌قادىيىه گەهاندىنە مەلك قابووسى و مەلك قابووسى
گوچە حەكم سەقەردىستى و حەكم سەقەردىستى: باشه ئەزدى
ھىمە شەپری و‌حش لفه‌لای و هەر گافا من سەری و‌حش لفه‌لای
برى و شامه‌ت كچا مەلك ئەفرابى ب دلى من نەبwoo، ئەزدى بىلادى
حەمرا يەمەنى هەمېي ب سەر ئېك دا ئىينم.

دېزىن مەلك قابووسى مەلكى هەمى ئەجنا و و‌حش لفه‌لای
كومىن پىلاي هاقيتنە سەری خوه و خوه بەردا نە مەيدانى و ب بەر
ئېك دا هاتن و چوون و حەكم سەقەردىست و حەكم سەقەردىست
يىن بۇ خوه دوعا ژ‌ناگرى كەسکى ژ‌تەنويرى دەركەقىت دەن، كو
شامه‌ت كچا مەلك ئەفرابى بکەقىتە دلى مەلیك قابووسى، ئەگەر دى
بىلادى وان هەمېي كەته رەزى.

پشتى وەحش لفەلا و مەلك قابووس كەفتىنە بەر سىنگى ئىك و
يىن درېيىن مرئى ددانە ئىك، وەحش لفەلاي شىرى خوه يى سحرى دا
سىنگى مەلك قابووسى و د ئىك دا كرە ئاگر و رەزى.
دېيىن پا وەحش لفەلا كورى مەلك ئەفراھىيە و ھەرتىشى وان
دەقىيا بۇ بەرھە ئەتكەن، ئەو و شامەتا خويشكا خوه، ھەر بۆز دا تىزى
زىزىر و مەجىدىا دگەل خوهىن و چىنە بازارى و بۇ خوه گەريانى و چ
تىشى دلى وان قىيابا دا چىن بۇ خوه كەن.

بۆزەكى يى د ناڭ بازارى دا دەھىن و دچن، دېتن كو قەرەبالىغا كا ل بەر
دەرى دکانەكى و ئەو زى ب نكە چۈون، خەلکى دىت كو ئەقە كور و
كچىن مەلك ئەفراھىيە، ھەميان خوه ژەھرى دکانى دانە پاش و ئەو ب
رۇر كەتن، دېتن كو رەملدارەكە يى كىتابىن رەملى بۇ خەلکى دەلاقىت.
وەحش لفەلاي زى گۆتى: من دېيت تۇو سەحكە يە كىتابىن خوه
يىن رەملى، كا بۇ من و شامەتا خويشكا من چ دېيىن.

رەملدارى كىتابىن رەملى قەكىن و رەملەن خوه بلندكەن، رەملدارى
گۆتە وەحش لفەلاي كو ناڭى تە وەحش لفەلايە و تۇو كورى مەلیك
ئەفراھى نىنى و دى شامەت زى بىتە ھەقىزىنا تە، پشتى وەحش
لفەلاي و شامەت ئەقە چەندىدا ھە زانى، ئىكىسرە وەحش لفەلاي گۆتە
شامەتى: ئەز دى چم تە ژ باپى تە خازى.

كەيفا شامەتى زى هات و گۆتى: ما دى بۇ چى من زى خازى،
ھەما من بېرەقىنە و تە كىقە دېيت ئەز دى دگەل تە ھىم.

وەحش لفەلاي گۆتى: من نانى بابى تە يى خارى و ئەگەر بخازتن
نەبىت، ئەز تە بۇ خوه نائىن.

وەحش لفەلا و شامەت زقىرىتە قەسىرى ۋە ئىقشارى قەستا كۆچكَا
مەلك ئەفراھى كر و گۆتى: من دېيت تۇو كە خوه شامەتى بىدەيە من.

مەلک ئەفراھى ژى گۆتى: ما كى ژتە باشتەرە يە ئەزكچا خوھ
بىدەمى.

حەكەم سەقەردىيىست و حەكەم سەقەردۇستى گۆتنە وەحش
لەھلای: ما تە جارەكى گوھ لېبۈويە كو كچىن مەليكا دېنى شەرت
و شەرىت بىن؟

وەحش لەھلای گۆتى: مانى ھەكە يَا بى شەرت و شەرىت بىت، من
ژى ئەو خازىن نەقىيەت، قىيىجا كا شەرتىن خوھ بىئىش كا چىنە دا بچم
شەرتى وە بۆھەوھ بىيىن؟

حەكەم سەقەردىيىستى و حەكەم سەقەردۇستى گۆتنە وەحش
لەھلای: شەرتى كچا مەلکى، دەقىيەت تۇو سەھرى موقەدەم سەعدۇنى
زنجى بۆھەوھ بىيىن و هەر گاۋا تە ئىينا دى شامەتى دەيىنە تە.

ھەر وەكى دېئىش، موقەدەم سەعدۇنى زنجى پەھلەوانەكى ب ھزار
میرانە و سەھرى وى ب تىنى ھندى زەلامەكى يە.

دېئىش پېشىتى وەحش لەھلای خاترا خوھ ژشامەتى خاستى،
وەحش لەھلای بەرى خوھ دا وەغەرى و پېشقا خوھ دا مەزەلى، سى
شەق و سى پۇزان ھاژۇت و ل نىزىك مىرگەكى دەركەت و جىنیكەك يَا
نىزىكىبوو، چوو دەوارى خوھ ل ناۋ وى جىنیكى گرى دا و خوھ
درىېڭىرە د ناۋ دا.

وەحش لەھلای يَا خوھ درىېڭىرە و يى بىيەنا خوھ د ناۋ وى جىنیكى
دا ۋەددەت، دەنگەك ھاتى و گۆتى: يَا ئىنسانى ژەمى ئىنسانا
پىسەر، ئەز ناھىلەم تەير و تەوال ل ھندادا جىنیكى من بېيىن و بچن، تۇو
ب دەوارى خوھە كەتىيە ناۋ دا و ژفيقىسى وى دخوى و حسابا بۇ
كەسى ناكەي، كارى خوھ بىكە ئەقە ئەز يى ھاتى تە و نەبىئى
بخافلەتىقە ب سەر من دا گرت.

وەحش لفەلای دەنگى خوه لى بلند كر و گۆتى: ئەي مەرقۇنى ترسىينوک و سەروچاقىن خوه قەشارتىن، جىنيكا تە وەك خوهىيە و مەچ تشت زى نەخارىيە، كا سەروچاقىن خوه بۇ من ديار بىكە، كا تۈوچ كەسى، هېيىز من چ شىر نەھاقيتىنە سەرىتى تە و من ژ قالبى نەفراندى.

دېيىش پۇزەكى ھەر ژ سپىيىدى و تا بانگى ئىقمارى، ھەردوو كەتنە بەر سىنگا ئىك و بۇو چەق چەقا شىر و مەتالىن وان و كەس ژ وانا نەشيا كەسى دى. خوه گرتەن تا پۇزًا پاشتە و وي پۇزى ژى تا بانگى ئىقمارى مانە ب ئىكەفە و كەس نەشيا چ چاران بېبەته يى دى.

پۇزًا سىيى ھەردوو فيرس و پەھلەوان چوونە مەيدانى و گۆتەنە ئىك. ئەم يىن شەپى دىكەين، گونەها ۋان حەيوانان چىيە دىن مەقە و دەقى عەزابى دا. رابوون ژ سەر پىشتا دەوارا ھاتنە خارى و كەمەرىيەستىن خوه ئىخستە ئىك و دېيىش د ناقبەرەكى ရَا وەحش لفەلای ئەو سىيارل عەردى دا و كومىن پىلاي ژ سەر چاقا پاكلەن و دىت كوشامەتە، وەحش لفەلای گۆتە خوه. ئەقە سى پۇزە ئەز ب ژنكەكىيە و ئەز نەشيايمە بکۈزم يان پىشتا وي بدانە عەردى، پا دى چاوا چەمە سەرى موقەدەم سەعدونى زنجى ئىنەم.

شامەتى گۆتى: چ مەتحا نەكە و زېرىنە كە ئەو كەسى ھونەر و فنونىن فيرسىيى و پەھلەوانىي نىشا تە ددان، ھەر ئەز زى فيردىكەمە وي ھونەرى و وان فنونان.

جارەكادى ھندى شامەت ما ب وەحش لفەلای ۋە گۆتى: ھەما نەچە سەرى موقەدەم سەعدونى زنجى و ئەز يا تەمە، تە كېقە بېتىت دا بىچىن، دى دىگەل تە هىيم، ئەو كەسى تۈو فريڭرىيە سەرى موقەدەم سەعدونى زنجى، ئەوي ژ بەر كوشتنا تېيە و دا نە زېرى، دېيىش ئەو فيرسەكى بى ھەقركە و دېيىش سەرى وي ب تىنى ھندى زەلامەكىيە.

وهحش لفه‌لای گوتی: من تورو یا خازتی و شهرتی من و بابی ته
شهری موقه‌دهم سه‌عدونی زنجی یه و دی هر چم سه‌هاری وی ئینم،
هکه ئهز ته بۆ خوه نائینم، بزقره‌قه و بمینه ل هیقیا من.

دیشن جاره‌کا دی وهحش لفه‌لای سه‌هاری دهواری خوه کیشا و
خاترا خوه ژ‌شامه‌تی خاست و بهری خوه دا وهغه‌ری و پشتا خوه دا
مه‌زه‌لی و هاژوت. دیشن چ پوژه‌کی و چ دهه پوژا و چ هیقه‌کی
وهحش لفه‌لا ل نیزیک قه‌سره‌کی ده‌رکه‌ت و دیت باخچه‌کی مه‌زن ل
نیزیکه، چوو دهواری خوه بره د ناڭ وی باخچه‌ی دا و چوو تیز فیقی
ژی خار، ده‌ما بوویه شەق دا بنقیت، دیت کو ده‌نگ گله‌ک يی ژ
قه‌سری دهیت و بۆ خوه گوت کو. ئه و نه‌شیت ژ بهر ژی ده‌نگی
بنقیت. ده‌ستی خوه دا شیری خوه و گوت: هر که‌سی د ژی قه‌سری
قه دی چم سه‌هاری وی برم.

وهحش لفه‌لا چوو بهر ده‌رگه‌هی قه‌سری، گوهی خوه دایسی کو
به‌حسی موقه‌دهم سه‌عدونی زنجی یه و زانی کو ئه‌قه قه‌سرا وی یه و
موقه‌دهم سه‌عدونی زنجی سه‌د خولام هنه و هرئیک ژوان ب سه‌د
فیرسانه و هیزا وی ژی ب بهر سه‌دانه.

وهحش لفه‌لای ل ده‌رگه‌هی دا و خولامه‌ک چوو دا ده‌رگه‌هی قه‌که‌ت
دا بزانیت ئه و کییه ل بهر ده‌رگه‌هی. وهحش لفه‌لای سه‌هاری وی
خولامی بپی و کله‌خی وی ژ بهر ده‌رگه‌هی قه‌کیشا، بیهنه‌کا خوهش
موقه‌دهم سه‌عدونی خولامه‌کی دی فریکر، دا بزانیت کا بۆ چی ئه و
خولام نه‌زقپی، وهحش لفه‌لای سه‌هاری وی ژی بپی و ئه و ژی ژ بهر
ده‌رگه‌هی قه‌کیشا.

هندهک خولاما گوتە موقه‌دهم سه‌عدونی کو: ئه‌قە دوو خولام
نه‌زقپین و هیزا هەر خولامه‌کی ژوان ب هیزا سه‌د زه‌لامانه و دیاره

کەسەك بىي ل بەر دەرگەھى و ئەم دى خوه گرین تا دېبىتە سپىيەدە و ش
نوى دى چىنە بەرسىنگا وي، كا چ كەسە و وي چ ژ مە دېقىت.

دېبىشنى سپىيەدى موقەدەم سەعدۇنى زىنجى خولام دەرىئىخستن و زانىن
كۆكەسەكى ل ناڭ باخچەي دانايى و دەوارى خوه يى بەردايىه د ناڭ
باخچەي دا، موقەدەم سەعدۇنى زىنجى گۆتى: كا خوه دىاركە كا تووچ
كەسى ل ناڭ باخچى من تە دانايى، كا ھلۇقە ژ خەوي.

وەحش لفەلای گۆتى: ئەز وەحش لفەلامە و ئەز يى هاتىمە سەرەت
تە بىرم، بۇ مەلك ئەفرابى بېبەم، دا كچا خوه بىدەتە من، ئەقە ژ سپىيەدى
زۇوى وەرە، ئەز يى كاركىريمە و ل ھىقىيا تە، دا بەھىيە مەيدانا شەپرى.
موقەدەم سەعدۇنى بەرى خوه دايى و گوھى خوه دا ئاخفتىن وى،
ئىننا گۆتى: دىيارە تۇو فىررسەكى و يېرەكى و ھەما من تۇو ب كوشتنى
خولامىن خوه عەفوکى و پىكاكا خوه بىگە و ھەرە، ئەگەر دى تە كۈزم.

وەحش لفەلای گۆتى شەرتى من و مەلك ئەفرابى مەلكى بىلاد ل
ھەمرا يەمنى سەرەتىيە كوكچا خوه بىدەتە من و ۋىنجا وەرە
مەيدانى ئەز ھينگى دىزقىرم سەرەتى د دويىق خوه را بخشىنەم.

دېبىش ھەردووکا كومىن خوه يىن پىلاي د سەرەتى خوه دانان و گورزىن
خوه را كىرن و چوونە مەيدانى و ھەر گورزى وەحش لفەلا ددانىتە موقەدەم
سەعدۇنى زىنجى، جارەكە دى گورزى وى قەدېشىتە قە و ھەر گورزى
موقەدەم سەعدۇن ددانىتە وەحش لفەلای، ل وى بلنداهىي ئەو گورز ژىرۇر
دا دەھىتە خارى وەحش لفەلا خوه ژ بەر قەدەت و ئەو گورز ب عەردى
دەھىتەت و زىدەت ژ سەعەتەكى دەكتە تۆز و غەمام.

وى بۇزى تا ئىقشارى ھەردوو مانە ب ئىكەن و چ ژ ئىكەن و دوو
چىنە كىرن و ھەرئىك چوو جەھى خوه و موقەدەم سەعدۇنى زىنجى بۇ
قەسىرى و وەحش لفەلا بۇ ناڭ جىنلىكى.

پۆژا پاشتر سپییدی زوویی موقەدەم سەعدونى زنجى گازى كرە
وەحش لفەلای و گۆتى: بۇ من وەرە مەيدانى ئەي پېشىكا مرار، ئەقە
دۇو پۆژە تۇو د ناڭ جىنلەك من دا و من چ فيقى رى نە خارى.
ھەردۇو چۈونە مەيدانى و موقەدەم سەعدونى زنجى گۆتە وەحش
لفەلای: من و تە شەپەرە و مە چ حەق ل سەر قان دەوارا نىنە و وەرە دا
كەرىبەستىن خوھ بىيختە ئىك و كا دى كى پىشتى يى دى دانىتە عەردى
ئەو دى سەرەي يى دى بېرىت.

وەحش لفەلای و موقەدەم سەعدونى زنجى ژ دەوارىن خوھ هاتنە
خارى و كەمەرىبەستىن خوھ ئىخستە ئىك و دەستىن خوھ د بن ملىن ئىك
پا بن و دېيىن هيىزىل دەف موقەدەم سەعدونى زنجى ھەي، گەلەك ژ يَا
وەحش لفەلای مەزىتەرە و ھەر وەكۇ ناقى موقەدەم سەعدونى پى چۈوي،
ب تىنى سەرەي وى ھندى زەلامكىيە و دەگەل گۋاشتنى پراسىيەن وەحش
لفەلای د ناڭ ئىك دا بىرەنە خارى و ب زۆرى وەحش لفەلای خوھ ب ئىقارى
پا گەھاند و موقەدەم سەعدونى زنجى گۆتى: مانى سوبەھى دى ھەر ھى
يە مەيدانى من قە.

وى شەقى ژ بەر بىرىنلىن خوھ، وەحش لفەلا گەلەك پوسىيە بېبۇو و زانى
پۆژا پاشتر دى بۇ وى گەلەك يَا ب زەممەت بىت، ھەر يى قان ھىزان
دەكت، وى ھند دىت كەسەكى گەلەكى تازە و دىم شىرىن ل دەف وى
حازىبۇو و گۆتى: ئەز جىرائىلەم. و دەستى خوھ ب بىرىنلىن وى دا ئىنا
خارى و ھەر وى گاڭى بىرىنلىن وى ساخ بۇونەقە و گۆتى: تۇو مەۋەقەكى
بوسىمانى و دەقىت تۇو ئايىنى ئاڭرى كەسک ئەقى ژ تەنويىرى دەردىكەقىت
بەيەسى. و گۆتى: ژ نۆكە ويقە ناقى تە سەيىھە و تۇو كۆپى زېمىزنى و
سەنغانىنى مەملەكتا تەيە و سوبەھى دى ل مەيدانى شى يە موقەدەم
سەعدونى زنجى و ئەگەر تۇو شىايىسى وى قانع بىكەي، ئەو دى بۇ ئايىنى

بوسپرمانه تیئی گله کی باش بیت و دی شیت گله که هاریکاری و پشتہ قانیا
ته کهت بونه هیلانا ئاگری که سک، ئەقى ژنه نویرى دهردکە قیت.

پۇزا پاشتر ھېز موقەدم سەعدونى زنجى ژقەسرا خوه نە
دەركەتى، سەييفى كورى زىيزنى چوو مەيدانى و هو چاقى موقەدم
سەعدونى زنجى ب وەحش لفەلای كەفت و دىت كوچ برىنلى نەماينە
و بەرى وي يى چوویه نىقا مەيدانى، قرېيىن ژپىشتا وي هات و گۆتە
خولامىن خوه كوشىختىنا وي يا ب زەممەتە.

موقەدم سەعدونى زنجى گوتى: ئەي پېشىكا مرار ئەقە تۈو د
سەر برىنلىن خوه را بەرى من چوویه مەيدانى، دېيت ئەقرو دوماهىي
ب زيانا تە بىنم و ئەقە سى پۇزە، تە نەھىللىي ئەز ژ جىكى خوه
فييقى بخوم.

وەحش لفەلای گوتى: ئەي موقەدم سەعدونى زنجى، ژنۆكە ويقە
ناشقى من سەييفى كورى زىيزنى يە و ئەز بوسپرمان و ئەز تە داخاز
دەكمە سەر ئايىنى ئىبراھىم خەليلى و تۇو بوسپرمان بى و ئەز سەرى
تە لىيىنادەم.

موقەدم سەعدونى زنجى گوتى: ئەز ئايىنى گورىكى كەسک ئەواز
تەنويىرى دەردکە قیت چ جار ناھىيەم و ھەردووكا ل مەيدانى
كەمەربەستىن خوه ئىخستىنە ئىك و پىشتىن ئىك و دوو گفاشتن و
سەييفى كورى زىيزنى دەستىن خوه ل پىشتى موقەدم سەعدونى
گفاشتن و قرېيىن ژى ئىينا و پىشت و پىشت ل عەردىدا و دەستى خوه
دا شىرى خوه و پاشى گۆتنىن جبرائىلى مەلەك هاتنە بىرى و گوتى:
ئەي موقەدم سەعدونى زنجى، ئەز سەرى تە نابرم و سەرى تە بۇ
مەلك ئەفرادى ئابەم و ئايىنى بوسپرمانه تىئى پىيدۇنى ب كەسەكى وەكى
تە ھەيە، بوسپرمان بىبە، ئەگەر من شىر ھاقىتە سەرى تە.

موقه‌دهم سه‌عدونی زنجی گوتی: سه‌یقی کوری زیه‌زنی ئەز ژترسا
کەچکەکى شىرى بوسپرمان نابىم، بەس من حنپرا ئايىنى تە دىيت و ئەز
دزامن، ئەو ئايىنى تۈول سەر دچى يا هارى تە كرى، ھەكە من دەسى
تۇو ژھىزى خلاس كربوو.

موقه‌دهم سه‌عدونى زنجى گوتی: ئەز چ بىرئەم دا بېھىمە سەر ئايىنى تە؟
گوتی: د دويىف من را بىرە ئەشەدو ئەن لا ئىلاھە ئىلا للاھ و
ئەشەدو ئەنە ئىبراھىمە خەلليلو للاھ.

موقه‌دهم سه‌عدونى گازى ھەمى خلامىن خوه كر و گوتى: من
باوهرى يا ب ئايىنى سه‌يقى کورى زیه‌زنى ئىنای و ھەركەسى بقىت
دگەل من بىمىنەت، دقىت باوهرى ب قى ئايىنى بىنەت و ھەركەسى
دقىت ل دويىف ئاگرى كەسکى تەنويىرى بچىت، ئەوى ئاگرى چ
پىروزى تىدا نىنە و ب تى خارن ل سەر دەھىتە چىكىن و ۋوناھيا
چراڭى پى دەھىتە ھەلكرن.

ئىنا خلامىن وي ھەميا گوتى: ئەم دگەل ھەوھىنە و مە ھەميا
ئاگرى كەسکى تەنويىرى ھىلا
دىيىش سه‌يقى کورى زیه‌زنى و موقه‌دهم سه‌عدونى زنجى و ھەر
سەد كىم دوو خولامىن موقه‌دهم سه‌عدونى، كەتنە پى و تا نىزىكى
بىلاد ل ھەمرا يەمنى بوبىن و چادرىن خود ل دۆر مەملکەتا مەلك
ئەفرابى چوكلاندن.

دىيىش ھەكم سەقەر دىست و ھەكم سەقەر دوست يىن چووينە نك
پەملىدارا و پەملىدارا كىتابىن خوه يىن پەملى يىن ۋەكرين و يىن
سەحدىكەنى كا وەحش لفەلا گەھشتىبە كىرى و چ دكەت. پىشتى پەملىن
پەملىدارا كەتىنە عەردى و بۇ ديار كرين كو وەحش لفەلا دگەل موقه‌دهم
سەعدونى زىنچى، دگەن سەد كىم دوو خلاما يىن ل بن چادرەكى، ل

پهخى مهملکه تا مهلك ئەفراھى داناین و ل بەرە پۇزى پاشتىر بەھىنە كۆچك
مهلك ئەفراھى.

دېيىشن حەكەم سەقەردىيىت و حەكەم سەقەردوست زقىينە دەف
مهلك ئەفراھى و گۆتنى كو: وەحش لفەلا يى ل پەھى مەملەكتى
داناي و موقەدەم سەعدونى زنجى رى دگەل دايىه و سەد كىيم دوو
خولام كو هەرئىك بەھىزى سەد فيرس و پەھلەوانانە و هەر گاڭا بەھىنە
ناڭ بازىرى، هندى موقەدەم سەعدون يى مەزىنە دى كولانىن بازىرى
ھەميا خراب كەت.

ئينا وەزىر قەباق لريفى گۆته مەلك ئەفراھى: ئەم دى مەكتوبەكى بۇ
وەحش لفەلائى فريىكەين و بىيىشنى بلا ئەو ب تىنى بەھىتە قەسرى و بلا
موقەدەم سەعدونى زنجى و ئەو كەسىن دگەل دا بەمىن ل بن چادرى.
مەكتوب دانە خزمەتكارەكى و گۆتنى: هەرە بىه دەف وەحش
لفەلائى.

پىشتى وەحش لفەلائى كاغەز خاندى كو يى گۆتىي. تۈو ب تىنى
وەرە قەسرى. گۆتى: باشه، هەپن ئەز دى سوبەھى هىم.
سەيفى كورى زىيەزىنى ل بەراهىي قەستا شامەتى كر و چىپۋاكا خو
و ئايىنى نوى بۇ گۆت و گۆتى: ناڭى من يى بۇويە سەيفى كورى
زىيەزىنى. گۆتى: دەقىيت تۈو رى ئايىنى ئاڭرى كەسلى ژەنۋيرى
دەركەقىيت بەھىلى و بوسپمان بىي.

شامەتى رى شەھەدە بۇ ئايىنى بوسپمانەتىي دا و گۆتى: ئاڭرى
كەسلى ب تىنى بۇ كوجىكى و هەلكرنا چراكى باشه.
سەيفى كورى زىيەزىنى قەستا كۆچكما مەلك ئەفراھى كر و جەنك
دaiيى و چوو پويىشته خارى، مەلك ئەفراھى گۆتى: وەحش لفەلا تە
سەرى موقەدەم سەعدونى زنجى بۇ مە ئىنا؟

گوئتى: ناچى من يى بىويه سەييفى كۈپى زىيەزنى و من موقەدەم سەعدونى زنجى بخوه يى ئىنای و من داشتى تۇ شامەتا كچا خوه ل من مەھر بکەي، من شەرتى تە يى راڭرى.

دېيىشىن سەييفى كۈپى زىيەزنى شامەت ل خوه مەھر كرو ئە و موقەدەم سەعدونى زنجى ب سەد كىيم دوو خلامانقە و شامەت ل دەوارەكى سيار كىن و زقىرىنە مەملەكتا بايى خوه سەنغانىي و وەزىرىي وى عەبدوللايى و دەيىكا وى قەمەريايى.

سەعدویی گەرگەری^۱

دېیشىن ل سەر دەمى میراتىيا مەھمەد بەگى مىرى بۇتا، شىرەك دەكەفتە دەرافى بىسىبىنى و خەلکى گەلەك نەخوشىا خوھى دىيت و بى و پىبار گرتىپون و كەسى دخورا نە دىيت چارەيەكى بېھتە وى شىرى و ژپىكا خەلکى بەدەتە پاش يان بکۈزىت، تا بۇزەكى كاغەزەكا مىرى بەھدىنا گەھشتىيە مەھمەد بەگى مىرى بۇتا و تىيدا گۆتىيى: ئەگەرتە پىنجىنەبىت وى شىرى ژوی دەرافى دوپىر بىخى، يان بکۈزى، دا ھندەك كەسا فرييەمى و بەللا وى ژەلکى و پىبارا قەكم

مەھمەد بەگى مىرى بۇتا ژچك و تەعنىن مىرى بەھدىنا تىنگىزى و رابوو جانگىرى ئاقلىدارى خوھ ئىنا و گۆتى: ئەم چ بکەين؟ و پىشتى گوهى خوھ دايە ئاقلىدارى خوھ ژى، رابوو زەلام و خلامىن خوھ ھەمى جەماندن و گۆتى: ئەز دى ديارىيەكا باش دەمە ھەر كەسى بچىت وى شىرى ژ دەرافى بىسىبىنى دوپىر بىخىت و دى جەمەكى باش ژى ژ كۆچكا خوھ دەمى.

مەھمەد بەگى مىرى بۇتا چل خولام ھەنە و مەزنى ھەرچل خولامان گۆتە مەھمەد بەگى: ئەم دى چىن. و كارىن خوھ كىن و شىر و مەتالىن خوھ ل مەلين خوھ دانان و بەرە ژ دەرافى بىسىبىنى كەتنە پى.

دېیشىن سەعدویي گەرگەری، ناۋ و دەنگىن حەدادىن جىزىرى يى گوھلىبۇوى و ئامىرىن خوھ يىن ھەلگرتىن كو قەستا جىزىرى بکەت، بۇ

ئەڭچىزوكە ژزارەقى ھونەرمەندى فلكلورى يى دەنگىبىز ئەسکەندر نەمین گۇلى يى بەرنىاس ب يابى جەمەلى ھاتىيە وەرگەتن، ئەسکەندر گۇلى ئاكىجىي دەقەرداريا زاخو يە و ژ دايىكبۇوىي ۱۹۵۹ يى و بەرە وامى نەدaiيە خاندىندا خوھ و بىتنى چۈرىيە ئومىيى و خاندىنە كا كىيم دزانىت، نۆكە كاسېكارىي دكەت و ھەر وەكۈ گۆتى كو ئە چىپۈزكە ژ زارۇكىنيا خوھ گوھلىبۇوىيە.

هسینا وان و سه قاکرنا وان، ب پیکی چه دگه هیته ده را قی بیسی بیینی
و درینته خاری ل سه رئاقی و کالک و گورین خوه دئیخت، دا دهست
و چاقین خوه بشووت و ئاقی چه خوت، چاقی هر چل خولامین
محمه د بهگی بی ل سه عدویی گره که ری و کا دی ئه و شیر چکه ن.
سه عدویی ب خوه و شویشتني و ئاڭ چه خارنی چه مژویله و دیت
کو حه یوانه کی کیقی ل پشت وی ده رکه ت و ئه وی زی دهستی خوه دا
زیقىر ب هر کی و داوەشاندە سه ری وی شیری و د جه دا کوشت و
پشتی تیر ئاڭ چه خاری و بیهنا خوه قه دای، رابوو کالک و گورین خوه
کرنە پیین خوه و قه ستا پییا خوه و حه دادین جزیری کر.

چاقی هر چل خولاما می لی و چاوان وی کەسی ب ئیک دربە ئه و
شیر د جه دا کوشت و پیکا خوه گرت و چوو.
سەرۆکی خولاما گوتى: ئەز بۇ ھەوە بىزىم، ئەقى زەلامى ئەق شىرە
ھىلا ل قىرە و ئەم دی چى میرانىي بۇ خوه ھەلگرىن و دياريا مەھمەد
بەگى بۇ خوه و ھەر كەس نزانىت.

سەرۆکی خولاما ل بەر شیرى کوشتى پاوه ستىا و شىلکە کا تفەنگى لى
پەشاند و ھەر خولامە کى، پىرە کا شیرى زی چەکر، بى گوھ و بى کوبى و
بى ددان و بەرەق دىرگولى جەھى مەھمەد بەگى مىرى بۇتا كەتنە پى.
جاب گەھشتە مەھمەد بەگى، کو ئەقە ھەر چل خولاما شیر يى
کوشتى و بى بەرەق دىرگولى چە دھىن، مەھمەد بەگ پېشەھات و ز
دھوارى خوه هاتە خار و سەرۆکى خولاما ل دھوارى خوه سیار كرو وی
بخوه سەرە دھوارى وی کىشا و بەر کۆچکى ول سەرە دیوانى جەك
دايى و بۇ سوحبەت سوحبەتا وی کا وان چاوان ئه و شیر کوشت.

مەھمەد بەگى مىرى بۇتا مروقە کى گەلەك ب ئاقل بۇو، وی شەقى
ھەمېي خەو ب چاقان نەكەفت و باوه نەکر کو خولامىن وی، ئە و
میرانى كربىت و بۇ خوه دگوت، ئەگەر ئە و هندە بى میربا و ئەز ز

دهواری خوه هاتیم خاری و من بو سه‌ری دهواری کیشای، وی ل سه‌ر
خوه قه‌بیل نه‌دکر، بهس ئەف نه ژ مروقین میرینه و ههر تشتلهک بی‌ب
دویش قى چەندى قەھەی و هەتا ل مەھمەد بەگى بۇویه سپىیدە، ئەو
شەقىل بەر هندى سالەكى لىيھات.

سپىیدى زۇوى، مەھمەد بەگى گازى ئاقدارى خوه جانگىر ئاغاي
كر و ئەف چەندە بو گۆت و رابۇون جابا خولامەكى فريىكن و گۆتى:
مە دېقىت تۇو بو مە راست بىزى، كا كى ئەو شىئر كوشتىيە؟
خولامى زى ھزرکر، مەھمەد بەگى چىپۇكا كوشتنا شىئرى يا زانى
و رابۇو چىپۇكا كوشتنا شىئرى و سەعدووپى گەرگەرى ھەمى بو گۆت.
ش نوي مەھمەد بەگى جابا سەرۆكى خولاما فريىكى و گۆتى: كا وھرە
بو من بىزە تە چاوا شىئر كوشتىيە، بو من چىپۇكا كوشتنا وي بىزە.
سەرۆكى خولاما، زانى كو مەھمەد بەگى چىپۇكا درست يا كوشتنا
شىئرى يا زانى، ئىينا بو ش نوي راستىيا شىئرى و سەعدووپى گەرگەرى
ۋەگىرا و مەھمەد بەگى گۆتى: دېقىت تۇو ئەقروكە وي مروقى بۇ من
بىنى و ئەگەرنە، دى تە كۈزم.

سەرۆكى خولاما ب دويش دوسا سەعدووپى گەرگەرى كەت و تا
دىتى و گۆتى: وھرە مەھمەد بەگى كارى ب تە ھەى.
سەعدووپى گەرگەرى گۆتى: نە ئەز مەھمەد بەگى دنیاسىم و نە ئەز
دەھىمە دەف وي و ھەپە بىزى ناھىيەت.

سەرۆكى خولاما ما پىيغە و بو بەخت بەختا وي و گۆتى: ئەگەر تۇو
دەگەل من نەھىيى دى مەھمەد بەگ سەرەي من لىيەت و من كۈزىت!
سەعدووپى گەرگەرى زى گۆتى: ئەز ژ بەر مەھمەد بەگى ناھىم، ژ
بەر كو ئەز وي نانىاسىم و دى بىتنى ژ بەر تە ھىيم، دا سەرەي تە
نەھىيە بىرين و تە گەلەك دەدەستىن من دا خۇزەللىك كر و من نەقىت
گونەها تە بىكەقىتە ستوى من.

ههردوو پييكته گه هشتنه دهف مجهمهد بهگى و سلاة كرن و مجهمهد
بهگى گوتى: ته ئهو شير چاوا كوشت؟
سەعدويي گەرگەرى گوتى: من چ شير نەديتنە و نەكوشتنە!
مجهمهد بهگى گوتى: بېلى ل دەراقى بىسىپىنى، دەما تە ئاڭ
قەدخار و تە بىهنا خوه قەددا، شىرەك هاتبوو تە و تە دربەك يى
دانايى و تە يى كوشتى.

سەعدويي گەرگەرى گوتى: ئها ش نۇي بىرا من هات و ئهو ئەز يى بىهنا
خوه قەدەم، من دىيت كۆسەيەك يى ل پاشت من و يى نىرينى دكەت، من زى
دەستى خوه دا زىقرە بەرەكى و من ل ناڭ چاقىن وي دا و من كوشت.
مجهمهد بهگى گوتە سەعدويي گەرگەرى: تورو ژنۆكە ويقە دى ل دەف
من بى و دى بىيە ئىك ژزەلامىن من يىن نىزىك مادەم تە ئهو شير كوشت.
سەعدويي گەرگەرى گوتى: ئەز نابىمە زەلامى تە و ئەز يى هاتىمە
جزىرى، د گوتەن حەدادىن وان دزىرەكن و من ئامىرىن خوه يىن هسین
يىن سەقا كىرىن و ئەز دى قەستا جەھى خو كەم قە.

هندى مجهمهد بهگى مىرى بۇتا گوتى: ل دەف من بىمېنە...
سەعدويي گەرگەرى دا بىزىتى: شۇلا من ل دەف تە چىيە و ئەز دى
قەستا گوندى خوه كەم.

مجهمهد بهگى نەچار بۇو گوتى: ھەما بۇ مەھەكى ل دەف مە
بىمېنە و بىنى بۇ نىاسىنى و مىھقانى مە بە.

سەعدويي گەرگەرى گوتى: پا مادەم ھوسايدە ئەز دى مىنم.
دېيىش ئىك ژ خەلكى دىرگولى كۆ مير مجهمهد بهگلى يە، يى ب
دەشتى دا چۈويە خارى و دچىت ل عىيلەكى دېيىتە مىھقان و ب
شەقى دچىتە كۆچكاكا مەزنى وان و زى داخاز دكەت: كا تورو چ
كەسى و ژ كىقە هاتى؟؟

وی ژی گوتی کو: ئەز ژ دىرگولى يى هاتيم ژوارگەھى مەھمەد
بەگى میرى بۇتا.

مەزنى عىلى كۆنەل بەگە و پرچا سەرى وی يى درىزى
و دەگەھىتە ناڭ ملىئىن وى، زەينەل بەگى گوتى: مەھمەد بەگ چ تىشى
زەلامە يان ژنكە؟

هندى گوتى، مەھمەد بەگ میرى بۇتائە و زەلامەكى ب ناڭ و دەنگە
و وى ھەر دگوتى كا، ژنكە يان زەلامە و كەربىيىن وى گەلەك قەبوون،
نەزانى چاوان ژ عىلى زەينەل بەگى دەركەت و زقۇرى ناڭ بۇتا.
ئەوي مروققى ئىكسمەر قەستا كۆچكە مەھمەد بەگى میرى بۇتا كر،
مەھمەد بەگى گوتى و چەند پىسيار ژىكىن، كا چ ھەيءە و ب رېقە چ دىتىيە.
وی زەلامى گوتى: ئەز يى ژ دەف عىلى زەينەل بەگى دەھىم.

مەھمەد بەگى گوتى: حالى زەينەل بەگى يى چاوا بۇو؟
وی زەلامى خەبەرىن پىس و بىزىن و ماك گوتىنە زەينەل بەگى و
ھندى مەھمەد بەگى دېيرىتى: خەبەرا نەبىزە مروققىن ژ خۇھ مەزىتر.
و ئەو ھەر يى خەبەرىن خۇھ دىۋار تر لىدكەت.

مەھمەد بەگى گوتە خولامەكى خۇھ: ھەپن دەست و پىيىن وى باش
گىرىدەن و بکۈزۈن و كەلەخى وى پاقىيىن دەھەلەكىيىرا دىيارە گەلەك ژ
كەلەخى خۇھ مەزىتر دەناخقىيت.

وی زەلامى گوتى: كا راوهستە دا چىپۇكا وى بۇ تە بىيىزم و
سەرسەريما زەينەل بەگى و قەسىن وى دەربارەت تە گوتىن.
پىشتى مەھمەد بەگى گوھ ل قەسىن وى بۇوين و ئەزمان پەشىيا وى،
پابۇو دەنگ ل زەلامىن خۇھ كر و سەعدوپىي گەرگەرى ژى دەگەل خۇھ
پاكر و چۈونە شەپى زەينەل بەگى و جابا وى فرىكىن كو بەھىتە شەپى،
دا نىشا بەدت كا مەھمەد بەگ ژنه يان زەلامە.

هەردوو جينا، مەھمەد بەگى مىرى بۇتا ب زەلامىن خوه قە و زەينەل بەگى ب زەلامىن خوه قە، جەھى خوه ل مەيدانا شەپى گىرتىن خىقەت و چادرىن خوه قەدان، مەھمەد بەگى چادرا خوه بىرە پىشت چادرىن زەلامىن خوه و زەينەل بەگى چادرا خوه ل سىنگى چادرىن زەلامىن خوه قەدا و دىگەل بانگى سېپىدى دەھولىن شەپى قوتان و ب ناڭ ئىك كەتن، پۇزى ئىكى چەند زەلامىن مەھمەد بەگى ھاتنە كوشتن و گەلەك بىرىندار بۇون.

سەعدووئى گەرگەرى گۆت، ئەگەر ب قى رەنگى بىت دى زەلامىن مەھمەد بەگى ھەمى ھېينە كوشتن. و ب شەقى چوو د ناڭ لەشكەرى زەينەل بەگى دا و چوو سەرى زەينەل بەگى ژ ناڭ ملان بىرى و سەرى وى ئىنا كەرە د چانتىكى دا و ھلاويىست و ب سىنگەكى قە ھلاويىست. پۇزى پاشتى ب ناڭ ئىك كەفتىن و پانى زەينەل بەگ يى ھاتىيە كوشتن،

ھەر زووى لەشكەرى وى پاش قە زەقلىن و پەقىن و شىكەستن.

سەعدووئى گەرگەرى ھاتە چادرى و مەھمەد بەگى گۆتى: ئەز دېيىزم زەينەل بەگ رەقى و مە نە كوشت!

سەعدووئى گەرگەرى گۆتى: مىرم ئەگەر شەر د ھوسا بن تۇو ھەمى گافا يى خسارەتى!

مەھمەد بەگى گۆتى: چاوا!

سەعدووئى گەرگەرى گۆتى: تە چادرا خوه يال پىشت لەشكەرى خوه ۋەدای و زەينەل بەگى، ل سىنگى لەشكەرى خوه يال ۋەدای و ئەو بەرى ھەميان دەيتە مەيدانى و پىنەقىت دى لەشكەرى وى ژى خورت تر بن.

سەعدووئى گەرگەرى چوو سەرى زەينەل بەگى ژ چانتىكى ئىنا دەر و گۆتى: من شقى دى زەينەل بەگ يى كوشتى و ژ بەر ھندى ژى، شىكەستن ياكەتىيە دننا زەلامىن وى و يىن پاشدا زەقلىن.

پشتى زقرينه ديرگولي واري مهه مهد بهگى، سهعدويي گهرگه رى
خاترا خوه ڙ مهه مهد بهگى ميري بوٽا خاست و گوتى: ئهز دى چمه
ناڻ مللته تى خوه.

و هندى مهه مهد بهگ ما پييقه کونه چيت و بلا مala خوه ڙى بىنته
بوٽا و دى گلهك تشتا دهتى. سهعدويي گهرگه رى سوٽ دايني و گوتى
چهند جارهکى ئهز بهئيمه بوٽا ڙ بو سهقاكرنا ئاميرين خوه، ئهز دى
سهره دانا ته ڙى كهم و خاترا خوه خاست و چوو.

خویشکا سولتانی^۱

دېيىشنىڭ زېھر مىرانىيا مەھمەد بەگى مىرىي بۇتا، ھەردەم سولتانى چاڭ
پى نەرادبۇون، زېھر كوهەمى فەرمانىيەن وى بجه نەدىئىنان و گەلەك
جاران دەقىيا وى زىندان بىكەت و بىختە بن حكم و ئەمرىيەن خوه، بەلى
كەسى د خوهرا نەدىيت بۆ وى مەھمەد بەگى بىگرن و بىكەنە د دەستىن
وى دا، تا رۇزەكى ئىكى كۆتىيە كوبىيەك يىھى بۇ گەرتىنە مەھمەد
بەگى، ئەو زى چەند مەھمەد بەگ يى مىزىيە، ھەندى يى داوهەتى يە زى و
دەما دكەفتە د ناڭ داوهەتى دا و دچىت سەرى ئالاي دىگرىت و داوهەت ز
كۈپ و كچان گەرم دېيت، بلا ھەندەك زابتىن مە جىل و بەرگىن كوردى
بىكەنى و بچەنە د ناڭ داوهەتى دا و مەھمەد بەگى بىگرن، ھەكە مە چ رېكىن
دى بۇ گەرتىنە وى نىنن.

دېيىش داوهەتكە كال بۇتا پەيدا بۇوى و داوهەت يى گەرمە و مەھمەد
بەگى مىرىي بۇتا سەرى ئالاي يى گەرتى و كۈپ و كچ يىن كەفتىنە
دەستىن ئىك و كەسى ھايىز كەسى نىننە، زابتىن تركا يىن خوه بجلىن
كوردى كرىن و كت كتە هاتنە ناڭ داوهەتى و داوهەت گەرتىن و خو
نىزىيەكى مەھمەد بەگى كەن. د ناۋبەرەكىيە خوه ل بن كەفшиن وى دا
و دەست و پىيىن وى قەيد و مەربىدە دان و بۇ سولتانى بىن.

دەما مەھمەد بەگ گەھاندىيە دەف سولتانى و سولتانى راپۇو بى
پسيار و جەواب كرە د زىندانى ۋە، زىندانى مەھمەد بەگى زىندانە كا

نەڭ چىپۆك زاردهقى ھونەرمەندى دەتكىيىشى فلكلورى (عەبدى كۆچەن) ھاتىيە وەرگەتنى،
ناشقى وى يى دروست (عەبدۇللا ئەسەعد حەمید) ھە و ژايدىكبووپىي ۱۹۵۶ءى، ل گۇندى
ملەمبانى، ل ناحىا مانگىيىشكى ھاتىيە سەردىنياپىي و ئاكنجىي بازىيرى دەھوكى يە، گەلەك
تشتىن فلكلورى يىن كوردى وەك ستران و سەرهاپى و چىپۆك ل دەف ھەنە. ھەر وەك و ئەو
دېيىشىت، ئەز نەخاندەقامە.

تاپیهته و دکە قیتە تاخه کى کو بتنى چەند مالەك لى ھەنە و ئەو تاخ ژ بازىزىي يى قىدەرە و نوبەتكا لى دەھىتە كر.

دېيىش، مەممەد بەگى مىرى بۆتا چەند مىرەكى زىرەكە، ھند سترانبىزەكى دەنگ خودىشە و تەمبۇويىرەكا خودىش لى دەدت، ھەرشە دا ل بەرپەنجەرە پۈيىت و دەست دەتە تەمبۇويىرا خود و سترانان بىزىت، ل بەرامبەر زىندانى وي ژى قەسرەكە و دەمما ستراندا دېيىشىت، رەشاتىيەك دەھىتە بەرپەنجەرەكى ژ وى قەسرى و ھەكۈ ئەو ژ ستران گۆتنا خود ب دوماھى دەھىت، ئەو رەشاتى ژى دەچىت و بەرزە دېيت.

ئەوا د وى پەنجەرا بەرامبەر زىندانى مەممەد بەگى دا و گوھى خود ددا دەنگى وي، خويشكا سولتانى يا مەزنبوو، ب پۇزى دا مەريشكەكا قەلاندى و سەد زىرەن رەشىن سولتانى بۆ كەتە د نىقا وي مەريشكە قەلاندى دا و دا كەتە د دەستى خداما خود دا و بۆ دگەھاندە زىندانى و ددافت خولامى مەممەد بەگى.

دېيىش ئەقە بۇو حالى خويشكا سولتانى و مەممەد بەگى و تا پۇزەكى بۇويە شەپەر د ناقبەرا دەولەتا ترکا و يۇنانىيان دا و يۇنانىا هندهك ژئاخا ترکا داگىركى و سولتانى دەست ب كۆمکرنا عەسکەرى كر و كاغەز بۆ ناۋ ئاغايىن كوردا ژى بلاڭ كرن و مەممەد بەگى گۆته خولامى خود: يى قان شەپەران ھەر ئەز بۇوم و نۆكە ئەز ج بکەم، ئەز يى د قى زىندانى ۋە.

خولامى وي پابۇو ب وان زىرەن خويشكا سولتانى د ناۋ مەريشكە قەلاندى دا بۆ فەرىدلىكىن، چىل زەلامىن كوردا يىن مىرچاڭ خرقەكىن و شىر و مەتالىيىن باش و دەوارىيىن باش و ھەرئىيەكى ژى گەلەك زىر ددانى و گۆته مەممەد بەگى مىرى بۆتا: ئەقە من بۆ تە لەشكەرەك دروست كر و تۇو دشىيى ھەر ژ سوبەھى بچى ناقى خود بۆ شەپەر ل دەف سولتانى بنقىسى.

کهیفا مامه مهد بهگی گلهک هات و ب بھری لەشكھری خوه کمەت و
بھرەف قەسرا سولتانى قە كەته پى، دا ناقى خوه بۇ شەپھى بىتفىسيت.
كاتبى سولتانى يى ناقىن ئاغا و سەر عەمسكەرا دىنقيسيت و كا
ھەرئىتكى چەند زەلام دىگەل خوه ئىتىانىنە و دىت كو ئەقە مامه مەد بهگ ب
چەل زەلامان قە هات و ھەميان كارى شەپھى دېھر دايە و ناقى وى رى
نېقىسىن و ھەمى چۈونە شەپھى يۇنانىيا و شىان يۇنانىيا ژەھردى
ئىسلامى دەرىيىخن و جارەكا دى ب سەركەفتەن قە قەستا نك سولتانى
كىرن و دەنكى میرانىا مامه مەد بهگى گەھشتە سولتانى و سولتانى
گۆتى: وەرە بچىنە قەسلى.

مامه مەد بهگى گۆتى: ئەز ناھىيە قەسلى و دى چە زىندانا خوه و
وېرى جەھى منه.

ل زىندانى خويشكا سولتانى هاتە دەف خولامى مامه مەد بهگى و
گۆتى: ئەو ئەز بۇوم، خويشكا سولتانى، من بۇ ھەۋە ھەپق مرىشكا
قەلاندى فەرېدكەر و سەددىزىپ د ناڭ دا.

خولامى مامه مەد بهگى ژى گۆتى: ب وان زىران مە لەشكەرهكى چەل
زەلامى كۆمكى.

و پابوو خويشكا سولتانى بىرە دەف مامه مەد بهگى و چىپۇكَا
مرىشكىن قەلاندى و سەددىزىپ دا نىشاندای، دى بىزىتە تە
سولتانى گۆتە مامه مەد بهگى: دەما سولتان ھەميان خەلات دىكت و ژ
بەر كو تە ژەميان پىر زىرەكاتىيا خوه يا نىشاندای، دى بىزىتە تە
وەرە دەستى من، من بىنى مىۋى دا تە، يان كو من كچا خوه دا تە. توو
بىزى من بىنى مىۋى نەقىت و من پەھى مىۋى دەقىت، پەھى مىۋى ژى
ئەزم، من دەقىت ئەز بۇ تە بىم.

و كەيفا مامه مەد بهگى ژى ب زىرەكاتىيا خويشكا سولتانى هات،
رېنەكا بەركەتى و يا ماقىل و جانبۇو.

سولتانی جابا هه می ئاغه واتا و سه ره شکر و زابتین خوه فریکر،
ئه قیئن به شداری شهربی بسوین و ناقین وان هه میان د نقیسین، کا
هه رئیکی چهند شهربکریه و چهند عهد ژ دهستین یونانیا زقرازدییه و
هه رئیکی ل دویق وی نقیسینی و میرانیا وان خلاتی وی ددایی.
بwoo دوّرا مهه مهه د بهگی و میرانیا وی، سولتانی گوتی: مهه مهه
بهگ وهره دهستی من و من بنی میوی خللات دا ته.

مهه مهه د بهگی گوتی: سولتانی خوهش بیت، من بنی میوی نقیت
و من رهخی میوی دقیت.

سولتانی سی جارا ئە چهنداهه گوتی و مهه مهه د بهگ هه ره دا
بیزیت من رهخی میوی دقیت، یانکو من کچا ته نقیت و من خویشکا
ته دقیت. جارا سیی سولتانی گوتی: وهره دهستی من و من رهخی
میوی دا ته و رابو خویشکا خوه لی مهه رک و سولتانی بو قه سرهك
ژی فالاکر دا دهواتا خوه تیقہ بکهت.

دیشنهن بهری مهه مهه د بهگ داوهتا خوه بکهت و ده ما چوویه
گوندھکی فهلا و خهلكی گوندی هه می ب پیشغه هاتین و هه میان خو
بو چه ماند، بتني کوره جه حیلهك نه بیت، کول سه ره بانی پیاسه دکرن
و مهه مهه د بهگی جابا وی فریکر و گوتی: هه میان خوه بو من چه ماند
و ته بو چی بو من خوه نه چه ماند.

وی کوره جه حیله گوتی: من ش نوی ژن یا ئینای و شهرتی ژنکا
من، ئهز بو که سی خوه نه چه مینم، خوه ئه و که س مهه مهه د بهگی
میری بو تا ژی بیت و یا گوتیه من، هه ر گافا تورو بو مهه مهه د بهگی
خوه بچه مینی، ئهز دی چمه مالا بابی خوه و خوه ژ ته ده مهه بهردان،
قیچا دا نه چیته مالبابا خوه، ژ بهر هندی من بو ته خوه نه چه ماند.

محەممەد بەگى گۆتى مادەم تە ژ بەر ژنکا خوھ ئەھە میرانىيە نىشاندایە و دا ئەو نەچىتە مالبابا خوھ، پا ئەھە بىت ل سەر من ئەز نەچەمە سەر جەھىچ ژنکا، تا ئەو نەھىيەنە دەف من و ھېقىيا ژ من بىكەن. پشتى سولتانى خويشكا خوھ دايە محەممەد بەگى مىرى بۇتا و بۇ قەسەرەك ۋالا كرى و بۇ كريئە داوات و شەھيانە، دېيىشنى وى شەقى مەممەد بەگ نەچوو سەر جە و نەقىننەن وى و پا ئەو زى خويشكا سولتانىيە و چ ژ مەسىلا وى لاوه جەھىلى فەلە نزاپىت، ئەو زى نەچوو بېرىتە مەممەد بەگى كو بەھىتە سەر جەھىن وى و گۆتنە كا كوردى يَا هەي دېيىشىت (ئەز چىا و تۇو چىا، گۆلک ما بى گىيىا) كەسى ژەردۇوکا كىماتى بۇ يى دى نەدانى.

درېزناكەم حەفت شەق بۇورىن و مەممەد بەگ نىزىكى نقىندا وى نەبۇو و خويشكا سولتانى بۇ خوھ گوت، دىارە ئەھە مۇرۇقە هندى يى ژ خوھ شەرمە و يى فعل مىرە، نەقىت د بازىرى سولتانى دا دىگەل خويشكا سولتانى بچىتە ئېك نەقىن.

و رابۇون خاترا خوھ ژ سولتانى خاستن و بەرهە وارگەھى بۇتائىنە هاتان و بىرىكى قە دەللىيەكى دا، مەممەد بەگى دىيت، ئەقە شاھەمارەك بىنك وانقەھات و گەلەك يى مەزنە، مەممەد بەگى شىرى خوھ ھەلكىشا و ئەو مار كرە دوو پىرت و گۆتە خويشكا سولتانى: هشىار بى، نە بېرىشى كەسى كو مەممەد بەگى شاھەمارەك يى كوشتى. و هوسا شىرىھك كەته د رېنیا وان دا و پىنگەك كەته د رېنیا وان دا و چىل قەچاغچى كەتن د رېنیا وان دا و بۇ ھەميان ژى مەممەد بەگى دېيىشىتە خويشكا سولتانى كو: نابىت بەحسى قان كوشتنان و قان میرانىيان بۇ كەسى بکەت.

ھەر دۇو ھاتنە جىزىرا بۇتا و دېيىشنى حەفت سالا مەممەد بەگ نەچوو سەر جەخويشكا سولتانى و بۇ خويشكا سولتانى گەلەك نەخوھشبوو

و بیهنا وی تمنگبوو. بۇ خوه گوت: ئەقە بهختى مە زنكا یى چاوايە و ئەگەر محمد بەگى زن نەقيابان، هەما بلا ژدەستپىكى گوتبا من، من تۇو نەقىي و ما دا بۇ چى بهختى من زى پەش كەت...
تا رۇزەكى خويشكا سولتانى گوتە محمد بەگى: من داشىت بچىن سەرا برايى خوه سولتانى بدهم و ئەز يى زى خەريب بۈويم.
ھەر دووا کارى خوه كىرن و دەما گەھشتىنە دەف سولتانى، خويشكا سولتانى، گوتە سولتانى: داشىت ئەنا نۆكە جەلاد محمد بەگى بېنه سەرلىقىا بەحرى و سەرى وى بىن و كەلەخى وى بەاقىرئە بەحرى بەر ماسيا.

پا خويشكا مەزنا سولتانييە، سولتانى جەلاد و ھندەك حەرهس دانە دىگەل محمد بەگى و چۈون دا سەرى وى بېن و بىزقىن، دەما گەھشتىنە سەرلىقىا بەحرى، جەلادى گوتە حەرسا: دا ئەز بۇ ھەوە بىرئىم، ئەقە زاڭايى سولتانييە و كەس يى د ناۋبەرا زن و مىران دا نزانىت و سوبەھى خويشكا سولتانى ل كوشتنا زەلامى خوه پەشىمان بېيت، دى بىرئىتە مە كانى يە ئەو مروۋە و دى سەرى مە ھەميا لىدەت، قىيىجا يَا قەنج ئەوھ ئەم ئازاد بکەين.
و گوتە محمد بەگى: بۇ خوه ب دنیايى بکەقە و نەھى پەخىن سولتانى و خويشكا وى و بلا گوھ ل ناۋى تە نېبىت.

دىيىن قى جارى سولتانى خويشكا خوه دا ئەحمد چەلەبى و بۇ كە داوهت و شەھيانە و دەما بۈويە شەق مشكەكى ل بەر كاشخانكىن بانى خوه دەلاقيت و ئەحمد چەلەبى تىرك دەشكى وەركر و ئەو مشك ل بەر كاشخانكا كوشت و كەھوار و كەيف، كو وى مشكەك ل بەر كاشخانكا يى كوشتى و گوتە خويشكا سولتانى: هلۇ دىگەل من بىرەقسە و سوبەھى بۇ برايى خوه يى سولتان زى بىرئە و قى مىرانيا من بلا ھەمى كەس بىزان.

خويشكا سولتانى بۇ حالي خوه كره گرى و گوتى: مەممەد بەگى شاھەمار د كوشتن و شىير د كوشتن و پلنك د كوشتن و چىز زەلام شەلاندن و بىزكىن دەواران قەكتىن و بەرداھە چۆلى و د گوتە من، نە بىزە كەسى و بلا كەس نەزانىت، ئەققى مرۆققى مشكەك يى كوشتى و دقيقت دنیا هەمى بىزانىت، خويشكا سولتانى گازى حەرسىن خوه كرو گوتى: هەپن سەرى وى بېرن.

مەممەد بەگى مىرى بۇتا، پىشتى ب دنیايى كەتى و دنیا سارە و يى بىرسى بۇوى، دىت كو دەنگى داوهەتكى يى دھىت و دەما نزىكى جەئى داوهەتكى بۇوى، خويشكا سولتانى ژ دویرقە دىت و چاقىن وان ھەردووكان ب ئىك كەفقن و خويشكا سولتانى گازى كرى و دىت كو وى گەلهك سارە و ژ سەرما يى دلهزىت، خويشكا سولتانى عەبايمەك يى دېر دا و عەبايى خوه قەكر و مەممەد بەگ كېشا بەر سىنگا خوه و عەبال دۆر ئالاند و چۈونە د ژورقە و ھندى خوه دئىك و دوو وەركىبۈن و خەربىي ئىك بېبۈن، ش نوى چۈونە ناڭ نېنىن ئىك.

خويشكا سولتانى گوتى پا تە وان حەفت سالان خىرپۇو، تۇو نە دهاتىيە ناڭ نېنىن من، تا من ئەو چەندە ب سەرى تە ئىنای، من ھىزى كر كو نىشانىن زەلامىنى ل دەف تە نىنن.

مەممەد بەگى ش نوى چىپۇكاكا خوه و لاۋى فەلە بۇ گوت، خويشكا سولتانى گوتى ئى ما ئەزا خولىسىرچ دىزانم، ھەما دا وەك چىپۇك بۇ من بىزى يان دا كەيە مەتلۇك، دا ئەز تىېگەھم.

دېرىش خويشكا سولتانى چۈو دەف سولتانى و گوتى: نۆكە من مەممەد بەگ ژ تە دقيقت.

پا خويشكا وى يا مەزىنە، سولتانى جابا جەلادى و وان حەرسان فرييکەر و گوتى: ئەگەر نۆكە هىن مەممەد بەگى بۇ من حازر نەكەن، ئەز دى سەرى ھەوھ بېرم.

جه‌لادی گوته حره‌سا: هه‌ما باش بwoo مه سه‌ری وی نه‌بیری، هه‌که
دا چاوا خوه ژ ده‌ستین سولتانی و خویشکا وی ئىنینه ده‌ری.
ش نوی مەھمەد بەگى میرى بوتا و خویشکا سولتانی کو ھەقزىنا
وی یە ل دەوارەکى سیار کر و پییئن خول رکىبا دەوارىئن خوه دانا و
ھاتنه وارى بوتا و د کەیفا خوه دا مان.

عهلا ددینی شه هبه ندهر^۱

دبیشن، شه هبه ندهری شامی، کورهک همه بیو ناقی وی عهلا ددین بیو.
پوژه کی عهلا ددینی گوته بابی خوه: ئهز دی قی جاری د گەل باز رگانین
تە چمە کرین و فروتنا.

هندي شه هبه ندهری گوتى: تۈۋ يى بچويكى و تۈۋ پويىنه خارى و تە
سەريپور نىنن.

بەلى عهلا ددین، هەر يى پىشىبوو كوب قىي چەندى را بىيت و تا پوژه کى،
سەزنى باز رگانى مەھمەدی فەنان، باز رگانىا خوه دورست كرین و
شه هبه ندهری زى دەوارىن عهلا ددینى بۇ دانە باركىن و شىرىھەت لىكىن و
كىرە دېن چاقدىرىپىا مەھمەد فەنانى ۋە. كاروانىدا رى و نىزىكى بەغدا
بۈون و دەوارىن خوه و باز رگانىا خوه ل نىزىك بەغدا دانان و گوتتە ئىك:
ئەم دى ئەق شەقە ل قىيە دانىن و تا سپىیدى، دچىنە ناڭ بازىرى بەغدا يى.
دەنگ و باسىن دنانا قىي باز رگانىه تى، ل نىزىك بەغدا، گەھشتەنە
سەيدوی و سەيد و سەرلەشكەرا و خەلكى زى دشەلىنيت، سەيدوی
زەلامىن خوه دانانە دويىق خوه، ب سەر قىي باز رگانىه تى دا گىرتىن، بۇ
شەلاندىنى، دەما چاقىي مەھمەد فەنانى ب سەيدوی كەتى، زانى كۆئە
دەست بەتال ژوان قەنابىت. را بىو ب پىشىقە چوو و گوتى: سەيدو...
ئەز دى بۇ تە وەك خەراج پىنج هزار زىپرا ژ باز رگانى خرقە كەم.

ئەق چىپۇكە ژ زار دەقسى عبدولپە حمان عبدولپە حمانى
كەھزەبايىي هاتىيە وەرگىرتىن، ئاكنجىيى دەقەردارپىا زاخوييە و ژ دايىكبووپىي ۱۹۵۴ يە و
خاندەقايىيە و هەر وەك دېبىشىت كۆئەق چىپۇكە هەر ژ زارۇكىننە خوه ژ زار دەقىي بابى خۆ
وەرگىرتىيە. نۆكە كارى كارەبايى ل زاخۇ دكەت.

سهيدوي دهستي خوه دا شيري خوه و د سينگي پا کرو د پشتا وي
دهريئي خست، سهيدوي دهنگ ل زهلامين خوه کرو گوتى: همييان بکوژن
و کهسهك رشى نه مينته ساخ.

زهلامين وي رشى ب ناڭ بازركانا كەتن و قى بکوژه و يى دى بکوژه و
عەلادىن شيا خوه دبن هندەك تشتانقە قەشىرىت و كەسى نەدىت.
پشتى هەمى كوشتن و ئەو مالىيەت هەمى راکرىن و بۇ سهيدوى
ئىناين، سهيدوى گوتە دوو كەسان: هېرن باش سەحکەنى، نەكە
ئىكى خوه قەشارت بىت و نە هاتبىتە كوشتن، پاشى بىزىتە هارون
رەشىدى و هيڭى ئەم هەمى دى هيڭىنە كوشتنى.

دوو زهلام چوون سەحکىقە و هندى گەپيان كەس نەدىت و گوتىنە ئىك
كۆ: سهيدوى ب قى رېكى دەقىت وى مالىيەتى خرهكى بۇ خوه بتنى بېت.
و زقىرىنە دەف سهيدوى قە و گوتى: مە كەس نەدىت و كەس
نەمايە ساخ.

سهيدوى گوتى: هەو باش لىنهگەريايە و هەر گاڭا كەسهك
ما بىت، ئەقە ئەم هەمى ب دەستىن هارون رەشىدى هاتىن كوشتن.
گوتى: ئەز ب خوه دى چم سەحکەمى و هين هېرن مالىيەتى بېن.
سهيدو زقىرى قە و هندى گەريا كەس نەدىت و وەك كىكان چاوا خوه
ل بەر مشكان دەقەنسىين، د ناقبەينەكى دا عەلادىنلى گوھىن خوه
قەچىن و چ پىزىن گوه لىنهبوون، ژ جەن خوه دەركەت و چاشى سهيدوى
قىكەت و گوتى: ما من نەگوت نۆكە هەر كەسەك مایە و نە هاتىيە كوشتن.
دەست دا پما خوه و قەستكى، عەلادىن رەقى و دەقى و دەقى ب
عەردى كەت و سهيدوى پما خوه داوهشاندى و سەرى پما وي ب
بەرەكى كەت و پما وي قەپەشىقە و هات ب سىنگى وي كەت و
سهيدو د جە دا كوشت.

عه‌لدادین پشتی ژ دهستین سه‌یدوی پزگار بیوی و ما به‌ری خوه
دا جلکین خوه کو ژ خوینی بین سوربیوین، پابیوو جلکین خوه د سهر
خوه دا ئینان و پویس قهستا مزگهفتی کرو چوو خوه د ناڭ چەند
حىسىلىن مزگهفتی دا قەشارت، دیت کو ئەقە مەلا هات و پاشى

زەلامەك يى د دويىف را دھېت و گۇتى: مەلا تە چ پېڭ بۇ من ديتىن?
كچا مەلاي يىا ل دەف زەلامى و يا بەرداي و مەلاي گۇتى: دېت
ئەۋىز ل كەسەكى دى بەيىتە مەھر كرن، دا تۇو بشىنى ل خوه
بىزقىرىنىقە، ل دويىف شريعەتى.

مەلاي گۇتى: مانى تە ژىنكا خوه يا بەرداي و دېت ئېڭ وى ژنكى
مەھر بکەت و نەختى وى سى سەد زېپن و ھەر گافا وى زەلامى، د
ماوى سى پۇزان دا، نەختى وى، سى سەد زېپ ئىننان، دى ئەۋىز بۇ
وى بىت و ھەر گافا نەشىا نەختى وى بىنیت، وى دەمى دى ژنكى
بەردەت و دى پاشى ھىنگى شىن ل تە مەھر كەين.

چاقى وى زەلامى ب عه‌لدادىنى كەفت و دیت کو زەلامەكى يا خوه
د ناڭ حىسىيلا پا قەشارقى و ديتىن کو يى بىيانى يە و نە خەلکى ۋى
باشىرى يە و يى بى سەروبەر و ھەزارە. وى زەلامى گۇتە مەلاي ھەما
ئەم دى ل ۋى مەھر كەين و ئەۋىز ھەر نەشىت سى سەد زېپا د سى
پۇزان دا خرقەكت و يى غەربىيە و نە خەلکى ۋى دەقەرى يە ژى ...
ئەۋىز سوحبەتە بۇ عه‌لدادىنى كرن و گۇتى: پشتى سى زېپا دى
ژنكى بەردەت و دى ئەز بىست زېپا ژى دەمە تە.

عه‌لدادىنى ئەۋىز سوحبەتە ژ دەقى وان گوه لىپىوو و پازىبۈونا خوه
دياركىر و مەلاي كچا خوه کو وى زەلامى بەردابىوو، ل عه‌لدادىنى مەھر
كىر و ب شەقى چاقى كچا مەلاي ب عه‌لدادىنى كەفت، ئەۋىز ھوسا
يى دەلال و نە ب دەلەكى و ب سەد دلان دلى وى كەفتى و د دلى خوه دا
گۇت - ئەها بلا مەۋەشى شوی ب كەسەكى ھوسا بکەت - زانى ژى كول

دویش سه رو به رین وی نه شیت سی سه د زیرا نه ختنی وی خرقه که ت و
دی ژی هیته به ردان، ئینا د دلی خوه دا گوت - پا ئهز هر ناهیلم ت وو
نزيکي نقيينا من ببى - رابوو دهست دا تمبويرا خوه و دهنگى وی ژى
گلهك يې خوه شبوو، تمبوير ليددا و ستارانين خه مگين گوتون.

هارون ره شيد و جه عفرى به رمه کى هر دوو کا جلکىن با به ده رو يشا
يېن كرين بهر خوه و يېن ب ناڭ بازىرى كه تين، كا چ هېيە و چ نينه،
گوهى خوه ددهنى كو دهنگى هندهك ستارانين خه مگين ب دهنگى ژنه كى
يې ژ ماله کى دهیت و مرۇقى هر دقيت گوهى خوه بدھتى.

هارون ره شيدى گوتە جه عفرى به رمه کى: دا بچىنه قى مائى و
گوهى خوه بدھينه قى دهنگى.

ول دهرگەھى دان و گوتى: هيئن كينه؟
گوتى: ئەم با به ده رو يشىن.

كچا مهلاي گوتى: با به ده رو يش د ئازادن، وەرنە د ژورقە.
روينشتنه خارى و كچك هەر يا ستارانين خوه د بىرىشىت و هارون
ره شيدى گوتە جه عفرى به رمه کى: تwoo پسياران ژ كوركى بکە و ئهز
دی گوهى خوه د دەمە قان ستاران و ئەنە ستارانه دخە مگىين و هەمى ژى
ژ دلهكى ترى عەشقن.

جه عفرى دهست هاقىتە پسياران ژ عەلادىينى كردن و عەلادىينى
چىپۇكا خوه هەمى بۇ جه عفرى گوت، تا چۈويە د مزگەفتىقە و چىپۇكا
قى ژنكى و به رانا وى بۇ هاتە گوتون و ئەنە ژنكە ل وى هاتىيە مەھر كردن و
گوتىي ئەگەر سى سەد زىپرا د سى پۇزان دا وەك نه ختنى وى بۇ پەيدا
نه كەت، دى ژى هىته به ردان و ژ بەر هندى هر دوو د خە مگىين.

دەما دهرگەتىن، هارون ره شيدى گوتى: ئى... وى كورە جە حىلى چ
گوت، تە نە زانى كا وى ژنكى بۇ چى ئەو ستارانين ترى عەشق و

خەمگىن د گۇتن و ئاخفتىن ژ كۈركى ژى نەدھات و ھەردوو هوسا د
خەمگىن، تۇو دزانى دلى من تا نۆكە ژى، ژېر وان ناھىيە دەرى.

جەعفەرى بەرمەكى ژى چىپۇكا وى ھەمى بۇ گۇت و دلى ھارون
رەشىدى گەلەك ما پىقە و گۇتى: ئەز دى سى سەد زىرا و سى
حىشترا دەمى.

و جەعفەرى بەرمەكى ژى گۇتى: ئەز دى دوو سەد زىرا و دوو
حىشترا دەمى و چوونە قەسرا خوه و سېپىدى زۇوى ل سەر زمانى
شەھبەندەرى شامى كاغەزەك نېقىسى و دا دەستى كەسەكى و گۇتى:
قى كاغەزى و قان تشتان بىگەھىنە عەلادىينى.

دەما ئەو خولام هاتى و كچا مەلائى بۇ دەرگەھ قەكى و كاغەز ژى
و ھەرگەتكى و زىر و حىشتىر بۇ ئىنائىن، كەيىفا وان گەلەك هات و كچا مەلائى
ش نوى خوه د عەلادىينى و ھەركر و پابوو سى سەد زىپ بىن و چوو د پىنبا
مزگەفتى دا و بابى وى يى مەلا هات و كچكى گۇتى: ئەقە نەختى من.
ش نوى كچا مەلائى مالا خوه ژ مىك و عەمبەران رەشاند و كەيىفا
ھەردووكان هات و دەست دا سترانىن كەيف و خوهشىي.

جارەكى دى ھارون پەشىد و جەعفەرى بەرمەكى جلکىن بايە
دەرويىشا كربوونە بەر خوه ل ناڭ بازىرى دىگەپىان، ھاتنە نىزىك مالا
عەلادىينى و گوھى خوه دەنهنى كوب دەنگەكى خوهشىر سترانىن
كەيف و خوهشىي يى ب سەر خانى قە دەچن.

ل دەرگەھى دان و گۇتنى: ئەو كىيە؟

گۇتى: ئەم بايە دەرويىشىن.

گۇتى: دەرويىش دئازادن.

و دەرگەھ بۇ قەكىن و ھاتنە د ژۇر قە و پويىشتىن و كچك ھەري
سترانىن خوه دېيىشىت و د ناقبەينەكى دا ھەر سى پابوونە داوهتى،
ھارون پەشىدى گۇته كچكى: خوهشىر بىيژه.

و عهلا ددینی لی ھیتاند و گوتی: خوه بیدنگ بکه، یا بکه یفا خوه
یه وی چاوا بقیت دی و هسا سترانین خوه بیزیت.
هارون پهشید ژ قی گوتنا عهلا ددینی زهقه ربوو و چوو ژ دهرقه
دهست ناقه کی، جه عفه ر به رمه کی گوته عهلا ددینی: ته چاوا و گوتی
و ما توو نزانی ئه و هارون پهشیده و دی ته کوزیت، قیجا خوه دریکا
وی دا دریز که و بؤ خوه داخازا لیبوروینی ژی بکه.
هارون پهشیده هات و عهلا ددینی بؤ خوه داخازا لیبوروینی ژیکر و
هارون پهشیدی گوتی: من تور عهفوکری.
و خاترا خوه ژیک خاستن و چوون.

کچا مهلای گوته عهلا ددینی: ئە خوه شیبا بؤ مه پهیدا بwooی، دی
هارون پهشید ژ مه و هرگریته قه و گلهک بخم که تن، وان هند دیتن کو دوو
ئیلچیا ل دهرگه هی دان و گوتني کو: هارون پهشیدی یا گوتی، بلا بهیت.
عهلا ددین ژی گلهک ژ خوه ترسیا و ده ما گه هشتی، هارون
پهشیدی گوتی: بابی ته ل شامی چ کار دکر؟
عهلا ددینی گوتی کو: شه هبه ندهر بwoo.

و هارون پهشیدی گوتی: ژ نوکه ویقه توو شه هبه ندهری منی.
و ما ل سهروی کاری، تا ده مه کی دریز. پوژه کی هارون پهشیدی
پسیار ژ جه عفه ری به رمه کی کرو گوتی: چ دهنگ و باسین
عهلا ددینی همنه؟
گوتی کو: ژنکا وی یا مری و حاتی وی گلهک می نه خوهش بwooی،
پشتی مرتا وی.

هارون پهشیدی گوتی: هه ره بؤ جاریه کا گلهک جان بکره.
ئەو ژی چوو بازاری فروتننا جاریبا کول وی سه ر ده می ناقه و
دهنگین جاریین خراسانی ژ همه میا پتر دچوون، ده ما پسیارا جاریا
هاتیه کرن: کا چ جاریین جان ل بازاری همنه؟

گوتني کو: جاريه کا گلهک جان يا ژ خراساني هاتي.
جه عفرى پسيارا کرينا وي کرو حاكمي ژي بو کورپ خوه پسيارا
جاريه کي دکرو ئهو و جه عفرى بهرمەکي، کەتنە ل سەر ئېك
زىدەکرنى تا ئهو جاري گەھشتيه هزار زىران. دەما حاكمي زانى کو
ئهو جاري بو جه عفرى بهرمەکي يە و خوه ژ خولامىن خوه زەقىر كرو
گوتى: ما ھەوە دقيقت هين من و پزقى عەيالى من بدهنه بىاندى. و
خوه ژ كرينا وي جاري ۋەكىشا.

جه عفرى بهرمەکي ئهو جاري كرى و ئينا دەف هارون پەشىدى و
گوتى کو: من ب هزار ديناران يَا كرى.
هارون پەشىدى گوتى: كا بىنە دا سەھكەمى كا ل دويىش وى
جانىي يە يان نه.

و دەما ژ سەر چاقىن وي پاكرين و سەرودىمى وي ديتىن، کو
گلهک يا جانە و بەركەتى يە، پابوون جابا عەلادىينى فريىكىن و ئهو
جاري وەك ديارى دانى، تا خودى كورپ ژ عەلادىينى دايە وى
جاريي و ئهو كورپ گلهک ب عەلادىينى قە د چوو و خوه دى بىزى
كەپەكى سېقى يە ژ وي.

كورپ حاكمي ژ بەر وى جاري گلهک بخەم كەتبۇو و دلمايى
ببۇو، حاكمي گوتى: كورپ من، دلى خوه نەھىلە ئەز دى بو تە وى
جاري زېرىنەمەقە.

پابوو دوو گلولكىن ئاقرمىشى ئىنان و چىڭال ئىخستنى و ھاقىتنە
سەر شورها قەسرا هارون پەشىدى و پىقەھەلچوو و چوو قاسا
هارون پەشىدى شكاند و زېرىن وي كرنە د ناڭ بوقچەكى دا، دىت
كۆ هندهك تزېيىن جان بى ل سەر دەرى خزىنى، ئهو ژى پاكىن و هات
ئهو زېر دىن فەرسەكى قە د ناڭ خانىي عەلادىينى دا قەشارتن و پۇزا
پاشتر بۇو دەنگ و دۇر و هارون پەشىد گلهک شەپلى و قاسا وى يَا

هاتیه شکاندن و زیبین وی بیین هاتینه دزین، گوت: ئەگەر دزیین من
بھینه کرن پا دی چاوا شیم مالیهتا خەلکی پاریزم.

حەرسین خوه ب ناۋ بازىرى ئىخستن و حاكمى گوتە هارون
پەشىدى كو: ئەز دى بۇ تە د دوو حەفتىيان دا وی دزى ئاشكرا كەم.
حاكمى د حەفتىيا ئىكى دا مالا جەعفەرى بەرمەكى سەحکرو حەفتىيا
دۇوى هاتە مالا عەلادىينى و گوتە هندەك حەرسا: كا قى فەرشى راکەن.
و دېتن کو زىپەمى د بوقچەكى دانە ول بن وی فەرشى، هارون
پەشىدى بىريار دا كو عەلادىينى زىندان كەن و جارىيىا وی زى دانە
كۈرى حاكمى وەك دىيارى.

دەما كۈرى حاكمى جارى بۇ خوه برى و وی شەقى دا چىيە دەف،
گوتى: تۇو نزىكى من نابى و هەر گاڭقا تە خوه نىزىكى من كر دى
فنجانا ژەھرى ۋە خۇم.

و فنجان دانا سەر دەستى خوه، كۈرى حاكمى گوتى: پا ئەز دى تە
كەمە خداما خداما.

و رابوو قېيد ئىخستە پىيىن وی و ھىلال ناۋ خداما، عەلادىينى دوو
دەستە برا د ناۋ زابتان دا هەنە و گوتىنە عەلادىينى: ئەم بۇ تە چ بکەين؟
عەلادىينى گوتى: من ژۇئىرە دەربىيەن، بەرى هارون پەشىد من
سېدارە دەت.

ئىكى ژوان عەلادىين ژ زىندانى دەرئىخست و بىرە حىجازى بۇ
دکانەك ل وىرى ۋە كەر و گوتى: ل ۋىئە به تا پۇزەكى خودى بۇ تە
دەرگەھەكى ۋە دەتكەت.

ھەقلى وى يى دى چوو كەسەكى دى ئىنان جەي عەلادىينى و
دەما بىرين سېدارەداين، هارون پەشىدى گوتە جەعفەرى بەرمەكى:
تۇو دزانى دلى من ژېھر عەلادىينى ناھىيەتە دەر، قىچا من دەقىت ب
سېدارى ژى قە بېيىم.

هارون پهشیدی بهری خوه دا سیداری و ئه و مرؤقی پیغه هاتیه
خهندقاندن، هارون پهشیدی گوتی: ئه قه نه عهلا دینه و عهلا دین ژ
قی که سی کورتتر بورو؟

گوتني: مانی ده ما مرؤو ب کنفيقه دهينه سیداره دان، لهشی وان
ژیک دهیته کیشان و دریزتر خویا دکهن.

هارون پهشیدی گوتی: دی باشه بهس ئه مرؤقہ ژ عهلا دین
پهشته؟

جاره کا دی گوتني مانی خوین دلهشی وان دا هشك دبیت و
سهروچاقین وان رهش دیار دکهن.

پوژ هاتن و پوژ چوون، کوپری عهلا دینی یی مهند بورو و حاکمی یی
کریه کوپری خوه. ده ما دگه ل جاريما دهیکا وی بورو کوپری خوه برین،
جاره کی یی دگه ل حاکمی ل خارنگه هی و دیت کو هنده ک تزیین جان یی
ددهستین حاکمی دا و زی خاست کو وان تزیبا بدته قی، حاکمی گوتی
کو: ئه تزییه زه لامان سیداره ددهن و ژنکان دکه نه خدامین خداما.

و پینهنه ک دانا کوپری عهلا دینی و هاقيته ژ دهرقه و ب گریا
ئیخست، ده ما زابتین دهسته برايی عهلا دینی ئه و کوپ دیتین و یی
دکه ته گری، بهری خوه دانی کو و هکی عهلا دینی هه قالی وانه و
گوتی: تورو بو دکه یه گری؟

و چیپوکا خوه و وان تزیبا بو گوت، گوتنه ئیک و دوو: خودی چ
تشتا بهر زه ناکه ت و ئه و تزبی یین هارون پهشیدینه.

و چوون ئه خه بره گه هاندنه هارون پهشیدی و ش نوی چوون
عهلا دین ئستان و جاريما وی ژ ناڅ خدامان بو زقپانده ټه و باش کاري
وی کرن و هارون پهشیدی پتر حه ژ عهلا دینی کرو پتر قه در دایی.

دېیژن عیسیٰ دهلا، بهری ببیته ئاقلداری میری ئامیدی، دلی وی
گلهک کەتبورو ژنکەکى و ژنک ژ مالەکا زەنگىنبوو، دزانى ئەگەر بچىت
وی ژنکى بخازىت ژى، هەر نادىنى، ژ بهر كو عیسیٰ مروقەکى هەزارە
وچ جارا مروقىن زەنگىن كچىن خوه نادىنە فەقىر و هەزارا، ئىندا گۆته
ژنکى: ئەزدى تە رەقىين.

ژنکى گۆته عیسیٰ: ما ئەم دى كىفە رەقىين؟

عیسیٰ گۆتى: ئەم دى چىنه دەف میرى بۇتا.

عیسیٰ خەنچەرا وى ياد بەرپا و رەختى وى يىلى پىشتى و هەچك
ولەوندىيەن خوه يېت د سەر ئىك را ھافىتىن و دەستى ژنکى يى د
دەستى دا و قچكا ژنکى ياب ناڭ ملانقە و يى بەرەۋە وارگەھى بۆتاقە
دچن. دېیژن میرى بۇتا ب دوو سەد زەلامانقە يى ھاتىيە راڭ و نىچىرا و
دەما چاڭى میرى ب عيسىسى و وی ژنکى كەفتى. میرى گۆتى: گەلى
زەلامان دەردۇرىن ۋان بىگىن، ئەڭ ژنکە ياب پەقاندى يە.

زەلاما گۆتى: مير... تۇو چاوا دزانى كو ئەڭ ژنکە ياب پەقاندى يە؟
میرى گۆتى هەر بىئەنەكى يى دچن و ل دۆر خوه دزقىن و دەنگ ژ
تراشەكى بەيت، يان پېژنا مروقەكى بەيت، ئەو سەحدكەنى كا كەس
د دويىش وان را ناهىت.

میرى رەخىن عيسىسى گرتىن و گۆتى: زەلام.

گۆتى: بەلى.

ئەڭ چىرۇكە ژ زاردهقى ھونەرمەندى دەنگبىيىز عەبدى كۆچەر، ھەمان ژىيەدەرى بەرلى،
ھاتىيە وەرگرتىن.

- تايىكى قىچىپەنلىكى ب شىوازەكى دى ژى دەھىتە قەگىران و ھەر وەك خوه و ب زارى
چىرۇكىبىيىز.

میری گوتی: من ئهو ژنک ژته ستاند.

عیسوی گوتی: بەلی.

جارهکا دى گوتی: زهلام من ئهو ژنک ژته ستاند.

ھەر عیسوی گوتی: بەلی.

جارا سىيى گوتی: زهلام من ئهو ژنک ژته ستاند.

عیسوی ئىكىسەر دەستى خوه دا تەھنگا خوه و گوتى: ئهو ژنكا من ژ جەپ بايدىنا رەقاندى و دى بەمە دەف مەھمەد بەگى میرى بۆتا، ما من بۇ جەنابى تەئىنایە و تەھنگ كرە د سىنگى میرى را.

میرى د دلى خوه دا گوت: ئەقە مېرەكى باشە و ئەقە دى بکىر من هييت و خوه بۇ نەدا نىاسىن و گوتى: زهلام ھەپ سەرپىكاكا خوه و ئهو ژنک ل تە پىرۇز بىيت و ھەپ دەف میرى بۆتا و سلاقين من زى ليكە.

میرى دا پىيى و ژبەر كو ئهو ب دەوارانە و عىسى و ژنک ب پىيانە، مير ب زەلامىن خوه قە بەرى وان گەھشتەن بۆتا و گوتە زەلاما: چاقى هەوە ل هاتنا وي بىيت.

زەلامەك هاتە دەف میرى و گوتى: ئەزىزەنى ئەقە ئهو زەلام هات.

ژنک چوو ناۋ ژنکا و عىسى هاتە كۆچكاكا میرى. عىسى هاتە بەر دەرى كۆچكى، سلاۋە كر و میرى سلاۋە زى وەرگرت و میرى جەپ پويىشتىنى دايى و بخىرەتانا وي كر و گوتى: ناقى تە چىي؟

عىسى گوتى ناقى: من عىسى دەلامە و من ژنەك يا رەقاندى و ئەز ژ جەپ بەھدىنا يى هاتىم، من قەستا تە يا كرى.

میرى گوتى: كا وي ژنکى بىين.

ژنک بىرنە بەرامبەر میرى و ماشەللا خودى بۇ خودانَا ستارەكت، ژنک مەلىكەيە هندى يا جانە. میرى گوتى: عىسو.

گوتى: بەلی ئەز بەنلى.

گوتى: من ئەقە ژنکە ژته ستاند.

عیسوی گوتی: بهلی میرم.

جارا دووی میری گوتی: عیسو من ئەڻنکه ڙته ستاند.

عیسوی دهست دا تٺهنگی و کره د سینگی میری پا و گوتی: ما من
ئەڻنکه ڙجهی بادینا بو ته ئینایه ڦیری.

میری گوتی: عیسو من تwoo جهرباندی و ههر گافا ته خوه
ٺهکیشابا ئهڙ دا ته ل ٺپرہ کوژم و من گوت کا تwoo ههر زهلامی بریکی
ٺهی یان نه.

میری گوتی: ما دهم تwoo ئەڙزهلامهی، کا بینه دهستی خوه بکه
ددهستی من دا و ڙنؤکه ويٺه، تwoo برايی منی.

ئینا عیسی ما ل دهف میری و میری ئهو ڙنک لی مهه رکرو خانیهک
دایی.

پوڙهکی میری گوتی: ئهه دی چینه راڻ و نیچیرا. و کارین خوه
کرن، وی دهه می ڙی زقستانبوو و گلهک به فر و باران دهاتن و پی
دهاتنه گرتن، یېن گه هشتینه چیایهکی و دوو په زکیفي یېن کوشتن،
میری گوتی: پیېن خوه سُق بکهن، ئهه دی چینه دشکه فته کی ٺه هیڙ^ه
به فری پی ل مه ئاسی نه کرین.

چوونه دشکه فته کا مه زنڅه د گله کی دا، عیسی گوتی: دی
چکه یین؟

میری گوتی: دی دوو سی پوڙیں دی مینینه د ڦی شکه فتی ٺه،
هه تا ئەڻ به فر و بافوره پیچه کی کیم دبن و پییا مه دهیتہ به ردان و
دی پیکا خوه گرین و پاشی زقیرینه مالین خوه.

د ناقبهرکی پا عیسی به ری خوه دایی کو میری قه ستا شکه فته کا دی
کر، بهرام به رکه فتا وان و بو حهفت پوڙا ئه ڦه بیوو کاری میری و چوونا
وی شکه فتی، عیسی بو خوه گوت کو - هر تشتہ کی ڙ بو ڦی چهندی
ههی و چوونا میری بتني بو ڦی شکه فتی نهیئنیهک یا تیدا ههی.

عیسیٰ چهندی میرینه هندی ب ئاقله ژی، پابوو پیلاقین خوه به رو قاشی کرنە پیین خوه و پیین خوه د دانانه جھی دهوسا میری، ژ بهر بەفری دا شوین پیین وی دروست نهبن. چوو دھری شکەفتی و سەحدکەتی کو کچا میری ئەجناھ و دەزگرا میری يە دشکەفتی ۋە، چاھى كچكى ب عیسوی كەفت و چاھى میری قى نەكەفت. كچكى گۆته میری: وی ھەنی زەلامەكە ل بەر دھری شکەفتی.

عیسو دھركەت و میر د دويىق پا و عیسو نە دیت، میری سەحکرە دهوسا پیین خوه کو ھەر دهوسا پیین وی يە و كەس د دويىق پا نەھاتىيە. ئىينا هىزا خوه كر و گۆت- ئەگەر شىئر نەبن پى ل دهوسا شىرا نانن، ئەقە شوينا پیین عیسوی نە- كچا میری ئەجنا چورو و میر زقىرى شکەفتی ۋە و گۆتى گەلى مروقا كارى خوه بکەن، دا بىزقىرىنە مال.

دېيشن، چەند دەمەك ب سەر قى پويىدانى ۋە بۇورىن و پۇزەكى میرى گۆت: گەلى ئەھلى ديوانى من دقىيت ئىك بۇ من سحبەتكى بکەت و ئەو سوحبەت ھەمى راستى بىت و ئىك نوقتا درھوئ تىدا نەبىت و ئەز ب قەبرى بابى خوه كەم، ئەز درھوئ د سحبەتا وى كەسى دا بېيىم، ئەز دى وى كۈزم.

كەس نە وييريا چ سحبەتا بکەت و عیسى زانى كو مەرەما میرى پى عیسوئىيە، ئىينا عیسى گۆتى: ئەزىيەنى... ئەز دى سحبەتكى كەم؟ میرى گۆتى: دى بلا عیسى تۇو بۇ مە سحبەتكى بکە.

عیسى گۆتى: میرى من جارەكى ئەز و میرى خوه و چەند زەلامەك چووينە راڭ و نىچىرا و ئەم چوينە فلان شکەفتى و من نۆبەتا تە كر، تۇو دچووئىيە شکەفتەكا دېقە و كچا میرى ئەجنا د وى شکەفتىقە بۇو، وى ئەز دىتىم و تە ئەز نە دىتىم، ئەم حەفت پۇزى ماينە ل وىرى و ئەم ھاتىنەقە، پىشتى مەھەكى ژ قى پويىدانى ژنكا من يَا نەساخ بۇو و گۆته من، بۇ من ھەپە گوشتنى پەزكىشىا و ئەز يى چويمە وى شکەفتى

و من دارمله کن دارا یعنی دانای و من کیفیه کن گوشتنی و هنده ک گوشتنی ئه ز یعنی دېشىرم و دا جاره کا دى بېھىمە ناڭ عەيالى خوه قە، من دېيت دەرى شىكەفتى تارىبۇو، دېنده يېك ھاتە ژۇر و من نەزانى کا ئەو چى تىشته ھاتىه داشكەفتىقە، ئايا دېنده يە يان حەيوانەتە و هندي من گۆتى، برا گۆشتى بخوه، ھەر خوه بىيەنگ دىكى، ئەز دىگەل ئاخفۇم جابا من نە دا و من بەرى خوه دايىي یعنى ژمن ويقە نىقسىتى و ئەز زى ل ۋى ۋەخى نىقسىتى و من ئەو دارمل د ناڭ بەفرى پا تەمراند و من شىك ژى بىن و من چاكىتى خوه ب سەر وان داران دادا و و ئەز چۈومە پاشىلا شىكەفتى خوه بىيەنگ كرو من تەنگىدا خوه سىار كرو من حەرسى لېگرت.

من بەرى خوه دايىي گوئەو درىنده رابۇو و بەرى خوه دەدەمى كو ژنه کا ئەجىنى و خەنجهەرەكا درېزىز بەر خوه كېشىا ول وى كۆما دارا دا يَا چاكىتى من ل سەر و يَا ژويقە ئەنم د ناڭ دا، يَا من دەدەتە بەر كىرما، تەنگىدا من ژى يَا سىياركىريه و من تەنگەك ل تەختى ئەنيا وى دا و من قولپاندە عەردى.

ئەز بىكۈشتىنا ويقە يى مژوپىلم، بەرى خوه دەدەمى گو دەرى شىكەفتى تارىبۇو قە و تىشته كى گۆتە من: عىسۇ تە دايىكا من گوشت. من ژى گۆتى: ئەرى وەللا، ئەگەر ئەو دايىكا تە بىت من گوشت. گۆتى: پا كەرەمكە تۇو مىھقانى منى و وەكى خەيالەكى ھاتە پېيش چاقىن من.

مېرى من گوھى خوه بىدە سوحبەتا من و هندهك ژى خەيالە و هند ژى پاستى، وى ئەز دىگەل خوه برم و ئەم چۈينە دىوانا مېرى ئەجىنا پۈينىشىن، من دېيت ئېيك يى ل سەر تەختى پۈينىشى يە، خوه دى بىيىشى دېپېشكى يَا ب ناڭ چاقان قەدای وەسا گورىا ژى دېچت، گۆتە من: ئەقە باپى منە و تە دايىكا من يَا كۈشتى ژې بەر هندى باپى من يى كەرب گىرتىيە.

وی ئەجىنى ئەز دگەل خوه برم و گۆتە من: ئەز بچەمە ژ دەرقە
دەقىيەت تۈو د گەل من بھىنى و خوه ئەز بچەمە كېقە دەقىيەت تۈو ھەر
دگەل من بى و ئەز بچەمە ۋۇرا ژىنكا خوه ژى، دەقىيەت تۈو د گەل من
بھىنى، ئەگەر بابى من دى تە كۈزىت.

ئەز مام و من ھىزىئىن خوه كىن و من گۆت: خوهەنە بى جسارتى ژى تا
قىيرە و بىللىكى دى چىتە ۋۇرا ژىنكا خوه، ما خوه ئەز ژى ناچەمە وىرىنى بنىم.
من ژى تەقەنگا خوه سىيار كر و من دىيت بابى وى ل دىيواندا خوه ھەمى ب
شەق و پىيەنا دەرىئىخستىن و بەستى خوه دا درىيەكى، قەست كرە من، من
ژى ئەو تەقەنگ، خوه ل تەختى ئەنبا وى دا و من قولپاندە وىرىنى.

من دىيت دەرۈك تارىبىوو و كورى وى گۆتە من: تە بابى من ژى
كوشت.

من گۆتى: ئەرى وەللا من بابى تە ژى كوشت.

گۆتە من: تۈو زەلامەكى بخىرەتى و بابى من و دايىكا من گەلەك
دزالمىبوون، سەد فەقىر و پىيەر ل ۋان چۈلان بخوه دچوونە كارى
خوه، وان ھەر دووكا يىن دىين و هار كرین و ب چۈلە ئىخستىن و ز
بىبەختى، قىچا تە قەنچ ل وان كر.

گۆتە من: تۈو مەعزومى مەيى و ئەم دى چىن پەھخى ئىرانى.

عىسى گۆت: مىر تە گولى ھەيە؟

مىرى گۆتى: بەلى عىسى، ھەما بىزە سحبەتا خوه.

عىسى گۆتى: مىرى من ئەگەر درەو بىت سەرى من بىرە.

گۆتى: نە ھەما بىزە تۈو درستى دېبىزى.

عىسى گۆت: ئەم چوينە ئىرانى، مە داوهتەك دىيت و من ل وىرىنى
ئەو دەزگرا تە دىيت ئەوا د شىكهفتى قە و تە دوو كورپ يىن ژى ھەين و

تۈو ژى ل ناۋى داوهتى بۇوى، مىر وە يە يان نە؟

مىرى گۆت: عىسى بىزە.

گوت: مير و هك خهيانی ئهز هاتمه قه و من نهزاني چ ل ته هات و من ديت جاره کا دى و هكى خه يالله كى و و هكى خهونه كى، وي مرؤقى ئهز ئينامه شكه فتى و هيژ ناگرى منى هله و گوشتنى من يى ل سه رپهلا، قىچا ئهو و چهند پۇز بن و چهند سەعەت بن و چهند گاۋا بن ئهز نزانم، ئهز قه گەريامە مال و مە گوشتنى خوه خار و هەيامە کا دى ژنكا من نەساخ بۇوقة و گوتە من، دەرمانى من گوشتنى پەزكىيغانە.

من رى رەخت و تەنگىيەن خوه ھەلگرتەن و ئهز گەھشتمە قى زەقىا پشتا گوندى و من ديت کو ھەرەبايەكى دھىت، پىيىن من ھەتا ناۋا تەنگى يىيىن د بەفرى دا دچنە خار، بەفرى و بافورى ل گەريما من ددا و من ديت نىرىيى تە يى كېچى يى دھىت و زەنگلا زىرى يا ب ستويقە، من تەنگەك ل تەختى ئەنيا وي دا.

و د وان گاقان دا دەست ھاقيتنە خەنجەرا و ميري گوتى: راوهستن هيژ يا مای.

ميرم من دەست ھاقيتە خەنجەرا خوه و من سەرى وى پەزكىيلى برى و من بىرە مال و ئهز نزانم کو ژنا من دەزگەرەكى ھەي و ھەپق من فرىدكەتە پەزكىيغا، من بەرئى خوه دايى کو دەزگەرى وى ل بەر تەنشتا وى يە، من دەست دا تەنگى و من ھەرئىكى تەنگەك لىيدا و من كوشتن و ئەو كەسىن بىرەخ تە قە زى برايىن وىنە.

وان زەلامان دەست ھاقيتنە خەنجەرين خوه و ميري گوتى: راوهستن هيژ يا مای.

عيسى گوتى: ميرم، من ئە سوحبەتە ھەمى بۆ تە كر و خەياله قىچا ئهز نزانم كا دروستە يان نە يا دروستە و كەنگى چىبۈويە و چاوا چىبۈويە ئهز نزانم.

ميرى گوتى: عيسى ئهز دى پسيارەكى زى، ژتە كەم و ھەر گاقا تە بەرسقا وى نهزاني ئهز دى تە ژ دەف خوه دەرئىخم.

عیسیٰ گوتی: میری من بیڑه.

میری گوتی: عیسیٰ پا چ ڏن یا باشه و بکیر ناؤ دیوانا و زلامی خوه دهیت.

عیسیٰ گوتی: میرم، ڙنکا حیزا دز یا باشه.

کهربین میری ڦهبوون و عیسیٰ ڙوارگههی خوه دهرئیخست.

عیسیٰ دهلا ده ما مala خوه ڙبؤتا بارکری و ما هرزین خوه کرن کا دی چ شوُل کهٽ و ههر یا دیتی کو یی ل دهف میرا رابووی و حکمی کری، گوت نهز دی چم بمه ناشه ڦان و دی بیڙمہ ٿی هه ره حهفتیه کا دی وهره و دی بیڙمہ یی دی دهه پوڙین دی وهره و هوسا.

وختی میری عیسیٰ دهلا دهرئیخستی، بؤتا ڦیکه تن و ڦیان کو

میری ڙمیراتیی بیخن، میری گوتی: نه ز چ بکهٽ و چ نه کهٽ؟
ما حیبہتی، ئاقلداری وی گوتی: نهز دی پایم چمه دهف عیسیٰ دهلا، کا ئه و دی چ بیڙیت.

میری گوتی: هه ره بُو من عیسوی ب خوه بینه ڦیه.

عیسیٰ یی ل بھر ناشی و بُو خوه دبھر را زه ڦیه کا گوندُورا یا چاندی، ئاقلدار هاته دهف عیسیٰ و سلاڻ کری و گوتی: میری سلاڻین ل ته کرین و یا گوتی، بلا بھیتہ دهف من.

عیسیٰ ڙی چکچکه کا ڙ میری و بُوتا و گرگرین بُوتا زانی، عیسیٰ گوتی: نه ز ناهیمہ ڦه و هه ره بیڙه میری، کو مرؤُقین سل ناز ڦرنه ڦه.

عیسیٰ ل بھر چاڻی ئاقلداری میری پایبو ئه و گوندُورین مه زن و گه هشتی ڙیڻه کرن ول وان کھله کین بھرا دان و گوتی نه ز دزانم فتنه خر ڙ هموه چند بیت و ئه و گوندُورین بچویک و ئه ڦین هیڙ ته حلک پا کرن و جهی وان خوه شکر و گوتی ئها هین دی مقای دهنه من و جهی وان خوه شکر.

ئاقلدار ل سه پیین خوه زپری و هاته دهف میری و گوتی: میرم عیسیٰ یی دین بوی.

و چیزکا وی و گوندۇرا بۇ گوت و گوتى: گوندۇرین مەزن ل
كەلەكان ددان و دگوتى فتنه دى ژەھەوە چىبىت و جەيىن بچويك
خوهش دكىن و دگوتى هين دى مفای گەھىننە من.
میرى گوتى: تۇو تىئاگەھى؟ و میرى گوتى: هندى گرگرىن بۇتان
بىنە دىوانى و بکۈژن و هندى گەنجان بىنەن و جەھەكى باش بىدەنى و
بلا دىگەل من بىيىن.

مېرل ماھىنا خوه سىياربىوو و گوت: ھلون دا بچىن عىسىۋى
بىيىنەقە.

گەھىشتە جەھەكى و پورەك ژېر پىيىن میرى فرى و پور چوو د
كوتەلا ئاشى دا و دادا، عىسى گوتە ژنكا خوه: رابە كارى میرى بکە،
ئەقە میرى ھات و ئەق پورا هندا وەستىياي يا ژېر پىيىن ماھىنا میرى
فرى و يال كوتەلا ئاشى داداي.

عىسى بەرى خوه دايى كو گوهىن ماھىنا میرى ب سەركەتن و
ھەردووكا خوه ھاقىتنە سەرو ستويىن ئىك و دوو.

عىسى ژىشەرما دا نەزانى چ بکەت و گوتى: ئەق مىرە و ب ۋى
عەسکەريقە هاتە دەف من، يا رەبى ئەز دى چ دەمى:
عىسى بەرى خوه دايى كو سفرەك هاتە دىوانى و ب نۇرى میرى
خارنەكا وەسا ل دىوانا خوه خار بىيت، میرى گوتى: عىسى دىيارە تۇو
گەلەكى زەنگىن بۇوى پىشتى تۇو ژەدەف من چووى، ئەز ۋى رەنگى
خارنى ل مالا خوه ژى ناخوم.

عىسى گوتى: باوەربىكە مير ئەقە نە حىنپەرە منه، بەلكو ئەقە حىنپەرە
ژنكا منه.

عىسى گوتە ژنكا خوه: كا زۇوى وەرە حرمەت تە ئەقە ژەكىقە
ئىنایە.

ژنکا وی هات و گوئى: هېز تۇو خولامى مىرى و هەتا تۇو بۇويه
بىرادھرى مىرى، چى تشتنى مىرى دايىه تە، من يىن ھەلگرتى بۇ پۇزەكە
ھوسا، دەمە مىرل تە مىھقان دىبىت، دا تۇو شەرم ژ خوه نەكەي.

ئىننا عىسى گوئە مىرى: تە دىيت مىرى من ھەكۈ من د گوئە تە، ژىزا حىزا
دز باشتە و تە سەرا قى گوئنى، ئەز ژ بۆتە دەرىئىخستىم، دەقىيت ژن حىزا
مىرى خوه بىت و دىزا مالا خوه بىت، دا مالا خوه ژ تەنگاقيا دەرىئىخىت.
ئىننا مىرى، عىسى ئاشكرەقە و رابۇون د گەل خوه دا، مالا عىسى
باركىن و چۈونە وارگەھى بۆتە.

زیلدی عهجاجی^۱

دوو کەس برايىن ئىكبوون، ئىكى ناقي وى عەمەربىوو يى دى ناقي وى عمرانبىوو، خودى وەسا حەزكى زىنلىن ھەردوو برايان بحالەكى كەقىن، بريار دان ئەگەر خودى وەسا حەزكى كورەك بىت، يى دى كچەك، ھەردووك بۇ ئىك بن و ئەگەر ھەردوو كورەك بىت، ئەو ز كەرەما خودى يە.

پۇزھاتن و پۇز چوون، ھىئىز ھەردوو زىنكا عەيالى خوه نەدانى، عەمەرى ئەمرى خودى كر و خودى وەسا حەزكى زىنكا عەمەرى كورەكبوو و ناقي وى دانان زاھىر و زىنكا عمرانى كچەك، ناقي وى دانان زەھرا، ھىئىز زاھىر ب سەر پىكاكا نەكەفتى، عمرانى مامى وى، دەستى خوه دانان سەر مالىيەتى برايى خوه عەمەرى و زاھىر زى ھەر ز بچويكاتى كرە گاۋانى حىشترا.

زاھرى عەمەرى خوه خرەك ل بەر حىشترا دىت و نىستنا وى زى ل ناڭ حىشتارابوو و خوه مامى وى پۇزەك بېيەنۋەدان زى نەددايى. تا پۇزەكى مەزن بۇوين و شىيخ حەسەن شىيخى حىجازى قەستا نك شىيخ عمرانى كرى و كچا وى زەھرە باكى كورى خوه زى خاست و نىشانى پىيغەرن و چل پۇزەرفەت ھىللان باقى ھەستىنى و گىزپانا داوهتى.

زەھرايى ب قى چەندى گەلەك نەخوخەشبوو و دزانىت ھىئىز خودى نەدائى خاستىيا كورمامى خوه زاھىرى يە و كورمامى وى زى بتنى گاۋانى

ئەڭ چىپۇكە ژزاردەقى عەبدولپەھمان عەبدوللا ھاتىيە وەرگىرتىن، يى بەرنىياس ب عەبدولپەھمانى كەھرەبايى، ئاكنجىي دەقەردارىيىا زاخۆيە و ژدايىكبووپىي ۱۹۵۴ يە، خاندەقايە و هەر وەكى دېيىشىت كو ئەڭ چىپۇكە ھەر ژزارۋەكىنە خوه ژزاردەقى بابى خوه وەرگىتىيە، نۆكە كارى كارھېلى زاخۇ دىكت.

حیشترانه و بابی وی یئی ژناو بازاری دهرئیخستی و بتني ژین و ژيانا
وی یا بوبویه حیشتر و تشتکی دی نزانیت.

ئینا پابوو گوتھ خداما خوه: هەرە بیزە زاهپی دۆتماما تە
زههرايىن يا گوتى، بلا نوکه بھیت من ئاخفتنهك دگەل ھېيە.

زاهپی گوتى: هەرە بیزە دۆتماما من، ئەقە ئەز مەزنبۇوم و من شن نوی
زانى من دۆتمامەكا ب تاقى زههرايىن يا ھەي، هەرە بیزى ئەز ناهىم.

خدام زقريفە و جارەكا دى زههرايىن گوتى: هەرە بیزە زاهپی،
دۆتماما تە كارەكى گرنگ يى بته و يا گوتى بلا ھەر بھیت.

قى جارى ژى زاهپی گوتى: بیزى ئەز چ دۆتماما نانىاسىم و ئەز
ناھىم.

خدام ب وان سەرودلان زقريفە و قى جارى زههرايىن گوتھ خدامى:
ھەرە بیزى فنجانا زھەرى يا ل سەر دەستىن وى و ھەر گافا تۈو نە
گەھىي دى وى فنجانا زھەرى ۋەخوت و خوه كۈزىت.

زاهر نەچاربۇو قى جارى ب دويىق خدامى كەت و هاتە بن كويىنى
دۆتماما خوه زههرايىن و گوتى: تە خىرە؟

زههرايىن گوتى: پىسمام ھېز خودى ئەم ھەردووك نەداین، بابىن مە،
برىار دابوون، ئەگەر ئەم كۆپ و كچ خودى دايىن، دى بۇ ئىك بىن و بابى
من ئەو سوز يا شىكاندى و ئەز يا دگەل شىيخ حەسەن شىخى حىجانى
گوتىم، قىچا سەحكە چارەيەكى و يان ئەز بۇ تە مە يان بۇ ئاخى.

پۇزى پاشتر زاهپى خوه نەساخ كر و نەچوو بەر گارانا حیشتر و
حیشتر نە بەردا، چاقى مامى وى عمرانى ب وان حیشتران كەت و دىيت
ھېز نەھاتىنە بەردا، گازى خولامەكى كر و گوتى: هەرە سەحكە زاهپى
و بیزى كا بۇ چى ئەو حیشتر نە بەردايىنە.

زاهپى گوتى: هەرە بیزى ئەز يى نەساخ و ئەز ناچمه بەر
حیشتر.

مامى وى عمران زەقەربۇو ژقى گۆتنى و گۆته خولامى خوه: ھەپە
بىيىشى بلا بىرددەت، ھەكە دى هېم ب دويىق دەواران قەكەم.
زەلامەكى گۆتى: شىيخ عمران ئەقە ژبچىكاتىيا خوه وەرە زاھىر
دەچىتە بەر حىشترا و بلا ئەقپۇ بىيەنا خوه قەدەت. و گۆتى: ھەما ئەز
دى ئەقپۇ چەمە بەر وان حىشترا و بەم چەرىنەم.
زاھەر چۈو دەف دايىكا خوه و گۆتى: من خال ھەنە يان نىزىن و
ئەگەر ھەبن لەكىقەنە و ژكىنە؟؟
دايىكا وى گۆتى: خالىن تە شىيخىن بەنى هيلالىانە و مىرىن سەد
میرانە.

زاھەرل پىشتا دەوارەكى سىياربۇو و ھازۇت.
عەبى زىيد مەزنى بەنى هيلالىا، زاھەر ژدۇيرقە دىت و گۆته
خولامەكى خوه: ئەز يى خويينا بەنى هيلالىا، د ناڭ خويينا سىيارى ھە
دا دېيىن و ھەپە سەھرى دەوارى وى بىگەرە و خارن و قەخارنەكاباش
بىدى و جلهكى باش و ژىيەتى بىكە بەر و بىنە بن كويىنى من.
زاھەرى تىئر خار و قەخار و جلکىن خوه يىن درىيائى ئىخستن و جلکىن
نوى كرنە بەر خوه و دىگەل خولامى چۈو دەف عەبى زىيدى و پىشتى
سلاقى و خوه بۇ دايىھ نىاسىن و سوحبەتا خوه و دۆتماما خوه و شىيخ
حەسەنى شىيخى حىجانى بۇ گۆتى، عەبى زىيدى گۆتى: خالۇ ھېيىز بۇ چل
بۇزىن شىيخ حەسەنى و قەگوھاستنا بىكَا وان يى ماى و بى خويك ئىك
كەس ژى نەشىت دەقىپە را بېبورىت و پابۇو دەوارەك و شىر و مەتال بۇ
بەرهەقكىن و گۆتى ھەپە بۇ خوه راۋ و نىچىرا و بىگەرىي.

بۇزەھاتن و چوون، بۇ ئەو دەم كو شىيخ حەسەن بەھىت بىكَا خوه
زەھارايى قەگوھەيىزىت و بۇ وى و كورى خوه بىكتە داوهەت و شەھىيانە.
عەبى زىيد پابۇو دەست و پىيىن زاھېرى ب زىنجىرى گىريىدان و ب سەتونى

ۋە كىر و دىرىيكتى دا شىيخ حەسەن مەعزۇم كىرە خارنىكى و پەز و مىھ بۆ ل عەردى دان و كارى فراقىينا وى كىرن.

دەما چاقىين شىيخ حەسەنى ب زاھرى كەفتىن و ئەڭلاوه يى هاتىيە زنجىردان، گەلەك ژقى چەندى زەقەربىوو، دەما بۇويە دەمى خارنى و عەبى زىيىدى رى داخاز كرى كو بەھىت سەر سەپرا خارنى، شىيخ حەسەنى گۆتى: ئەز ھىنگى خارنا تە دخوم تا تۇو بۇ من چىپۇزى! قى لاوى نەبىئىزى!

عەبى زىيىدى گۆتى ئەقە پىمامى زەھرايى يە، ئەوا تۇو دى چى بۇ كورى خوھ قەگوھىزى و بۇ داوهتى كەى، بابى وى و مامى وى، بەرى ھەردوو خودى بىدەن، بىريار دابۇون كۆزەھرا بۇ وى بىت و پىشتى بابى وى ئەمرى خودى كرى، مامى وى يى كىرىھ گاۋانى حىشترى و كچا خوھ رى نەدايى، قىچا دا چ بەلا نەكەت و تۇو بشىئى داوهتى خوھ بەرەھەتى بکەى و بىكا خوھ قەگوھىزى، خارزايى منه و من نەقىت پەيوەندىيەن مە تىيەك بچن، من دەست و پىيىن وى يىن گرىيداين.

شىيخ حەسەنى گۆت: كا دەست و پىيىن وى قەكە و ئەھەزى وەك كۆپى منه و چ جىاوازى نىنە و مەزاختىي داوهتى وى رى، ھەمى خەما من و ئەم دى چىن زەھرايى بۇ وى خازىن، من دەستى خوھ رى قەكىشىا.

پېكقە پابۇون و چۈونە دەف عمرانى مامى وى و گۆتنى كو: دەقىت تۇو كچا خوھ بىدەيە زاھرى.

مامى وى گۆت: دنیا بگەھىتە عەسمانى، ئەز كچا خوھ نادەمى تا بۇ من ماھىينا زىيىدى عەجاجى نە ئىنىيت.

عەبى زىيىدى دەستى خوھ دا شىرى، بەلى خولامان خوھ ل دەستى دان و ھەمى زەپىنچە و شىيخ حەسەن رى چوو حىجازى و عەبى زىيىد و زاھىز زەپىنە ناڭ بەنى ھىلاللىيان.

عهبي زيندي گوتى: حال تuo دگهل ههرسى كورىن من، دى بتنى چىيە راڭ و نىچира و تuo چشولىن دى ناكەي، بتنى دى بو خوه گەريتى.
ئەوي رى دهوارەك بو خوه پەيدا كرو هەرچار گەنچ پىكەه هەرچ
سپىدى دەردكەتن و ئىقشارى دزقىرىنەقە و پۇزەكى گەھشتەنە جەمەكى و
كورخالەكى وي گوتى كو: دەرباز نەبە، ئەو سەنورىن زىدى عەجاجى نە.
چەند پۇزىن دى، جارەكەدا دى، كورخالەكى وي، گوتى: دەرباز نەبە
ئەو رى سەنورىن زىدى عەجاجى نە و جارا سىيى و جارا چارى،
زاھرى گوتە وان: ما هىن نابېشىن من سەنورىن قى مەرۆقى ھەتا كىرى نە،
ما خوه دنيا ھەمى وي بو خوه نەگرتىيە!

زاھرى خوه نىزىكى سەنورىن زىدى عەجاجى كرن و دىيت پەز و
حىشتىرىي ل چەرى نە و شىرى خوه ھەلكىشا و كەته ناڭ و ئەو تالان
ھەمى دا بەر سىنگا خوه و هاتە نك كورخالىن خوه، ھندى گوتى: ئەو
تە چ كرو دى دويىف تالانى خوه را ھىن، ئەم نەشىيىنە هيىزا وان.
زاھرى گوتى: بلا بەين و ئەز دى چەمە بەر سىنگا وان.
وان ھند دىيت كو ئەقە زەلامىن زىدى عەجاجى د دويىف تالانى خوه
پاھاتن و ھەما زاھرى دەست دا شىرى و قەست كرى و چەند زەلام
رې كوشتن و دوو كورپىن زىدى عەجاجى رى كوشتن و يىن ماين بو
خوه رەشقىن.

خەبەر گەھشتە عەبى زىدى و زانى كو وان قوهتا زىدى عەجاجى
تىيدا نىنه. پابوو چوو بەراھيا زىدى عەجاجى و چىپوكا عمرانى بو
گوت و گوتى كو: دۇتماما وى لى ئاسى كريه و ياخى گوتى، دېلىت تuo بو
من تالانى زىدى عەجاجى بىنى، دا دۇتماما تە ل تە مەھر بىكم.
زىدى عەجاجى گوتى مادھم چىپوك ب قى رەنگىيە و داخازا وان
بتنى تالانى منه، ھەما بلا تالانى من بو بېت و ھەكۈ و داوهتا خوه
رې كر، دېلىت بىرژە من دا ئەز رې بەيىمە سەر داوهتا وى.

زاهري و عهبي زيندي، ئهو تالان، دانه برسينىگا خوه و بۇ عمراني نەختى زەھرائي بىن و عمراني گوتى: هەتا هين ماھينا زيندي عهجاجى بۇ من نەئىن، ئهو زەھرائي نابەت.

عهبي زيند كەلەك زەقەربىوو و دەستى خوه داشيرى و گوتى: دى عمرانى كۈزم. ھندەكان دەستىن وي گىرتىن و زقرينه قە.

زاهري دەست داشيرى خوه و دېھر خوه دانا و پىل رکىبى دا و ب بەر عربانى زيندى عهجاجىقە چوو و دەما زيندى عهجاجى، دىتى ئهو سيار يى بىيانىيە و ب نىك عربانى وانقە هات و خوه بۇ نەدا نياسين و پىشتى پىسياران زاهري گوتى كو: ئەز غەربىم. زيندى عهجاجى گوتى: ھەما ل كۆچكى من پويىنە خارى و بخوه و قەخوه و چ شۇلا رى نەكە.

دىيىش، چەند ھەيقەك پىيقەچۈون و پۇزەكى زيندى عهجاجى، يى چۈوييە راڭ و نىچىرا و زاهري بۇ خوه گوت - ئەز ھەر و ھەر ل قىرە نابم - و چۈر ماهين ژەتلخانى دەرىئىخست و زىن و مەعرەكىن ويلى پىشتا وى كىن و خوه ھاقىتى سەرپىشتا وى و پىل رکىبەكى دا و ھاشۇت. د ناقېرەكى را زاهري سەرى دەوارى خوه پاوهستاند و بۇ خوه گوت - ئەۋاشتى من كرى نەيى جانە - و زقپى و گازى ژنكا زيندى عهجاجى كر و گوتى: ئەقە من ماھينا زيندى عهجاجى برو ئەز زاهرم و من ھەردوو كۈپىن وەرلىكى يىن كوشتىن و تالانى وي رى من بىرپۇو، بلا بىرنا قىن ماھينى رى نەكەتە سەركەسى و بىشى وي يابرى و ھەكە وي دەقىت بلا بۇ خوه د دېق من را بەھىت.

ژنكا زيندى عهجاجى گوتى: زاهپ شەرەفا من ب پارىزە و ئەقە چەند ھەيقە، تۈول بن كويىنى مە دخوى و قەدەخوى و پادبى و دروينى، ھەكە تە ماھين برو زيندى عهجاجى ل قىرە نىنە، دى خەلک بىزىت كو

دەزگىرى وى بۇو و ئەو ماھين ژى وى يَا دايىه قىٰ و تۇو بخودى، تۇو
شهرەفا من ل عەردى نىدە.

زاھرى ھزىيەن خوه كىن، پابۇو ماھين بىر كىرە د تەولخانى دا، پابۇو زىن
و مەعرەكىن وى ژسەر پىشتى دانان و چوول بن كويىنى پۇينشته خارى
و دەما زىيىدى عەجاجى، ژراۋا و نىچىرا زقريفە، ژنكا وى چوو بەر سىنگا
و چىپۇوكا زاھرى و ماھىنى بۆ گۆت و چاوان وى ئەو ماھين زقپاندەقە و
شهرەفا وى پاراست و گۆتى: وى هەردۇو كورپىن مە ژى يېئن كوشتىن.

زىيىدى عەجاجى گۆتە زاھرى: ما دەم تە شهرەفا مە پاراست، من
تۇو ب كوشتنا ھەردۇو كورپىن خوه عەفوکرى و ھەر ماھىنى بۆ خوه
بىبە و دۇتاما خوه بۆ خوه بىنە و بەس من مرادەكە كەھى، خۇزى من
دۇتاما تە دىتبا، كا ئايا پاست بېر قىٰ چەندى دكەقىت، كو تۇو قىٰ
زەحەمەتى ھەمبى ل سەر خاترا وى دېبى.

زاھرى ماھين ئينا و هاتە دەف خالى خوه و پىكىفە چۈونە نك
عمرانى و گۆتى: ئەقە من ماھينا زىيىدى عەجاجى بۆ تە ئينا.

گۆتى: تۇو چ بکەي، ئەز زەھپا كچا خوه نادەمە تە.

عەبى زىيىدى دەست دا شىرى و گۆتى: دى كۈزم.

ھندەك كەسان دەستى وى گرت و زقپىن.

خىقەتەكَا سى ستويىن قەدا و زاھر كىرنە دېنقە و پامانا خىقەتا سى
ستويىن ژى، يان كو ئەو كەسى دېنقە يى نەساخە و ھەر گافا بۇونە
دوو ستويىن، ئەقە نىق مىرىبۇو و ھەر گافا ما بى ستويىن، ئەقە ئەو
كەسى ل بن وى ستويىنى ئەمرى خودى كر.

دەما ھەرسى ستويىن ژىن كويىنى پاكىرين و چاشى زەھپا دۇتاما وى
يالى، ئينا خوه نەگرت و چوو خوه ھاقىتە سەر كەلەخى پىسامى
خوه زاھرى و عەبى زىيىدى ھەردۇو ل دەوارا سىياركىن و ئىنانە دەف
خوه، جابا شىيخ حەسەنلى شىيخى حىجازى فريىكىن و جابا زىيىدى

عهجاجى زى فرييکرن و پشتنى داوهتى، زاهپى گوته زههرايى: جلکىن
زهلاما ل بېر خوه بکە و قەھوي بىكىرىنه.

دەما چاقى زىيدى هيلالى ب وى خولامى كەتىن يى قەھوي
دگىرىنىيت و زيرەكتىيا وى و نەزانى كو زههرايە، گوته زاهپى كو:
خولامى وى يى زيرەكە. و گوته: ئەو خولام بۇ تە پىشكىشە.

دگەل خوه بىن و نىزىكى چەند هەيغا پىقەچوون، چەند شىخىن
عەرەبا گوتىنە زىيدى عهجاجى: ئايا ئەو مروۋەد هەزى بۇون يىين تە ئەق
چەندە ژ بۇ كرى و خوينا دوو كورپىن خوه تە بۇ هيلاى.

زىيدى عهجاجى گوته: باوەر بکە من ژىنك نە دىت و من گوتىبۇ زاهپى
كو من مرادە وى ژىنكى بىيىنم، كا ئايا راست ب بېر قى زەممەتى
دكەفیت، بەس وى زى نىشا من نەدايە.

زەھرايى سەرۇچاڭىن خوه نىشاندان و پرچا خوه بېردا و گوته
زىيدى عهجاجى: ئەقا ئەز ئەو ژىنك، كا ئايا بېر دكەفیت زاهپى،
ئەو زەممەت دىتى يان نە.

زىيدى عهجاجى گوته: راست تۈول وى پىرۆز بى و ژىكىن وەك تە
دكىيەن.

جابا زاهپى فرييکر و چەندەكى ما ل دەف و ش نوى زقىرى دەف
خالىن خوهقە.

شیخی عهربا^۱

دېیشن، ل عربانه کی عهربا شیخه که هېبوو، برازایه کی ئىتىيم هېبوو و بابى وى ئەمرى خودى كرپۇو، ناشى وى ئى حمەد بۇو و وى شیخى رى كچەك هېبوو، هەردۇو د عەمرى گەنجىنیا خوه دا بۇون. هندهك چوونە دەف و گۆتنى: شیخ، برايى تە يى مرى و دېقىت تۇو برازايى خوه ب خودان كەى.

شیخى برازايى خوه ئىنا دەف خوه و ب خودان كر، جارەكا دى ئەو مروۋ چوونە دەف شیخى و گۆتى: مانى برازايى تەيە و دېقىت تۇو بۇ ژنه کى بىنى و هەما كچا خوه بدى.

شیخى كچا خوه ئى مەھر كر و بۇ كرە داوهت و شەھيانه. هەيامەكا دى ئەو مروۋ چوونە دەف و گۆتى شیخ تە جانىكەكا زىرەك يَا هەى و تۇو يى پېرپۇوي وى ئى رى بدى.

شیخى گۆتى: من جانىكا خوه ئى بۇ كرە دىيارى. هەيامەكا دى، ئەو مروۋ چوونە دەف شیخى و گۆتى: بۇ كويىنەكى جودا دویرى كويىنى خوه قەدە، نەكە شەرم كەت ل دەف تە بىت.

شیخى بۇ كويىنەك رى قەدا و هەچىيى توولاز و گەنج قەستا بن كويىنا وى دىكىن و يى پېر ئى و دان عمر قەستا بن كويىنى شیخى دىكىن. رۇزەكى دىيوانا ئەحەمەدى يَا گرتىيە و كورە جھىلەكى گۆتى: ئەرى تە جانىكا خوه خوه شتر دېقىت، يان ژنكا خوه.

ئەڭچىپۇك ژ زاردهقىي جەبار شاورىيکى هاتىيە وەرگىرن، تەمىنلىكى وى نىزىكى ٦٠ سالە، نۆكە ناكنجىي پارىزگەها دەموكى يە و كارى كاسېكارىيى و جۇتىيارىيى دىكەت و خاندەن و نېسىنەن دىغانىت.

ئهوي زى بىيى هزدىن خوه بکهت و کا دىچ د دويش پا هيست،
گوتى: من جانيكا خوه خوهشتىر دقىيت.
د ناقبەرا جەنەنگا و يىزەلاما چىتەكە و دۆتماما وي ل پەخىن
دى يىزەلىتى دەستى خوه ل چىتى دا و دەنگ زى ئىنا كو من ئاكەم
زى سوجىبەتا تە هەبۈو.

ب شەقى ئەحمدەدى قەستا جەنە خوهكىر و دۆتماما وي گوتى: تۇو
زىنوكە و يېقە ناھىيە دەف من، تا دىيار نەبىت، کا ئەز ب قىيمەتىرم يان
جانيكا تە، دى سپىيدى مە هەردۇوکا بەيە مەيدانى و بازاركەي.
ھندى ئەحمدە ما پېقە و گوتى: من زەقەستا وە د گۆت و ئەو گوتى
زى دەقى من دەركەت.

گوتى: بۇ من هەر بىزە و ئەگەر تۇو بىبىا من نەكەي، دى بىزىمە
شىخى باپى خوه.

سپىيدى هەردۇو سىاربۇون و بۇ بەغدا بىرىكەتن و نىزىكى بەغدا،
دوستەكى بابى زىنكى ناقى وي بەگە و چۈونە مالا وي و چىرۇك بۇ گوتى
و ئەحمدەدى گوتى: دى هەردۇوکا بەيە مەيدانكى و بەس ھشىار بى
نەفرۇشى خوه چەندى بەدەنە تە، بەايى وان.

بەگى زى جانيك بىرە مەيدانكى و پانى جانىكە کا عەسىلى يە و
خەلک بەايى وي دزانىتىت، خەلک ل دۆرا خىرقەبۇون و بەايى وي ل سەر
ئىك و دوو زىيەدەكىن و تا نىقىرۇ بەايى وي گەھشتە ھزار زىپرا و بەگى
جانيكا خوه زقېراندەقە و نە فرۇشت.

پۇزىا پاشتر دۆتماما وي کارەكى گەلهكى جان كر و خوه خەملاند و
دەگەل بەگى چۈونە مەيدانكا كىرىن و فرۇتنا جارىا. بەگى گوتى: ئەقە
جارىيەكى كۆچەرى يە و نە يا بىلادى يە.

خەلک ل دور زقېرىن و پارە پېيدان و تا بەايى وي گەھشتىيە سەد
ھزار زىپرا و د وان گاڭان دا حاكم و دوو وەزىزېرىن خوه د وىرى پا هاتن

و دیتن کو قهه بالغه ل سویکا کرین و فروتنا جاریا و وان رئی
سەحرکری، کا چ تشتی نوی لی هەیە، دیتن کو ئەو جاری چەندی یا جان
و بەركەتیە و جارییە کا کۆچەری یە، حاکمی گۆتى: بھایى وى
گەھشىتى چەندى؟

گۆتنى کو: سەد هزار زىزىپ يىن پى ھاتىنە دان.

گۆتى: بۇ من ب دوو سەد هزار زىزىپان.

و ھندى بەگى گۆتى: ئەز نافرۇشم...

حاکمی گۆتى: ئەقە نېقروپە و تە بۇ فروتنى يا ئىنای و دگەل
خوه بىر و بەگ رى، ب وان سەرودلانقە، ھاتە دەف ئەحەمدى و گۆتى
حاکمی بۇ خوه بىر.

ھەردۇو مان، نەزانى چ بکەن و ھەر ئەحەمد يى تەپا ل سەرى خوه
دەدت و ب شەقى ئەحەمدى گۆتە بەگى: بۇ من سەحکە چارەيەكى؟
گۆتى: من چ چارە نىنن.

پشتى سەعەتكەدا دى گۆتى: بۇ من سەحکە چارەيەكى؟

بەگى گۆتى: من چ چارە نىنن.

ژ نىف شەق پىدا گۆتى: بۇ من سەحکە چارەيەكى؟
گۆتى: رابە دگەل من دا بچىن.

وى شەقى ب ناڭ باشىرى كەتن و ژقى كۆلانى بۇ كۆلانا دى و ژقى
قەسرى بۇ قەسرا دى و تا ل بەر دەرى قەسرەكى پاوهستىيان و بەگى
ل دەرگەھى دا و ئىكى دەرگەھ قەكر و بەرى خوه دەھنى مەۋقەكى
رەشى درىز دەركەت و گۆتى: وە خىرە؟

بەگى بۇ چىپوكا ئەحەمدى و ژنكا وي و حاکمى و فروتنا جارىي
گۆت و وى رى گۆتى: خوه پىچەك ل من بىرىن.
چۈو كارى خوه يى شەپرى كر و ھەرسى پىكقە چۈون ل دەرگەھى
قەسرا حاکمى دان و گۆتى: ئەو كىيە؟

گوتى: کا ده رگه‌هی قهکه.

گوتى: خيره؟

گوتى: ئەز كوكى بەغدا مە و من چار پىنج خزىنەكىن زىرا يىن دىيتىن و ئەگەر بىزىم شرتا دى بۇ خوه بەن و من گوت دى بىزىمە تە و بلا بۇ تە بن باشتىرە.

كەيغا حاكمى هات و دەرگەھ قەكى، كوكى شىرى خوه ھلکىشا و شىرهك ل سەرى حاكمى دا و كوشت و گوتە ئەحەمەدى و بەگى: هەپن ل زنكا خوه بگەرن.

د ئۆدەكى قە دىيتىن و ئىيانە مالا بەگى و بەگى گوتى: رابە ئىيكسەر سيار بکە و هەپرە ناڭ عربانى خوه و وي جەي يى توو زى هاتى.

پۇزەتەن و پۇزە چۈون خودى سى كچ يىن دايىنە ئەحەمەدى و پۇزەكى دىرىبىنا ئەحەمەدى يال بەر چاقين وى بەرىخوه دەدەتە بىنى دەشتى و دىيت كو پىنج سيار يى ژ دويىرقە دياز دەكەن، گوتە دۆتماما خوه كا وەرە سەھكى ئەز دېبىزىم وىن ھەنى پىنج سيارىن، ئەو زى هات و دىرىبىنە دا بەرچاقين خوه و گوتى ئەز دېبىزىم وىن ھەنى كوكى بەغدا يە و هەر سى كورپىن وي و دايىكا وانە.

ئەحەمەدى گازى خەلکى خوه كر و گوتى: ئەز شىيخ نىنم و وي ھەنى شىيخى قى عربانى يە و هەپن بەراھىكى و قەدرى وي بگەرن.

ھەمى مانە عەجىبگەرى و چۈونە بەراھىكى و قەدرەكى باش بۇ گرتى و پەز بۇل عەردى دان، شىيخى مامى وي يى مرى، گوتە كوكى كو: توو زۇكە و ويقە شىيخى قى عربانىي.

كوكى گوتى: ما تۇو پسيار ژ من ناكەي کا ئەز هاتىمە قىرە ئەم؟

گوتى: خيره؟

گوتى: ئەز يى رەقىم و من بىتنى پەن يىن خلاس كريي.

گوتى: ژنوكه و ويچه تتو شينخى و ئهز كورى ته مه.
و رابوو بۇ كويىنك قىدا و ئىدى بۇ خارن نەبر و گوتى: نەكە ئەو
حەزلىينانا مە نەكەت. هېپۇ بۇ كەپەكى پەزى يى قەكوشى فرىيدىكى.
چەند دەمەك پىيچەچوو و ژنا كوكى بەرى خوه دەتى كورەكى وى
يى دەستى خوه ب نك مالا ئەممەدى قە بلند دكەت، ب شەقى گوتە
كوكى حال و مەسەلەن كورى ته ئەقەنه و كوكى گوتى: خوه بىكە دا
بىيىتە شەۋەئە و قەدرى وان بۇ مە گرتى و مالا خوه ب بەر مە داداي و
ئەم ب دويىش ناميسا وان بکەقىن.

رابوو ب دىزيكىقە خىقەتا خوه راکرن و هاشۇتن تا ل دەف شورا
شىڭىائى دەييان.

كوكى چوو دەف كورى خوه يى مەزن و گوتى: باب ئەو چەند
دەمەك بۇو ئەم ل دەف عربانى ئەممەدى و وان كچكىن جان ل وىرى
ھەبۈون و دەمى تە و ژنایە، تە بۇ خوه چ كرج نەك تە چ دەزگىر، يان
يار بۇ خوه نەگرتىبۈون.

كورى وى يى مەنن، دەست دا شىرى و گوتى: تتو چاوا وە دېيىزىيە من
و دى چاوا خيانەتى ل وان مروقان كەم كۆئەو قەدر بۇ مە گرتى.

كوكى چوو دەف كورى خوه يى ناڭى و وى زى هەر وەسا بەرسق
دaiيى و چوو دەف كورى خوه يى بچويك.

گوتى: باوەر بکە باب، ژفانى من و كچا ئەممەدى سېپىدەبۇو كو
ئەز وى بېرىقىن.

كوكى دەستى خوه دا شىرى خوه و سەرى وى بېرى و گوهى وى كونكى
و گلولكەكا بەندىكى ئىينا و سەرەك ھافيتە گوهى وى، پىيچە گرىيدا و ھەر ل
دۇر ئالاند و تا ئەو سەر د گلولكاكا بەندىكا راھىيلايى و بەرەك ب پەخى دېقە
كر و ھەر پەخەك كرە د لايەكى تىركى دا و دانا سەر پىشتا دەوارەكى و بۇ

ئەحمدى فرييکر و پشتى ئەو گلولك دىتى و نەزانى كا مەرمەن ژۇنى چەندى
چىيە، ژنكى گۆتى: گلولكى قەكه دى تىشتكى ژى زانى.

پابوو چەند جاران ئەو گلولك ل دۆر چادرى زەفراند، ئەحمدى گۆته
دۇتعاما خوه: من زانى مەرەما وي بەنارتىنا ۋى گلولكى چىيە، ئەو ژى
وي دەقىيت بىزىت ئەز مىھقانى ھەوه بۇوم و ژنكى تە بتىنى راچاندانا
گلولكى نىشا ژنكى من ددا و زېھر ھندى ئەز بىي چۈويم.

ژنكى گۆتى: كا راوهسته و بلا گلولكى ھەمىي قەكەن و تا سەرى
كۈپى كوكى دەركەتى، كو يى د ناڭ ستۇوى پا زىقەكرى و ش نوى
جا با كوكى فرييکرن و بۇ چىپۇك گۆت و كوكى گۆتى: ما دى چاوا
پشتى ۋى پىزىگەتنى و تە ئەز وەك بابى خوه حساب كريم، تىشتكى
خەلەت د دەرەقا تە دا كەم.

بابه دهرویش^۱

دېیژن، هەر دەمەکى مىرچاکىن خوه و مەرقىن مەرد و زىرەك ھەبۈيىنە،
ھەر دەقەرەكى رى حاكم و پىپەر و ئاقلىدارىن خوه ھەبۈيىنە و مللەتى خوه
ب پىقە دېرن، ھندەك ژوان پىپەران دباшибۇون و ھندەكىن دى رى، جەئى
گازىندى و نەخوھشىي بۇون. يىن باش، ناۋ و دەنكىن وان دىگەريان و
خەلکى ب باشى بەحسا وان دىرىن و يىن خراب رى، دىكتە سەر دەق و
ئەزمانى خەلکى و ب خرابى بەحسى وان دەاتتەكىن.

دېیژن ل بازىرەكى حاكمەك ھەبۈو گەلەك حەزدەر خەلک بەحسى وى
ب باشى بىكەن و ھەركىسى قەستا بازىرى وى كريا يان زانىبا پېقىنگە
يان بابە دەرویشە دا راپىت گەلەك پىزى لىگرىت، بتنى ئىك مەرمەن پى
ھەبۈو، ئەو رى، دال جەھىن دى بەحسى وى ب باشى ھاتبا كىن.

دېیژن، پۇزەكى دوو بابە دەرویشا، قەستا بازىرى وى كىن و ب
شەقى قەستا كۆچكا وى كىن و لى بۇونە مىھفان. حاكمى دەمى چاۋ
ب وان بابە دەرویشا كەتى، راپۇو ھەرئىكى ژوان دوو زىر ھاقىتىنە
بەرسىنگى و گۆتى: گەلى بابە دەرویشا ئەز دى پىسياھەكى ژەھوھ
كەم و بۇ من پاستىي بېژن.

بابە دەرویشا رى گۆتى: كەرەمكە حاكمى خوھش بىت، پىسيارا
خوه بکە و دا بەرسقا تە بدەين.

حاكمى گۆتى: ھين دەرویش گەلەك ل دنیايى دىگەرەن و ھين دچنە
ناۋ مللەتا و ھەھوھ بازىر و حاكم و پىپەريا وان دىتىينە، من دەپىت بىزانم

ئەڭچىپۆك ژ زاردهقى جەوزەل عەبدوللا موکرى ھاتىيە وەرگىتن، تەممەنى وى ٦٥ سالە و
ئاكىنجىي دەقەرداپىزا زاخوييە و خاندەقايىھ و كارى كاسېكارىي دىكت، ھەر وەكى دېيىشىت،
ئەڭچىپۆك ژ چۈكاتىيا خوه گوھلىپۇويە.

کا ههوه حاکمه کی دی یی و هکی من مهرد دیتی یه یان ئهز بتقى ب
قى مهرا تاتی همه؟

با به ده رویشا نه کره نه مهردی و هرئیکی زیپرین حاکمی هاقیتنه
بهر سینگی وی و ئیکی ژوان گوتی: ئەگەر تورو ب ۋان زیپران
مهردینیا خوه نیشا مه بدهی، دا ئەم مەتحیت تە ل جهان بکەین، ئەم
ناکەین و تورو ل ھیقیی نەبە، ژېھر کو كەسەکی ھەی و ب مەردینیا
خوه تورو ناگەھیه گوزەكا وی ژى.

كەربین حاکمی گەلەك ژ قى چەندى ۋە بۇون و گوتی: ھین نابىزىنە
من ئەو چ كەسە و مەردینیا وی د چ تشتى دايە؟

با به ده رویشه کى گوتی: بەل حاکمی خوهش بىت ناشى وی
حەتەمى تەبیایە و ناۋ و دەنگىن وی ل دنیایى ھەمی دگەریاينە و
ھەر كەسى بچىتە كۆچکا وی و چ ژى بخازىت، دى بۇ بەرھەۋە كەت و
زۇراندىن چ جار ل دەف وی نىنە.

حاکم ژەرىيا خوه نەھاتە خارى و بىياردا وان ھەردوو با به ده رویشا
زىندان كەت و گوتی: ئەز دى خزمەتكارە کى خوه فرىيکەم و بلا وی
كەسى جەربەكەن و ھەر گافا وەك ھەوە دەركەت، ئەز دى دىيارىيە کا گەلەك
باش دەمە ھەر ئىك ژ ھەوە و ھەر گافا وەسا نە دەركەت، ئەز دى سەرى
ھەوە ھەردووکا بېرم، دا ھین بىنە عىبرەت بو خەلکە کى دى و چ جارال
ديوانىن مروقىن ژ خوه مەزىت ئەزمان درېشىا نەكەن.

پۇژا پاشتر حاکمی گازى خزمەتكارە کى خوه كەن و جە نىشان دا و
گوتى: دى چىھە دەف حەتەمى تەبیا و دى داخازا كەرييە کى پەزى ژىكەي.
خزمەتكار ژى ل دەوارى خوه سىيار بۇو و قەستا بازىرى حەتەمى
تەبیا كەن و چۈو ل كۆچکا وی بۇو مىھقان و پىشتى بخىرها تانى و
خارنى و قەخارنى و پىزىگەرنى، حەتەمى تەبیا گوتە خزمەتكارى:
مىھقانى خوهش بىت تۇو بخىر ھاتى.

خزمه‌تکاری ژی گوتی: خیرندار بیت و ئەگەر تۇو دەستىرىيى بىدەيە
من ئەز بكارەكى يى هاتىم و من داخازىيەك يا ژتەھەي.
حەتەمى تەبىيا ژى گوتى: كەرمەكە مىھقانى خوهش بىت داخازىا
خوه بۇ من بىزە و ياب من چىببىت ئەز دى بۇ تە بنەجە كەم.
مىھقانى گوتى: ئەز مروقەكى حال خوهشبووم و من كەپىيەن پەزى
و دەوار و چەم و رەز ھەبۈون و نۆكە ئەز يى ھەزار بويىم و ئەگەر تە
كەرييەكى پەزى دابا من، دا حائى من وەك بەرى زقېرىباڭە من حەز دىكى.
حەتەمى تەبىيا گوتى ئەقە داخازىيەكا گەلەك ب ساناھىيە و خوه
بىگە تا دېبىتە سپىدە و بەرى شقان پەزى ژكوتانى بەردەن، ھەرە
سەد مىھىئىن باش بۇ خوه ژى بىگە و بۇ خوه بىبە.

دېبىزىن خزمه‌تکار وى شەقى نفست و سپىدى زووى بەرى شقان
پەزى ژكوتانى دەربىيەن، چوو بۇ خوه سەد مىھىئىن بىزەرە ژىڭىرنى و
دانە بەر سىنگا خوه و زقىرى بازىرى خوه و چوو كۆچكا حاكمى و
چىپۇكَا خوه بۇ گوت. حاكمى گوتە خزمه‌تکارى و ئەھلى دىوانا خوه:
دىيارە ئەقە حەتەمى تەبىيا گەلەك يى زەنگىينە و منهت ب پەزى نىنە، بلا
قى جارى ژى خزمه‌تکار بچىت بېزتى، من دېلىت تۇو ژنكا خوه بۇ من
بەردەي و ل من مەھر بىكەي.

بۇزا پاشتر خزمه‌تکارى جارەكادى قەستا بازىرى حەتەمى تەبىيا
كرەقە و چوو كۆچكا وى و گوتى: ئەزبەنى من داخازىيەكا دى ژى يا ژ
تەھەي و من دېلىت تۇو بۇ من بجە بىنى.
حەتەمى تەبىيا گوتى: تۇو مىھقانى منى و ھەر داخازىا تەھەبىت و
من پىنچىببىت دى بۇ تە بجە ئىنەم.

خزمه‌تکارى گوتى: مانى تۇو دزانى پشتى مالى من ھەمى چوی ئەز
مامە بى ھەۋىشىن و ئەز چەند دگەپىيەم كەس شوى ب من ناكەت، قىنجا
من دېلىت تۇو ژنكا خوه بەردەي و ل من مەھر بىكە!

حهتهمى تهبيا گوتى: ئەقە باشىرىي ب بېر تە قە و هەر ژنكا تە بۆ خوه دىيت، ئەز دى نەختى وىندەم و ماسىرهەنى داوداتا تە زى ھەمى ل سەر من.

خزمەتكارى گوتى: باوھرىكە ھندى ئەز بىڭەرم كەس شوی ب من ناكەت، چنکو ئەز يىھەزارم و كەس ب من رازى نابىت، ۋىچا ھەكە تۇو ژنكا خوه بىدەيە من دى ھەمى گاڭا ژن بۆ تە ھەبن، كو تۇو بۇ خوه بخازى و بۇ خوه بىنى.

حهتهمى تهبيا گازى مەلايەكى و دوو فەقىا كر و ژنكا خوه بەردا و رابوول وى خزمەتكارى مەھر كر و گوتى: سېيىدى بۇ خوه دىگەل خوه بىبە گوندى خوه.

خزمەتكارى زى پۇزا پاشتر ژنل دھوارەكى سىيار كر و قىستا دەف حاكمى كر و گوتى: ئەقە من ژنكا وى زى ئىينا و يال من مەھر كرى.

حاكمى گوتە ئەھلى دىوانى: ئەقە زى نابىتە ئەگەرى مەرداتىيا وى و دىيارە گەلەكى زەنكىنە و دى چىت بۇ خوه ژنکەكا دى خازىت.

رابوول گوتە خزمەتكارى كو: دەقىت دوبارە بچىتە دەف حهتهمى تهبيا و ۋى جارى بىزتى ئەز يىھاتىمە سەرى تە و من سەرى تە دەقىت.

دبىئىن پۇزا پاشتر خزمەتكار جارەكا دى ل دھوارى خوه سىياربۇۋە و ل باشىرى حهتهمى تهبيا دەركەت و چوو كۆچكا وى پويىنىشە خارى و گوتى: من ۋى جارى زى داخازىيەك يا ژتە ھەى و من دەقىت تۇو بۇ من بجه بىنى.

حهتهمى تهبيا گوتى: تۇو مىھقانى منى و ھەر داخازىا تە ھەبىت و ب منقە بەھىت ئەز دى بۇ تە بجه ئىينم و ھەما داخازىا خوه بۇ من بىزە.

خزمەتكارى گوتى: مانى تە سەد مىھىن بىزارە يىن دايىنە من و ئەز پى ب مالىيەت كەفتەم و دىسان تە ژنکەكا خوه يا دايىه من و ئەز پى ب خىزان زى كەتم، ۋى جارى من دەقىت سەرى تە بىدەستىن خوه بېرم و يا بۇ من بۇويە مەرق كو ئەز ب شىرى خوه سەرى تە بېرم.

حهتهمى تهییا ما هزین خوه کرن و بۇ خوه گوت: دیاره ل قىرە
عەمرى من ب دوماهى دەپت، من تىرا خوه عەمرى بىرى و ھەکە
خوهدى بۇ من بخىر بنقىسىت ئى، من تىرا خوه خىر ئى يىن كرین و
دیاره دى دوماهىا من ل سەر دەستى قى كەسى بىت.

ئىنا گوتە خزمەتكارى: شىرى خوه ژ كاۋلانى ب ھەلکىشە و
دەستىن تە ژتە پا و رابە سەرەي من بېرە و پشتراست بە ئى، دى
خەلکى بازىرى خوه خەرەكى تىگەھىنم كو من چ تۆل و بەدەلانى ئى
دگەل تە نەبىت و كەس ئى تبلا خوه ئى درېز نەكەتە ناڭ چاقىن تە.
خزمەتكار ئى رابسو شىرى خوه ژ كاۋلانى ھەلکىشا و چوو ھندادە
سەرەي حهتهمى تهییا و شىرى خوه بلند كردا سەرەي وى لېيدەت... ما
هزىن خوه کرن و گوتى ئەم مەرقۇنى ھوسا يى جامىر و بى بەرامبەر
سەد مىھىن بىزەر دايىنە من و بىنى من بىناسىت و دىسان تا وى رادەى
ژنكا خوه و نامىسا خوه بۇ من بەدەتە بەردىان و ھەر ئەو ب خوه جابا
مەلایەكى و دوو فەقىيا فەرىكەت و وى ژنکى ل من مەھر بىكەت، ئەو ب
خوه سەرەي خوه بدانتە بەر شىرى من و بىزىتە من تۇو يى ئازادى و من
پشتراست بىكەت كو مەرقۇنى وى تۆل و بەدەلانى ئى من قەنەكەن، د سەر
ھندى ئىرا، حاكمى ئەز فەرىكىريم خودانى خوه و وى بى وزدانىي.

خزكەتكار رابسو شىرى ژ دەستى خوه ھاقيت و چوو ب دەستى
حهتهمى تهییا ۋە ما چىكىر و ش نوى چىپۇكا خوه و بابە دەرويىشا و
حاكمى بۇ گوت.

ئىنا حهتهمى تهییا رابسو دەنگ ب بازىرى خوه كر و كارى شەپى
کرن و خزمەتكار دا دگەل خوه و رابوون ب سەر بازىرى حاكمى دا
گرتىن و حاكم كوشتن و ئەو بابە دەرويىش ئى ئازاد كرن و زقپىنە سەر
بازىرى خوهقە جارەكى دى.

ناو و دهنگین حته‌می تهیبا و مه‌ردینیا وی پوژ بو پوژ یین به‌لاوه
دین و خملک ژ دویر دهیت سه‌رده‌انا وی بکه‌ت و ژ نیزیک راستیا وی
بزانن، دبیشن پوژه‌کی دوو با به دهرویش هاتنه کوچکا حته‌می تهیبا
و پشتی سلاقی و خارنی و قه‌خارنی، حته‌می تهیبا گوته با به
دهرویشا: گه‌لی با به دهرویشا هین گه‌له‌ک دگه‌ریین و هه‌وه گه‌له‌ک دنیا
یا دیتی و دبیشنه من تورو گه‌له‌ک یی مه‌ردی، ئایا که‌سەکی وەکی من
ل جمه‌کی دی هه‌یه یان نه؟

وان با به دهرویشا گوتی: ب راستی ناشی مه‌ردینیا ته گه‌له‌ک یی
گه‌ریای، بەلی پا دبیشن حاکمه‌کی ل مه‌غره‌ب زه‌بونی هه‌ی و قه‌سرا وی
حه‌فت ده‌رگه‌هه و هه‌ر ده‌رگه‌هه تورو بچیزی زی دی فتره‌کا زیرا بو خوه زی
و هرگری، حمز بکه‌ی هه‌ر ھه‌ر ویزی و هه‌پو بو خوه فتره‌کا زیرا و هرگره
و هه‌که تورو بچیزی هه‌ر حه‌فت ده‌رگه‌ها زی، دی حه‌فت فترا زی و هرگری.
ئە گوتنا با به دهرویشا ما دەلی حته‌می تهیبا دا و بريار دا کو
بزانیت چیزکا قى حاکمى چىيىه و بۇ چى ۋان زېرمان ب قى پەنگى
بەلاۋ دكەت. تا پوژه‌کی بريارا خوه ئىك لايى كرى و كارى خوه كرو
پشتا خوه دا بازىرى خوه و قه‌ستا بازىرى مه‌غره‌ب زه‌بونی كى
دبیشن پشتی حته‌می تهیبا ل قى بازىرى ده‌رگه‌تى و ب پسىيارا چوو
مala حاکمى و دىت كو وەسانە، هه‌ر وەکو با به دهرویشا گوتى و چوو
ھه‌ر حه‌فت ده‌رگه‌ها و حه‌فت فتىز زېرما بو خوه و هرگرتن و پوژا
پاشتى و پوژا سىي دىت كو ئە چەندە هه‌ر يا بەردە و امه.

دبیشن حته‌می تهیبا خوه گرت تا بوبويه شەق، چوو کوچکا حاکمى
و گوتە حاکمى: ئەز پىشقىنگم و من دقىيت ئە ۋ شەق ئەز مىھقانى تەبم.
حاکمى گوتى سەرچاقا و مىھقان مىھقانىن خودى نه.
دبیشن، بوبو دەمى شىقى و خزمەتكارا شىف بەرهەقىرن و حاکمى
گوتە حته‌می تهیبا: وەرە شىقى بخوه.

حهتهمى تهییا گوتى: حاكمى خوهش بيت، ئەز هینگى شىقا تە دخوم، تا تۇو بۇ من ئەهدى نەدەي، كو ئەو تىشى ئەز ژېرەتىم بۇ من بجه دىئىنى!

حاكمى ژى گوتى: هەما شىقى بخوه و يا من پى چىبىت، ئەز دى بۇ تە كەم.

پشتى شىق خارنى، حهتهمى تهییا گوتى: من دېقىت چىپۆكا تە و قان زىرا بىزام و بۇ چى تۇو ب قى رەنگى مالىھەتى خوه، ب بەر خەلکى دا دەدەي و بۇ چى چ جار خلاس نابىن، ما خونە تە كانىيەكە زىرا ھەيە.

حاكمى گوتى: پانى من بۇ تە يا ئەھد كرى كو ئەز داخازا تە بجه بىن، بەلىپا من زى مەرجەكى ھەي، ئەو زى ل وەلاتى ھندى كەسەكى ھەي، ھەرۇ سپىدى درەكا مەزن دېبەت و دېچىتە بازارى و دېئىنتە بەر فرۇتنى و بازىگان و مەرۇقىن زەنگىن ل دۇرا كۆم دېن و ھندى پارا دەدەنلى و زىرا دەدەنلى و ب چ پازى نابىت، ل دوماھىي دى بېرىشىت ھەوھ بھايى وى نەدایە و دى دانىتە سەر بەرەكى و ھير ھير كەت و ل ناڭ ئاخى بەلاڭ كەت، ھەرۇ ژى كارى وى ئەقە يە، ھەر گاڭا تۇو چۈويە وى وەلاتى و تە چىپۆكا وى كەسى بۇ من ئىينا و كا بۇ چى قان درىن ھۆ ب قىيمەت ل بەر بەران ھير دىكەت، ئەز دى بۇ تە چىپۆكا خوه بېڭم.

پشتى حهتهمى تهییا بى ھېقىبىووى، كو حاكمى مەغىرەب زەبۇنى چىپۆكا خوه، بۇ نابېرىشىت تا ئەو چىپۆكا خودانى درى بۇ نە ئىينىت. حهتهمى تهییا بىرىيار دا ھەم ژبۇ خوه و مەرەقا قى چىپۆكى و ھەم ژى ژبۇ خاترا حاكمى مەغىرەب زەبۇنى و چىپۆكا فتريىن زىرا، قەستا وەلاتى ھندى بکەت.

دېيىش حهتهمى تهییا ھەكە ب ٻۆزەكى و ھەكە ب ھەيقەكى و ھەكە ب سالەكى ل وەلاتى ھندى دەركەت و پشتى پسىيارا گەھشتە وى

باژیزی یی خودانی دری تی و دیت کو بازار یی گهرمه و بازرگان و باش تجارین مهزن یی، ل کهسه کی خر قهبوون و هر کهسه کی یی بهایه کی ب وی دری ددهت و یی ل سه رئیک و دوو زینده دکهن ول دوماهی یی ری خودانی دری گوته وان: کهسی ژهه وه قیمه تا قی دری نه دایی و رابوو ئه و در دانا سه ر بهره کی و هیر هیر کر و خولیا وی ری د ناقه ئاخی دا تیکه ل کر و رابوو قهستا مالا خوه کر.

حهته می تهیبا پشتی ئه چهنده ب چاقین خوه دیتی، ئیکجارت بو وی بوبو مهرق کو چیروکا قی کهسی بزانیت و ئیکسهر دا دویف وی مرؤقی و قهستا مالا وی کر و داخرا حهواندی ری کر.

وی ری گوتی: میهقان میهقانین خودی نه و کهره مکه و هرہ زور. دییژن پشتی بخیره اتنی و روینشتی و ساخی و سلامه تان، بوبو دهمی شیف خارنی و خزمه تکاران شیف ئینان و وی مرؤقی گوته حهته می تهیبا: کهره مکه دا پیکفه شیقی بخوین.

حهته می تهیبا گوتی: با و هر بکه ئهز مرؤقہ کی پیقینگم و ئهز ز دویر یی هاتیم و من داخازیبیه کیا ههی، ئهز هینگی شیقا ته دخوم تا تورو بو من ئهه دکھی کو داخازیبیا من بجه بینی.

وی مرؤقی گوتی: میهقانی خوهش بیت تورو ژ عه ردی تورو لی هاتی تا قیرہ سه ر چاقان بھی و شیقا خوه بخوه و یا ژ من بھیت ئهز دی داخازیبیا ته بجه ئینم.

پشتی خارنا شیقی و قه خارنی و بیهنا خوه قه داین، وی مرؤقی گوتی: دی میهقانی ده لال دهست ب داخازیا خوه بکه، گوهی من یی ل ته.

حهته می تهیبا گوتی: داخازیا من گلهک یا ب ساناهیه و بتنه من دقیقت چیروکا ته بزانم.

وی مرؤقی گوتی: پانی من یا بو ته ئهه د کری کو ئهز داخازیا ته بجه بینم و ئهز یی ل سه ر ئهدا خوه، بھلی پا من ری شه رتھ کی ههی ئه و ری

ل و هلاتی مسری مهلایک یی ههی و گاچی و سعهتی، کاری وی بهس
بانگدانه و بتتی دهمی نفیشی و خارنی تیته بیت، هر گاچا ته بو من
چپرکا وی ئینا، ئهز رئی دی بو ته چپرکا خوه بیژم.

دېیژن حهته می ته بیا ژبه ر چپرکا وی یا هاتی و هر دهست خالی
ناز قفریتە قە، ئینا پابو خاترا خوه رئی خاست و هەکە رۆزەکى و هەکە
دەھا و هەکە سالەکى ل و هلاتی مسری دەركەت و ب پسیارا و
بەریخودانا منارا مزگەفتى دیت، هر زووی ب جھی مهلای کەت و دیت
مهلاپی ل سەر منارى و بی بانگى دەدت و نە دەمی چ بانگانه رئی.
دېیژن حهته می ته بیا خوه گرت و تا بورویه پشتى بانگى عەيشا
و ب دويىق مهلای کەفت و گوتە: مهلای ئهز ریقینگ و من دېیت ئەۋ
شەقە میھقانى تەبم.

مهلاپی رئی گوتى: میھقان میھقانىن خودى نە و بىرە مala خوه و پشتى
حازرکرنا شىقى و رايختنا وي، مهلای گوتە حهته می ته بیا: وەرە
کەرمکە دا پىكە شىقى بخوهين.

حهته می ته بیا گوتى: باوەربىکە مهلا ئهز ھينگى شىقا ته دخوم تا
تۇو چپرکا خوه و ۋان بانگا، بو من نەبېیشى.

مهلای گوتى: ئەقە گەلەك يا ب ساناهىيە و كەرمکە شىقا خوه بخوه.
دېیژن، پشتى هەردووکا تىئر شىقا خوه خارى، مهلای گوتى:
میھقانى خوهش بیت مانى من يا گوتى دی بو ته چپرکا خوه بیژم،
ئەو رئی بابى من، مهلاپی ۋى بازىرىبىو و خەلکى گەلەك پىزلىدگرت و
ھىش ئهز يى گەنج، خودى ئىيمانەتى خوه ژبابى من ستاند و بازىرى
ما بى مهلا خەلکى بازىرى هەمى قىكەتن و بىياردان من بىكەنە مهلاپى
بازىرى و ئهز بانگا بىدم و ل بەرى وان نفیزان رئى بکەم.

مهلا ب چپرکا خوهقە چوو و گوتى: میھقانى خوهش بیت، گوھى
خوه بىدە چپرکا من، رۆزەکى سپىيە زوویەكى، ئهز چووبۇومە سەر

مناری و من بانگى سپیدى ددا، من ل رەخى خوه تەيرەك دىت، هندي يى جان وچ رەنگەكى خودى ل سەر عەردى دائى يى د ناڭ پەرىن وي دا و مروۋەر جانىما وي تىير نابىيت، ھېشتا من بانگى خوه ب دوماهى نەئىنلەنلىكى، من هىز كر، نە كە ئەو تەير بقىرىت و ۋەستىن من دەركەقىت، ئەز راپۇوم من دەستىن خوه بىرەن پېيىن تەيرى و من هند دىت وي تەيرى پەركەل خوه دا و من دىت ئەز يى ب پېيىن ويقە بلند دېم!

دەما تەيرى ئەز بلندكىريم، من نەزانى ئەز ب چ سەر دا چۈوم ول كىرى دەركەتم، د ناقبەرەكى دا من دىت پېيىن من يىن ب بەرا دكەقىن و من زانى ئەز گەھشتمە عەردى و من خوه ڦ پېيىن تەيرى بەردا و دېيىنم كو ئەز يى ل عەردهكى بەيار ول دويراتىيا موغدارەكى من بازىرەك دىت. ئەز ڦى بنك وي بازىرەقە چۈوم، ب راستى بازىرەكى گەلەك مەزنبۇو و من بەرى خوه دا خوه، كو كەبەندا من يال پېشتا من و سەد زىر د ناقدانە. كەيفا من هات و ئەز راست بەرهەف خارنگەھەكى قە چۈوم و من خارن بۇ خوه داخاڭر و پېشتى من تىر خارى و چۈوم دا پارى خودانى خارنگەھى بىدەم. خودانى خارنگەھى گۆته من، ئەم پارا ڦ كەسى وەرناكىرىن و گۆته من تۇو چەند بىرسى بى، تۇو داشىيى بەھىيە خارنگەها مە و تە چ بقىت بۇ خوه داخاڭر بکە و بخىر بچى.

مەلا يى چىپۇكا خوه بۇ حەتمى تەيىيا دېيىشىت و گوت: بازىرەكى گەلەكى سەيربۇو تە چ خاربا و تۇو پېيدقى چ باى ب ساناهى ب دەست تە دكەقت، ئەز ب ناڭ بازىرى دا چۈوم و من گۆت دا پىچەكى بۇ خوه بگەرم، ئەز پىيەھەسيام كو كەبەندا من ل پېشتا من نەمايە و ئەز گەلەك پوسىدە بۇوم و سەد زىرپىن من نەمان و ئەز بۇ حائى خوه نەخوھش بۇوم، د وان ناقبەران دا كەسەكى ئەز دىتىم كو ئەز گەلەك يى دلگرەنام، گۆته من - تە خىرە تۇو هوسا يى دلگرەن.

من گوتى - براستى من كه بهندا خوه يا به رزه كرى و سهد زيرين
من تييانه و پارين من همى چوون و ما چاوا يى پوسىده نبم.
ئهوى كهسى گوتە من - خوه دلگران نەكە و هەر قەسرا حاكمى و
چىپۇكا خوه بۇ بىزە، دى كە بهندا خوه زقېينى.
برااستى من گوتى، حاكم و دى چاوان كە بهندا من بۇ من زقېينىت،
ب تايىبەت ئەو سهد زىر تىدا و هەر كەسى دىت بىت دى بۇ خوه بەت،
گوتە من - دى تۈرۈچى ھەر و هەر گاڭا حاكمى بۇ تە چ نەكىر پاشى
گازىندا خوه بکە.

ئەز زى چوومە دەف حاكمى و من چىپۇكا خوه بۇ گوت، حاكمى
گوتە من: قەت خەما نەخوه و بىھەنا خوه قەدە دى نۆكە كە بهندا تە ب
زىرقە هييت و خودان خىرل قى بازىرى داشەنە.
د وان گاقان دا من دىت ئىك ب ژور كەفت و گوتە حاكمى كۈمى
كە بهنەكە تۈزى زىر دىتىيە و گەلەك كە يفا من هات و ئەز ب سوپاسى
قە ژ كۆچكە حاكمى دەركەتم و هاتم ناڭ بازىرى قە.

مهلاى گوتە حەتمى تەبىا: باش گوھى خوه بده چىپۇكا من و
باورىكە بازىرەكى موسىمان و خىركەر و تە چاوا بقىت يى وەسابوو و من
گوتى ئەز هەما دى ل قى بازىرى بىم و بەنى من هىزا خوه كرپا دەقىت من
رېنەك زى ھەبىت دا سەخىرىيىا من بکەت و بشىم خىزانەكى پىك بىنە.

جارەكە دى ئەز گەلەك پوسىده بۈوم و پويىشتىم جەھەكى و من دىت
ئەقە كەسەكى دى بىنك منقە هات و پىشى پىيار ژ من كرى و من بۇ
چىپۇكا خوه گوتى. وي كەسى بەرى من دا قەسرا حاكمىقە و گوتە
من، ئەو دى ئارىشا تە چارەسەركەت.

مهلاى گوت: ئەز زى چوومە قەسرا حاكمى و من سلاڭ كرى و گوتە
من تە خىرە قى جارى تە چ ئارىشە ھەيە، تۈرۈ يى دلگران و پوسىدە؟

من گوئى پراستى ئەقە ئەز هاتىمە قى بازىرى ھەر تىشتكى باش بىت
من يىلى دىتى و ھەكە من زىنەك زىھىبا و بىامە خودان خىزان، ئەزج
جار ژقى بازىرى نەدچووم. حاكمى گوئى، ئەقە گەلەك يا بساناهىيە و
پابوو مەكتوبەك نقىسى و دا دەستى خزمەتكارەكى و گوئە من دەكل قى
خزمەتكارى ھەرە و بەرى مە دا قەسرەكى ل بنى بازىرى.

پىشتى ئەم گەھشىتىنە قەسىرى، زىنەكا گەلەكا جان و بەركەتى دەرى
ل مە قەكر و خزمەتكارى مەكتوب كرە د دەستى وى زىنى دا و پىيا
خوه گرت دا بىزقىريتەقە.

وى زىنى پىشتى ئەو مەكتوب خاندى گازى خزمەتكارى كر و
گوئى: راوهستە و ھەرە مەلايەكى و دوو فەقىيا بىنە و دا من ل قى
زەلامى مەھر بکەت.

مەلاي گوت: ئەز درېز ناكەم ئەز و ئەو زىن بويىنە ھەقزىنەن ئېك و
دوو و من گەلەك ھەزىكەر و زىنەكا گەلەك ب ئاقلىبۇو.
بۇزەكى ئەز هاتىمە مال يىپوسىدە و دلگران و من نەزانى خوه ب
چ قە مژۋىيل بکەم، ئىنا زىنكا من گوئە من - جامىرۇ، تە خىرە تۇو
ھوسا يىب ب خەم و ئالۆز.

من گوئى - ما بۇ تە چ بىرەم، من دېقىت ئەز كارەكى بکەم، كرین و
فرۇتنەك بىت ئەز خوه پىيغە مژۋىيل بکەم.

گوئە من ئەقە تىشتكى گەلەگ بساناهىيە و پابوو مەكتوبەك نقىسا
و ئەز فرييڭرمە بازارى ل دەف باش تجارەكى و پىشتى من ئەو مەكتوب
كىرىدە د دەستى وى باش تجارى دا، گوئە من - تۇو سەر چاڭا هاتى.
و پابوو بۇ من دكانەك ۋالا كر و ب بەيى سەد زېپان بۇ من كەل و پەل
كىرنە تىيە و كلىلىن دكانى دانەق من و گوئە من - تۇو دشىي ھەر ژ
سوبەھى سېيىدى بەيى دەرى دكانا خوه قەكەي و بازارى خوه و كرین
و فرۇتنا خوه بکەي.

مهلاي گوتى: كەيفا من گەلەك هات و ئەقە بۇ من شولەك رى پەيدابوو، ئەز ھاتمە دەف ژنكا خوه و من چىپۇكا خوه بۇ گوت و من گوتى كۆتۈرۈشلىك گۆتى كۆتۈرۈشلىك دەقىقە سەر كارى خوه. ژنک راپبوو چوو قاسەك ئىينا و گوتە من - دى ۋىنى قاسى دىگەل خوه بېيە دكانى و تاشتى تە ب زىپەكى كرى دى ب زىپەكى فروشىيەقە و تاشتى ب دوو زىپە دى جارەكادى ب دوو زىپە فروشىيەقە و هوسا نايىت تۇو غەدرى ل خوه بىكەي.

من رى گوتى - پا ھەكە ھەر من ب بەيامى وان فروشىيەقە پا ئەز دى چ قازانچ كەم و دى چاوا شىئىم قەرى باش تجارى دەمى. ژنكا من گوتە من - دەقىيت تۇو هوسا ب فروشى و ھەر گاڭا تاشتى تە ژ دكانى ۋالا بۇو ھەپە حەمالەكى بىگەرە و بلا قاسا تە بەھەلگىرىت و بىنە مال و گوتە من ھشىيار بى ب ۋىنى بى چىپەكى ب فروشى و غەدرى ل خوه نەكەي.

من رى گوتى باشه و پۇرۇشا پاشتەر ئەز چۈومە بەر دكانا خوه و من بازارى خوه كر و ھەر زىپەكى هاتبا دەستى من دا كەمە د وى قاسى دا و تا د چەند پۇزان دا دكانا من ژ تاشتى ۋالا بوى. ئەز مام من ھىزرا خوه كر، ما دى هوسا چ بىتە قازانچى من و ھەكە من زىپەك دا حەمالى ژى ئەقە ئەز زىپەكى خسارتىبۇوم. ئەز راپبۇوم من ئەو قاسە دا پىشتا خوه و ئەز ھاتمە مال و من و ژنكا خوه دەرى قاسى ۋە كر و مە زىپەن خوه ھىزمارتىن كۆتە من ھەپە سەد زىپە باش تجارى بدى و ب وان سەد زىپەن دى ھەپە بۇ خوه تاشتى بىكە.

- ئەز درىزىنا كەم مىھقانى خوشتىنى ئەزى چىپۇكا خوه بۇ تە دېيىش و تۇو باش گوھى خوه بدى، كارى من و كىرىن و فروتنى من بۇ ئەقە و من گەلەك زىپەر ۋىنى چەندى قازانچ كرن، تا پۇزەكى ئەز يىن كەتىمە دەزران دا و ئەز يىن دلگەن پوسىدە بويىم و ئەزى بۇ خوه دېيىش ئەگەر من بازار وەك خوه كربا، دا گەلەك قازانچى كەم، ژنكا من گوتە من، تە

خیره تتو یی دلگران و هوسا یی پوسیده. من گوتی، ئەز حەژقى کرین و فروتنى ناكەم و من دقيت وەك كرین و فروتنا وي جەھى بىت یی ئەز زى هاتيم، وي زى گوتە من پا تە چاوا دقيت، من گوتی من دقيت ئەو تشتى ئەز ب زېرەكى بكرم ب دوو زېرا ب فروشم و يى ب دوو زېرا ب سى زېرا بفروشم و هوسا.

ژنكا من دەستى خوه ل سەرى خوه دا و چوو بەر دەرگەھى و كرە هەوار و گازى خەلکى كر و گوتى وەرن زەلامى من يى كافر بۇوي و يى ژەينى مە دەركەتى.

ئەز درېز ناكەم من هند دىت خەلکى راھييلا من و هەر ئىكى تشتەك هەلگرت و ھەمى هاتن دا من بکۈزۈن و من بازدا و ئەز ژ بازىرى دەركەتم و من هند دىت كۆ تەيرى من يى ل رەخى بازىرى، من پىيىن وى گىرنەقە و تەيرى ئەز پاکرم و ئەز ئىنامە بازىرى منقە و ئەقە زەينىگى وەرە ئەز دېچم بانگا بەردەۋام دەدم، بەلکى ئەوي تەيرى جارەكا دى بىنمهقە و من بەته وي بازىرىقە.

دېيشن، پشتى حەتهمى تەبىيا چىپۇكا مەلايى مسرى زانى و خاترا خوه ژ مەلايى مسرى خاستى، ئىكسەر قەستا وەلاتى هندى كر و چوو دەف خودانى درى و چىپۇكا مەلاي بۇ گۆت.

خودانى درى گوتە حەتهمى تەبىيا: پانى من ئەھد دابۇو تە، كو كەنگى تە چىپۇكا مەلايى مسرى بۇ من ئىينا ئەز زى چىپۇكا خوه بۇ تە بىيىم و تە شەرتى من بجه ئىينا و تە چىپۇكا مەلايى مسرى زى بۇ من ئىينا، قىيىجا دۆرا منه كۆ ئەز زى، بۇ تە چىپۇكا خوه بىيىم.

خودانى درى گوتە حەتهمى تەبىيا: مىھقانى خۆشتى، گوھى خوه باش بده چىپۇكا من ژ بەر كو من بۇ كەسى نەگوتىيە و بۇ كەسى نابىيىم زى. گوتى: ئەز كوبى حاكمى هندى بۇوم و بابى من گەلەك ملکىيەت و گەنجىنەيىن زېرا و بارىن درا ھەبۇون و مالىيەتى وي گەلەك يى

به رفه ههبوو، من بۇ خوه ژى ژېلى پاڭ و نىچىرا چ كەسپ و شۆلین دى نەدكىن، درېشناكەم ژيانا من ھەمى ب قى پەنكى و كەيىقى و ھەقال و هوگرا ب پىقە دچوو.

جارەكى بابى من جابا من فرىكىر و گۆته من: كورى من باش گوهى خوه بده من، عەمرى من يى بەرهە دوماهىنى دچىت و ئەز دى رۇزەكىن مرم و تۇو دى ھىئىھە جەھى من و تۇو نەشىئى ل سەر كورسيكا من پويىنى، ۋىچىدا دى دەست دەيە مالىيەتى و دى ل خوه مەزىخى و دى كەيىقى پىكەي، مالىيەت دى خلاس بىت دى قەستا گەنجىنەيىن زىپرا كەي و دى وان ژى وان ژى ب دوماهى ئىنى و ژوان ژى دى قەستا مغازا كەي و دى وان ژى ئىنېيە بەر فروتنى و دى پاشى خوه ل باش بازىگان و تاجرا گرى و ئەو بازىگانىي ب مالىيەتا مە دكەن و دى پارى وان ژى ب بەر خوه دا مەزىخى و پىشتى ھينگى كەس چ تىشتەكى نادەتە تە و دى ژرحا خوه عاجز بى و دى ھەولىن كوشتنا خوه دەي. گۆته من: كورى من ئەقە شىرەتا منه ئەز ل تە دكەم و پىشتى مىرنا من دېقىت تۇو بجه بىنى، ئەو ژى نابىيت ب ئىكجارى تۇو ۋى قەسرى ب فروشى و خوه تۇو چەند ھەزار بىبى و ھەر گافا تۇو ژرحا خوه بى ھىقى بۇوى، دى چىيە ژوريا قەسرى، ژورەك تىقەيە و دى كىليلا ھاقىيە دەرگەھى وى و كنفةك پىقە ھەلاؤىستىھە و دى خوه پىقە سىدەرەدەي، ئەقا ئەز دېيىمە تە ژى دېقىت تۇو وھ بکەي و نابىيت تۇو قەسرى بھىچ پەنكەكى ب فروشى.

خودانى درى يى چىپۇكا خوه دېيىت و د بەر را يى دېيىتە حەتەمى تەيىا: ئەقە چىپۇكا منه باش گوهى خوه بدى، پىشتى ۋان شىرەتان نە ب دەمەكى درېش خودى ئەمانەتى خوه ژى بابى من ستاند و ئەز بۇومە ھەيى مائى و پىرە دەيىكا من.

پا ئەز ژى فير نەبوبىمە كۆكارەكى بکەم و ئەز نىزانم حكمى ژى ل بازىرى بکەم، ھەر زۇوى وەزىرىيەن بابى من حكم ژ دەستىن من ئىننانە

دهر، به لی ژ بەر کو بابی من ملکیتیه کا زییده بۆ من ل پاش خوه هیلابوو، من بۆ خوه حکمی باشیری نه کره خەم و ئەز زقیریمه سەر دەھ و دوویا خوەقە و دگەل هەقال و هوگرین خوه من دەست ب مەزاختنا پارین خوه کروچ کەیفەک با و هەر تشتى ھەبا ژ بۆ من نه خەمبۇو و من خوه ژى نەددا پاش.

- ئەز دریز ناکەم، ئەو پارهیی ل بەر دەستىن من ب دوماهى هاتن و من مەغازە بىنە بەر فرۇتنى و من پارین وان خارن و من گەنجىنەيىن زېپا شکاندن و من ئەو ژى د بەر خوه دا مەزاختن و من خوه ل بازىگانىن بابى خوه گرت و من ئەو پاره ژى مەزاختن.

ئەز دریز ناکەم، رۆزەكى من گۆتە دەيکا خوه کا بۆ من هندەك پاران بىنە. گۆتە من خوه ئىل قورىشە ژى مە د خانىقە نەمايمە. و من گۆتى، پا دى بۆ مە تىشتهكى خارنى بىنە و ئەز يى برسىيمە. گۆتە من مە خارن ژى دخانىقە نەمايمە و ئەز نەچار بۇوم چۈوم من دەوارى خوه و شىر و مەتالىن خوه و تا من جىلىكىن خوه ژى فرۇتن و مە دا بخارن و مە ب پارین وان چەند مەھەكى كىم بوراند.

ئەز پويىس و بى جىل مامە د خانىقە و من گۆتە دەيکا خوه، ئەز مرمۇز بىرسا دا بۆ من سەحکە رېكەكى.

دەيکا من گۆتە من، ئەقە دانەكە تە خارن نەخارى و ئەقە من دوو رۆزە چ نەخارى. ئەز مامە ب دايکا خوه ۋە كو بچىتە ل مالىن ۋان جىرانان بۆ مە سەحکەتە پىرتەكا نانى ھەما دا دەيلاكەت نەچىن و ژ بىرسا نەمرىن. دەيکا من نەچار بۇو چۇو ب مالىن جىرانا كەت و پىشتى ھاتىيەقە بىتى مىستەكا دانھىركى زووها ۋىبۇو و گۆتە من بىتى من ئەقە يَا ئىنای، ۋىجا تۇو ھەر سەحکە دوو سى قەدىن دارا دا بۆ خوه پى بکەلىينىن.

خودانى درى يى چىرۇكا خوه بۆ حەتەمى تەبىيا دېيىشىت و گۆتى: پانى ئەز يى پويىس و هەر گاڭا ئەز دەركە قۇم ژ دەرقە خەلک دى ھىتە من

ببهره و ژبه رکو ئهز يى پويسم ئهز نه چار بعوم من خوه ب دزيكىقە خشاند و ئهز ژ بازىرى دەركەتم دا هندهك قەدىن دارا خرقەكەم، من بەرى خوهدايى كو ئەقە كەلەك مروۋە ب پەز و دەوارقە بنك منقە هاتن و من ژى ژى پسىياركىر ئەقە وان خىيرە؟ كۆته من، كو ئەقە حاكم ب وەزىرىن خوهقە دى چنە سىرانى و قى پەزى و قى بەر زەحفىياتى دى بۇ سىرانى بەن، من ژى كۆتى پا درسته ئهز ژى دگەل وە بەيىم ئهز ژ برسا كەتم، دى ئهز ژى بۇ ھەوە هندهك كارا كەم. كۆته من ئەرى تۇو داشىيى بەھىيى و كەس قى خارنى ب دوماهى نائىنت، هەما تۇو ژى دگەل مە وەره و كەر شەلولەك ھاقىيەتە بەر من و من كەر پېيىن خوه ئهز دگەل چۈرم.

جەمى ئەولى پاوهستىيەن دەست دا قەكۈشتىن پەزى و كارى سىرانى و گوشت بىزارتىن و من ژى پىشكىن گوشتى د بەر پا دىكىنە د دەقى خوه دا و من بۇ ئاگىر ھلدەك و ئەزىل بەر دەستى وان بعوم.

من هند دىيت كو ئەقە حاكم ب وەزىرىن خوه و حاشىيەتا خوهقە هاتنە جەمى سىرانى و بەرى خوه د دەمى، كو حاكم ئىك ژ وەزىرىن بابى منه و من د دلى خوه دا گۆت، ئەقە باشه و هەر گاڭا ئهز بچە نك وى، دى تىشتەكى دەته من، كو چەند ھەيامان پى بقەتىين. دەما ئهز ب نكقە چۈرم و وى ئهز نىاسىيم، ئىكىسر گازى حەرسىن خوه كرو گۆتى ھېرن بىگىن و بقۇتن و درېزىناكەم ئهز گەلەك بى سەروبەر كرم و نەمرى و نەمای ژ ناڭ دەستىين وان بىزگار بعوم و من قەستا مال كرو من ژ دەيىكا خوه خاست كو كلىلىن وى ژورى بۇ من بىنىت دا بچ دوماهىكەكى ب زىيانا خوه بدانم، ئەقۇزىانا هوسا ب پەزالەتى.

- مىھقانى خوشتىنى چىپۇكا من دى ژ وى ژورى دەستپىيەكت و باش گوھى خوه بده سەر، پشى دەيىكا من بۇ من كلىلى ئىتىيان و ئهز چۈرمى من ئەو دەرگەھەقەكىرى، من دىيت ھەر وەكوبابى من گۆتى، كو كنفەك يى پېيىقە شۇرۇكىرىيە و ژ بهر كو ئهز ژى يى ژ زىيانا خوه بى زاربۈريم، من ئەو

کنف د ستوي خوه دانا و من خوه بهردا خاري. من هند ديت کنف بزديا و ئەز بىنىڭ ئۇرى كەتم كۈلەك يا كوييريوو، ئەز پاپومەقە و دەستى من كەته سەر تاشتكى من هند ديت كۆئى جەھەمى پوهنبۇو، چ دېيىم چەند ئۇرەكەن د تۈزىن و ئۇرەك ئۇان يا تۈزى درە. من ئىزى كولمەكا زىپران ئىزى هلگرت و ئەز دەھەجان دا ب سەركەتم و من كىرنە دەھەستى دايىكا خوه دا و من گۈتى هەرە بازارى باشتىرين خارن بۇ مە بىيىنە و دايىكا من ئىزى چوو هندى خارنەك خوهش ل سەر سىئىنەكە كا مەزن بىگرىت ئەھى دانانە سەر سەرى حەمالەكى و ئىيانە مال. قىنجا تىرى بخوه چ جلکى تە بقىيت بىكە بەر خوه.

ل قىيرە من گەلەك سەربىر ژقى چەندى بۇ خوه وەرگىرتىن و من ھەۋالىن خراب ھىللان و دا تۆلىن خوه ژ حاكمى و وەزىرىن بابى خوه ۋەكەم، ھەرۇ ئەز دېچم درەكى ژ وان دئىئىنم و دېھەم بازارى و دئىئىنم بەر فرۇتنى و هندى زىپرا و مالىيەتى پى دەھن و بۇ من زىدە دەكەن، ئەز نافرۇشمى و دوماهىيى ئەز ل پىش چاقىن وان ددانىمە سەر بەرەكى و ھير ھير دەكەم و ئەقە ھەرۇ كارى منه و تا نۆكە چل و ئىيىك كەس ئۇان ژقەھەرىن وان درا دا يىين مەريىن و بىتنى ۱۲ ئىيىن ماين و من دقىيت ئەو ئىزى ژقەھەرىن ۋان دران دا بىرەن و ھينگى ئەز دى درىن خوه ھەلگرم و ئەز ھير ھير ناكەم.

پىشتى حەتەمى تەبىيا چىپۇكَا خودانى درى ئىزى زانى، راپوو قەستا باشىرى مەغىب زەبۇنى كەرەقە و ھاتە دەف حاكمى و ئەو چىپۇكە ھەمى بۇ گۆت و حاكمى ئىزى گۆتى: پا دى وەرە دا ئەز ئىزى چىپۇكَا خوه بۇ تە بىيىم مانى من ئەھدا دايە تە.

حاكمى گۆتى حەتەمى تەبىيا ئەز بخوه نە زەلامم و ئەز ژىنكىم، چىپۇكَا من ئىزى ژ بچويكاتىيا من دەست پىددىكتەت و بابى من يى ساخبوو و گەلەك ھەزار و دەست كورت د باشىرى مە دا ھەبۇون و بابى من حاكمى قى باشىرىيپۇو.

حاکمی گوتی: میهقانی خوهش بیت، گوهی خوه باش بده چپرکا من و من ئەھدا بۇ تە كرى ئەز بۇ تە بىئىم، بابى من بريار دا هەزازەكى پلىيەتەكى بۇ چىيەت و پۇرۇشى جارەكى بھېت بۇ خوه ب وى پلىيەتى زېرەكى وەرگىرىت. ل وى دەمى ھەزازەكى دەست كورت، ۋېر كو گەلەك زاپۇك ھەبۈون رابۇو ب دىزىكىقە بۇ خوه دوو پلىيەت چىيەرن و پۇرۇشى دوو زېر وەردەگەتن دا بىشىت زاپۇكىن خوه پى ب خودان كەت. بۇ چى كەسەك ب بىبەختى ناچىيت دەف بابى من و دېيىزتى، حاکمی خوهش بیت، كو ھەزازەكى فيلباز بۇ خوه دوو پلىيەت يىن چىيەرىن. بابى من ژى فەرمان دا كو وى كەسى بىين و گىرىدەن و ئەشكەنجهدەن.

ئەز گەلەك ب قى چەندى نەخوهشبووم و ئەز ب نك بابى خوهقە چووم كو خەلکەكى زۆر يى تەماشەمى قى چەندى دكەن و ئەو ھەزار گەلەك يى دەھىتە ئەشكەنجهدان و بابى من چ دلوقانىي پى نابەت. من ژى رىستكا خوه يا در و ئەلماسا دبابى خوه وەركر و من گوتى، ھا ئەو زېرىن قى ھەزارى بىرين بلا رىستكا من پىيشقە بۇ تە بیت. ب قى كريارا من خەلکى گەلەك كەيف ب من هات و پشتى دەمەكى بابى من ئەمرى خودى كرى، خەلکى بازىرى ھەمى ۋېيکەتن و برياردان، كو ئەز بىمە حاكما بازىرى و من ژى بريار دا كول قەسرا من حەفت دەرگەھەنە و هەر ھەزارەكى بھېت دشىت بۇ خوه فترەكا زېرما ژى بېت، و هەر سېپىدەھيا من قەستا خەزىنى كريا كا زېرىن من كىيم نەبۈينە دا بىنم كو دووجار يىن زېدەتر لېھاتىن.

حەتەمى تەيىبا گوتى: پا عەجىبە تە تا نۆكە شوي نەكىرى. وى ژى گوتى: من يايى گوھل كەسەكى بوبى كو ناقى وى حەتەمى تەيىا يە و دېيىشىن گەلەك مەرۋەقەكى مەرد و ساخلەمە و من بريارا داي، كو ژ وى كەسى پىشە چ شويىا نەكەم.

ئىنا حەتەمىٰ تەبىيا گۈتى: پا ئەز حەتەمىٰ تەبىيا مە و ھەكە تۇو شۇي
ب من بىكەي ئەز دى تە خازم. و چىپۇكا خۇوھ و بابە دەرويىشا بۇ گۈت،
ئىنا كەيفا وى ژى گەلەك ھات و جابا مەلايەكى و دوو فەقىا فرىكىر و بۇ
خۇوھ حەفت شەق و حەفت پۇزان كرنە داوهەت و شەھيانە و ھەردۇو پىڭقە
د خۇهشىيا دا مان و بەردەۋامى دا ھارىكاريىكىنە ھەزار و دەست كورتانا.

کارین ژنا بیست و چارن

بتنی دوو ژی د دیارن^۱

دېیشن ل گوندەکى خىزانەك هەبوو ژن و مىرەكا پىك دهات، ئەو زەلام چەند زقىرى با مال و داخازا خارنى ژەقىزىنا خوه كريا، دا ھەقىزىنا وي بىزتى نەيا ئامادەيە، يان ھىز من دان نەكىريە قازانى، يان ئاۋەنە كەلىيە، يان دى دوهنى گەرم كەم و لى پەشىنەم.

چ جارەكى خارن ل دەمى وى يا بەرھەنەبوو و زەلامى نەدخار. ئەق زەلام و ژنه ھەرۇ سەرا خارنى ب سەر و ستوين ئىك و دوو ۋەپسۇن و ھەمى گافا گازىندىن وان بۇون و ژنكى د گۆتى، كوشۇنى ژنكان گەلەك يى ب زەممەتە و نەوهك يى زەلامانە و شۇلىن وان بىست و چارن و بتنى دوو ژى د دىارن.

بەلى زەلامى د گۆتى كو: تۇو نە ژنەكا زىرەكى و شۇلى ژنكان گەلەك يى ب ساناھىيە.

تا رۇزەكى ژنكى گۆتى: ئەگەر تۇو باوھىنەكەي، ئەم دى بۇ رۇزەكى بتنى، شۇلىن خوه لىك گوھرىن و ئەز دى چەمە شوينا تە جۆتى و تۇو ژى بتنى خارنى چىكە و چاۋى تە ل چىچەلۈكىن مريشكى بىت و مەشكى بىكى.

زەلامى ژى گۆتى: من قەبىلە.

سېپىدى زۇوى ژنگ چوو گايىن جۆتى بەردان و دانە بەرسىنگا خوه و چوو ناۋەزى كىلانى بىكت. زەلام ژى پابۇو چوو جوهنى ئىنا و ھندەك

ئەق سەرھاتىيە ژ زاردهقى ھونەرمەندى دەنگىيىشى فلكلورى ھاشم ئەمین خاجە يى بەرنىاس ب ھاشم بوسەلى ھاتىيە وەرگىرن، ژ دايىكبووپىي سالا ۱۹۷۲ يە و ھەر وەكى دېيرىشىت خاندەقايىھ و تا سىيى ناقنچى خاندەقايىھ، نۆكەل زاخۇ ناكنچىيە.

برنج کری دا بقوتیت و دیت کو چیچه لوکین مریشکی هر ئیک یا بؤ خوه دچیت، رابوو چوو بهندکه کئینا و پیین همیا پیکفه گریدان و وهک شهمه نده فری ئیک ب دویق، ئیکیقہ گریدا و هندک تومک کره بهر و هه می مانه ب دویق ئیکفه و هات دا برنجی خوه دجوهنى دا بقوتیت، ما هزین خوه کرن و بؤ خوه گوت، مانی ئهز هر بی جوهنى دقونم و دگه لپادبم و دروینم، ما بؤ چی ئهز د بهر پا مهشکی رشی نا دهمه پشتا خوه و دگه لپابوون و چه میانا من دی ئهو بخوه هیته شلقاندن.

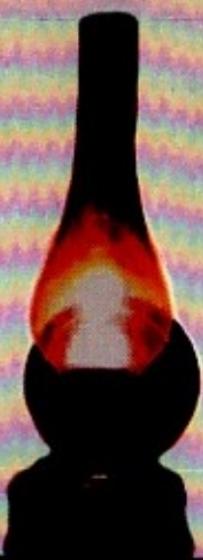
رابوو مهشک دپشتا خوه دانا و دهست دا میر قوتی و دانا جوهنى و گوت: ئها ئه قه شوئی ژنکانه چهند بی ب ساناهیه.

زهلام بی ب قوتانا جوهنى قه مژویل ببوی و بؤ چی دوان گافان دا تهیره کی مهزن ناهیت و مریشکی پادکهت و چیچه لوکین وی رشی ب پیین مریشکی قه بونه پیزک و هه می دگه ل خوه راکرن و بمن. زهلامی بهری خوه دایی کو تهیری مریشك ب چیچه لوکفه بمن. گوت، من خلهت کر، ئه گهر من پیکفه نه گریدابان، دا ئیکی بتني بہت و نه دشیا همیا پیکفه ببهت، زهلامی دا دویق تهیری و مهشکا وی یا ب پشتیقه و بؤ چی دگره کی دا ناچیته خاری و کله مهک ژمهشکی دگریت و مهشک درییت و ده اوی وی هه می ب پشتا وی دا درزییت، تهیری وی رشی ل بهر بهزه بو و هه تا زقیریه مال، دیت مریشکین جیرانان بیین هاتینه سهر جوهنى وی و برنجی دجوهنى دا هه می بی خاری.

ژنک ده می خارنی هاته قه و دیت کو زهلامی وی بی د وی حالی دا و گوتی: پا ته د گوت کاری ژنکا گله ک بی ب ساناهیه.

ش نوی زهلامی داخازا لیببورینی ژیکر و گوتی: ژنوكه ویقه، ئهز چ جار نابیزمه ته بؤ من خارنی بینه و خوه ئه گهر فراقین ل ده می خوه یا بھره ڻه بیت رشی، تورو دشیی ل ده می شیقی بینی، یان ده می پاشیقی.

Şevêن Çileyî

Çirok û Çivanokên Kurdi

پەزىوهەزىسى
چاپ و يلاوگردنەوەي
سەليمانى

Berhevkirin: Ebdurehman Bamernî

Enstituya Kelepûrê Kurdi